MS Zune
iPod'un tahtı sarsılacak 122

Intel'den çoklu çekirdek devrimi
IDF'te Kentsfield sistemlerini test ettik 102

Kıbrıs fiyatı: 7.25 YTL
9 771300 941003 11
AYLIK YAYINDIR • ISSN: 1300-9419 • 112415 • YIL: 11 • SAYI: 2006/11 • 5.99 YTL

CHIP
Kasım/2006
www.chip.com.tr
TEKNOLOJİ • İLETİŞİM • BİLGİSAYAR

Ekran kartına overclock
Yüksek performansı daha ucuza elde edin
164

Web'in gizli hazineleri
- Dosya paylaşım yöntemleri
- Rus sitelerinde sörf rehberi

HIZLI DOWNLOAD REHBERİ
Film, müzik, oyun ve yazılım

- Google'ın gizlediklerini bulun
- Web'de izinizi belli etmeyin

44

Çift katman DVD + CD

TAM SÜRÜM
Autodesk Maya 7
Bu eksiksiz eğitim sürümü ile 3 boyut dünyasına profesyonel bir giriş yapın

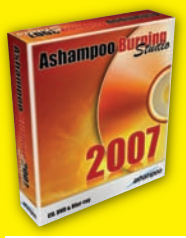

TAM SÜRÜM
Burning Studio
Blue-ray disk yazma özelliğine de sahip eksiksiz bir yazılım

TAM SÜRÜM OYUN
Re-mission
Nano kahramanınız ile insan vücudunda kanserli hücrelerle savaşın

İstenmeyen misafirlere son
172

İnternetteyken zararlı yazılımlar arka planda bilgilerinizi çalıyor olabilir

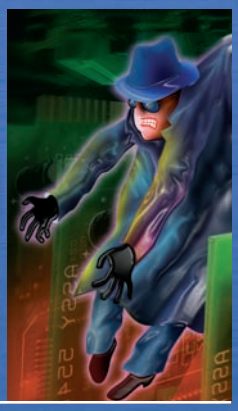

Sanal PC kullanın risk almayın
158

Anti virüs kurmadan nette gezinin, istediğiniz yazılımı risksiz deneyin

3 MEGA TEST

DVD yazıcılar
112
Her tür medyaya yazabilen 14 dahili ve harici DVD yazıcı

Anakartlar
80
Intel ve AMD işlemciler için çift çekirdek destekli 15 anakart

USB bellekler
88
Kolay dosya aktarımı için 25 yüksek kapasiteli USB bellek

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

Korsanla korsan mücadele

Film, müzik, yazılım ve oyun endüstrisinin korsan kopyalarla olan mücadelesi bitecek gibi değil. Batı ülkelerinde yasalarla ve ağır cezalarla koruma altına alınan telifli eserler, piyasaya çıktıkları gün (hatta bazen çıkmadan önce) korsanlar tarafından ele geçiriliyor, kırılıyor ve internet ortamında herkes tarafından indirilebilir bir halde paylaşıma sunuluyor. Özellikle Doğu Bloğu ülkelerinde ve Çin'de kanun boşluğundan ve yasaların uygulanmasındaki eksikliklerden faydalanan korsanlar ve web siteleri, internet kullanıcılarından büyük ilgi görüyor. Ülkemizde de durum pek farklı değil. Korsan yazılımla mücadele eden BSA'nın Türkiye'deki varlığının ve faaliyetlerinin kanuni bir dayanağa sahip olmadığının ortaya çıkması üzerine, konuyla ilgili tartışmalar iyice alevlendi. 12'de BSA ve faaliyetleriyle ilgili bir tartışmayı okuyabilirsiniz.

Korsan içeriklerin bulunduğu web sitelerinde (yanlışlıkla bile olsa) gezinmeden önce mutlaka bazı önlemler almanız gerekiyor. Bu sitelerde çoğunlukla bilgisayarınız için zararlı olabilecek virüsler, Truva atları ve casus yazılımlar bulunuyor. Çoğunlukla arka planda çalışan bu uygulamalar, haberiniz olmadan bilgisayarlarınızın kaynaklarını kötü amaçlı olarak sömürebiliyor ve gizli, kişisel bilgilerinizi istenmeyen kişilere sızdırabiliyor. Korsanların tuzağına düşmeden, kimlik bilgilerinizi gizleyerek web'de güvenli bir şekilde gezinmek istiyorsanız, kapak konumuzda 44'de işinize yarayacak bilgiler bulabilirsiniz. Ayrıca Rus sitelerinde yolunuzu kaybetmemeniz için size yardımcı olacak bir Rus web siteleri ve Rusça rehberine de yer verdik.

Bu sayımızda üç donanım testi birden bulacaksınız: AMD ve Intel'in yeni çift çekirdekli işlemcileri için anakartlar, DVD yazıcılar ve USB bellekler. Bu ürünlerle ilgili kafanızda soru işaretleri varsa, aradığınız cevapları testlerimizde bulabilirsiniz. CHIP testleri, önümüzdeki aylarda da bir numaralı satın alma danışmanınız olmaya devam edecek.

Yeni bir sunucuya kavuşan web sitemiz CHIP Online (**www.chip.com.tr**), çok daha hızlı ve güncel. İçerik ve tasarım olarak yenilenen sitemizi artık daha sık ve daha büyük bir heyecanla ziyaret edeceğinizi umuyoruz.

uyaman@chip.com.tr

AYIN TAVSİYESİ

Dijital fotoğraf makinelerinin yarattığı büyük değişimin tek bir adı olabilir: Dijital devrim. Bugün herkesin elinde bir dijital fotoğraf makinesi görüyorsak, hatta iletişim aracı olarak görülen cep telefonları bile birer dijital fotoğraf makinesine dönüştüyse, artık hiç kimse dijital fotoğrafçılığı basit bir heves olarak değerlendiremez.
CHIP ailesi olarak, bizler de bu büyük devrimin bir parçası olmayı amaçlıyor ve yepyeni bir dergiyle ile karşınıza çıkıyoruz. İlk sayısı büyük ilgi gören CHIP Foto Video, ikinci sayısıyla bayilerde.

CHIP Eylül 2006 satışı:

47.975

Bu rakama aylık yaklaşık 4.700 abone ve 1.614 adet CHIP Compact satışı dâhildir.

Kaynak: DPP A.Ş.

İÇİNDEKİLER 11/2006

KAPAK KONUSU

44 **Web'in gizli hazineleri:** Oyun, film, yazılım ve müzik indirmek için en iyi kaynaklar, gizlilik ve anonim sörf rehberi

GÜNCEL

8 **Patlayan dizüstüler:** Piller dizüstü PC'ler için büyük bir tehdit oluşturuyor
10 **Güncel haberler ve köşe yazıları**
22 **Güvenlik Raporu**
30 **Superfetch ve Readyboost:** Vista ile gelişmiş önbellek yönetimi
38 **Cool Tech:** Yeni ve ilginç teknoloji örnekleri
40 **Radar:** CHIP, yeni teknolojilerin gelişimini ve piyasa marjlarını öngörüyor
41 **Güncel PC fiyatları**

TEST & TEKNOLOJİ

80 **Çift çekirdek destekli anakartlar:** AMD ve Intel'in yeni çift çekirdekli işlemcileri için en yeni anakartlar büyüteç altında
86 **Yeni Microsoft ürünleri:** Fare, klavye ve web kamerasında yenilikler
88 **Test: USB bellekler:** Yüksek kapasiteli 25 USB bellek karşılaştırmalı testte
98 **Vista ön bakış:** Beşinci bölümde Vista'da multimedya ve CD/DVD yazma büyüteç altında
102 **Intel Developer Forum:** IDF'te Intel'in çok çekirdekli işlemcileri görücüye çıktı
112 **Test: DVD yazıcılar:** Bütçenize uygun harici ve dahili toplam 14 DVD yazıcı testte

İnternetin gizli hazineleri

İnternetin gizli hazinelerine ulaşmak için dosya paylaşım yöntemlerini ve hangi web sitelerinde sörf yapmanız gerektiğini iyi bilmeniz gerekiyor. Ayrıca güvenliğiniz için arkanızda iz bırakmamanız da önemli. Tüm bilmek istedikleriniz bu yazıda.

Overclock ile fazla ödemeyin

Uygun fiyatlı 7900GS yonga setli ekran kartından 7900GTX performansı almak ister misiniz?

Çoklu çekirdek devrimi

Intel'in her sene tekrarlanan teknoloji konferansının bu yılki konusu çok çekirdekli işlemcilerdi.

112

Her tür medyaya yazabiliyorlar

35 dolardan başlayan fiyatlara satılan dâhili ve yüksek performanslı harici DVD yazıcıları sizler için test ettik.

172

Gizli bilgileriniz tehlikede

İnternette sörf yaparken rootkit, truva atı ve sahte anti spyware'ler arka planda bilgilerinizi çalıyor olabilir.

158

Sanal PC ile risk almaya son

Anti virüs olmadan güvenli sörf, sistem çökmesi yaşamadan yazılım test etmek, kısaca her şeyi denemek Virtual PC ile mümkün.

80

Yeni CPU'lara yeni anakartlar

AMD ve Intel'in yeni çift çekirdekli işlemcileri yeni bir altyapıya ihtiyaç duyuyor. CHIP, piyasadaki en yeni anakartları test ediyor ve neler getirdiklerini açıklıyor.

TEST & TEKNOLOJİ

122 **Microsoft Zune:** Microsoft artık iPod'a da rakip

126 **Yeni ürünler:** Yeni donanım ve yazılım ürünleri testte

150 **Donanım Günlüğü**

152 **CHIP TOP10 testleri:** En iyi donanımlar

PRATİK

158 **Microsoft Virtual PC:** Sanal PC oluşturmak

164 **Palit 7900GS:** Ekran kartınızı overclock edin

168 **Soople:** Tek pencerede profesyonel Google arama seçenekleri

172 **Güvenli PC:** Casuslara karşı PC'nizi silahlandırın

180 **Online ödeme:** Paypal sistemiyle güvenli online alışveriş

184 **En iyi Freeware'ler:** Ücretsiz ve açık kaynak kodlu yazılım ipuçları

186 **En iyi ve en yeni ipuçları:** Windows, uygulamalar, iletişim, internet, donanım

200 **Ayın web siteleri**

204 **Kasım 2006 DVD/CD içeriği:** DVD ve CD'lerde yer alan ve göze çarpan yazılımlar

206 **Tam sürümler:** eCHIP'teki tam sürüm programların pratik kullanımı

OYUN

214 **Ön bakış:** Alone in the dark 3, Crysis, Heroes of might & magic 5 Hammers of fate

215 **İnceleme:** FIFA 2007, El Matador, Company of heroes, Broken sword the angel of death

DİĞERLERİ

3 **Seyir Defteri**

6 **Okur Yorumları**

212 **Abone Formu**

230 **Vizyon:** Lazerli sabit diskler

232 **Künye**

233 **Gelecek Sayıda CHIP**

10 yıllık dev CHIP arşivi

10 yıllık CHIP arşivini DVD'de vermeniz gerçekten çok iyi olmuş. Yıllara göre ve konulara göre seçeneklerinin yanı sıra arama fonksiyonu da çok başarılı olmuş. Umarım bundan sonra bu arşivi sık sık güncellersiniz. Mesela her Ocak ayında bir önceki senenin arşivini verebilirsiniz. İyi çalışmalar.

Erol Karaseki

Oyun yerine yazılım

Selamlar...
Derginizi uzun süredir okuyorum ve resmen hayran kaldım. Yıllardır popülerliğinizi koruyorsunuz ve her dergi alışımda heyecanlanıyorum. Sizin sayenizde bilgisayar ve teknoloji hakkında bayağı bilgim var. Sizden tek bir isteğim var: Son dönemde DVD'ler veriyorsunuz ya; o DVD' lerin içine oyun demoları yerine programlar, eğitimler falan koysanız ne güzel olur. Daha faydalı olur diye düşünüyorum. Bu arada çift katmanlı DVD'lere devam...

Emir Ercan AYAR

Daha fazla eğitim yazılımı

Değerli CHIP ailesi çalışanları, yaklaşık 4 yıldır derginizi takip ediyorum ve derginin içeriğini ve CD' lerle verilen yazılımları her zaman takdirle karşılıyorum. Bu gayretinizden dolayı teşekkür ediyorum. Ekim sayısı ile göndermiş olduğunuz CD içeriğinde 2-10 yaş grubuna hitap eden PC'yi öğrenme oyununu çok beğendim. Sizden isteğim, ilköğretimde bilgisayar öğretmenliği yapıyorum ve inanın bu tür eğitici oyunlara çok ihtiyacımız oluyor. Çocuklar hem oyun ihtiyaçlarını gidermiş oluyorlar hem de bir şeyler öğrenmiş oluyorlar. Önümüzdeki sayılarda bu tür eğitim üzerine hazırlanmış oyunlara yer verirseniz çok memnun olacağım. Çalışma hayatınızda başarılar dilerim.

Bünyamin AKSAN

Sonunda dergimi buldum

Uzun yıllardır bilgisayar kullanıyorum. Ve ilerleyen zamanlarımda CHIP ile tanıştım. İlk başlarda ismini vermek istemiyorum bir bilgisayar dergisi ile tanışmıştım sonra da CHIP. Ve bana göre CHIP hem donanım hem yazılım dünyası açısından tam anlamı ile bir bilgi deposu olacak dergi. Hep diyordum CHIP dergisini en başından alamadım ya da kaçırdığım sayılar oldu. Bunları bir scan edip yollarlar mı acaba diye düşünüyordum. Yolda giderken bir gazete bayine baktım ve CHIP kapağını okudum ve gördüğüm başlığa inanamadım gerçekten de CHIP yılın kapanışına son noktayı koydu 6 yıllık bilgiyi bir arada toplayarak tüm bilgileri tazeledi.

Bu başarısından dolayı bütün CHIP ailesini kutluyor ve başarılarının devamını diliyorum.

Selçuk BEKTAŞ

TT engeline takıldım

Derginizi yaklaşık bir yıldır takip ediyorum ve bu yıl da abone oldum. Sayenizde çok yararlı bilgiler edindim. Bu ayki sayınızda verdiğiniz A'dan Z'ye Web Tasarım gerçekten çok sevindirdi. Son iki aydır web tasarımıyla ilgili bilgiler edinmeye çalışırken topladığım bilgiler bilgisayarın çökmesiyle yok oldu. Ama sayenizde yok olması zor bir kaynağa sahip oldum. Bir de bildiğiniz gibi bazı paylaşım siteleri Türkiye'ye indirme kotaları koydu (uploading.com gibi) ve bazı paylaşım sitelerine de Türk Telekom erişimi engelledi.

Bu sitelere ancak proxy yardımıyla giriyoruz. Sizden ricam gelecek sayılarınızda çalışan proxy' ler bulabileceğimiz adresler veya programlarla ilgili bir yazı yayınlamanız.

Aytuğ Şekeroğlu

CHIP: Bu ayki kapak konumuzda 68. sayfada işinize yarayacak bilgiler bulabilirsiniz.

Öğrenmenin sınırı yok

Bana birbirine zıt duygular yaşatan çok hoş bir derginiz var. Dergiyi ilk elime aldığımda her şeyi öğrenecekmiş, bilmediğim program, dosya kalmayacakmış gibime geliyor; fakat bundan önceki ve bundan sonra gelecek olan sayıları düşününce de daha öğrenmem gereken çok ama çok şeyin olduğunu görüyorum.
Teşekkürler CHIP

Hayrettin Çeker

CHIP YARDIM EDİYOR

Okur mektupları
CHIP Yazı İşleri
Vefa Bayırı Sokak Gayrettepe İş Merkezi B Blok No: 6
34349 Gayrettepe / İstanbul
yorum@chip.com.tr

Abonelik, eski sayı siparişi ve özel sayılar
Tel: (212) 217 93 71
Faks: (212) 217 94 23
abone@vogel.com.tr
http://abone.vogel.com.tr

Teknik sorular
yardim@chip.com.tr

Dergi ve CD/DVD ile ilgili sorular
dergi@chip.com.tr

Yorumlarınıza hediye
Yayınlanan yorumlarınız için 11 YTL değerinde **CHIP Özel Sayısı** kazanın

Diğer gerekli tüm adres bilgilerini Künye'de bulabilirsiniz: 232

Alev makinesi

Fiyatları hızla ucuzlayan dizüstü bilgisayarların satışları patladı ancak patlayan sadece satışlardan ibaret değil.

Her şey iki ay kadar önce dünyanın en büyük bilgisayar üreticisi Dell'in, ürettiği bazı dizüstü bilgisayarları yangın çıkarma tehlikesi taşıdığı için geri çağırmasıyla başladı. Dünya çapında 4 milyon 200 bin dizüstü bilgisayarı teknik servislere çağıran Dell'in açıklaması ise gözleri teknoloji devi Sony'e çevirdi.

Bilgisayarlarda yangın tehlikesi yaratan parça bataryaydı ve bu parçayı Sony üretiyordu. Dell yaptığı açıklamada tehlikeli pil ünitelerinin seri numaralarını yayınladı ve bu serideki pilleri değiştirmeye başladı; ancak panik daha yeni başlıyordu. Çünkü Sony'nin pil ünitesi sattığı tek bilgisayar üreticisi Dell değildi. Apple, Toshiba, Lenovo ve Fujitsu-Siemens de kısa aralıklarla ürettikleri dizüstü bilgisayarlarda sorunlu pilleri kullandıklarını ve bu pillerin değişmesi gerektiğini açıkladılar.

7,5 milyon bilgisayar

Böylece tüm dünyada, evlerde ve ofislerde sessiz sessiz çalışan, ancak her an alev alıp yangın çıkartabilecek 7,5 milyon bilgisayar olduğu anlaşıldı ki, alev alan bilgisayar haberleri de gecikmedi. İnternet devi Google'ın ABD'deki ofisinde sorunlu pilleri kullanan dizüstü bilgisayarlardan biri aniden alev alınca, patlama ve yangın ihtimaline karşı tüm binanın boşaltıldığını ve itfaiye gelip dizüstü bilgisayarı söndürene kadar kimsenin içeri girmediğini haberlerden öğrendik.

Dell'in 4 milyon 200 bin, Apple'ın 1 milyon 800 bin, Toshiba'nın 340 bin, Lenovo'nın 526 bin, Fujitsu-Siemens'in ise 287 bin dizüstü bilgisayar ile katıldığı bu havai fişek gösterisinde üreticiler bütün pillerin ücretsiz olarak yenileriyle değiştirileceğini açıkladılar. Ancak bu açıklamalar insanların dizlerinin üzerinde taşıdıkları, evlerinde, yatak odalarında uzun saatler boyunca açık bıraktıkları bilgisayarların patlayıp, alev

ALEV ALEV
Dizüstü bilgisayarlar bu aralar hem çok ateşli hem de çok tehlikeli.

Bu konuyla ilgili teknik detayları içeren ayrıntılı bir haberi arka sayfada bulabilirsiniz. 10

alıp yangına, sakatlığa veya ölüme yol açabileceğini tehlikesi karşısında savunmasız kalmış olduklarını hissetmeleri, teknoloji şirketlerine olan güveni büyük ölçüde sarstı. Sadece pil yenileme operasyonu nedeniyle Sony'nin uğradığı zararın şirket hisselerine yansıması New York Nasdaq borsasında %17'lik dik bir düşüş oldu. Ancak bu olayın uzun vadede Sony'e ne kadar zarar vereceğini kimse ölçemiyor. Zira Sony'nin geçtiğimiz yıllarda da Playstation'un güç ünitesinde ve dijital fotoğraf makineleri için ürettiği pillerde benzer bir sorun nedeniyle yangın alarmı vermiş olması, tedirginliğin bir diğer nedeni. Sony'nin sabıka dosyası büyüdükçe endüstrinin tepkisi de kelimelere dökülmeye başlıyor.

Son pil sorunundan sonra bilgisayar üreticilerinin çoğu yeni bilgisayarları için gereken pilleri Sony'den satın alıp almayacaklarını dikkatle değerlendireceklerini açıklayarak, şüphelerini ve korkularını dile getiriyorlar.

Online kontrol

Önemli bilgisayar üreticilerinin çoğunda sorun çıkartan piller Sony'nin dizüstü bilgisayarlarında kullanılmadığı için Vaio'lar risk taşımıyor. Sorunlu pil birimlerini kullandıklarını açıklayan dizüstü bilgisayar üreticileri, kullanıcıların pilleri tanımlayabilmeleri için özel web siteleri açtılar.

Pillerin üzerinde yazan seri numaralarını bu sitelerdeki numaralar arasında sorgulamak, kullanıcının risk altında olup olmadığını belirlemek için en hızlı yol. Firmalar sorunlu pillere sahip modellerin, servise getirilene kadar, pilleri çıkartılarak kullanılmasını öneriyorlar. ■

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Canavar pil bulma rehberi

■ **Bilgisayarınızın markasına göre aşağıdaki adreslere girerek, pilinizin üzerinde yazan seri numarasıyla sorgulama yapabilirsiniz. Sorunlu pillerden birini kullanıyorsanız pili derhal bilgisayardan sökerek yetkili servisinize başvurmalısınız.**

MARKA	ADRES
Dell	www.dellbatteryprogram.com
Apple	http://getir.net/rq
Toshiba	www.bxform.toshiba.com
Lenovo	www.lenovo.com/batteryprogram
Fujitsu	http://getir.net/vy

ADIM ADIM KADER ANI

1 Etiket kontrolü: İlk aşamada soldaki kutuda verdiğimiz adres rehberindeki adrese girip, hatalı disk partilerinin sıralandığı listeyi kendi pilinizin barkoduyla karşılaştırın. Aşağıdaki etikette seri numarasının işaretli yeri kontrol etmeniz gereken kısımdır.

2 Pil değişimi: Eğer pilinizin parti numarası verilen listedeyse hatalı ürünlerden biri olup olmadığından emin olmak için aşağıdaki adımları uygulayın.

1- Adrese gidin: Sorgulama formunun bulunduğu adrese girin.

2- Formu doldurun: Sahip olduğunuz dizüstü bilgisayarın veya bilgisayarların pili üzerinde bulunan etiketteki numaraları formda işaretle gösterdiğimiz kutulara girin.

3- Servis kodu: Bilgisayarınızın arkasında servis etiketi bulunuyorsa etiketin üzerindeki servis kodunu forma girin.

4- Sorguyu başlatın: Bütün bilgileri girdiyseniz sorguyu başlatma tuşuna basın.

5- Hatayı bildirin: Eğer dizüstü bilgisayarınızın pili hatalı ürünlerden biri çıktıysa pilin değiştirilmesi amacıyla istekte bulunmak için tuşa basın.

6- Kayıt alın: Dilerseniz sonuçların yazıcı çıktısını alın.

Bir bataryanın anatomisi

Sorunlu dizüstü bataryaları karşısında ne yapmalısınız?

■ İlk patlama geçtiğimiz aylada Japonya'da bir Dell dizüstü bilgisayarda meydana gelmişti. Bunun istisnai bir durum olması umuluyordu. Ancak bugün gelinen noktada Dell'in yaklaşık 4,1 milyon bataryayı geri çağırdığı biliniyor.

Apple da yangın çıkarma tehlikesi karşısında 1,8 milyon dizüstü bataryasını aynı şekilde geri çağırdı. Eğer sorunlu bir bataryaya sahipseniz eski bataryayı dizüstü üreticisine geri gönderin. Posta ücreti Dell ve Apple tarafından karşılanıyor. Gerekli adımları bir an önce atmamanız bataryanın yangın çıkarması durumunda faturanın size çıkacağı anlamına gelmiyor. BT uzmanı avukat Lion Keller konuyla ilgili yaptığı yorumda, "Üretici, web sayfasındaki basit bir uyarıyla suçu kullanıcıların üzerine yıkma hakkına sahip değil." diyor.

Haklarınız koruma altında

Apple'ın basın sözcülerinden Georg Albrecht'e marka imajlarının tehlike altında olmadığını savunuyor. Dell ise bu durumun imajlarına katkıda bulunabileceğini bile iddia ediyor. Firmanın basın sözcülerinden Stefan Böttinger, CHIP'e yaptığı açıklamada "Batarya sorununa karşı ilk harekete geçen ve önlem alan firma biziz" diyerek organizasyonunu savunuyor. Lityum iyon bataryalardaki güvenlik konusunda, bazı önlemlerin alınması gerektiği kullanıcılar tarafından uzun süredir biliniyor. İnfilak eden bataryalarla ilgili haberler daha gündeme gelmeden önce IPC adlı konsorsiyum, güvenli batarya üretimiyle ilgili standartlar üzerinde çalışmaya başlamıştı. Güncel gelişmeler sonrasında IPC'nin çalışmalarını hızlandırması bekleniyor.

Bilgi için: www.dellbattery-program.com, http://support.apple.com/batteryprogram

Sony bataryalar neden infilak etti?

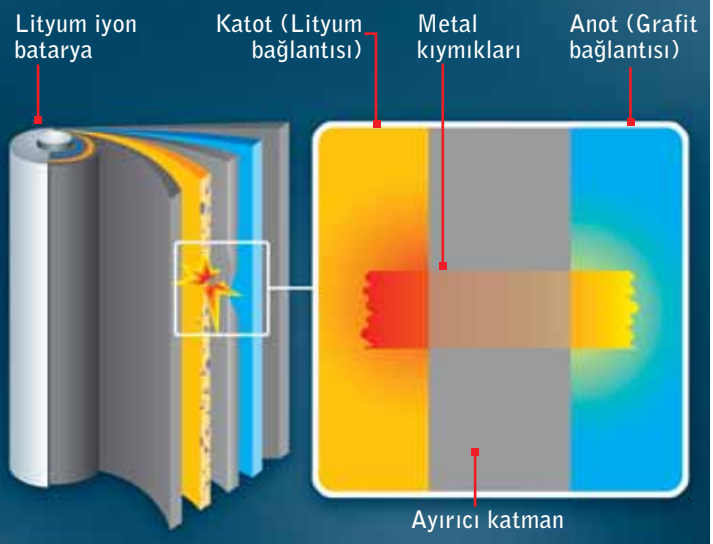

DOKUNMATİK Bataryadaki metal kıymıklar, elektrotlar arasındaki ayırıcı katmana zarar verdiğinden kısa devre oluşuyor. Isınma, yangınla sonuçlanıyor.

Telefon otomatı

Motorola'nın yeni icadı: Tak kartı al teli

■ Motorola, tüketicilerin ürünlere hızla ulaşmasını sağlayacak otomatik satış sistemi sunan ilk cep telefonu üreticisi olarak tarihe geçiyor. Firma tüketicilerin cep telefonu ve aksesuar ihtiyaçlarını hızlı ve kolay bir şekilde giderebilmeleri için INSTANTMOTO adını verdiği yeni satış otomatlarını kullanıma sunuluyor. Zoom Systems tarafından işletilen ve tüketicilerin ihtiyaç duydukları ve arzuladıkları ürünlere hızla ulaşabilmelerini sağlamak amacıyla geliştirilen otomatlar, hareketliliğin yoğun olduğu alanlara yerleştirilerek öncelikle test kullanımına sunulacak.

Bilgi için: www.motorola.com

Haydi yine iyiyiz

Microsoft bizim için çalışıyor

■ Microsoft, temizleme yazılımın üzerinde çok durulmuş ve iyileştirilmiş yeni bir sürümünü indirmeye sundu. Şimdiye kadar 73 tür virüsü, Truva atını ve solucanı tanıyabilmesiyle bilinen Windows Kötü Amaçlı Yazılımları Temizleme Aracı yeni 1.21 sürümü ile artık 76 tür zararlı kodu tanıyabiliyor. Yazılım aynı zamanda Harnig Pasalert ve Tibs gibi zararlıları da tespit edip silebiliyor. Tek başına Windows 2000, Server 2003 veya XP'de çalışabilen yazılım bunu için herhangi bir yüklemeye gerek duymuyor. Windows Kötü Amaçlı Yazılımları Temizleme Aracı aynı zamanda bir veya birden çok zararlıyı bulup imha etme özelliğine de sahip.

Bilgi için: www.Microsoft.com.tr

BSA yasadışı bir yapılanma mı?

Gazetelerde çıkan bir haber ortalığı karıştırdı

■ Ekim ayı içinde ulusal bir gazetede yayınlanan bir haber, BSA'nın dernekler yasasına dâhil bir dernek olmadığını ve dolayısıyla yasal bir dayanağı olmadığını, eylemlerinin de yasadışı sayılacağını ifade ediyordu. Korsan yazılım kullandığı iddiasıyla BSA tarafından mahkemeye verilen bir davalının karşı sav olarak BSA'nın yasadışı bir örgüt olduğunu dile getirmesi, haber bültenlerinde de yankı buldu.

Ancak asıl tepki konuyu internet forumlarında tartışan kullanıcılar oluşturdu. Zira pek çok kullanıcıya göre BSA yasadışı bir örgütse, kopya yazılım kullanmak da yasak olmamalıydı. BSA Genel Koordinatörü Tolunay Tomruk ise bu haberlere şöyle cevap verdi:

"Zaman zaman iddia edildiğinin aksine, BSA'nın herhangi bir gerçek ya da tüzel kişi adına hak takibi yapması hiçbir zaman söz konusu olmamıştır. BSA katılımcısı yazılım şirketlerinin her biri küresel ölçekli büyük firmalardır ve hak takibini kendi adlarına yapmaktadırlar. Bu şirketlerin sadece Türkiye'de değil, dünyanın hiçbir ülkesinde üçüncü bir şahıs ya da organizasyona yetki vermek suretiyle hak takibi yaptırması söz konusu değildir. Dolayısıyla, bu şirketlerin pratikte meslek birliğine üye olmak gibi bir gereksinimleri yoktur. Kaldı ki, böyle bir yasal zorunluluk da bulunmamaktadır. Ayrıca, meslek birliklerini düzenleyen yasal mevzuat hükümlerine göre, Türk yasalarına göre kurulmamış olan bir yabancı şirketin Türkiye'de meslek birliğine üye olması olanaklı da değildir.

BSA Türkiye tarafından kâr amacı güden veya gütmeyen herhangi bir işlemin yapılması ya da Dernekler Kanunu kapsamına girebilecek herhangi bir faaliyetin gerçekleştirilmesi söz konusu değildir."

Yorum farkı

BSA'nın faaliyetleri yasadışı mıdır?

Dernek olmadığı için faaliyetlerinin yasadışı olduğu iddia edilen BSA hakkında iki farklı görüşü bir araya getirdik.

Evet — **Ali KIZIL**, Serbest Danışman

İşletmelere yönelik korkutucu reklâm politikalarını öne çıkaran ve sözde amacı yazılım telif hakları bilincini geliştirmek, yazılım telif haklarını korumak olan BSA'nın, ülkemizdeki faaliyetleri korsan çıktı! Merkezi A.B.D'de olan, kar amacı gütmeyen ve yabancı dernek statüsündeki BSA'nın, ülkemizdeki faaliyetlerini izinsiz yürüttüğü belirlendi. BSA statüsündeki bir derneğin, katılımcı toplama, katılımcılarının haklarını onlar adına savunma ve cezai işlem başlatma gibi tüm faaliyetleri için Dışişleri Bakanlığı'ndan izin alması gerekir. BSA'nın hiç bir izin almaksızın, 1996 yılından bu yana, kanunlara karşın, sürdürdüğü faaliyetler için ceza ödemesi kararlaştırıldı. İster istemez bu durum, BSA'nın yazılım telif hakları bilincini geliştirme, yazılım telif haklarını koruma gibi birincil amaçlarının ötesinde, ticari dayatmaları zorla uygulayan bir yapı olması durumunu tartışmaya açtı. Tabii ki, kopya yazılımların kullanımına karşı yaptırımlar olmalıdır ama ilk hedef de bu olmamalıdır. Nasıl ki çocuğunuza kâğıt ve kalem vermeden yazmayı öğrenmesini bekleyemezseniz, son kullanıcıya ve firmalara sahip oldukları alternatifleri bahsetmeden de onlardan fikri ve sanat eserleri haklarına uymalarını bekleyemezsiniz.

Hayır — **Tolunay Tomruk**, Genel Koordinatör, BSA Türkiye

BSA, bilgisayar programlarından doğan telif haklarının korunması konusunda kamuoyu bilinci oluşturulması için eğitim ve bilgilendirme faaliyetleri yürüten, kâr amacı gütmeyen bir organizasyondur. Yazılım telif hakları, dünya genelinde tüm ülkelerde korunma altına alınmış durumdadır. Ayrıca, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu birçok ülke; Bern Sözleşmesi, TRIPS Anlaşması gibi uluslararası anlaşmalara taraf olmak suretiyle, yazılım ve diğer fikir ve sanat eserlerinin hukuka uygun olarak kullanılmasını sağlamak ve telif hakkı ihlallerinin önüne geçmek için işbirliği yoluna gitmişlerdir. BSA da, tüm dünyada faaliyetlerini bu sözleşme ve yerel kanunlara dayanarak yürütmektedir. BSA, gündemde telif hakları koruması yerine akıl karıştıracak tartışmaların yer almasının önüne geçebilmek için, AB süreciyle de paralel olarak ilgili kurum ve kuruluşlar ile birlikte çalışmalar yürütmek maksadıyla İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı'na Mayıs 2006'da izin başvurusunda bulunmuştur. Dernekler Kanunu uyarınca yapılan değerlendirme çerçevesinde Kültür Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı'nın müspet görüşü alınmış olup, başvuru süreci neticelenmek üzeredir. Şu anda sadece bakanın imzasını bekleniyor.

Dijital video kamera

GoldMaster hediyesi 1 GB SD kart

■ GoldMaster'in genişleyen ürün yelpazesinde göze çarpan GoldMaster DV-505 Digital video kameranın önemli özellikleri arasında 5,1 megapixel çözünürlük, 12 megapixel (interpolasyon) çözünürlük, 4x dijital zum, 2,4 inçlik (6,10 cm) yüksek çözünürlüklü renkli LCD ekran, TV'ye doğrudan çıkış, QVGA modunda yaklaşık 6,5 saat video kaydı (2 GB'lık SD karta), MPEG 4 biçiminde kayıt, MP3 çalar ve ses kaydedici, FM radyo dinleyeme, TV yayınını MPEG4 biçiminde kayıt edebilme yer alıyor. Türkçe menü ile kolay kullanıma sahip olan ürün, kutu içerisinden çıkan lityum iyon pille veya kalem pille çalışabiliyor. Bu ürünü satın alan tüketicilere yaklaşık 40 $'lık 1 GB SD kart ve taşıma çantası hediye ediliyor.

Bilgi için : www.goldmaster.com.tr

USB belleklere hız

Verbatim'dem çok hızlı okuma/yazma performansı

■ Verbatim, yepyeni bir tasarım ile yüksek okuma yazma performansına sahip USB cihazlarını sunuyor. "Store 'n' Go" ürün yelpazesine kırmızı Hi-Speed USB 2.0 Drive ve mavi Professional USB Memory Stick'ten sonra gümüş rengi U3 Smart Drive eklendi. Yeni teknolojili bu ürün sayesinde tüketiciler artık masaüstü ve posta kutusu dâhil tüm kişisel çalışma alanlarını beraberlerinde taşıyıp, kişisel profillerini herhangi bir bilgisayarda kullanabilecekler. Daha önceki ürünler gibi, Verbatim'in en son nesil USB depolama ortamlarının da tümü ücretsiz güvenlik yazılımı ve boyun askılığı ile birlikte sunuluyor. Verbatim'in yeni şık ve ince yapılı USB depolama cihazları, kaymayı önleyen kauçuk bir kaplamaya sahip ve sadece 78 x 20 x 7 mm boyutunda. Verbatim'in yeni USB modellerinin okuma/yazma hızları da artırıldı; ürünler artık saniyede 13 MB hızla okuyup 6 MB hızla yazabiliyor. Kişisel kullanıma da uygun Verbatim'in temel USB depolama cihazı Hi-Speed USB 2.0 Drive, kullanıcıların seyahat fotoğrafları, metin dosyaları ve MP3'ler gibi çeşitli dosyalarını hızla ve zahmetsizce depolamasına, paylaşmasına ve aktarılmasına olanak tanıyor. Verbatim'in USB depolama ailesindeki Store 'n' Go Professional "lüks" sürümüyle okuma hızı saniyede 25 MB'a ve yazma hızı saniyede 14 MB'ye çıkıyor.

Bilgi için:
www.verbatim-europe.com/tr

TSK Linux'lanıyor

Açık kaynak ülkenin hizmetinde

■ Armador Bilişim A.Ş.'nin yaptığı açıklamaya göre, Eylül ayında yapılan ihale ile Deniz Kuvvetleri Komutanlığı 142 adet Linux terminal sunucu ve 4.000 adet Linux thinclient alımı yapacağını duyurdu. Bu ihale ile Türk Silahlı Kuvvetleri de pek çok diğer ülkenin ordusu gibi Linux'a geçiş kararı almış oldu. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, bünyesinde barındırdığı Windows terminal sunuculara ek olarak tüm ofis dokümanlarını üretebilecekleri bir Linux Terminal sunucu ortamı oluşturmak amacıyla açtığı bu ihale ile yavaş yavaş tüm sistemlerini Linux'a geçirme operasyonunun ilk adımını atmış oluyor. Ayrıca Milli Savunma Bakanlığı, ASAL Dairesi'nde de toplam 624 sunucunun Linux tabanlı sistemlere dönüşümü planlanıyor. Bu iki ihale için toplamda 15 milyon dolarlık bir harcama yapılacağı tahmin ediliyor. Bu harcama, toplamda 750 adet sunucu, 9.000 adet ince istemci (thinclient) bu donanımların kurulumu, sunucuların işletim sistemleri, kullanıcı lisansları ve sistemin 3 yıllık bakım ve destek hizmeti için yapılacak.

Bilgi için: www.armadorbilisim.com

Kod adı: Yokohama

Centrino'ya yeni rakip mi geliyor?

■ Haberler, AMD'nin 2006 yılı sona ermeden dizüstü bilgisayarlar için özel bir platforma geçiş yapabileceği yönünde. Kod adı Yokohama olan bu platform, AMD'nin çift çekirdekli Turion 64 X2 işlemcisinden, ATI yonga setinden ve kablosuz ağ kartından oluşuyor. Geride bıraktığımız yaz döneminde ATI'nin Xpress 1100 grafik yongasının kullanıldığı Yokohama platformuna ait fotoğraflar zaten internete sızmıştı.

İPUCU İlk Yokohama sunumu geçtiğimiz yaz Japonya merkezli bir web sitesinde haber olmuştu.

AMD yetkililerinden Jochen Polster, şimdilik bu konuda ipucu vermekten uzak dursa da, firmanın Intel Centrino gibi sadece kendi fabrikasından çıkan ürünlere yer vereceği bir platform üzerinde durmadığını ifade ediyor. Dizüstü bilgisayar üreticilerinin hangi bileşenler konusunda seçim şansı olduğu da henüz net değil. Ancak kablosuz ağ için Airgo, Atheros ve Broadcom'un yongalarından yararlanılacağı tahmin ediliyor.

Bilgi için: www.amd.com.tr

Ofis motoru

Google artık ofisinizde

■ Google'ın ofis yaşamındaki rolü gün geçtikçe artıyor. Firma "Google Apps for Your Domain"le KOBİ'ler için Google üzerinden haberleşme sağlayacak bir araç paketi sunuyor. Paket, e-posta ve sohbet sisteminin yanı sıra Google Calendar ve Google Page Creator'ı da destekliyor.

Firmalar etkinliklerini "@gmail.com" uzantısı olmaksızın kendi alan adları üzerinden gerçekleştirebiliyor. Şu an için reklâmlarla finanse edilen hizmete gelecekte ücretli özel alternatiflerin de eklenmesi bekleniyor.

Bilgi için: www.google.com

Windows Vista'ya ilk Türkçe kitap

Cenk Tarhan'dan Vista'ya dair her şey

■ Microsoft'un yakın zamanda tam sürümü çıkacak olan yeni kullanıcı işletim sistemi Windows Vista için ilk Türkçe kitap da yakın zamanda piyasada olacak. CHIP dergisini yayımlayan Vogel Yayıncılık'ın dergilerinden Windows & .NET Magazine'in genel yayın yönetmeni Cenk Tarhan tarafından yazılan kitap, yazarın bilgisayar ve bilgisayar programları konusunda hazırladığı dokuzuncu kitap oluyor. Hem son kullanıcılara hem de sistemine Windows Vista kurup denemek isteyen kullanıcılara hitap eden kitap, Windows Vista kurulumundan başlayarak bu yeni işletim sisteminin tüm yeniliklerini ve pratik kullanım seçeneklerini gözler önüne sermeyi hedefliyor. Windows Vista kitabı Pusula Yayıncılık'tan çıkıyor.

Bilgi için: www.pusula.com

Sigaradan kurtulun

Sigara içen dumanını de cebine soksun

■ Sıra dışı, zeki ve eğlenceli hediyelik eşya mağazası Lefutur, sunduğu esprili ürünlerle sigara bağımlılarının bu kötü alışkanlıklarından eğlenerek kurtulmasını sağlıyor. Lefutur tarafından satılan sigara bıraktırma aleti de sık sigara içilmesinin önüne geçiyor. İçtiği sigara sayısını azaltmak ya da sigarayı tamamen bırakmak isteyenler için piyasaya sunulan "Sigara Bıraktırma Aleti" normal bir sigara tabakasından farksız görünüyor. Fakat kullanıcı, tabaka içerisinden aradan kendi tarafından belirlenen süre geçmeden sigara almaya çalışırsa küçük çaplı bir elektrik şoku ile karşılaşıyor. Sigara tiryakileri için caydırıcı özellik taşıyan Lefutur'un "Sigara Bıraktırma Aleti" aynı zamanda çalar saat olarak da kullanılabiliyor. Lefutur'da ayrıca "Sensörlü Kül Tablası" ve "Öksüren Kül Tablası" gibi ilginç ve sigara karşıtı ürünler de bulunuyor.

Apple'ın hedefi oturma odası

Yeni Video iTunes ve donanım ürünleri görücüye çıktı

■ Apple bile zaman zaman kullanıcılarda hayal kırıklığı yaratabiliyor. Apple'ın patronu Steve Jobs'ın San Francisco'da tanıttığı yeni ürünler arasında geniş ekranlı bir iPod'un ve cep telefonunun bulunmaması, birçok Apple tutkununu üzdü. Video gösterimi için optimize edilmiş yeni bir iPod, beklenen bir yenilikti.

Güncellenmiş iPod'lar artık daha geniş bir kapasite sunuyor. 80 GB'lık model 380 Euro'ya satılırken, 30 GB kapasite için belirlenen fiyat 280 Euro. Her iki modelde de ekran parlaklığı %60 arttırılmış. Buna rağmen güç tasarrufu konusundaki iyileştirmelerle batarya ömrü korunabilmiş. Bu hoş bir yenilik, ancak parlaklık artışının geniş ekran boşluğunu dolduracağını söylemek güç.

Film dağıtımcısı Apple

Apple film satışına da başlamış durumda. Avrupa ülkelerinde 2007'de hizmete girecek video indirme servisi, ABD'de daha şimdiden devrede. iTunes Store listelerinde, şimdilik yalnızca Disney filmleri yer alıyor. Ancak bu durum yakında değişecek. Güncel filmlerin 15, eskilerinse 10 dolara satışa sunulması bekleniyor.

Tüm yeni nesil iPod nano'lar alüminyum kasanın yanı sıra 2, 4 ve 8 GB'lık kapasitelere sahip. En düşük kapasiteli model (149 Euro) yalnızca gümüş, en geniş kapasiteli olansa (249 Euro) yalnızca siyah renkte. 4 GB'lık model (199 Euro) ise beş farklı renkte satışa sunuluyor. Ancak yeni modellere terfi etmeyi planlayan iPod nano'cular için haberler o kadar da iyi değil. Eski aksesuarların çoğu yeni modelleri desteklemiyor. Dock şarjı da bunlardan biri.

Shuffle daha da küçüldü

Yeni Shuffle (79 Euro) boyutlarıyla küçük çaplı bir sansasyon yaratacak güçte. Jobs, onu "Dünyanın en küçük MP3 çaları, en azından bildiklerimiz arasında" diyerek tanıtıyor. Önceki nesildeki 1GB'lık kapasite korunmuş.

Cihaz o kadar küçük ki, gömlek yakasına doğrudan tutturulabiliyor. (Bk. Orijinal boyuttaki resim) Jobs, farklı iPod serileri için her kulak biçimine uygun yeni ve geliştirilmiş kulaklıkları da tanıttı.

iTunes'ta da birçok yenilik var: 7. sürümde sıralama seçeneklerinin sayısı arttırılmış. Cover Flow" adlı özellik, müzik arşivini gözden geçirmeyi daha kolay ve keyifli bir hale getiriyor. iTunes, albüm kapaklarını otomatik olarak indirebiliyor.

Yapılan testlerle, yazılımlarda ufak tefek hatalar gözlemlendi. Oynatıcı zaman zaman albüm kapaklarını bulamıyor ve şarkıları çalarken çökmelere neden oluyor.

Apple patronunun asıl bombayı sunumun son bölümünde patlattığı söylenebilir:

2007'nin başında Apple'a özgü şık bir tasarıma sahip iTV adlı bir kutu satışa sunulacak. Bu kutu Mac ve PC'lerdeki fotoğraf ve filmleri kablosuz ağ üzerinden televizyona; müzik dosyalarını ise mevcut müzik sistemine aktarıyor. Ürün fiyatının 300 Euro civarında olması bekleniyor.

Bilgi için: www.apple.com.tr

Yeni Samsung UMPC

Ultra mobil PC Q1B masaüstü bilgisayar gibi

■ Samsung şimdi de ikinci nesil UMPC olan Q1b'yi duyuruyor. Dıştan bakıldığında öncülünden ayırt edilemeyen ürünün teknik özelliklerinde değişikliklere gidilmiş. İşlemci olarak Intel Celeron yerine VIA C7-M ULV kullanılmış. Firma ürünün batarya ömrünün bu yolla iki saatten beş saate çıktığını ifade ediyor. Compact Flash ve ağ girişi devre dışı bırakılırken WiFi ve Bluetooth desteği korunmuş. Q1b'de özel bir modülle HSPDA üzerinden hızlı veri alışverişi yapmak mümkün. Ürünün henüz belli olmayan fiyatının öncülüyle aynı düzeyde yani 1.500 dolar civarında olacağı tahmin ediliyor.

Bilgi için: www.samsung.com

Barometre

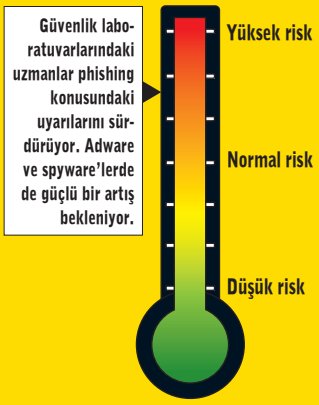

CHIP güncel güvenlik istatistiklerinden yola çıkarak web gezintilerinin tehlike potansiyelini değerlendiriyor.

Spyware 2006

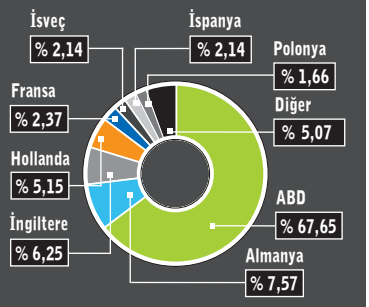

Kaynaklar: ABD, dünyanın en büyük casus yazılım ihracatçısı konumunda.

Phishing trendleri

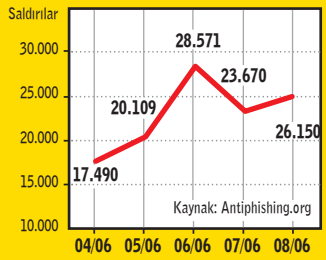

Tatil dönüşü: Saldırılar yaz sonrasında yeniden yoğunlaşıyor.

Top 5 virüs

1. Mytob.c (%20.00)
2. Nyxem.e (%16.22)
3. LovGate.w (%9.71)
4. Scano.gen (%5.88)
5. NetSky.b (%5.45)

Kaynak: Kaspersky Lab, Eylül sonu itibariyle

VOIP TELEFONLAR MERCEK ALTINDA

Konuşmaya dikkat

■ Telefon görüşmelerinin internetten ücretsiz ya da çok ucuza yapılabilmesi, bu gelişmeleri gözden kaçırmayan sanal saldırganların iştahlarını kabartıyor. Internet güvenliğinde dünyanın önde gelen kuruluşu ISS (Internet Security Systems) sanal telefon kullanıcılarını programlardaki güvenlik açıkları ile ilgili uyardı.

Uyarı: VoIP sisteminde güvenlik açıkları

Türkiye temsilciliğini Infonet'in yaptığı ISS'nin, Brüksel'de bulunan Avrupa merkezi tarafından yapılan yazılı açıklamada, internet üzerinden yapılan ucuz telefon konuşmalarının, yani VoIP'lerin (Voice over Internet Protocol) zararlarının çok daha büyük olabileceğine dikkat çekildi. Hızla gelişmekte olan ve kolay kullanımı sebebi ile tercih edilen VoIP, kullanıcıların geleneksel telefon hatları yerine internet üzerinden uygun maliyetli telefon görüşmeleri gerçekleştirmesini sağlıyor.

ISS'in istihbarat ve Ar-Ge ekibi X-Force tarafından keşfedilen en son güvenlik açıkları da VoIP ile ilgili. Asterisk PBX olarak da bilinen Inter-Asterisk eXchange protocol version 2 (IAX2) programında yer alan iki önemli açık, sanal saldırganların sistemlere girmesine imkân veriyor. ISS yetkilisi Chris Rouland, Açık Kaynak özelliğine sahip ücretsiz bir program olan Asterisk ile ilgili şu açıklamada bulundu: "ISS'in sorunları önceden keşfeden yapısı sayesinde, başta bizi tercih edenler olmak üzere tüm internet kullanıcılarını uyarmak bizim görevimiz. Daha güvenli bir internet ortamı için çalışma ve araştırmalarımız sürecektir."

ActiveX: Sistemde gedik yaratan bileşen

X-Force ekibi geçtiğimiz günlerde sanal konferans programı WebEx ile ilgili de bir açık bulduğunu açıklamıştı. Programda yer alan Active X kontrolleri kullanım sırasında önemli güvenlik açıklarına neden oluyor. Sistemdeki açık, WebEx yazılımı ile konferansa bağlanılacağı sırada, PC'nin, o anda nereye bağlandığını algılayamayarak, korumasız kalmasına neden oluyor. Active X'teki açıktan yararlanan sanal saldırganlar da o anı değerlendirip bilgisayarlara girebiliyorlar.

Bilgi için: www.isis.biz.tr

Yeni güvenlik açıkları

ADOBE FLASH PLAYER 8

Tasarım yazılımları üreticisi Adobe, Flash Player 8'de yeni bir açık keşfetmiş bulunuyor. Hakkında detaylı bir açıklama yapılmayan bu açık hacker'ların bilgisayar sisteminin kontrolünü ele geçirmesine izin veriyor. Flash Player'daki açık, tüm işletim sistemlerini etkiliyor.

■ Çözüm: Flash Player 9'a terfi edin **www.adobe.com/go/getflashplayer/**

ICQ

Core Security, kullanıcıları ICQ adlı anında mesajlaşma yazılımındaki hatalara karşı uyarıyor. Manipüle edilmiş mesajlar Pro2003b sürümünde Buffer Overflow'a neden olabiliyor. Internet Explorer için geliştirilen ICQ Toolbar'daki açık ise RSS feed'ler üzerinden zararlı kodların çalıştırılmasına olanak tanıyor.

■ Çözüm: ICQ 5.1 ve Toolbar 1.2'yi indirin. Bilgi için: www.icq.com

Read.me

Mahmut Karslıoğlu
mkars@chip.com.tr
Yayın Koordinatörü

Ya Google hiç olmasaydı!

■ Bundan birkaç yıl önce dergide en çok bahsi geçen firmaların başında Microsoft bulunuyordu. Sıklıkla yenilenen Windows ve Office sürümleri, servis paketleri, tekel davaları, hükümetlerle yapılan ortaklıklar derken, altın dönemini yaşadığına inandığım o yıllarda Microsoft, sayfalarımızı hayli meşgul ediyordu. Şirket popülerliğinden ve servetinden çok fazla bir şey kaybetmiş değil. Ancak konu yenilikler olunca hakkında yazacak çok fazla konu bulamadığımız da bir gerçek. Allah'tan yeni bir gözdemiz var. Artık toplantılarımızın önemli bir kısmı, hızla büyüyen ve hayatımızın vazgeçilmezlerinden olan Google'ın yeni teknolojilerini konuşarak geçiyor. Google bana, yıllar önceki altın dönemlerini yaşayan Microsoft'u hatırlatıyor. Tek fark, Google'ın daha hızlı büyümesi ve online tecrübesiyle rakibini giderek daha fazla korkutması. Google'ı gerçekten benimsedik. Bazen "ya Google olmasaydı nasıl bir durumda olurduk?" diye düşünmeden de edemiyorum. Herhalde hala 4 MB'lık mesaj kutusuyla yetinecek, Picasa, Opera, Keyhole ve Sketchup gibi yazılımları kullanamayacaktık. Aradığımız öğenin açılan ilk sayfada bulunma ihtimalini düşünemeyecek ya da hiç bulamayacaktık. Düşüncesi bile kötü, değil mi?

Sony monitörler bitti

Ev kullanıcısına artık Sony monitör yok

■ Sony monitör üretimini sona erdirdi. Firma bundan böyle artık sadece profesyonellere hitap eden ürünler ve LCD TV'ler üreteceğini bildirdi. Kuzey Amerika ve Japonya'da artık hiç Sony monitör satılmayacak ve Avrupa'ya yapılan teslimatlar da bu yıl sonunda sona erecek. Sony geçtiğimiz yıl dünya çapında 3,07 milyon monitör satmış ve üreticiler arasında 10. sıraya düşmüştü.
Bilgi için: www.sony.com.tr

Kingston'dan microSD

Tırnak kadar yere 1 GB veri sığıyor

■ Kingston 1 GB kapasiteli MicroSD hafıza kartını piyasaya sürdü. Ürün, MP3 ve video oynatma özelliklerini, daha yüksek çözünürlüklü kamera görüntülerini ve mobil oyunları desteklemek üzere, yeni nesil çok işlevli cep telefonu kullanıcıları için üretildi. Kingston microSD kartları, tam boyutlu bir SD kart olarak kullanım için bir Secure Digital (SD) adaptör ile veriliyor. Kaza eseri veri kaybına karşı koruma için adaptörün bir yerleşik yazma koruma düğmesi de bulunuyor. Yeni 1 GB kapasiteli kartlar 512 MB ve 256 MB kartların bulunduğu ürün ailesine katılıyor.
Bilgi için: www.kingston.com.tr

İnternetten oynayın

Atlantis'ten kaçış

■ MagiClick tarafından Efes Pilsen için hayata geçirilen "Escape from Artemis" advergaming alanında tamamen Türkiye'de geliştirilmiş en kapsamlı projelerden biri. MagiClick tarafından oluşturulan **www.DreamInEfes.com** adresine üye olarak oynayabileceğiniz "Escape from Artemis", içerdiği 30'dan fazla oda ve 50'den fazla nesne illüstrasyonu ile site ziyaretçilerini maceraya davet ediyor. "Escape from Artemis" oyunu, kalıntıları Efes'teki Artemis Tapınağı'ndan esinlenen bir öykü çevresinde izometrik bir macera oyunu olarak geliştirilmiş. Oyunun tasarımında antik Yunan mimarisi ve mitolojik karakterler vektörel illüstrasyonlarla yeniden canlandırılmış. "Escape from Artemis" toplamda 1 MB'ın altında veri içeriyor ve hiçbir kurulum istemeden, tamamen web tabanlı olarak çalışıyor.

KONUK YAZAR

Marco Angelo D'Souza
koseyazilari@chip.com.tr
CHIP Hindistan Genel Yayın Yönetmeni ve donanım uzmanı

YORUM

Zamanda gezinti

Microsoft platform çeşitliliğini destekliyor.

Her ay bize yönelttiğiniz sayısız soru arasında en gözde olanı şu: "Acaba şunu ya da bunu almak için iyi bir zaman mı?" İster çift çekirdekli bilgisayarlar olsun isterse DVD sürücüler, TFT monitörler, gelecek nesil oyun konsolları ya da geniş bant internet bağlantıları, teknoloji trenine erken ya da geç binmiş olma endişesi tüketicilerin içi içini yiyor. Bu soru genel kullanıcıların ödünü kopartırken, elini çabuk tutanları oralı bile etmiyor. Şimdi zamanda geçmişe doğru bir yolculuğa çıkalım ve dünyanın en önemli teknolojik eğilimlerinden bazılarını ve daha önemlisi, nasıl geliştirdiklerini görelim.

Guglielmo Marconi'nin 1895'te radyoyu keşfi (adli makamlar 1943'te Marconi'nin patentini geçersiz saydıktan sonra bu şeref Nikola Tesla'ya verilmiştir) 1920'lere kadar halk arasında kabul görmemişti. Radyoyu popüler kılan şey vakum tüplerinin keşfedilmesi ve kullanımı olmuştu; bundan önce radyolar hem çok hantaldı hem de ticari başarı sağlayamayacak kadar pahalıydı. Radyo fenomeni insan topluluklarını, şehirleri ve ulusları bir araya getirdi; insanların iletişim ve bilgi alım şeklini kökünden değiştirdi. Ardından hareketli görüntüler geldi. Televizyon 1926'da John Logie Baird tarafından keşfedildiyse de, kayıtlara dayanarak rahatça söyleyebiliriz ki, 1939'a gelindiğinde bile dünya üzerinde en fazla 200 adet TV vardı. Televizyonun yaygın kullanım bulması en aşağı 20 yıl daha aldı. Elbette TV satışları yayıncılık dünyasındaki gelişmelerle paralel ilerliyordu. 1954 yılında ABD'deki 21 istasyonu sayesinde NBC, kıtanın tümüne renkli yayın yapan ilk firmaydı. O sırada kullanıcılar hala televizyon programlarını kendi evlerinde izleme fikrine alışmaya çalışıyorlardı. İstediğiniz şeyi izleme fikri bile ortalıkta yoktu. 1976 yılında JVC tarafından VHS standardı tanıtılana kadar da bu fikir gün ışığına çıkmayacaktı. Video kasetler bir anda furyaya dönüştü. 80'lerde evimizdeki National marka video göstericinin başında TV programlarını ve filmleri izleyişim en canlı anılarımdan. Video kaydediciler 80'ler ve 90'lar arasında salgın halinde yayıldı. İşte tam bu sıralarda farklı bir aygıt daha ortaya çıktı: Kişisel bilgisayar, yani PC. Video CD standardı 90'ların başında tanıtıldı ve ucuz bir CD üzerine MPEG 1 biçiminde 74 dakika video görüntüsü depolamaya izin veriyordu. Hemen arkasından 1997'de DVD diskleri ve beraberinde DVD video standardı geldi. 12 cm'lik bir disk üzerinde 700 MB'tan 4,7 GB'a geçiş gerçekten büyük bir adımdı. Ama bununla da bitmiyor, şimdi de HDTV çıktı, hem de biz bilgisayarlarımızda ya da ev sinema sistemlerimizde DVD izlemeye yeni yeni alışırken. İddiaya girerim, gelecek nesil standartlar tahmin bile edemeyeceğimiz kadar çabuk yerleşecek. Şöyle bir bakalım şimdi: Radyodan televizyona geçiş 30 yıl, televizyondan video kasetlere geçiş 20 yıl sürdü. Video kasetten VCD'ye 15, VCD'den DVD'ye ise sadece 6 yıl. Şurası belli ki, yeni teknolojilerin gelişi hızlanıyor ve sıklaşıyor. Neredeyse etrafımızdaki her türlü bilgi parçası -ister ses halinde olsun, isterse video, görüntü veya metin- analog dünyadan birlerin ve sıfırların diyarına taşındı. Tüm bunlar ortadayken, "Şimdi DVD oynatıcı mı alsam, yoksa Blu ray kervanına mı katılsam?" gibi sorulara yanıt vermek de giderek güçleşiyor. Bunun sebebi de, kullanıcıların teknoloji dalgalarına alışma süresinin kısalması.

> **"Günümüzde kullanıcıların yeni teknoloji dalgalarına alışmak için daha az vakti var"**

Üzerimize gelen dalgayı hep birlikte göğüslemeliyiz. Benim size tavsiyem, "Sıkı durun!"

Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?

CHIP forum sayfalarındaki **CHIP'te Bu Ay** bölümünde CHIP editörleri ve diğer okurlarla tartışın!
www.chip.com.tr

1 milyon dolarlık yarışma

Viiv ve Core 2 Duo için tasarım yarışması

Intel şık, küçük ve sessiz çalışan bilgisayarların pazara sunulmasını desteklemek amacıyla, Intel Core Processor Challenge yarışmasını hayata geçirdi. Yarışma, Intel Viiv Teknolojisi ile Intel Core 2 Duo işlemcili küçük ve şık ev bilgisayarları tasarlayan ve üretene 1 milyon dolara kadar ödül kazanma şansı veriyor. Yarışmaya katılan sistemler, şıklık, gürültü, işlev gibi özellikler açısından değerlendirilecek. Intel Dijital Ev Grubu Başkan Yardımcısı ve Genel Müdürü Eric Kim, konuyla ilgili açıklamasında şunları söyledi: "Intel Core Processor Challenge ile amacımız, kalıpların dışına çıkarak multimedya eğlencesi için tasarlanmış küçük ve şık bilgisayarların tasarlanmasını sağlamak.
Bilgi için: www.intel.com

Mini fotoğraf makinesi

Rahat kullanım, gelişmiş özellikler

■ Boyutları bir sigara paketinden farksız olan Canon IXUS i7, özellikleriyle daha büyük modelleri aratmıyor. Cihaz'ın, 7,1 megapiksel resim sensörüyle 3.072 x 2.304 piksel çözünürlükte fotoğraf çekilebiliyor. Makro odak uzaklığı 10 cm olan ürünün küçük kasasına 2,4x optik zum destekli bir objektif sığdırılmış. Ixus i7'nin yüz tanıma özelliği aynı kompozisyondaki dokuz farklı insan yüzünü tanıyarak netlik ve exposure değerlerini buna göre değiştiriyor. Farklı çekimler için fotoğrafçılara "Çocuklar ve ev hayvanları" gibi 17 özel program sunulmuş. Canon IXUS i7, batarya, docking station ve özellikle slayt gösterileri için son derece işlevsel bir uzaktan kumandayla birlikte yaklaşık 300 Euro'ya mal oluyor.
Bilgi için: www.canon.com

ADSL modem araştırması

ADSL MODEM DAĞILIMI	
Airties	% 26,49
US Robotics	% 20,20
Zoom	% 15,56
Zyxel	% 12,91
Linksys	% 7,28
Asus	% 4,97
D-Link	% 2,32
3Com	% 1,99
CNet	% 1 ,99
Inca	% 1,99
Thomson (Alcatel)	% 1,32
Datron	% 0,99
Pikatel	% 0,99
Siemens	% 0,99

Hangi ADSL modemi kullanıyorsunuz?

■ Ucuzlayan fiyatlar ve yapılan kampanyalarla bilgisayar sahipliği ve geniş bant internet erişimi arttıkça sahip olunan modem markalarının oranı hakkında merak da artıyor. Bilge Adam'ın 11.000 üyeli web sitesi Sistemuzmani.com'un üyeleri arasındaki araştırmasına göre kullanıcıların en çok tercih ettiği üç ADSL modeli Airties, USRobotics ve Zoom olarak görünüyor.
Bilgi için: www.sistemuzmani.com

ATI'dan üç yonga

Dizüstlerine yeni soluk

■ "Watt başına daha fazla güç" ATI'ın dizüstü grafik yongaları için yeni parolası. Mobility Radeon X1700, X1450 ve X1350 yongaları eski nesillere nazaran daha hızlı çalışacak fakat daha az güç tüketecek. İşin sırrı ise Kanadalı yonga üreticisinin hala yongaları 90 nanometre üretmesine rağmen genişletilmiş silikon (Strained Silicium) kullanmasında yatıyor. Böylece nesnenin üzerindeki hatlar genişlemiş oluyor ve elektronlar daha hızlı geçiş yapabiliyor. Pratikte yüksek saat frekansları mümkün oluyor, ancak pil kullanım süresi de kısalmıyor. Üç yonga da Microsoft'un işletim sistemi Windows Vista'yı destekliyor ve donanımsal HD desteği için bütünleşmiş AVIVO teknolojisine sahip. ASUS, A8JP modelinde oyuncular için ileri performans sunan Mobility Radeon X1700 yongasını kullanmış. Intel Core 2 Duo işlemci ve 1 GB RAM birleşiminden oluşan 14 inç ekranlı bu ürünün fiyatı 1.800 dolar. Uygun fiyatlı dizüstüler ise bütünleşik Intel grafik yongasından daha hızlı çalışan X1450 ve X1350 yongalarının ileride kullanılmasıyla kolayca elde edilebilecek. Henüz hiçbir üretici bu iki yongayı kullanan dizüstü modellerini duyurmadı.
Bilgi için: www.ati.com

Superfetch & ReadyBoost: Vista, PC'nizi hızlandırıyor

Vista, eski XP'den on kat daha hızlı çalışıyor. Microsoft'un bunu nasıl başardığını ve yeni özelliklerin arkasında ne olduğunu açıklıyoruz.

İdeal dünyada Windows yıldırım hızıyla açılır, hafıza deseniz haddi hesabı yoktur, Photoshop dediğiniz de göz açıp kapayana kadar açılır.

Bu ideale yakın bir sonuç elde etmek için Microsoft, Vista'da öncelikle önbelleğin işlevini iyileştirmiş. Sonucunda ise birbiri ardına çalışan ve performansı ciddi biçimde artıran üç tane özellik ortaya çıkmış. Vista'nın Superfetch özelliği sayesinde Photoshop, Word ve benzeri programları Windows XP yüklü bir bilgisayardan daha hızlı açmak mümkün. ReadyBoost özelliği, geçici dosyaları yüksek hızlı bir USB disk ya da bellek kartına kaydediyor ve böylece gerektiğinde dosyalara daha hızlı erişilebiliyor. ReadyDrive isimli üçüncü özellik ise yeni sabit disk teknolojisini ReadyBoost ile birleştiriyor. Bu yazımızda yeni özelliklerin gerçek hayatta neler kazandırabileceğini bulabilirsiniz.

Superfetch: Akıllı önbellek algoritmaları

Yeni SuperFetch aslında o kadar da yeni değil, çünkü Windows XP altında çalışan başka bir çeşidinin ismi Prefetch. Prensipte iki teknoloji de aynı. Akıllı önbellek, sık kullanılan DLL dosyalarını daha program bu dosyaları çağırmadan belleğe aktarıyor.

Superfetch aynı işi biraz daha iyi yapıyor, çünkü Microsoft programcıları bu noktada kullanılan algoritmaları yenilemiş. Superfetch, kullandığınız programları ne zaman ve hangi sıklıkla kullandığınızı, birkaç hafta öncesine kadar uzanacak şekilde çok yoğun takip ediyor. Kullanıcının davranışlarına göre önceden toplanan istatistiklere dayanarak programı belleğe çağırıyor. Üstelik Photoshop gibi kendi önbellek özelliği olan ve kendine önbellek ayıran bir programı bile fark edip, önbellek yönetimini devralıyor. İşte bu hareket, sistemi 10 kat hızlandırıyor.

Tek sorun şu: Bu kadar dosya hangi önbelleğe sığacak? Sorunu gidermek için yapılması gereken şey basit, o da belleği artırmak. Fakat bu bellek artışı her zaman mümkün olamayabiliyor çünkü anakarttaki bütün bellek yuvaları dolu olabiliyor ya da BIOS daha fazla bellek desteklemiyor. İşte bu sırada yeni ReadyBoost özelliği devreye giriyor.

ReadyBoost: RAM yerine USB Bellek

Sahip olduğunuz taşınabilir USB belleği, ReadyBoost yardımıyla amacı dışında kullanarak sistem belleği olarak atayabilirsiniz. Belleği USB'ye takar takmaz, Vista Superfetch'in dosyalarını geçici olarak USB belleğe aktarıyor. Özel bir algoritma sayesinde burada hiç eski dosya bulunmuyor. Onun yerine, bilgisayarınızın ihtiyaç duyduğu güncel dosyalar depolanıyor.

Bu güzelliklere rağmen önünüze gelen her USB belleği, sistem belleği olarak kullanamıyorsunuz. USB belleğiniz, oku-

Arabulucu: Vista, programlara nasıl daha hızlı erişiyor?

Vista, büyük uygulamaları hızlı başlatabilmek için gerekli DLL dosyalarını ikincil bir ara belleğe yazıyor. Bu tip geçici dosyaları için her zaman yeterince yer olduğundan emin olabilmesi gerekince, üç ayrı ortama kaydedebiliyor. Bu ortamlar: Sistem belleği, USB bellek ve sabit disk. Bu sayede dosya erişimi oldukça hızlanıyor.

Windows Vista
Vista, özel bir algoritma sayesinde hangi DLL dosyalarının arabelleğe yazılacağını; işletim sisteminin bu dosyaları sistem belleğine mi, USB belleğe mi, yoksa melez sabit disk ortamına mı kaydedeceğini hesaplıyor.

Superfetch
Vista en önemli DLL dosyalarını sistem belleğine kaydediyor.

ReadyBoost
Az miktarda sistem belleğiniz varsa, geçici dosyaları USB belleğe kaydediyor.

ReadyDrive
Geleceğin diskleri geçici dosyaları, dahili flash belleğe yazacak.

ma işlemi sırasında en az 2,5 Mbit/s hıza ulaşabilmeli. Yazma için bu hızın 1,75Mbit/s olması yeterli. Üretici verilerine göre çoğu USB bellek 20Mbit/s gibi hızlarda çalıştığı için, bu konuda sorun olmuyor. Yalnız bazı USB bellekler bu tip hızlara sadece büyük boyutlu dosyaları aktarırken ulaşıyor, yani hızı aşamalı olarak artırıp, daha ufak boyutlu dosyaları aktarırken hızı yavaşlatabiliyorlar.

Hız düşüşü, Vista'nın gereksinim duyduğu minimum hızın altına inerse sorunlar çıkabiliyor. Böyle bir durumda işletim sistemi, USB belleği kullanmaktan vazgeçiyor. Ne yazık ki USB belleğinizin Vista'nın gerektirdiği hızda çalışıp çalışmadığını, satın alırken öğrenemiyorsunuz. Vista, belleği bilgisayara ilk takışınızda ReadyBoost için yeterli hıza sahip olup olmadığını kontrol ediyor.

Hız konusundaki gereksinimler, bugüne kadar kullandığımız sabit disklerin neden ReadyBoost için uygun olmadığını gösteriyor. Sabit disklerin okuma kafası, birkaç kilobaytlık veriyi okuyabilmek için ilk önce o verinin disk üzerinde bulunduğu noktaya gitmek zorunda. Sabit disklerin hızlı olanları bile, sırf erişim süreleri yüzünden, kendilerinden daha hızlı Flash belleklere tercih edilemiyor.

USB bellek tavsiyesi: En az 512 MB şart

Microsoft, başlangıç tipi bilgisayarlar için en az sistem belleği kadar kapasiteye sahip USB belleklerin kullanılmasını öneriyor. Bilgisayarda 512 MB RAM varsa, ReadyBoost için en az 512 MB kapasiteye sahip bir USB belleğe ya da hafıza kartına ihtiyacınız olacak. Üst uç sistemlerde bu rakam biraz daha artabiliyor. En iyisi RAM miktarınızın 2,5 katı büyüklüğünde bir hafıza kullanmak.

Üst sınır 4 GB ile sınırlandırılmış. Çünkü FAT32 dosya sisteminin kısıtlamaları yüzünden Vista, en fazla 4 GB büyüklüğünde geçici dosyayı USB belleğe aktarabiliyor. Buna rağmen dosyaları sıkıştırmanız mümkün, en iyi durumda sığdırabileceğiniz dosya 8 GB olacaktır.

Vista her bir bilgisayar için bir tane ReadyBoost belleği destekliyor. Birden fazla USB belleği bir bilgisayara bağlayamıyorsunuz. Microsoft, şu ana kadar birden çok ReadyBoost cihazını birbirine bağlayan bir yazılım geliştirmemekle, bize sorarsanız büyük bir hata yapıyor ve zaman kaybediyor.

Microsoft, güvenlikle ilgili konulara epeyce zaman ayırmış. USB bellekteki veriler 128 Bit AES anahtarıyla şifreleniyor. Böylece USB belleğinizi ya da bellek kartınızı kaybederseniz, istemediğiniz kişilerin sizin hassas verilerinizi okuyamayacağından emin olabilirsiniz.

Ayrıca belleğin bozulması durumuna karşı ReadyBoost önlemini alıyor. Eğer yazma ya da okuma işlemi sırasında USB belleği bilgisayardan çıkartırsanız Vista, sabit diskinizdeki geçici dosyalara dönüyor. Bu dosyalar da zaten ReadyBoost tipi dosyaların aynısı. Böylece dosyaların silinmesi ya da kaybolması tehlikesinin önüne geçiliyor.

ReadyDrive: Vista önbelleğinin geleceği

Yeni nesil sabit diskler, iki ayrı bellek ile donatılmıştır. Bunlardan biri normal manyetik bellekler, diğeri ise flash belleklerdir. Bu iki bellek tipini birleştiren melez sabit diskler bu sene sona ermeden piyasaya çıkacak ve fiyatları da geleneksel manyetik sabit disklerden fazla olmayacak gibi gözüküyor.

Melez yapılı sabit disklerin avantajı, normal verileri bugüne kadar olduğu gibi manyetik disklerde saklanması ve Vista'nın Superfetch özelliğindeki geçici dosyalarınsa hızlı flash bellekte tutulması. ReadyBoost ile de aynı prensipler geçerli. Vista, az miktardaki dosyayı hızlı flash bellekten okuyabiliyor. Melez disklerin başka bir avantajı ise, flash belleği yanlışlıkla veya dalgınlıkla yerinden çıkartmanın mümkün olmaması. ■

Mete Pınar, mete@chip.com.tr

Windows Vista'da ReadyBoost

DENEME Bir USB belleğin ReadyBoost ile uyumlu olup olmadığını, belleği bilgisayara taktığınızda görebiliyorsunuz. Her şey yolundaysa, *Speed up my system* özelliğini etkinleştirebilirsiniz.

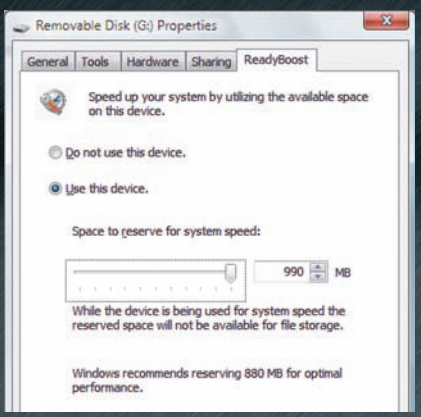

RAM'DEN TASARRUF Bilgisayarınızda ne kadar RAM olursa olsun, USB belleğinizdeki hafıza kapasitesini kullanıma açmalısınız. Pratikte bu ikisi arasındaki oran 1:1'dir.

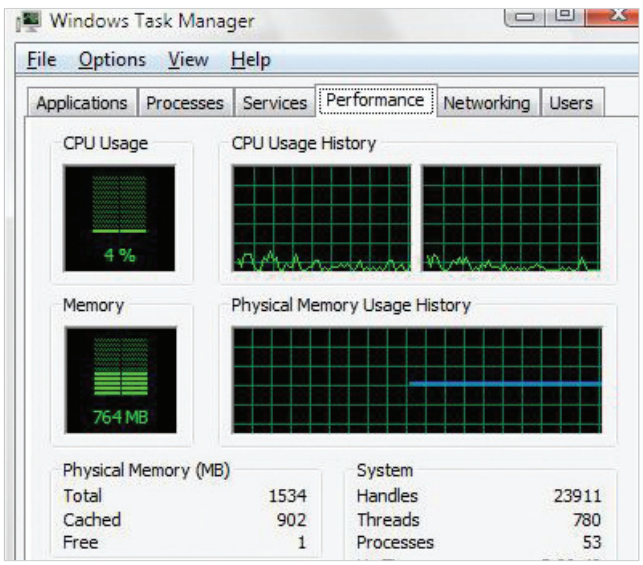

AKILLI ÖNBELLEK Superfetch özelliği sayesinde önbellek yönetimi baştan aşağıya değişiyor ve sistem on kat hızlanıyor.

Ali Kızıl
alikizil@gmail.com
Serbest Danışman

YORUM

Portland 1.0 duyuruldu

Linux masaüstü yazılımlarının yeni ortak dili olan Portland'ın, 2008'de yazılım hacmini 10 milyar dolara çıkarması bekleniyor.

Açık kaynağa güvenenler işin başından beri, açık kaynak kodu ile yazılım geliştirmenin doğru yol olduğunu vurguluyorlar. Satılan veya hizmeti verilen bir yazılım ile bu yazılımın kaynak kodlarının yayılması, paylaşılması, başkaları tarafından ele alınarak değiştirilip güncellenemesi birçok kişi ve firma için bir ütopyadan öteye geçmiyor. IDC'in çalışması, 2006 ilkbaharında 116 ülkeden 5.000'nin üzerinde geliştiriciye gönderilen anket çalışması üzerinden değerlendirilmiş durumda. Anket sonucuna göre açık kaynak kodlu yazılımlar, dünyanın her bir ucundaki geliştiricilerin %71'i tarafından kullanılmakta. Geliştiricilerin %54'ü ise firmalarının üretiminde açık kaynak kodlu ürünleri kullandıklarını belirtmiş. "Global Yazılım Sektöründe Açık Kaynak: Piyasa Etkisi ve Bozulması, İş Modelleri" (Open Source in Global Software: Market Impact, Disruption, and Business Models) başlıklı çalışmada IDC, sadece açık kaynakla uğraşan IBM, Novell, Red Hat, Sun gibi firmalara değil, aynı zamanda Microsoft, Oracle, SAP, CA, AOL, Amazon gibi firmalara da değinmiş. Öyle ya da böyle, sonuç her yerde açık kaynak ile uğraşıldığı yönünde. Yine IDC'in analizcilerine göre, açık kaynak ofis, çokluortam gibi ana yazılım kategorilerinde hayati roller alacak ve son kullanıcıya sunulan yazılımların değerlerini ve kalitesini kökten değiştirecek. Özellikle IDC, önümüzdeki on yıl boyunca açık kaynağın yazılım fiyatlarında sert rekabetlere neden olacağını belirtiyor. Son kullanıcılar değişimi her geçen gün daha da fark ediyor. Açık kaynağın sunduğu fırsatlar firmalar için, ürün geliştirme ve yeni trend geliştirme araçları sağlıyor. IDC ayrıca sürmekte olan GPL 2 - GPL 3 tartışması veya diğer açık kaynak lisanslama tiplerinin uyuşmazlığı gibi durumların, yazılım endüstrisini ciddi anlamda etkilemeyeceğini, kullanılacak iş modellerinin açık kaynağın geleceğinde değişimlere neden olacağını vurguluyor. Günüzümde birçok açık kaynak kodlu iş modeli (maliyet azaltma, donanım satış gibi) olsa da, pratik anlamda sadece üç modelin kalacağı belirtiliyor. Bunlar, yazılım satış modeli, servis sağlama modeli ve kolektif kamu modeli. Yazılım satış modeli, SugarCRM gibi yazılımın bir bölümünün veya tamamının açık kaynak kodla verilmesi ve eklentilerin, eğitimlerin, dökümantasyonun ücretlendirilmesinden oluşuyor. SuSE ve Red Hat'in seçtiği servis sağlayıcısı modeli, yazılımın ücretsiz verilirken yazılımla ilgili her türlü desteğin ücretlendirilmesini beraberinde getiriyor. Kolektif kamu modeli ise Apache, Ubuntu gibi ticari amaç içinde olmayan kuruluşların kamudan aldıkları destekle yaşamlarını devam ettirdikleri modeller olarak aktarılıyor.

> **"Öyle ya da böyle, sonuç her yerde açık kaynak ile uğraşıldığı yönünde"**

Son zamanlarda, bu değişimler yaşanırken, Cebit 2006'da da gördüğümüz birçok e-devlet projesinin kapalı kaynak kodları ile geliştirilmesi, bu projelerden hizmet almak istediğiniz durumlarda sizden ücretli yazılımların kullanılmasının istenmesi, yine bir trenin kaçmakta olduğunun habercisi olabilir mi?

Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?

CHIP forum sayfalarındaki **CHIP'te Bu Ay** bölümünde CHIP editörleri ve diğer okurlarla tartışın!
www.chip.com.tr

Yepyeni bir hizmet

Amazon kendi video indirme servisini başlatıyor

amazon.com

Amazon, Unbox adlı yeni video indirme hizmetini başlattı. Bu sayede güncel film ve televizyon dizilerini satın almak ya da aylık olarak kiralamak mümkün olacak. 30'dan fazla stüdyo ve televizyon kanalının destek vermesiyle "CSI" ve "V for Vendetta" gibi çalışmalar daha şimdiden listede. Televizyon dizilerinin her bir bölümü 2 dolara mal olurken, filmler 8 ila 15 dolarlık bir fiyat aralığında yer alacak. Kiralama ücreti ise 4 dolar. Filmler bilgisayara indirilebiliyor ve maksimum iki bilgisayar ve taşınabilir oynatıcıda izlenebiliyor. Amazon, Microsoft'un VC1 biçimiyle sıkıştırılan videoların, DVD kalitesinde olacağını ifade ediyor. Şirket ayrıca, Windows XP için özel bir oynatıcı yazılım sunuyor. Videolar yalnızca veri DVD'si olarak yazılabiliyor.
Bilgi için: www.amazon.com/unbox

Milyar dolarlık site

Google Youtube'u satın aldı

■ Henüz 1,5 yaşındaki video paylaşım sitesi Youtube, Google tarafından 1,65 milyar dolara satın alındı. Paypal'de çalışan üç mühendisin 1,5 yıl önce işlerinden ayrılarak evlerinin garajında tasarlayıp hayata geçirdikleri video paylaşım sitesi Youtube, 1,5 yıl içinde ayda 40 milyon ziyaretçi sayısına ulaşıp bir rekor kırdı. Günde 1 milyon yeni videonun eklendiği web sitesinde ayda 100 milyon video gösteriliyor. İnternet devi Google'ın da benzer bir web sitesi bulunmasına rağmen Youtube'nin başarısına yaklaşamaması, şirketin internet üzerinden video paylaşımı planları için gözünü Youtube'e dikmesine neden olmuştu. Ülkemizde de, liselerde yaşanan öğrenci-öğretmen çatışmalarını gösteren cep telefonu çekimleri ile gündeme gelen Youtube hakkındaki en önemli sorun, barındırdığı videolar için telif hakları kontrolü yapmaması. Bu nedenle, telif hakları saklı videoların sahipleri tarafından tepkiyle karşılanan sitenin Google gibi bir internet devine geçtikten sonra, astronomik rakamlarda tazminat davalarına hedef olacağı düşünülüyor. Web sitesinin kurucuları ise telif sorununu çözmek için yeni bir filtreleme sistemi üzerinde çalıştıklarını ifade ediyorlar.

Bilgi için: www.youtube.com

WEB TV YouTube, amatör görüntülerle TV gibi yayın yapılan bir fenomene dönüştü.

Internet Explorer 7

5 yıllık bekleyiş bitti

■ Microsoft'un yıllardır beklenen yeni web tarayıcısı IE7 sonunda piyasaya çıktı. Sekmeli tasarıma sahip yeni tarayıcı aynı zamanda güvenlik konusunda da son derece iddialı. Web'de yüksek çözünürlükle sörf yapmaya izin veren yeni program Microsoft tarafından otomatik güncelleme ile bilgisayarlara yüklenecek.

Bilgi için: www.microsoft.com

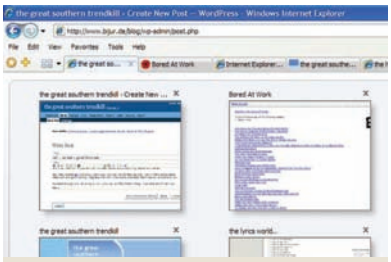

SEKMELER IE7, rakiplerinde bulunan sekme özelliğiyle geliyor.

Konsept Onyx

Gelecekte tuş takımı olmayacak

■ Üzerinde hiçbir tuş bulunmayan bir cep telefonu fikri gerçekten hayata geçirilebilir mi? Evet, küçük bir değişiklikle bu mümkün. Touchpad teknolojileri üzerinde uzmanlaşmış Synaptics firmasının, Pilotfish adlı tasarım stüdyosuyla ortaklaşa yürüttüğü projenin sonuçları gerçekten de çarpıcı. Bu iki firma, üzerinde çalıştığı prototipe "Onyx" adını vermiş. Siyah parlak bir yüzeye sahip olan cihaz, özellikle kullanım özellikleriyle geleneksel cep telefonlarından ayrılıyor. Kontroller, yalnızca dokunmatik ekran üzerinden gerçekleştiriliyor. Bu ekran özel parmak hareketlerini de tanıyor ve kullanıcı ekrana, parmaklarıyla örneğin "X" karakterini çizdiğinde telefon o anki uygulamayı sonlandırıyor. Kullanıcı tek bir parmak hareketiyle mesaj gönderebiliyor. Herhangi bir telefon görüşmesi yapmak için cep telefonunun kulağa götürülmesi yeterli. Cihaz telefon etmek istediğinizi derhal anlıyor ve aramayı başlatıyor. Kullanıcılar Onyx'le sevdiklerine SMS üzerinden öpücük gönderebiliyor. Bunun için dudakların ekrana götürülmesi gerekiyor. MP3 çalar özelliğine sahip Onyx çok işlevli bir uzaktan kumanda olarak da kullanılabiliyor. Dokunmatik kontroller için Synaptics'in ClearPad adlı teknolojisinden yararlanılmış. Pilotfish'in patronu Nicole Dortans'a göre kullanılan donanım ve yazılımın aynı çatı altında bir araya getirilmesi proje için büyük bir avantaj. Dortans, "Synaptics'in beyin takımımıza daha başlangıç aşamasında danışması bizim için çok sevindirici" diyor. Cep telefonu üreticilerinin bu projenin sonuçlarını gerçek bir ürüne dönüştürüp dönüştürmeyeceği henüz bilinmiyor.

Bilgi için: www.synaptics.com/onyx/

DOKUNMATİK Tuşu bulunmayan "Onyx" adlı prototip, cep telefonuyla MP3 çaları bir araya getiriyor.

SİLİKON VADİSİ'NDEN

Tom Sanders
toms@chip.com.tr
Serbest gazeteci Tom Sanders CHIP'e köşe yazıları yazıyor.

YORUM

PC açmazı

Haziran 2005 ve Haziran 2006'daki PC farkı

Yanıtı okumadan önce tuhaf bir soru gibi gelebilir. Yanıtsa şöyle: %23 fiyat farkı, ne bir eksik ne bir fazla.

2005 yazında ABD'de en çok satılan model, 1 GB hafızalı, 250 GB sabit diskli, DVD yazıcılı, 64 bitlik AMD işlemcili bir bilgisayardı. Bu sene de listenin tepesinde neredeyse ondan farksız bir model var. Tek farkı, araştırma firması Current Analysis'in verilerine bakılırsa, geçen senekinden %23 ucuza mal olması.

Tüketiciler paralarını niye daha hızlı ya da daha büyük bir sisteme harcasın ki? Ne web'de dolaşma hızı artıyor ne de oynayabildiğimiz oyunlar. Bilgisayarlarımız, yonga üreticilerinin yakın tarihte ürünlerine eklediği VT (Intel) ya da Pacifica (AMD) sanallaştırma teknolojisinden ya da çift çekirdekten yoksun diye kaçımızın uykuları kaçıyor?

> **"PC'ler bir açmazla yüz yüze. Sektördeki keşifler bıçak gibi kesildi, üreticiler de bununla hesaplaşıyor."**

Günümüz bilgisayarlarının birçoğunda standart halini alan 64 bit teknolojisinin bile pratikte bir faydası yok. PC'ler bir açmazla yüz yüze. Sektördeki keşifler bıçak gibi kesildi, bilgisayar üreticileri de bunun sonuçlarıyla hesaplaşıyor. Intel'in ve Dell'in geçtiğimiz aylarda duyurduğu hüsran dolu kâr tabloları da buna işaret ediyor.

Görünen o ki, Intel'in dertlerinden kâr eden biri varsa, o da AMD. Bununla beraber yonga üreticisinin pazar payındaki yükselişin altında teknolojik üstünlük yatmıyor. Firmanın yongaları gayet iyi, ama Intel basit bir fiyat indirimiyle bu tehdide son verdi bile. Microsoft'u bilgisayar endüstrisinin günah keçisi ilan etmek kolay olurdu. Hem zaten Windows Vista işletim sisteminin piyasaya sürülüş tarihi yıllardır gecikiyor. Ama Vista yeni bilgisayar satışlarını patlatacak değildi; yazılım, mevcut sistemlerin büyük kısmında gayet iyi çalışıyor. Analistler Vista'nın yeni bir satış dalgası yaratmayacağında hemfikirler. Neden yaratsın ki zaten? Tıpkı şu bildiğimiz deterjanlar gibi, Vista'yla beyazlar daha beyaz, ama bu yeni sorunları çözmeye yetmiyor.

Zaten yeni işletim sistemlerinin bilgisayar satışlarını körüklediği görülmüş bir şey değil. Bilakis, kullanıcıları yeni sistem almaya iten şeyler yeni uygulamalardır. Söz gelimi, metin düzenleyiciler, internet, dijital fotoğrafçılık. İyimserler cephesi dijital videonun yeni sistem satışlarını zirveye taşıyabileceğinden dem vuruyorlar. Ama bu masala pabuç bırakacak biri varsa, hayatında hiç 4 saatlik bir düğün videosunu kısaltmaya çalışmamış demektir.

Yarının oyunları elbette daha etkileşimli olacak ve daha güzel gözükecek; bu yüzden en hızlı grafik kartlarına, en hızlı işlemcilere gerek duyacak. Ama bu yeni sistem satışlarını patlatır mı? Intel'in Viiv eğlence platformu üzerinde bunca kıyameti koparması boşuna değil. Yonga üreticisi şayet tüketicileri salonlarına bir PC daha almaya ve internete TV'lerinden bağlanmaya ikna edebilirse, bugüne kadar bakir kalmış bir pazara el atabilecek. Geçtiğimiz Ocak ayındaki lansmanın ardından, Intel Viiv konusunda birdenbire suskunlaştı. Söylentilere bakılırsa bu Ocak için büyük bir pazarlama kampanyası tasarlanıyormuş, ama halkın oltaya gelip gelmeyeceği hala belirsiz.

İş PC pazarını batmaktan kurtarmaya gelince, görünen o ki, en büyük şans sanallaştırma teknolojisinde. Sanallaştırma teknolojisi birden çok işletim sisteminin tek bir sistem üzerinde eşzamanlı olarak çalışmasına imkân tanıyor.

Aslen kurumsal pazar için tasarlanan teknolojinin tüketici piyasasında da birkaç potansiyel kullanım alanı var. Örneğin, tarayıcıyla donatılmış bir sanal sistem veri hırsızlığının önüne geçebilir, çünkü uygulama tüm diğer uygulamalardan ve kullanıcı verilerinden soyutlanmış olacaktır. Ya da bir medya sunucusu kendi sanal sisteminde çalışabilir, diğer uygulamaları olumsuz yönde etkilemeden ses ve görüntü akışı sağlayabilir.

Tüm bu işletim sistemleri büyük bir bellek ve işlem gücü gerektiriyor; bu da Dell'in ve Intel'in satışlarını artırabilir. Ama bunların hepsi gelecekte olacak şeyler. Intel'le AMD yongalarına daha fazla çekirdek sığdıradursun, bellek fiyatları serbest düşüşe devam ediyor.

Çekirdek sayısındaki artış tüketicilerin umurunda değil, onlar sadece bilgisayarların ucuzlamasına bakıyor. Siz de ağzımdan %23'lük fiyat düşüşüne dair tek bir şikâyet duyamazsınız, haberiniz olsun.

Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?

CHIP forum sayfalarındaki **CHIP'te Bu Ay** bölümünde CHIP editörleri ve diğer okurlarla tartışın!
www.chip.com.tr

Cool Tech

Gelişen teknolojinin en ilginç örnekleri

Pepper Pad 3

Klavyeli tablet PC

■ Tablet PC'ler bilgisayar dünyasının en büyük hayal kırıklıklarındandır. İlk çıktıklarında bilgisayar alışkanlıklarını değiştireceği, her eve gireceği düşünülen pratik bir ürünmüş gibi tanıtılan bu cihazlar, bir türlü yaygınlaşamadı. Zira insanlar klavye alışkanlığından vazgeçmek istemedi. Hal böyle olunca akıllı bir tablet PC üreticisi, modellerine klavye ekleyerek Pepper Pad 3 adlı ürünü piyasaya sürdü. AMD LX 800 işlemciye sahip tablet PC'nin klavyesi de QWERTY. 802.11g kablosuz bağlantı ve USB 2.0 özelliği bulunan PC'nin ekranı 7 inç genişliğinde. Cihaz MS Windows ile çalışıyor.

Fiyat: 700 dolar.

Bilgi için: www.pepper.com

Golf arabasında son nokta

Hem güneşli hem rüzgârlı

■ Hepimizin en büyük rahatsızlıklarından biridir. Golf arabaları hem konfor bakımından zayıf hem de yeterince hızlı değildir. Golf zevkimizi bozan, keyfimizi kaçıran bu çile artık sona eriyor. Halkın golf ihtiyaçları gözetilerek üretilen elektrikli otomobil hem yeterince geniş hem de tepesindeki güneş panelleri ile yeterince güçlü. Üstelik katlanabilir rüzgâr pervanesiyle rüzgârlı havalarda veya araç hızla yol alırken pilleri şarj oluyor. Böylelikle bir delikten diğerine gitmek için harcanan zamandan tasarruf sağlanıyor.

Fiyat: 30 bin dolar

Bilgi için: www.MotorAuthority.com

Kol saatinde televizyon

Aptal kutunu yanında taşı

■ Akşam televizyonda milli maç var ama trafiğe takılı kaldınız. Üstelik merak ettiğiniz dizinin yayınlandığı saatte işiniz vardı; tam da 22 yaşındaki manken kızcağız bilmem hangi aktörün biseksüel olduğunu açıklarken. Derhal bir TV bulup magazin programını açmanız gerekiyor. Ama sokağın ortasında bir TV bulmak nasıl mümkün olabilir? Artık üzülmenize gerek yok! Televizyon kolda, rahat rahat dolaşmak mümkün. 1,5 inç genişliğindeki HD TFT ekranıyla kol saatinizdeki televizyonun pili, üç saat aralıksız TV seyretmenize izin veriyor. Hatta güçlü antenlerle metroda bile yayınları izleyebildiğiniz söyleniyor. Haydi hayırlısı.

Fiyat: 180

Bilgi için:
www.boystuff.co.uk

Müzik'te yeni açılım

Sony MP3 piyasasında iddialı

■ Sony, taşınabilir MP3 çalar piyasasında sert bir çıkış yaparak eskiden Walkman markasıyla sahip olduğu liderliği yeniden kazanmaya çalışıyor. Sony NW-S700 ve S600 modelleri, 1 GB, 2 GB ve 4 GB kapasiteleriyle müzikseverlerin beğenisine sunuluyor. Ses kalitesi konusunda çok iddialı olan geniş LCD ekranlı ürünler, piyasanın dengelerini sarsacak gibi görünüyor.
Bilgi için: www.sony.com

Mazu Kan Süper kahraman antrenman kiti

■ Her süper kahraman antrenman yapma gereği duyar. Ancak günümüzde camla kaplı dev binaların, lüks ofislerin içinde bağırıp çağırıp, sağa sola yumruk sallamak mümkün olmadığından, pek çok süper kahraman yağ bağlayıp unutulanlar listesine dâhil olmuştur. İşte Mazu Kan sanal dövüş takımı, arkadaşlarınıza veya çevreye zarar vermeden dövüş antrenmanı yapmanızı sağlıyor. Egzersiz sırasında, karşınızdakinin el hareketlerini doğru hamlelerle karşılamalısınız. Yoksa göğüs birimi titreyip ses ve ışık yayarak, dayak yediğinizi cümle âleme duyuruyor. İşin güzel yanı, dövüşürken rakibinize dokunmak zorunda kalmamanız. Pakete pelerin ve göğüs kapartmalı kauçuk kostüm dâhil değil.

Fiyat: 60 dolar

Bilgi için: www.shopwildplanet.com

CHIP RADAR

Projeksiyon cihazları

CHIP Radar, hangi projeksiyon cihazları için doğru zamanın geldiğini açıklıyor.

■ Yeni bir projeksiyon cihazı satın almak istiyorsanız daha fazla beklemeniz gerekmiyor. Hem ev sineması sistemlerinde, hem de sunumlarda kullanabileceğiniz farklı modelleri uygun koşullarla satın alabilirsiniz. Ofis kullanımı için 1.024 x 768 çözünürlükteki XGA projeksiyon cihazlarına yönelebilirsiniz. Ev sineması içinse en az 720p destekli HD uyumlu bir cihaz satın almak özellikle fiyatlar göz önüne alındığında akıllıca. LCoS ve Full HD (1.920 x 1.080) projeksiyon cihazlarının ve mini LED teknolojilerinin fiyatlarının yeterince gerilemesi için en az iki yıl daha beklemelisiniz.

CHIP radarın okunması: Mavi daire içindeki üçgen ürünün duyurulmasını ifade ediyor, bunu çoğunlukla medyada ürünün yoğun bir şekilde tanıtılması (ünlem işareti) izliyor. Çubuk renkleri fiyat seviyesini gösteriyor: Kırmızı başlangıçtaki yüksek fiyata, sarı renk ilk fiyat düşüşüne işaret ediyor. Yeşil renk ürünün tüketici pazarına hazır olduğu anlamını taşıyor; normal kullanıcılar için bu zamanda ürünü satın almak mantıklı. Çubuk gri renkteyse üretim sona ermek üzere ve ürün piyasadan kalkana kadar (tabut işareti) çok uygun fiyatlarla satın alınabilir.

MERAKLILARINA Marantz, tam HD çözünürlüklü ilk DLP projeksiyon cihazını üretti. VP-11S1 15.000 Euro'luk fiyatıyla el yakıyor.

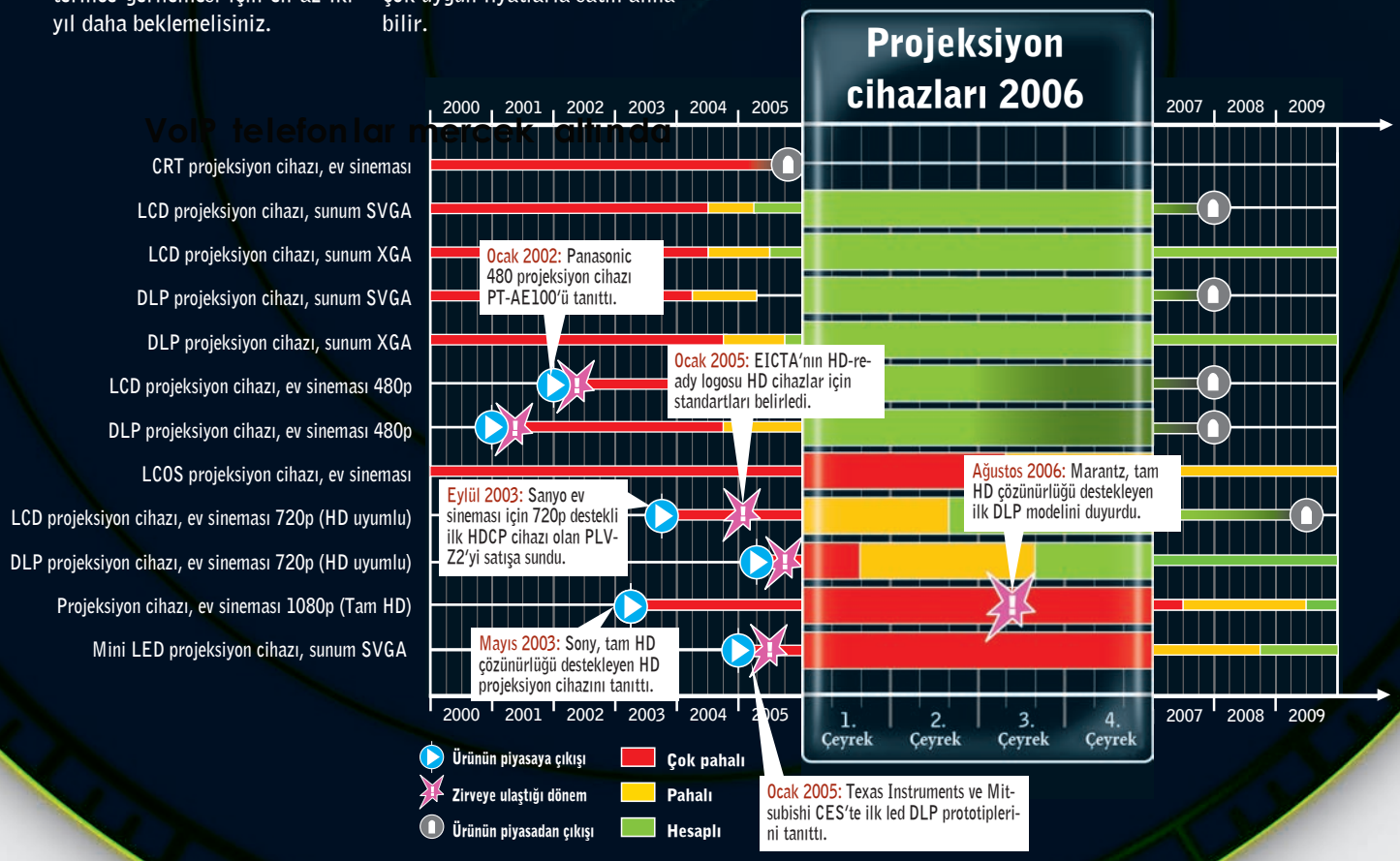

CHIP PC FİYAT DANIŞMANI

CHIP Test Merkezi her ay üç adet ideal PC sistemi oluşturuyor. Ofis, Multimedya ve Profesyonel kategorilerine ayırdığımız bu PC sistemleri, her kesimden kullanıcıya rehberlik etmeyi hedefliyor.

	OFİS PC	MULTİMEDYA PC	PROFESYONEL PC
KASA	300 watt güç kaynaklı standart ATX	400 watt güç kaynaklı Midi-Tower ATX	650 watt güç kaynaklı Big-Tower ATX
ANAKART	Intel i945P yonga seti/ nForce 4 ve Lan, 7,1 Sound	Intel i965 yonga seti / nForce 570 ve Gbit Lan, 7,1 Sound	Intel i975X yonga seti/ nForce 590 SLI ve GBit-LAN, 7.1-Sound, Firewire 800
İŞLEMCİ	Intel Pentium D 920 (2 x 3,0 GHz) / AMD Athlon 64 4000+(2,4 GHz)	Intel Core2Duo E6600 (2 x 2,2 GHz) / AMD Athlon 64 X2 4600+ (2 x 2,2 GHz)	Intel Core 2 Duo E6700 (2 x 2,66 GHz) / AMD Athlon 64 X2 5000 + (2 x 2,6 GHz)
BELLEK	512 MB DDR400	1 GB DDR2 800 veya DDR2 533 (2 513 MB)	2 GB DDR2-667 veya 2 GB DDR 400 (2x1.024 MB)
EKRAN KARTI	GeForce 7300 GS/ Radeon X1300 128 MB	GeForce 7600 GT / RadeonX1800 GTO 256 MB	Radeon X1900 XT ve Geforce 7900 GTX 512 MB
SABİT DİSK	200 veya 250 GB 7.200 RPM	300 GB 7.200 RPM	2 X 250 GB 7.200 RPM (Raid 0/1)
OPTİK SÜRÜCÜ	16X DVD-ROM (Çift katman)	16X DVD Yazıcı (Çift katman)	16X DVD Yazıcı (Çift katman)
TV KARTI	DVB-T / Analog	DVB-T / Analog	DVB-T / Analog
KLAVYE + FARE	Kablolu klavye ve kablolu scroll fare	Kablosuz klavye ve kablosuz scroll fare	Kablosuz klavye ve kablosuz scroll fare
YAZILIM	Microsoft Windows XP Home	Microsoft Windows XP Media Center Edition	Windows XP Professional
	Yaklaşık 650 $	Yaklaşık 1.300 $	Yaklaşık 2.500 $

CHIP BİLEŞENLERDEKİ FİYAT DEĞİŞİMİ

EKRAN KARTI (PCI-EXPRESS)

PowerColor Radeon X1900 GT

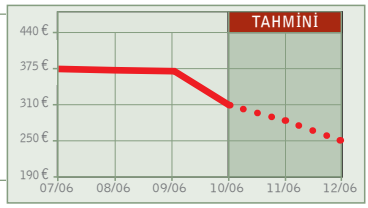

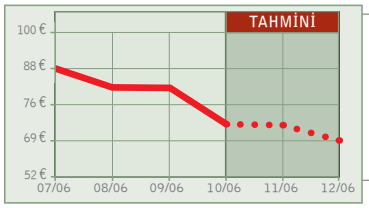

2,5 INÇ SABİT DİSK

Hitachi Travelstar 5K100 (HTS541040G9SA00)

FOTOĞRAF YAZICI

Epson PictureMate 500

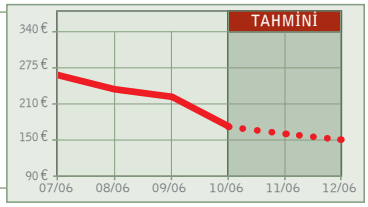

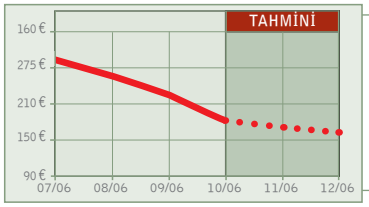

MP3 OYNATICI

Samsung Yepp YP-U2Z 1 GB

PLAZMA TV 42 İNÇ

Philips 42PF9966

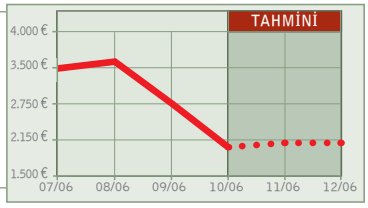

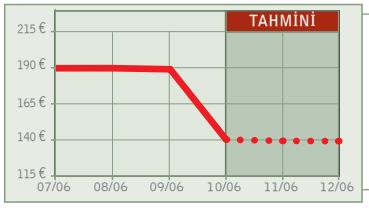

W-LAN ROUTER

Netgear RangeMax 240 WPNT834 Router

ATI'ın yeni grafik yongalarının yolda olduğu haberi PowerColor'ın grafik kartında etkisini daha şimdiden gösterdi. Epson'un taşınabilir fotoğraf yazıcısının fiyatı da yeni rakipleri nedeniyle düşüşte. Çok değil, iki yıl önce 5.000 dolara satılan Philips'in plazma televizyonu bugünkü yaklaşık 2.200 dolarlık etiketiyle artık alt fiyat sınırında. Hitachi'nin en düşük kapasiteli dizüstü sabit diskinde de herhangi bir ucuzlama beklenmiyor. Samsung'un IFA'da tanıttığı yeni MP3 çaları YP-U2Z'nin raflardan kalkacağının işareti. Netgear RangeMax Next ise öncülü olan RangeMax'ın fiyatında keskin bir düşüşe neden oluyor.

*Fiyat bilgileri ortalama değerleri yansıtmaktadır.

Kaynak: CHIP

Gizli web hazineleri

Sörf yaparak internetin ancak yüzeyinde kalırsınız. Daha fazlasını istiyorsanız bu bilgi okyanusunun karanlık ve derin sularına dalmanız gerekiyor.

Bu yazıda

Aradığınız her şey için P2P: En popüler yazılımlar ve alternatif siteler

Google'ın sakladıkları: Doğru arama kriterleri, kapıları ardına kadar açıyor

İnternette artık Rusça popüler: Rus sitelerindeki içerik için dil öğreniyoruz

İzinizi belli etmeyin: P2P yazılımlar IP'nizi açık ediyor. Kendinizi koruyun!

İnternet Explorer, Firefox ya da benzeri yazılımları kullanarak internetin sunduğu olanakların ancak çok küçük bir yüzdesine ulaşabilirsiniz. Bir iceberg gibi, görünenden çok daha fazlasına sahip olan internetteki kaynaklara ulaşmak için yüzeyde sörf yapmaktan daha fazlası gerekiyor. Eğer siz de bilgi okyanusunun derinliklerine dalıp internetin bu görünmeyen hazinelerine erişmek istiyorsanız, yazımızı okumaya devam edin. CHIP, bilgisayarınıza "vurgun" yedirtmeden en fazla içeriğe ulaşmanız için gerekli olan her şeyi sizler için biraraya getirdi.

DOSYA TRANSFERLERİ

Tercihler değişiyor

Eskiden ihtiyacınız olan herhangi bir dosyayı indirmek için web sayfasında bulunan ilgili bağlantıya tıklamanız yeterli oluyordu. HTTP ve FTP dosya aktarım protokolleri bu tür işlemlerin altından rahatlıkla kalkabiliyordu.

Gerçi günümüzde bu değişmiş değil. Ancak eklenen özellikler, artan grafik ve ses kalitesi ile devasa boyutlara ulaşan dosyaların web sunucuları üzerinden paylaşıma sunulması, belki aktarım protokollerini değil ama bütçeleri biraz daha fazla zorluyor. Bu yüzden de bugün büyük firmalar bile dosya paylaşımı için P2P ağlarını tercih ediyor.

Dosya, paylaşımcılar arasında dağıldığı için yük de tek bir sunucu üzerinde toplanmamış oluyor. Bu sistem gayet ekonomik ancak kontrolü ve engellenmesi de bir o kadar zor. Dolayısıyla yasal dosyaların paylaşımında olduğu kadar müzik, film ve kopya yazılım gibi yasal olmayan dosyaların paylaşımı için de kullanılıyor. Hatta bu tür yasadışı kullanımın normale oranla çok daha fazla

olduğunu belirtmek gerekiyor. Uzun sözün kısası, P2P sistemiyle internet üzerinden aklınıza ne geliyorsa bulup indirebilmeniz mümkün. Ancak şunu unutmamak gerekiyor: Bu yazılımları kullandığınızda eğer güvenli sörf için çeşitli yazılımlar kullanmıyorsanız, çok kolay bir şekilde IP'niz tespit edilebiliyor. Eğer yasa dışı bir download yapıyorsanız, istenildiği takdirde kolayca yakalanıp suçlu duruma düşmeniz mümkün. Bu konuya dikkat ettiğinizde başınız ağrımayacaktır. Şimdi ilk olarak en yaygın şekilde kullanılan yazılım tabanlı dosya paylaşım sistemleri ile başlayalım.

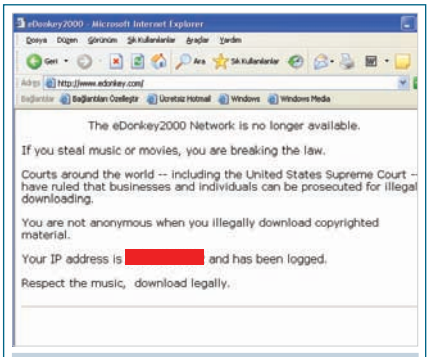

TAKİP EDİLMEYİN Güvenli sörf seçeneklerini kullanmıyorsanız ne indirdiğinize dikkat edin.

Dosya paylaşımının yeni kralı

Geçtiğimiz ay içinde eDonkey'in kapanması ile ed2k ağı kan kaybetmeyi sürdürüyor. Eğer paylaşmayı seviyorsanız, bu sistemin en büyük alternatifi Bittorent ile dünyalar önünüze seriliyor.

Güçlü bir paylaşım ağı olmasına rağmen uzun süre yeterli bir arama motoruna sahip olmaması nedeniyle ikinci planda kalan Bittorent ağı, ed2k ağının zayıflaması ile artık altın çağını yaşıyor. Kapsamlı arama motorlarına ve geniş bittorent dosya dizinlerine sahip Bittorent sitelerinin yaygınlaşmasıyla aradığınız dosyaya ulaşmak iyice kolaylaştı. 10'dan fazla Bittorent yazılımı arasından sistemi yormadan performanslı bir şekilde çalışan ve en fazla özelliğe sahip yazılım ise yeni yeni adını duyurmaya başlayan µTorrent. Piyasaya çıkar çıkmaz eski lider Azureus'u bile tahtından eden µTorrent'i CHIP-DVD'sinden **(CHIP-CODE ⊙ Kapak konusu)** bilgisayarınıza kurabilirsiniz.

EN İYİ TORRENT ÇÖZÜMÜ

Hızlı, pratik ve kararlı

→ 1. adım: Yazılım Türkçe dil desteğine de sahip. Bunu kurulumun ilk adımında belirtebilirsiniz. Kurulumun devamında .torrent dosyalarının yazılım ile ilişkilendirilmesine yönelik sorulacak soruya mutlaka "Evet" yanıtını vermelisiniz. Kurulum tamamlanacak ve hâyli önemli olan bağlantı sihirbazı penceresi karşınıza gelecek.

→ 2. adım: İlk olarak Connection Type menüsünden bağlantı hızınızı seçmeniz gerekiyor. Eğer dial-up modem kullanmıyorsanız, burada listelenen hızların download değil upload hızları olduğunu dikkate alın. Yani liste aslında 256/64, 512/128, 1024/256, 2048/512 şeklinde ¼ oranı ile ilerlemekte. Hızı buna göre belirlemeyi unutmayın.

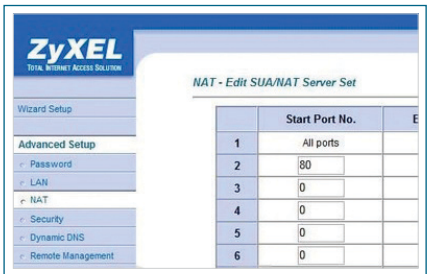

PORT SORUNU Seçtiğiniz portu modem üzerinden yönlendirmeyi de unutmayın.

→ 3. adım: Artık µTorrent'in, kullanmak istediği port'un açık olup olmadığını kontrol etmek için *Test if port…*ile başlayan tuşa tıklayabilirsiniz. Bunun için internet bağlantınızın olması gerekiyor. Yazılım port'un uygun olup olmadığını ekranda görüntüleyecektir. Eğer seçilen port açık değilse açık olduğuna emin olduğunuz bir port numarası ile "Current port" değerini değiştirin.

→ 4. adım: Eğer denemenize rağmen açık bir port bulamıyorsanız ADSL modeminizden herhangi bir port'u yönlendirmeniz gerekebilir. Bu işlem her modemde farklıdır. Çözüm için **www.portforward.com/english/applications/port_forwarding/Utor/Utorindex.htm** sitesine başvurabilirsiniz. Bu sitede tüm modeller için yapılması gereken işlemler adım adım anlatılıyor. Yazılım port açık değilken de çalışacaktır. Ancak bu şekilde maksimum verimi almanız pek mümkün olmuyor.

→ 5. adım: Çok zorda kalırsanız ve paylaşım yaparken sörf yapmamayı göze alıyorsanız, 80 nolu port'u kullanmak da bir çözüm olabilir. Ancak bu durumda sayfalarda gezinmenin çok yavaş- →

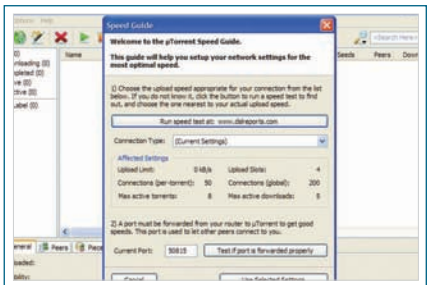

BAĞLANTI HIZI Etkin bir kullanım için upload/download oranını çok iyi ayarlamak gerekiyor.

layacağını da göz önünde bulundurun. Son olarak *Use selected settings* tuşuna basarak ayarları kaydedebilirsiniz. µTorrent etkinleşecek ve paylaşım yapmaya hazır durumda bekleyecektir.

TORRENT BAĞLANTILARI

Torrent siteleri hızla artıyor

Şimdi sıra indirilecek içeriğin bulunmasına geldi. Bu konuda Bittorent selefine oranla daha şanslı. Artık ed2k ağlarıyla boy ölçüşecek kadar fazla web sitesi, Bittorent bağlantılarını sayfalarında dizinliyor. Liste hayli uzun. Dolayısıyla web üzerinde Bittorent bağlantılarını dizinleyen tüm siteleri dizinleyen siteler de var. Bunların en büyüğü **www.btsites.tk**. "Sadece Bittorent bağlantısı aratmak istiyorum" diyenler için yine internetin en büyüklerinden **www.isohunt.com** arama motorunu tavsiye edebiliriz.

Arama sonucunda istediğiniz dosyaya ulaştığınızda üzerine tıklayarak yüklemeye başlayabilirsiniz. Torrent uzantılı dosyalar µTorrent ile ilişkilendirildiği için yazılım kendiliğinden devreye girecek ve indirme işlemi başlayacaktır. Paylaşım sistemi, "istediğin dosyayı indir sonra yazılımı kapat" şeklinde gerçekleşmez. P2P sistemlerin her zaman aynı verimle çalışması için herkes gibi size de düşen bazı sorumluluklar var. Download ve upload için her zaman bir oran vardır. Bu şekilde 100 MB indirdiğinizde 30 MB upload yapmış olabilirsiniz. Diğer paylaşımcıları zor durumda bırakmamak için en azından 100 MB upload sınırına ulaşana kadar siz de o dosyayı paylaşımda bırakmayı unutmayın.

P2P'cilerin ilk göz ağrısı

Napster ve Gnutella'nın ardından ed2k ağı en büyük client'larından eDonkey'in kapanması ile büyük bir yara aldı. Ancak diğer yazılımlar ağı yaşatmayı sürdürüyor.

İlklerden ve dolayısıyla da en popüler P2P ağlarından olan ed2k ağı üzerinde şu an hala etkin olarak çalışan Overnet, eMule, aMule, MLDonkey ve Shareaza başta olmak üzere irili ufaklı birçok yazılım bulunuyor. Standartları birbirinden farklı olsa da, her biri dosya paylaşımında oldukça başarılı. Ancak bunlardan iki tanesi gerçekten diğerlerinin arasından sıyrılıyor. Ed2k üzerinde eMule tartışmasız lider. Overnet'in durumu ise biraz daha farklı.

BENCİL OLMAYIN

Paylaşımsız P2P olmaz

Yazının başında da bahsettiğimiz gibi bu sistemlerin hiç paylaşım yapmadan yürümesi oldukça zor. Ancak yine de paylaşım yapmayı çok fazla sevmeyen kullanıcılar da bulunuyor. İşte bu kullanıcılar arasında Overnet oldukça popüler. Çünkü internet üzerinde sadece bu client üzerinde çalışan upload kısıtlayıcı bir patch bulunuyor. Overnet'in 0.52 sürümünde çalışan bu patch ile ne kadar çok download hızına sahip olursanız olun upload değeri 1 KB/sn'nin üzerine çıkmıyor. Bu tabii ki paylaşımcılar arasında çok hoş karşılaşılan bir şey değil. Zaten bu yüzden de Overnet client'ı 0.53 sürümünden sonra eDonkey ile birleşti ve durduruldu. Overnet'in eski sürümleri ise halen kullanılabiliyor. Ed2k ağı ise şu an eMule ve kalan diğer benzeri client yazılım kullanıcılarına emanet. Bu iki yazılımı da CHIP-DVD'sinden **(CHIP-CODE ◎ Kapak konusu)** PC'nize kurabilirsiniz.

ED2K BAĞLANTILARI

ed2k ağı hala çok güçlü

Kullanım özellikleri Bittorent yazılımlarından çok da farklı olmadığı için bu konuda bir önceki başlığımızdaki bilgilerden yararlanabilirsiniz. Ed2k dosya bağlantıları için internet üzerinde başvurabileceğiniz çok fazla kaynak bulunuyor. Bunlara ulaşmak için **www.freereactor.com** adresine başvurabilirsiniz. Bu siteden çok sık kapanan ve isim değiştiren tüm ed2k siteleri ile ilgili son durumu takip edebilirsiniz. →

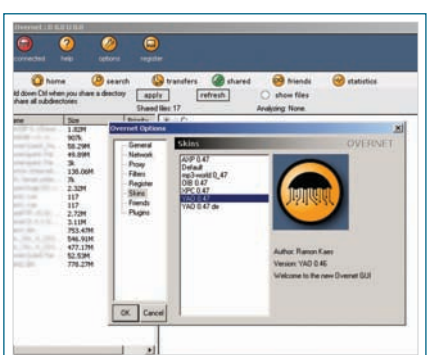

OVERNET Paylaşımı sevmeyenlerin P2P aracı olan Overnet'te upload 1KB ile sınırlanabiliyor.

FREEREACTOR Çok sık kapanıp açılan ed2k siteleri ile ilgili son durumlar bu sitede yer alıyor.

Artık sohbetten çok daha fazlasını sunuyor

Anında mesajlaşma yazılımları popülerleşmeden önce sohbet etmek için kullanılan yegâne yazılım olan mIRC, artık farklı bir kulvarda hizmet veriyor.

Asıl amaçları dosya paylaşımı olan daha önceki yazılımların aksine bir sohbet yazılımı olan mIRC, dosya paylaşımı konusunda öncü sayılabilir.

mIRC'nin dosya paylaşım özelliği, yazılımın çok küçük ve kullanımı oldukça zor olması nedeniyle biraz sıkıntılı. Yine de geçmişinin eskiye dayanıyor olması ve yaygın kullanımından dolayı birçok dosyanın internet dünyası ile ilk buluşmasının IRC aracılığı ile olması artık bir gelenek.

Dolayısıyla bu küçük karmaşık sistemi çözmek, istediğiniz içeriğe diğer yazılımları kullananlardan daha önce ulaşmanızı sağlayarak size bir avantaj sağlayabilir.

Bunun için tek ihtiyacınız olan **(CHIP-CODE ◎ Kapak Konusu)** bir mIRC yazılımı.

Dosya özellikleri

www.packetnews.com'da dosya arattığınızda karşınıza çıkacak olan listede yer alan değerlerin anlamlarını, soldan sağa sırayla aşağıda ki gibi bulabilirsiniz.

bot: Dosyanın bulunduğu bilgisayarın ağ ismi.
active: Bot'un etkin olarak listelendiği süre.
slots: Bot üzerinden dosyayı indiren kişi sayısı / izin verilen maksimum sayı.
que: Download için sırada bekleyen kişi sayısı / izin verilen maksimum sıra.
kps: Maksimum dosya indirme hızı.
pack: Bot'un paket için atadığı paket numarası.
gets: Paketin download edilme sayısı.
size: Paketin boyutu.
description: Paketin tanımı, dosya ismi vs.

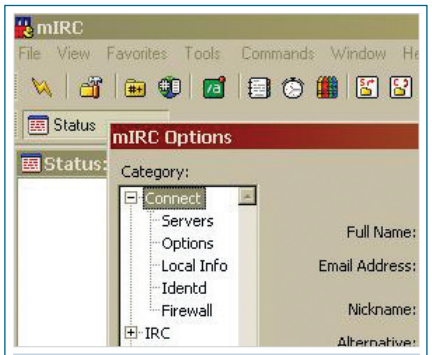

MIRC Sohbetlerin vazgeçilmeziyken, şimdi ağırlıklı olarak dosya paylaşımında kullanılıyor.

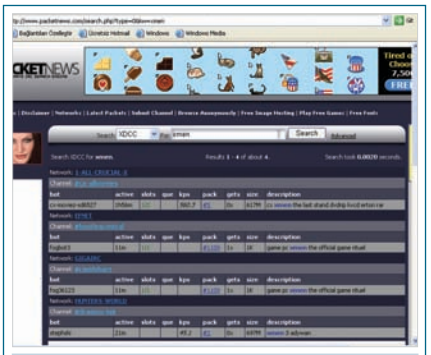

PACKETNEWS IRC sunucuları üzerinde biraraya getirilmesi zor olan dosyaları sizin için listeliyor.

→ 1. adım: İlk olarak yazılımı bilgisayarınıza kurun. Ardından mIRC'yi çalıştırdığınızda karşınıza sohbet odalarında kullanacağınız kişisel bilgilerinizi tanımlayacağınız pencere gelecektir. Burada belirteceğiniz isim ve takma ad diğer kullanıcılar tarafından görüleceği için gerçek isminizi kullanmamanız iyi bir seçim olacaktır. Kullanmak istediğiniz takma adın alınmış olması ihtimaline karşın bir alternatif takma ad belirtmeyi de unutmayın.

→ 2. adım: Ardından ilerde dosya alma işlemlerini otomatikleştirmek için *DCC* seçeneklerine tıklayıp *send request* ayarını *Auto-get* ve *Resume* şeklinde değiştirmeniz gerekiyor. Daha sonra DCC kategorisini, +'ya tıklayarak genişletip, *Ignore* seçeneğini işaretleyin. Burada da açılır menü yardımıyla *Ignore only* seçeneğine tıklayın. Ayarları kaydedip çıkmak için *OK* tuşuna tıklayın.

mIRC ile ile ilgili yapılması gereken ilk ayarlar bu kadar. Ancak yazılım, istediğiniz dosyanın var olup olmadığını kontrol etmek için ihtiyacınız olan arama motoruna sahip değil. Dolayısıyla halen yapmamız gereken birkaç şey bulunuyor. Bu konuda da **www.packetnews.com** sitesi yardımımıza koşuyor. Daha önce de söylediğimiz gibi asli görevi dosya paylaşımı olmayan mIRC ile binlerce IRC sunucusu içinde kullanıcıların parça parça paylaştığı dosyalara ulaşmak pek mümkün değil. Ancak tüm bu dosyaları dizinleyen ve bir arama motoru yardımıyla ziyaretçilerine sunan packetnews ile istediğinize ulaşmak oldukça kolaylaşıyor.

→ 1. adım: Sitenin ana sayfasında aramak istediğiniz dosya adını yazmanız listenin hazırlanması için yeterli olacak. Karşınıza gelen listede yer alan farklı değerler, ihtiyacınız olan en uygun dosyayı seçmenizde size yardımcı oluyor. Bu değerlerin neyi ifade ettiğini dosya özellikleri kutusunda bulabilirsiniz. Şimdi listede # işareti ile başlayan paket numarasına tıklayın. mIRC yazılımı devreye girecek ve otomatik olarak dosyanın bulunduğu sunucuya ve sohbet odasına bağlanmaya çalışacaktır.

→ 2. adım: Karşınıza gelecek bağlantı penceresinde eğer tek bir kanala bağlanmak istiyorsanız, ilk seçeneği; aynı →

sunucu üzerinden birden fazla kanala bağlanmak istiyorsanız, ikinci seçeneği; farklı sunucuları kullanmak için ise son seçeneği kullanabilirsiniz. Bu aşamada, daha sonra dosyayı indirmek için gerekecek komutlar arka planda panoya kopyalanacaktır.

→ 3. adım: Bağlantı sağlandıktan sonra kanalın mesaj satırına [CTRL V] yardımıyla ya da sağ tuş menüsü ile gerekli komutu yapıştırın ve [ENTER]'a basın. Eğer Firefox kullanıyorsanız bu işlem sırasında sorun yaşamanız muhtemel. Bu durumda isterseniz komutu aşağıdaki biçimde geçici olarak manuel olarak girebilirsiniz. Firefox ile ilgili oluşan sorunu tümüyle gidermek için Firefox ayarları kutusuna başvurabilirsiniz.

```
/msg·<bot>·xdcc·send·#<pack>
```

Bu satırda yer alan <bot> ve <pack> yerine arama motorunda listede yer alan değerleri girmeniz gerekiyor. Hangi yöntemi kullanırsanız kullanın bu işlemin ardından sohbet odası botundan size olumlu ya da olumsuz bir cevap gelecektir.

Olumlu olması durumunda sıra varsa sıraya alınacak ve sıranızın gelmesini bekleyeceksiniz. Birçok bot belirli aralıklarla size durumunuzu belirten mesajlar gönderir. Daha önceden otomatik olarak ayarladığınız için sıra size geldiğinde dosya indirme işlemi başlayacaktır. Dosya tamamlanana kadar bu sohbet odasında kalmanız gerektiğini de unutmayın.

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Firefox ayarları

→ Önce Firefox adres satırına "about:config" yazıp [Enter]'a basın. Karşınıza bir takım ayarlar gelecektir.

→ Burada "signed.applets.codebase_principal_support" yazan satırı bulun. Bunun için filter kutusunu kullanabilirsiniz.

→ Şimdi bu bölümdeki değeri fare'nin sağ tuşu ile üzerine tıklayarak "true" olarak değiştirmeniz gerekiyor. Baştan başlattığınızda artık Firefox sorunsuz çalışacaktır.

Yasak siteler ve marifetleri

Programları ücretsiz kullanmada tercih edilen yasa dışı yollar, beraberinde tehlikeleri de getiriyor. CHIP, bu riskleri ve bilinmesi gerekenleri açıklıyor.

İnternetin sınırsız bir kaynak olduğunu iddia edenler, pek de haksız sayılmazlar. Kullanmak istediğiniz yazılıma sahip olmak için tek yapmanız gereken iyi bir download sitesi bulmak ve anahtar kelimeleri doğru seçmek. Bu siteler arasında akla gelen ilk isim download.com'da ihtiyacınız olan bir yazılımı aramak için, kategorilerden yararlanabilirsiniz. Bu kategoriler içerisinde binlerce güncel yazılım bulunuyor. Kategoriler arasında zaman kaybetmek istemiyorsanız, anahtar kelimeleri arama modülüne girmeniz gerekiyor. Yaptığınız arama sonucunda listelenen yazılımları kolayca indirebilir ve kullanmaya başlayabilirsiniz. Buraya kadar anlatılanlarda yasallık sorunun nasıl oluştuğunu merak ediyorsanız hemen söyleyelim: Asıl sorun bu noktadan sonra başlıyor.

YAZILIMI SEÇİN

Yazılım ücretli mi?

Diyelim ki kendimize yeni bir webcam satın aldık ve bu faydalı cihazın tüm yeteneklerinden yararlanmak istiyoruz. Yeni cihazınızın görüntülü sohbet dışında, evinizi de gözetleyebileceğini ve internet sayesinde her yerden kontrol edilebileceğini duydunuz. Bu işlevden yararlanmak için gereken yazılımı bulmak üzere download.com adresine girdiniz ve "webcam" anahtar kelimesi ile yaptığınız arama sonucunda kullanıcılardan yüksek puan alan "Watcher 2.22" adlı yazılımı gözünüze kestirdiniz. Gerçekten de iyi bir seçim. Yazılımı indirmek için *Download Now* butonuna basmanız yeterli. Kısa süre içerisinde download işlemi başlayacak ve 1,56 MB'lık kurulum dosyasını bilgisayarınıza indirmiş olacaksınız.

ENGELLER

Deneme sürümlerine son

Programı kurduktan sonra masaüstüne yerleşen kısayola tıkladığınızda sizi az da olsa hayal kırıklığına uğratan bir pencere karşılayabilir. Bu pencerede, yazılımın deneme sürümünü kullandığınızı belirten ve bir süre sonra yazılımı satın almazsanız kullanılamayacak hale geleceğini belirten bir uyarı metni bulunuyor. Pencere içerisinde yazılımı satın almaya yönlendiren bağlantı ve eğer satın almışsanız, gerekli kodları girebileceğiniz bir yazı alanı da mevcut.

Bu adımda üç farklı seçeneğiniz bulunuyor. Bunlardan ilki, *Later* butonu ile yazılımı deneme süresince kullanmak. Bu süre bitince de uygulamaya son vermek. İkinci seçenekte *Get it Now* butonu ile yazılımın web sitesine yönlenip, oradan da bir miktar Amerikan Doları karşılığında Watcher 2.22'yi satın almak bulunuyor. Gelelim üçüncü ve kritik seçeneğe: Yazılımı hem tam sürüm →

ANAHTAR Ürünleri tam sürüm olarak kullanmak için seri numarasına ihtiyacınız var.

DOWNLOAD İhtiyacınız olan programı bulmak için kullanabileceğiniz en iyi sitelerden biri olan Download.com adresinde, binlerce yazılım bulunuyor. Bu yazılımların kategorilerinin olması da büyük kolaylık.

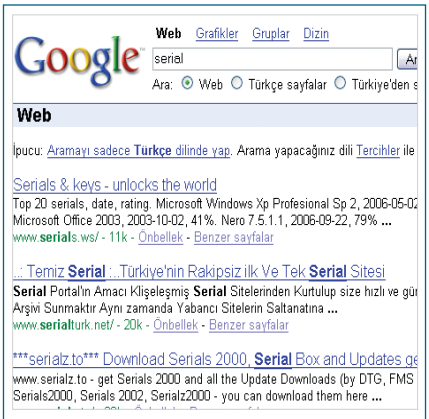

GOOGLE Bir ürünün seri numarası aranırken ilk tercih edilen site, genelde Google oluyor.

olarak kullanabilir hem de tek cent harcamak zorunda kalmayabilirsiniz. Ne var ki CHIP olarak sizlere, bu seçeneğe yönelmemenizi tavsiye ediyoruz. Yasa dışı yöntemlerle yazılım kullanımı başınızı ağrıtabilir. Şimdi bu tehlikeleri gözden geçirelim.

HEPSİ BİR ARADA

Kırık kodlarda hacker imzası

Bazı yazılımlar sayesinde, programların tam sürüm kullanımı için gereken seri numaralarının oluşturulduğu algoritmalar çalınabiliyor. Böylece çok sayıda seri numarası üretiminin de önü açılıyor. Bu tür yazılımlara KeyGen deniyor; Key Generator, yani ürün anahtarı/seri numara üreticisi anlamına geliyor.

Yazılımları tam sürüm kullanmak için masum kullanıcılardan da yararlanılıyor. Örneğin, söz konusu yazılımı satın alarak seri numarası elde eden bir şirket çalışanının bilgisayarına veya internet hesaplarına girilerek, elde edilen seri numaraları da kullanılıyor.

Elde edilen tüm bu verilerin ortak bir sitede paylaşılması fikri ise çok yeni değil. Yasal olmayan bu işlemleri hobi ya da meslek haline getirmiş kişiler, dur durak bilmeden en yeni yazılımları ücretsiz kullanmanın yollarını araştırarak, elde ettikleri sonuçları da bu sitelerde topluyorlar.

Gelelim yarım kalan işimize. Watcher 2.22'yi tam sürüm kullanmak isteyenler, yazılımın seri numarasını bulmak için Google'a uğruyorlar. "Serial" anahtarını girerek yaptığımız denemede ilk karşımıza çıkan site, bu iş için biçilmiş kaftan.

Siteye giriş yaptığınızda sizi önce porno reklamlar karşılıyor. Arama bölümüne, kırmak istenen yazılımın adı yazılıp *Search* butonuna bastığınızda, o anahtar kelimeyi kullanan yazılımlar hızlı bir şekilde listeleniyor. Sunucuların hızına da diyecek yok doğrusu. Listenin oldukça uzun olması, sitenin arşivinin genişliğine işaret ediyor.

Listede neler yok ki! Bırakın aradığınız yazılımı bulmayı, yazılımın her bir sürümüne ait birden fazla seçenek bile görebiliyorsunuz. Bilgisayarımızda kullanmaya çalıştığımız yazılımın Watcher 2.22 olduğunu hatırlayarak listeye göz attığımızda bu adın aynısını kolaylıkla görebildik. Bağlantıya tıkladığımızda ise açılan pencerede bir yazılımın yasal olmadan kullanmanın ne kadar kolay olduğunu ortaya koyan seri numarası ve kullanıcı adı ile karşılaştık. Geriye sadece bu şifreleri kopyalayıp yazılımın size ne yapmak istediğini soran penceresine yapıştırmak kalıyor.

Bu sitelere dikkat!

Seri numara, yama (patch) ve keygen veren siteler, aynı zamanda bilgisayarınıza da zarar verebiliyor. Girilmesi tehlikeli olan adresler arasında en yaygın olanları şöyle:

- Astalavista.box.sk
- Serials.ws
- Cracks.am
- Cracking.to
- Keygen.ms
- Crackteam.ws
- Fhcf.net
- Crackdb.org
- Keygencrack.com
- Serialkey.net
- Superserials.com
- Bestserials.com

RİSKLER

Yasak kanallar

Bu tür siteler aracılığıyla bir yazılımı kırmak istediğinizde karşılaşabileceğiniz tehlikelerden bahsedelim. İlk önce telif hakları engeli bulunuyor. Evinize gelen davetsiz misafirlerin korsan yazılım kullanımını denetleyen memurlar olduğunu öğrendiğinizde, ciddi anlamda başınız derde girdi demektir. Kullanmakta olduğunuz yazılımın lisansı sorulduğunda "Ben yokken bizim küçük çocuk kurcalamıştı, o yaptı herhalde" gibi bir mazeretin de işe yaramayacağını şimdiden söyleyelim.

Bunun dışında karşılaşılabilecek tehlikelerden biri de, bu tür seri numara ve yama dağıtan sitelerin virüs ve reklâm amaçlı yazılımları bilgisayarınıza yüklemesi. Bu yazılımlar yüzünden önemli verileriniz başkasının eline geçebileceği gibi bilgisayarınızı yeniden biçimlendirmek zorunda da kalabilirsiniz. →

Haber grupları!

Aradıklarınızı web sayfalarında ya da P2P ağlarında bulamadınız mı? O zaman size eşsiz bir kaynak daha sunuyoruz: Haber grupları. Bilinmesi gereken her şey ve sınırsız kaynak, bu yazıda.

İnternet, sadece "www" ile başlayan sitelerden, mesajlaşma yazılımlarından ya da e-postalardan ibaret değil. Devasa ağa dâhil olan diğer bir parça da haber grupları. Bu alanların yapısı web sitelerinden biraz daha farklı. Mozilla Thunderbird veya Outlook Express gibi bir istemci sayesinde bu haber gruplarından yararlanabiliyorsunuz. Türkiye'deki popüler haber grupları arasında ilk sırayı Anet alıyor. Bu gruplar içerisinde resimler ve videolar paylaşılabiliyor, sorunlar anlatılıyor ve çözüme kavuşuyor; çok sık kullandığımız forumlara benzer bir yapısı bulunuyor. Üyeler, bir başlık açıp o başlıkta mesajlaşmaya devam edebiliyorlar. Bu haber grubuna dâhil olmak ve içeriğinden faydalanmak için **anet.net.tr** adresinden bilgi alabilirsiniz. Bazı haber grupları sadece istemci ile değil, aynı zamanda web sayfası üzerinden de içerik paylaşıyor. Aşağıda anlatacağımız Easynews de bir haber grubu ancak internet sayfası üzerinden neler yaptığını öğrenince biraz şaşırabilirsiniz.

SADECE 10 DOLAR

Easynews nedir, ne işe yarar

Haber gruplarında resim, video gibi verilerin paylaşılabildiğinden bahsetmiştik. Bu sistemde dağıtılan veriler, en son çıkan film ve diziler, albümlerin MP3 biçimleri, tam sürüm yazılımlardan oluşursa o zaman iş değişiyor ve haber grubu, kuralların olmadığı bir cennete dönüşüveriyor. Easynews, yasa dışı kullanıma eğilimli internet kullanıcılarının düşmek istediği bir cennet sayılabilir. Çünkü içerisinde yok yok. Ancak bu site, Türkiye'den servis sunan Anet gibi herkese açık değil. Üye olmanız için 9,98 dolar ödemeniz gerekiyor. Bu ücret karşılığında site üzerinden 30 gün içerisinde 20 GB'lık veri indirebiliyorsunuz. Bu yazıyı hazırlarken kredi kartımızı kullanarak kendimize bir aylık hesap açtırdık. Siz de üye olmak istiyorsanız aşağıdaki adımları izleyin;

http://www.easynews.com adresine girin. *Signup* bağlantısına tıklayın ve *I Agree* ile anlaşmayı onaylayın. *Credit Card* bağlantısıyla easynews.com/signup/CC/ adresine gelin. Karedi kartı bilgilerinizi ve e-posta adresinizi girin.

Bu adımda bir önerimiz var. İnternet üzerinden alışveriş yaparken (bu adımlarda olduğu gibi) sanal kredi kartı kullanın. Sanal kredi kartını, hesabınızın olduğu bankanın internet hizmetlerinden kolayca oluşturabilirsiniz. Böylece, sizin üzerinize ve internette kullanabileceğiniz yeni bir kredi kartı numarası oluşturuyorsunuz. Bu kartın limitini değiştirmek ve istediğiniz zaman iptal etmek de size kalmış. Örneğin ödeme işlemini yaparken sınırınızı 10 dolar olarak belirleyip işleminizi gerçekleştirebilirsiniz. Ödeme işleminden sonra da sınırınızı sıfırlarsınız. Böylece söz konusu kredi kartı bilgileri bir şekilde başkalarının eline geçse bile, belli bir kullanım kotası olmadığı için işe yaramayacaktır.

KAYIT Easynews abonesi olmak için 10 dolar ödemelisiniz.

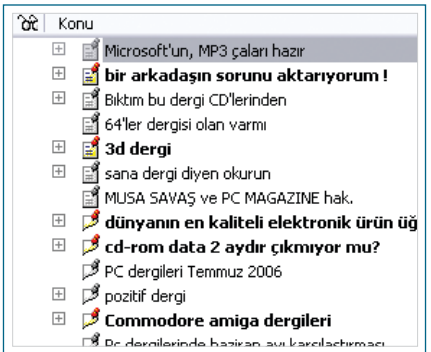

ANET Türkiye'deki en popüler haber grupları arasında liste başı olarak Anet.net.tr bulunuyor.

DİZİLER

Diziler ve filmler burada

Bilgileri girdikten sonra, e-postanıza gelen doğrulama bağlantısına tıkladığınız da Easynews hesabınız etkinleşiyor. Ana sayfadaki kullanıcı girişi bölümüne kullanıcı adı ve parolanızı yazarak sadece üyelere ait olan bölüme geçebiliyorsunuz. Örneğin, severek izlenen dizi Lost'un 3. sezonuna ait bölümlerini HD (High Definition – yüksek çözünürlüklü) olarak indirmek istiyorsanız yapmanız gerekenler şöyle;

- Easynews.com'a üye girişi yapın ve *Main Members Page*'e tıklayın.
- "MPEGs & AVIs (videos)", "MP3s (sounds)", "JPEGs (pictures)" gibi kategorilere girebileceğiniz gibi "all groups" bağlantısı ile tüm haber gruplarını da listeleyebilirsiniz.
- İlginizi çeken bir haber grubuna girerek binlerce dosya içinden bakmak istediğinizin hemen yanında bulunan onay kutucuklarını işaretleyebiliyorsunuz.
- İşaretli olanları indirmek için sayfanın üst bölümünde bulunan *ZIP* butonuna basmanız yeterli.
- Yeni açılan sayfadaki *download* butonu ile seçtiğiniz dosyaların içinde olduğu zip dosyasını indirmeye başlamış olacaksınız. Seçtiğiniz dosyaların sıkıştırılması, hem sizin için kolaylık oluşturur hem de daha kısa sürede indirerek

hesabınızı daha etkin kullanmanızı sağlar. Easynews'in beğendiğimiz bu uygulamasına ZIPMANAGER adı veriliyor.

Easynews'te bir dosya aramak için **http://members.easynews.com/global4** adresine girip anahtar kelimeleri yazabilir ve aşağıdaki seçeneklerle de sonuçlarınızı filtreleyebilirsiniz.

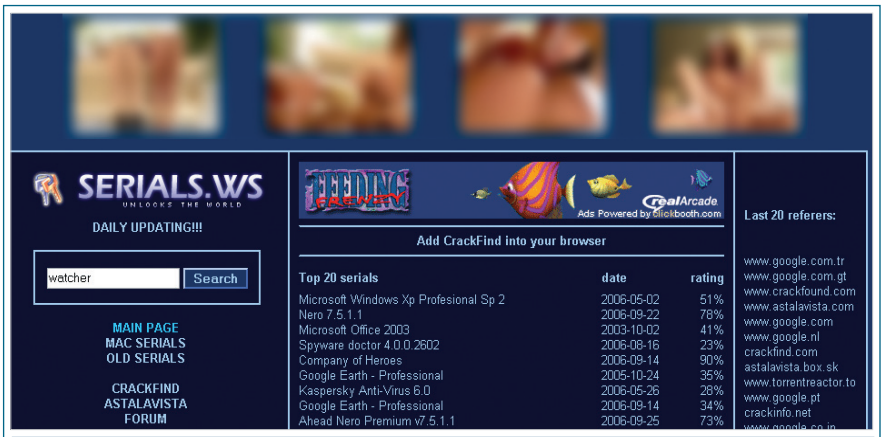

SERİ NUMARALAR Yazılımların seri numaralarını bulmak, çok da zor değil. Sırf bu amaç için kurulan ve içeriğinde binlerce yazılımın seri numarasını içeren yasaklanmamış siteler de mevcut.

ETKİLEŞİMLİ KAYNAK

Forumlardaki gizli dosyalar

Etkileşimli sayfaların en popüler olduğu alanların başında forumlar geliyor. Söz konusu yasak veriler olduğunda, arz – talep dengesinin en iyi kurulduğu yerler de burası oluyor.

Örneğin bir şarkıyı arıyorsanız foruma girip aradığınız şarkının adını söylüyorsunuz ve şarkıya sahip olan bir başka kullanıcı da sizin bu veriye ulaşmanız için yükleme işlemini gerçekleştirerek bağlantıyı paylaşıyor. Bu anlattıklarımız her forumda olmayıp, dosya paylaşımının suç olmadığı ülkelerdeki sunucularda ve alanlarda bulunan sitelerin forumlarında gerçekleşiyor. Forumun içeriğini görebilmeniz için üye olmanız şart. Üye olduktan sonra paylaşımda bulunanlardan yararlanmak istediğinizde, sizi dosya paylaşım sitelerinin bağlantıları karşılıyor. Örneğin, forumda paylaşılan bir albümün indirilmesi için verilen bağlantı *http://rapidshare.de* ile başlayabilir. Tek yapmanız gereken bu bağlantıya tıkladıktan sonra *Free* butonuna basıp geri sayımı beklemek ve çıkan özel karakteri yazıp *Download* butonuna basmak.

Hakkı Alkan, alkan@chip.com.tr

POWER QUOTIENT INTERNATIONAL CO., LTD.
14F, No. 16, Jian Ba Road, Chung Ho City, Taipei, Taiwan
Tel: +886-2-82265288 Fax: +886-2-82265268
Web: www.pqi.com.tw E-mail: sales@pqi.com.tw

Authorized Distributor
AYDINLAR DIŞ TİCARET PAZARLAMA LTD. ŞTİ.
HASIRCILAR CADDESİ HASIRCILAR İŞ MERKEZİ SATIŞ VE SHOWROOM 45/317 EMİNÖNÜ/İSTANBUL
Tel: +90-212-5123163, +90-212-5206956 Fax: +90-212-5113581
www.pqi-turkey.com E-mail: info@pqitr.com

GITEX DUBAI 2006 18~22 Nov. Booth No.: Hall 8. B8-2

PQI and PQI logo are registered trademarks of Power Quotient International Co., Ltd. All other trademarks and logos are the property of their respective owners.
The appearance and specifications of all products are subject to change without notice.

Download yuvası Rusya

Rusya denince çoğu kişinin aklına önce Kremlin, votka sonra da rüşvet ve bozulma gelir. İnternetin de bu "bozulmadan" nasibini aldığını söylemeliyiz.

Yevgeni Kaspersky, geçtiğimiz günlerde yaklaşık 20 euro karşılığında Moskova'da firmaların müşteri bilgilerini içeren diskleri pazarlarda satın alabileceğinizi açıklamıştı. Kaspersky Labs'ın (www.kaspersky.com) kurucusu ve araştırma müdürü, kariyerine Rus gizli servisi KGB'de başladı ve günümüzde bilişim suçları söz konusu olduğunda en büyük otoritelerden biri olarak kabul ediliyor.

Rus hacker dünyasını yakından tanıyan Kaspersky için, internetteki kanundışı etkinliklerin kökeninin Rusya gibi ülkeler olması hiç de şaşırtıcı değil. "Sanıyorum bunun nedeni özellikle ekonomik durum, ancak zihniyet ve teknolojik gelişmenin de rolü var" diyor Kaspersky. "Ekonomisi zayıf ülkelerde suç oranı, diğer ülkelere kıyasla genelde yüksektir" diye ekliyor.

DİKKAT

İllegal downloadlar içeren web sayfalarını açtığınızda tehlikede olabilirsiniz. Gerekli önlemleri almadığınız takdirde PC'nize virüs, trojan veya spyware'lerin bulaşma ihtimalini göz ardı etmeyin.

Telif haklarıyla korunmuş yazılımları, resimleri, filmleri ve müzik parçalarını indirmeniz durumunda suçlu duruma düşeceğinizi unutmayın.

TELİF HAKLARI

Doğunun cazibesi

Rusya'da telif haklarının nasıl hiçe sayıldığının resmi bir örneğini, AllOfMP3.com adlı site veriyor. Sitede liste başı gözde şarkıları, eski klasikleri, film müziklerini ve klasik parçaları komik sayılabilecek ücretler karşılığında satın alabiliyorsunuz. Site bunu Rusya'da lisans ücretlerinin düşük olmasına bağlasa da, müzik endüstrisi uzun bir süredir AllOfMP3.com sitesinin işleticilerine ve kullanıcılarına karşı harekete geçmiş durumda, ancak şimdiye kadar herhangi bir sonuç alınamadı. Batıda ise yazılım, film ve müzik endüstrisi dosya paylaşım ağlarına karşı mücadelede baskıyı giderek artırıyor. Kanundışı içerikleri İngilizce dille yayın yapan sitelerde bulmak artık neredeyse imkânsız. Buna karşın Rusça web sitelerinde her türlü yasak materyale rastlamak mümkün. İster gençlerin gelişimi için aşırı zararlı resimler, ister yeni yazılımların ve filmlerin korsan kopyaları

veya MP3 formatında gözde şarkılar olsun: Rusya'da telif haklarını ciddiye alan yok. Yine Moskova doğumlu bir Rus olan Sergey Brin, Amerikalı Larry Page ile Rus internetinin yasal olmayan derinliklerinde gizli içerikleri araştırıp bulan mükemmel bir araç geliştirdi: Google arama motoru (www.google.com.tr). Zira bazı Google hileleriyle (62' ye bakınız), biraz öğrenme isteği ve sabırla günümüzde Rusya'nın internet yeraltı dünyasına dalmak hiç problem değil.

ÖNCE GÜVENLİK

Vizenizi alın

Öncelikle, Rus ağında arama yapmayı güvenli ve teknik açıdan mümkün hale getiren yazılımlarla PC'nizi donatmanız gerekiyor. Zira virüslerin, casus yazılımların cirit attığı web sitelerine büyük olasılıkla yolunuz düşecek ve bu yüzden bu tehlikeleri algılayan ve zararlı yazılımları temizleyen yazılımlar kullanmalısınız. Ayrıca AntiVir 7 gibi güncel bir anti virüs programı kullanmanızı öneriyoruz. Bu yazılımın Personal Edition sürümünü www.free-av.com adresinden ve bu ayki DVD'mizden ücretsiz olarak yükleyebilirsiniz. Yine web'de sörf için Internet Explorer'dan vazgeçmeli ve bunun yerine Firefox'u (www.mozilla.org.tr) kullanmalısınız, çünkü bu tarayıcı daha fazla güvenlik ve konfor sunuyor. DVD'mizde bulabileceğiniz "Rus kutusu"nda Firefox için pratik eklentiler, arama ve indirme sırasında size yardımcı olacak özel araçlar yer alıyor. Bu yazıda bu araçlardan bazılarını tanıtacağız.

RUS ALFABESİ

Rusça öğrenelim

Rus web'inde başarılı bir arama için ön koşul, Rus dilinin temellerini bilmek. Korkmayın, bunun için senelerce ders almanıza gerek yok, birkaç temel bilgi yeterli. Bunları şimdi öğreneceksiniz. Türk diliyle Rus dili arasındaki göze çarpan en büyük farklılık harfler. Ülkemizde Latin alfabesi kullanılırken, Rus dilinde Kiril alfabesi kullanılıyor. Bazı Kiril harflerinin tam karşılığını Latin abecesinde hem görünüş hem de okunuş olarak bulmak mümkün. Bazı Kiril harfleriyse Latin harflerinden farklı görünse de aynı şekilde telaffuz edilebiliyor. Yine alfabemizde hiçbir karşılığı olmayan bazı Kiril harfleri de mevcut. Sağ üstteki tabloda Kiril alfabesinin tüm harflerini büyük ve küçük yazılışlarıyla görebilirsiniz. Bir harfin tek başına nasıl okunduğu "Tek harf okunuş" sütununda gösteriliyor. "Kelime içinde okunuş" sütununda ise harfin bir kelimenin içinde geçmesi durumunda nasıl okunacağını belirtiyor. Harflerin okunuşunu biraz öğrenmeniz faydalı olacaktır.

KLAVYE AYARI

Rusya'ya giriş

Elbette uygun klavye olmadan Kiril harflerinin bir faydası yok. Ancak böyle bir klavye satın almanız gerekmiyor. Windows, her Latin alfabeli PC klavyesinden Kiril harflerinin girilmesine olanak sağlıyor. Bunun için sadece bazı ayarların yapılması gerekiyor.

Öncelikle masaüstünün sağ alt kenarındaki Windows simge çubuğunda *Dil Çubu u*'nun gösterilmesini sağlamalısınız. Normalde bu bileşen standart kurulumda görüntülenir, sistem çubuğunun solundaki *TR* düğmesinden tanıyabilirsiniz. Sizde bu düğme bulunmuyorsa sağ fare tuşuyla Windows simge çubuğunda boş bir alana tıklayın ve →

KİRİL ALFABESİ

Harf okunuşu	Tek başına okunuşu	Kelime içinde
А а	a	a
Б б	be (kısa)	b
В в	ve (kısa)	v
Г г	ge (kısa)	g
Д д	de (kısa)	d
Е е	ye (kısa)	y veya ye
Ё ё	yo (kısa)	y veya yo
Ж ж	je (kısa)	j
З з	ze (kısa)	z
И и	i	i
Й й	ye (kısa)	ye
К к	k	k
Л л	l	l
М м	m	m
Н н	n	n
О о	o	o
П п	p	p
Р р	r	r
С с	s	s
Т т	te (kısa)	t
У у	u	u
Ф ф	f	f
Х х	ha (kısa)	h
Ц ц	tse (kısa)	ts
Ч ч	çe (kısa)	ç
Ш ш	şa (kısa)	ş
Щ щ	şça (kısa)	şçe
Ъ ъ	kalınlaştırma işareti	*
Ы ы	ay	ı
Ь ь	yumuşatma işareti	**
Э э	e	e
Ю ю	yu	yu
Я я	ya	ya

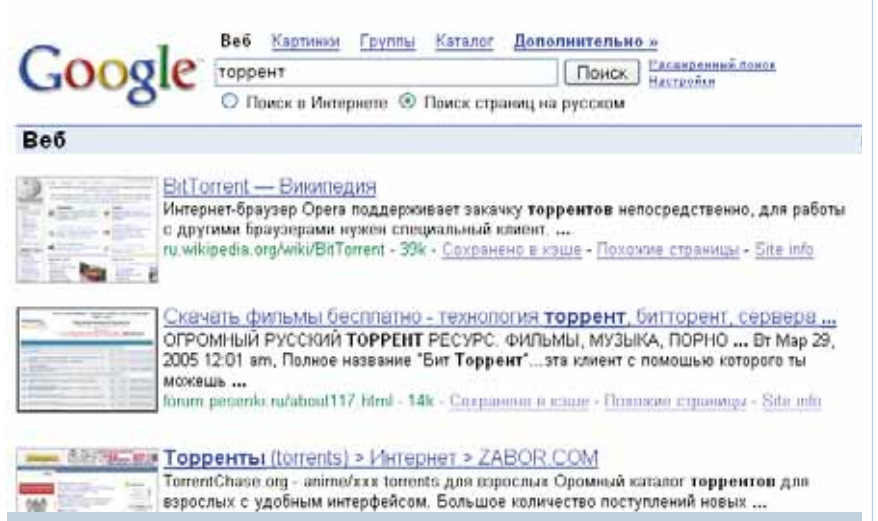

GOOGLE ÖNİZLEME Firefox eklentisi Google Preview sayesinde arama sonuçlarının işinize yarayıp yaramayacağını kolayca anlayabilirsiniz.

bağlam menüsünden önce *Araç Çubukları* 'na sonra da *Dil Çubu u*'na tıklayın. Böylece *TR* düğmesi görüntülenecektir. Farenin sağ tuşuyla *TR* simgesine tıklayın ve açılan menüden *Ayarlar*'a tıklayın. *Metin Hizmetleri ve Giri Dilleri* adında bir pencere açılacaktır. *Ayarlar* sekmesinde *Varsay lan Giri Dili* olarak *Türkçe / Türkçe Q* seçili olmalı. *Yüklü hizmetler* altında çoğunlukla *TR Türkçe* bulunur.

Bu demektir ki Türkçe bir klavye kullanıyorsunuz ve standart olarak Türkçe metinler giriyorsunuz. Kiril harflerini de girebilmek için bir başka giriş dili eklemeniz gerekiyor. Bunun için *Ekle…* düğmesine tıklayın. Hem *Giri dili:* 'nde hem de *Klavye düzeni/IME*'de *Rusça*'yı seçin ve *Tamam* düğmesine tıklayın. *Yüklü hizmetler* altında şimdi *RU Rusça* seçeneği de görünecek. *Uygula* ve *Tamam* düğmelerine tıklayın. Artık istediğiniz zaman Latin ve Kiril harfleri arasında geçiş yapabilirsiniz. Bunu denemek için en iyisi Microsoft Word'u veya başka bir metin düzenleme programını açın.

Boş bir belge açtıktan sonra *Times New Roman* yazıtipini seçin ve orta büyüklükte bir punto, mesela 24, ayarlayın. Birkaç kelime girin, mesela *Bu bir testtir*. *TR* simgesine tıklayın ve *Rusça*'yı seçin. Simge şimdi *RU* olarak değişecektir. *Bu bir testtir* cümlesini tekrar yazın, cümle Kiril harfleriyle yazılacaktır. Geri dönmek için *RU* düğmesine tıklayın ve *Türkçe*'yi seçin.

Fark etmiş olabileceğiniz gibi Kiril karakterlerini girerken bir sorun var: Hangi tuşların hangi harflere karşılık geldiğini bilmiyorsunuz. Rusça bir klavye işinize yarayabilirdi. Alternatif olarak, bu sayfadaki klavye şablonundan faydalanabilirsiniz. Şablon Kiril harflerinin klavyedeki yerlerini gösteriyor. Böylece hangi harf için neye basmanız gerektiğini bilebilirsiniz.

Küçük harfleri kullandığımıza dikkat edin, zira internette arama yaparken büyük veya küçük yazımın bir önemi yok. Büyük harfler kullanmak istiyorsanız, normalde olduğu gibi [Shift] tuşunu kullanabilirsiniz.

RUS AĞININ DERİNLİKLERİ

Dinyper ve Bering arasında

Tüm bu hazırlıklardan sonra nihayet indirilecek dosya peşinde Rus webinin derinliklerine inmek için, Firefox'u ve **www.google.ru** sitesini açın. İlk seferde logoda "Google Russia" yazsa da diğer her şey Türkçe. Tam olarak Rus Google sitesine ulaşmak için *Google.ru bu dili kullans n:* metninin yanındaki Kiril harfleriyle yazılmış bağlantıya tıklayın.

RUSÇA KLAVYE **Dil Çubuğu ile klavye düzenini "Rusça" olarak değiştirebilirsiniz.**

Şimdi her şey Rusça olacaktır. Google arama alanının etrafında neler yazdığını büyük ihtimalle anlamayacaksınız. Ancak bunları açıklamak zor değil. Arama alanının üstünden başlayalım. Bağlantıların anlamı (soldan sağa doğru) sırayla şöyle: Web araması (standart), Resim arama, haber grubunda arama, Google katalogunda (dizin) arama ve diğer seçenekler. İndirilecek dosya bulmak için web aramasını, resimler için Google.ru resim aramasını kullanın. Arama alanının ve her iki düğmenin (solda *Google'da Ara* ve sağda *ans m Denemek stiyorum*) altında şunlardan birini seçebilirsiniz: Soldaki seçenekle aramanın dünya çapında tüm internet sayfaları üzerinde geçerli olmasını sağlarken, sağdaki seçenekle de aramanın sadece Rusça sitelerle sınırlı olmasını sağlayabilirsiniz. Her zaman ikinci seçeneği seçin.

Rus dilinde arama yapmak artık Türkçe Google'da olduğu kadar kolay. Aradığınız şeye bağlı olarak web veya resim aramasını kullanın. Dil çubuğunda *RU*'ya tıklayın ve aramak istediğiniz şeyi arama alanına girin. [Enter] düğmesine basın. Aklınıza gelen her şeyi arayabilirsiniz, sağ üstteki tabloda birkaç örnek sözcük görebilirsiniz. Tabloda verilen tuş bileşimini dil çubuğunda *RU* seçiliyken girerseniz tek kelime Rusça bilmenize bile gerek kalmayacak.

TÜRKÇE-RUSÇA SÖZLÜK

Rusça bilmek şart değil

Belli bir arama kavramına ihtiyacınız varsa Türkçe – Rusça sözlükten faydalanabilirsiniz. Bunun için **www.ruscasozluk.gen.tr** adresinde bir çevrimiçi sözlük de bulabilirsiniz. Sanal klavyeyi Rusça olarak ayarlayabilir ve harflerin okunuşu ve karşılıkları hakkında bilgi alabilirsiniz. Elde ettiğiniz sonuçları kopyala ve yapıştır yöntemiyle Google'ın arama alanına aktarabilirsiniz. Alternatif olarak, DVD'mizde 7 günlük deneme sürümünü bulabileceğiniz Babylon yazılımını da kullanabilirsiniz. Programı kurduktan sonra sistem çubuğundaki simgesine sağ tuşla tıklayın ve *Metin Çeviricisi*'ni seçin.

Burada kelime bazında çeviri yapabileceğiniz gibi, cümle çevirisi de yapabilirsiniz (soldaki listede Türkçe, sağdakinde Rusça seçili olmalı). Metin çevirisinde Babylon'un pek de başarılı sonuçlar vermediğini söylemeliyiz. Yine de deneme ve yanılma yoluyla ihtiyacınız olan sonuçları elde edebilirsiniz.

ARAMA SONUÇLARI

Firefox eklentileri

Resim aramasında çıkan sonuçları değerlendirmek daha kolay, zira bir resimden aradığınız şeyi gösterip göstermediğini hemen anlayabilirsiniz.
Firefox eklentisi Google Images ReLinker sayesinde minyatür resme tıklamak yeterli. Böylece doğrudan orijinaline ulaşabiliyorsunuz zira eklenti web sayfasının geri kalanını göstermiyor. Web aramasıyla elde ettiğiniz sonuçların incelenmesi biraz daha zor. Rusça bilmeden Rus web sitelerinde arama yapmak için ek araçlardan yardım almanız gerekiyor.

Bir Firefox eklentisiyle bir web sitesinin sizin için ilginç olup olmadığını önceden kestirebilirsiniz: Google Preview sonuç listelerine sitelerin önizleme resimlerini ekliyor. Bir web sitesi önizleme resminde sizde iyi bir etki bırakıyorsa ve burada işinize yarayacak bir şeyler (resimler, indirilecek dosyalar veya bağlantılar) bulabileceğinizi düşünüyorsanız, sayfayı açın.

Şimdi tüm web sitesini İngilizceye çevirecek bir çevrimiçi çeviri hizmetine ihtiyacınız var. Bu tip hizmetlerden fazla bir şey beklemeyin, çoğunlukla tuhaf çevirilerle karşılaşabilirsiniz. Ancak çevirilerden çoğunlukla doğru iz üzerinde olup olmadığınızı anlamanız mümkün.

DOĞRU KLAVYE DÜZENİ "Yüklü hizmetler" altında "RU Rusça" eklenmiş olmalı.

ONLİNE ÇEVİRİ Rus sitelerini online translator.com ile ingilizceye çevirebilirsiniz.

SIMULTANE ÇEVİRİ

Online Translator

Promt'un çeviri hizmetini tavsiye edebiliriz: **http://www.online-translator.com/srvurl.asp?lang=en** adresinden ulaşabilirsiniz. Firefox'ta bunun için [Ctrl + T] ile yeni bir sekme açın, böylece çevirisi yapılacak web sitesini paralel olarak görebilirsiniz.

Tarayıcının adres çubuğundan Rus sitesinin web adresini kopyalayın [Ctrl + C] ve *Online Translator* sayfasında *Address:* alanına [Ctrl + V] ile yapıştırın. *Direction:* alanında *Russian – English translation*'ı seçin ve *Translate!* düğmesine basın.

Çevirisi yapılan web sitesinde belli bir kelimeyi aratmak istiyorsanız Firefox için All In One Search düğmesi size yardımcı olacaktır. Bu eklenti, aradığınız kelimeyi içeren yerleri işaretliyor. Web sitesi bağlantı içeriyorsa Linkpreview adlı Firefox eklentisini kullanarak, bu bağlantıları takip etmenin işe yarayıp yaramayacağını tahmin edebilirsiniz. Linkpreview, bir bağlantının üstüne geldiğinizde web sitesinin önizleme resmini görüntülüyor. Plain Text to Link adlı araçsa bir metin içerisinde geçen web adreslerini, bağlantıları olmasa bile tıklanır hale getiriyor.

Tüm bir web sitesini çevrimdışı olarak sabit diskinize kaydetmek veya bir web sitesindeki tüm resimleri bir çırpıda indirmek de istiyorsanız, DVD'mizdeki "Rus Kutusu"nda işinize yarayacak araçlar bulabilirsiniz. Google.ru'da Latin harflerle, Türkçe ve İngilizce kelimelerle arama yapmayı deneyin. ■

Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

RUSÇA SÖZLÜK www.ruscasozluk.gen.tr adlı site aramak istediğiniz kelimelerin Rusça karşılığını bulmanızı sağlıyor.

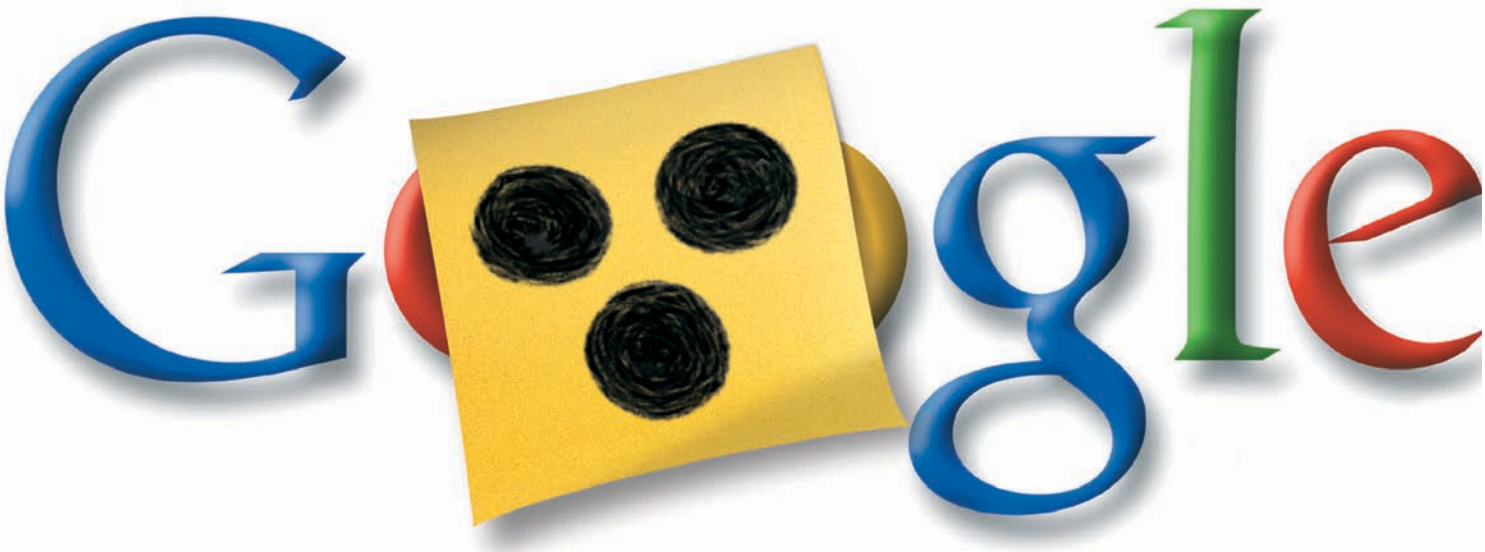

Google'ın gözden kaçırdıklarını bulun

Doğru ipuçlarıyla Google'daki reklâm amaçlı işe yaramaz sayfaları ayıklayabilir, izini sürdüğünüz bilgi ve belgelere en kısa sürede ulaşabilirsiniz.

Bu yazıda

- Dizinde olmayan sitelerin bulunması
- Gizli Google komutlarının kullanımı
- Google sonuçları nasıl elde ediyor?

Mutlaka arşivinizde yer almasını istediğiniz bir film, albüm, resim, programcılıkla ilgili bir elektronik kitap, güvenilir bir bilgi kaynağı ya da sıradan bir çevrim içi servis vardır. Aramalarınız her defasında on binlerce internet sayfası içeren bir listeyle sonuçlanıyor. Üstelik sunulan bu bağlantıların birçoğu aslında gerçek bir içerik sunmayan reklâm amaçlı sitelere ya da eBay gibi adreslerdeki bir süre önce sonlanmış açık arttırmalara işaret ediyor. Oysa özel komutlarla Google'a yön vererek, söz konusu listeyi makul boyutlara çekmek elinizde. İzini sürdüğünüz içeriğe bu yolla da ulaşamadıysanız, diğer arama motorlarından yardım almanın zamanı gelmiş demektir. CHIP, alternatif adreslerin yanı sıra en iyi hileleri de açıklıyor.

İsabet oranını arttırabilirsiniz

Sinir bozucu: Google, ilgilendiğiniz içeriğin yerine çeşitli alışveriş fırsatlarını ya da yetişkinlere yönelik siteleri görüntülüyor.

Çözüm: "Güvenlik" ya da "Hacking" gibi genel sözcükler için Google'ın dizin arama özelliğinden yardım alabilirsiniz. Google'ın yalnızca incelenmiş sayfaları görüntülemesi için ana sayfadaki *Dizin* bağlantısından *Bilgisayar* gibi kategorilerden birine tıklamanız yeterli. Ancak sunulan Türkçe içeriğin sınırlı olduğunu hatırlatalım. Kategoriler sayfasından *English* bağlantısına tıklayarak daha zengin kaynaklar sunan İngilizce dizin ana sayfasına geçiş yapabilirsiniz.

Bu noktada **http://del.icio.us** alternatifinden de yardım alabilirsiniz. Ticari bir amaç taşımayan bu arama hizmeti, sonuç listelerinde diğer kullanıcıların tavsiye ettiği adreslere yer veriyor. Lis-

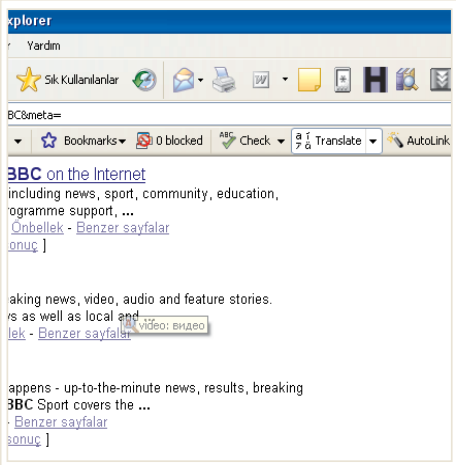

SÖZLÜK Google Toolbar İngilizce sözcükleri diğer dillere çeviriyor.

CHIP DVD'DE: En iyi arama çubukları eCHIP'te

Google arama sonuçlarını nasıl oluşturuyor?

Google saliselerle ifade edilebilecek kadar kısa sürelerde binlerce bağlantı içeren bir sonuç listesi oluşturabiliyor. Google'ın sade arayüzü aslında ardında çok karmaşık teknoloji barındırıyor. CHIP, sonuç listesinin nasıl elde edildiğini açıklıyor.

Google'da

Sorgu

Google'ın web sayfası kullanıcının sorgusunu dizin sunucusuna gönderiyor.

Dizin sunucusu

Dizin sunucusunun görevi, kullanıcı tarafından girilen anahtar sözcüklere örtüşen içeriği barındıran sayfaların görüntülenmesini sağlamak.

Doc sunucusu

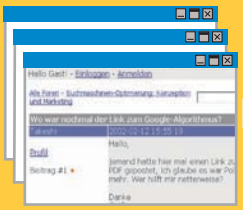

Doc sunucusu, dizin sunucusundaki URL'leri sorguluyor ve listedeki adreslerle önizleme niteliğinde bir metin kesitinin ekrana gelmesini sağlıyor.

Page Rank

Page Rank, sayfaları önem derecesine göre sıralıyor. Sıralamada kavramın kullanım sıklığının yanı sıra yeri de dikkate alınıyor. Başlığın ağırlığı, ana metinden daha fazla.

Sonuç

Google web sunucusu, sıraladığı sonuçları kullanıcıya sunuyor.

tedeki bağlantıların hemen yanında, onları kaydeden kullanıcıların sayısı da görüntüleniyor. Hiçbir kullanıcı nitelikli bir içerik sunmayan sayfaları kaydetmek istemeyeceğinden, bu değer aradığınız bilgiye ulaşmanızı sağlayacak iyi bir ipucu haline geliyor.

Google'dan daha farklı algoritmalar kullanan Ask gibi (**www.ask.com**) arama motorlarında da şansınızı deneyebilirsiniz. Kendini web'in her konudaki sorulara anlamlı yanıtlar verebilen ilk arama motoru olarak tanımlayan beta aşamasındaki Hakia da (**www.hakia.com**) bu alternatifler arasında.

Listeyi yeniden oluşturun

Sinir bozucu: Sonuç listesindeki bağlantılardan birini görüntüledikten sonra bir anlık dalgınlık sonucu internet tarayıcısı penceresini kapattınız ya da bu site tarayıcının geri düğmesi devre dışı kaldığından sonuç listesine ulaşamıyorsunuz. Geri dönerek diğer sonuçları da incelemek istiyorsanız az önceki listeyi Google üzerinden yeniden görüntüleyebilirsiniz.

Çözüm: CHIP CD/DVD'den Google Toolbar'ı kurun (**CHIP-Code ⊙ GOOGLETOOLBAR**). Sonuç listesini terk etmeniz ya da internet tarayıcıya ait pencereyi kapatmanız bu sözcüklerin kaybolmasına yol açmıyor. En son girilen anahtar sözcükler arama alanındaki listede saklanıyor. Buradan herhangi bir sözcüğü seçerek aramayı doğrudan başlatmak elinizde.

Metinde ilgili alanları saptayın

Sinir bozucu: Metin ağırlıklı bazı web sayfalarında derleme sırasında paragraf kullanımına gereken önem verilmediğinde istenen bilgiye ulaşmak zorlaşır.

Çözüm: Google Toolbar bu konuda da kullanıcılara yardımcı olabiliyor. Highlight düğmesine tıkladığınızda, arama motoru otomatik olarak aranan sözcüklerin bulunduğu sayfadaki metinde karşılaşıldığı her noktayı işaretleyecek. Büyüteç simgesine tıklayarak, sözcüğün metinde geçtiği bir sonraki cümleye atlayabilirsiniz.

Doğru resimleri bulmak

Sinir bozucu: Google'ın resim arama özelliği çok sayıda sonuç üretebiliyor. Ancak "Boyut" ve "Siyah-Beyaz" gibi kriterler belirleyerek arama yapmak mümkün değil.

Çözüm: Picsearch (**www.picsearch.com**), resimler üzerinde uzmanlaşmış bir arama motoru. Herhangi bir konu belirterek o konudaki resimlere ulaşmak istediğinizde Picasearch'te *Advanced Search*'e tıklayın. *Only Images*'i ve *Only Color*'u seçin. Akabinde listeden *Medium to Large*'ı işaretleyin. Artık arama sözcüğünü girerek *Search!* ile kriterlerinize uygun sonuçları görüntüleyebilirsiniz. Sonuç listesi, küçük önizleme resimleri de içeriyor.

Sözcüklerin anlamını bulun

Sinir bozucu: Google'ın *Translate this page* özelliği, diğer yabancı dillerdeki web sayfalarını tümüyle İngilizce'ye tercüme etmeyi hedefliyor. Ancak bu özellik deyimler ve mantıksal bağıntılar karşısında çaresiz kalıyor ve birçok durumda anlamsız metinlerin ortaya →

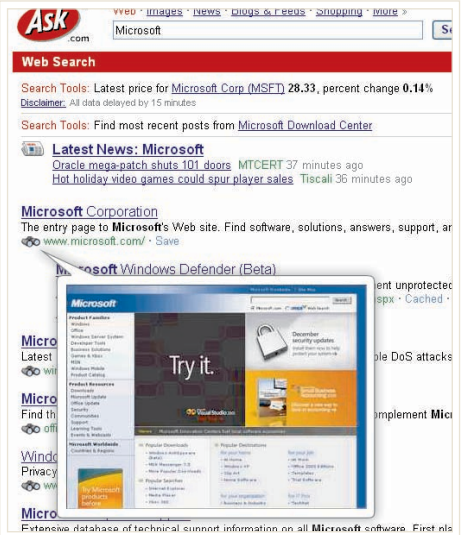

ÖNİZLEME Ask.com, fare işaretçisi dürbün simgesi üzerindeyken küçük bir ön izleme penceresi açıyor.

Google'la casusluk

Google'la parolalara, gizli belgelere ve hatta müzik dosyalarına ulaşabileceğinizi biliyor muydunuz? Aslında erişmenize izin verilmeyen bu dosyaları aşağıdaki komutlarla görüntüleyebilirsiniz:

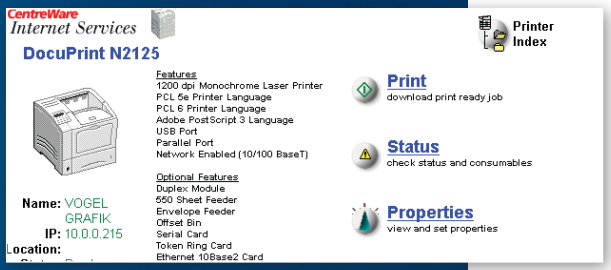

1. Yazıcılar ve faks cihazları

Parolayla korunmayan yazıcılarda ve fotokopi cihazlarında belgelerin içeriği görüntülenebiliyor. intitle:"Home" "Xerox Corporation" "Refresh Status" gibi komutlarla diğer kullanıcıların yazdırdığı belgeleri okuyabilirsiniz.

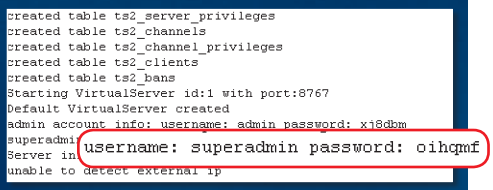

2. Parolalar

Google, parola sorgularını da yanıtsız bırakmıyor. Resimdeki belgeyi elde etmek için "admin account info" filetype: log komutunu girmek yeterliydi.

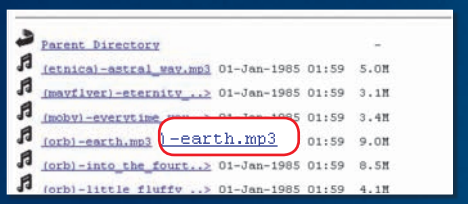

3. MP3 biçimli müzikler

Google, resmi olarak MP3 dosyası arama özelliği sunmasa da "Index of /" +mp3 gibi hack'lerle çoğu yasadışı olan müzik dosyalarına erişim sağlıyor.

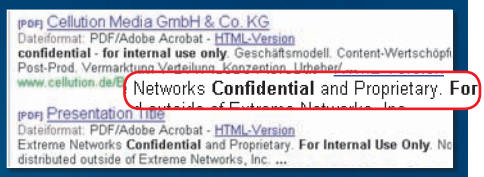

4. Gizli belgeler

filetype komutu, "Confidential" ya da "for internal use only" gibi sözcüklerle kullanıldığında gizli dosyalara erişim fırsatı sunuluyor.

çıkmasına neden oluyor.

Çözüm: Tercümeyi sözcüklerle sınırlı tutmak için CHIP DVD'den Google Toolbar'ı kurabilirsiniz (**CHIP-Code ◎ GOOGLETOOLBAR**). Bir sonraki adımda araç çubuğuna ait seçeneklerden *Translate menu* seçeneğini etkinleştirin. Herhangi bir web sayfasını görüntülerken fare işaretçisini anlamını öğrenmek istediğiniz sözcüğün üzerine getirdiğinizde, seçtiğiniz dildeki doğru karşılığın içerisinde yer aldığı sarı renkli bilgi alanı ekrana geliyor. Araç güncel sürümde ne yazık ki henüz Türkçe desteği sunmuyor.

E-postayla güncel haberleri alın

Sinir bozucu: İlgi duyduğunuz konularla ilgili gelişmelerden en kısa sürede haberdar olmak ve haber kaynaklarını en etkin şekilde takip etmek için her defasında yeni bir arama başlatmak son derece zahmetlidir.

Çözüm: Bu durumda Google Alerts'ten yararlanabilirsiniz. Henüz beta aşamasındaki servise ait **www.google.com/alerts** adresine anahtar sözcükle birlikte e-posta adresinizi de girin. News, Internet ve Groups kategorileri arasından seçim yaparak hangi kaynakların dikkate alınacağına ve hangi sıklıkla bilgi toplanacağına karar verin. *Create Alert*'e tıklayıp uyarı servisinden yararlanmak istediğinizi belirttikten sonra son adımda posta adresinize gelen etkinleştirme bağlantısına tıklayın. Artık Google size her an en güncel bilgileri sağlayacaktır.

Sonuçları diğer PC'lerde görün

Sinir bozucu: Google ile masaüstü bilgisayarınızda ilginç sayfalarla karşılaştınız ve seyahat halindeyken de dizüstü bilgisayarınızla arama sonuçlarına ulaşmak istiyorsunuz. Google bulunan sayfaları kaydetmenize izin vermediğinden amacınıza aramayı her defasında yenilemek durumundasınız.

Çözüm: Ask adlı arama motoru (**www.ask.com**) ilginç arama sonuçlarını kaydetmenize izin veriyor. Bunun için sonuçların yanı başındaki *Save* bağlantısına tıklamanız yeterli. Sonuç listesinin üstündeki *My saved results*'tan ya da ana sayfadaki *My Stuff*'tan kaydettiğiniz sonuçlara yeniden ulaşabilirsiniz. Arama motorunu kişiselleştirmek için öncelikle *My Stuff* bağlantısı üzerinden bir hesap oluşturmalısınız. Oluşturduğunuz hesabı, gelen e-posta üzerinden etkinleştirin. Artık herhangi bir bilgisayardan oturum açarak kayıtlı arama sonuçlarına erişebilirsiniz.

Ask, sonuç listesindeki sayfaları küçük bir ön izleme penceresi üzerinden görüntüleyebiliyor. Tek yapmanız gereken fare işaretçisini dürbün simgesinin üzerine getirmek. Bu sayede sonuç listesindeki sayfalar hakkında fikir edinmek için onları tümüyle yüklemeniz gerekmiyor. Ancak bu özellik bazı web sayfalarında kullanılamayabiliyor.

Sıralama filtresini kapatın

Sinir bozucu: Google Pagerank'ın önemli sonuçlardan bazılarını ikinci plana attığını düşünüyorsunuz.

Çözüm: Söz konusu filtreyi devre dışı bırakabilirsiniz. Bunun için aramanızı her zamanki gibi yapın. Daha sonra internet tarayıcınızın adres satırında yer alan metne "&filter=0" parametresini ekleyin. İşlem, o Google oturumunda Duplicate content filtresini devre dışı bırakıyor. →

KG/ Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

KONTROL ODASI Google'ın gelişmiş arama özelliklerini soople.com'dan kolayca yönetebilirsiniz.

Google'ın planları

Google her geçen gün yeni hizmetlerle kullanıcılarının karşısına çıkıyor. CHIP henüz beta aşamasında bulunan bu hizmetlerden bazılarını sizin için listeliyor.

Google Page Creator:
Google Page Creator kullanıcılara özel bir web alanı sunarak onların kendi kişisel web sayfasını hazırlamalarına imkân tanıyor.
http://pages.google.com

Google Transit:
Şehir planı ve kamusal ulaşım ağıyla ilgili bilgi alabileceğiniz bu hizmet, şimdilik yalnızca Amerika'nın bazı bölgelerine ait bilgiler sunuyor.
www.google.com/transit

Google Sets:
Eş ve yakın anlamlı kavramları bulmanızı sağlayan bu pratik, hizmet arama yapmayı kolaylaştırıyor.
http://labs.google.com/sets

Calendar:
Google'da Gmail hesabınız üzerinden tüm randevu ve toplantılarınızı takip edebilir ve yaşamınızı programlayabilirsiniz.
www.google.com/calendar

Google Music Trends:
Google Talk kullanıcılarının şu sıralar hangi şarkıları dinlediğini buradan öğrenebilirsiniz. Servis, ülke ve müzik türü bazında arama yapmanıza da imkan tanıyor.
www.google.com/trends/music

Google Code Search:
Google Code Search, programcılara herkesin kullanımına açık kaynak kodlarına tek merkezden ulaşma fırsatı veriyor.
www.google.com/codesearch

Google Reader:
Google'ın web tabanlı feed okuyucusu en sık ziyaret ettiğiniz web sayfalarını kolayca takip etmenizi ve güncel haberlerden kısa sürede haberdar olmanızı sağlıyor.
www.google.com/reader/view

Ses üzerinden arama:
Google'ın sesle arama yapılabilmesini sağlayacak yeni teknolojiler üzerinde çalıştığı ifade ediliyor. Bu teknolojilerin mobil cihazlara yeni özellikler kazandırması bekleniyor.

TÜRKİYE'DE ARAMA MOTORLARININ KULLANIMI

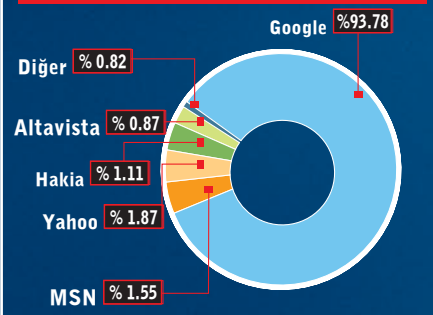

Kaynak: CHIP Online (www.chip.com.tr)

Grafik, diğer arama motorlarının Google karşısında hiçbir varlık gösteremediğini ortaya koyuyor

Arama çubukları

İnternet tarayıcınıza yeni arama özellikleri kazandıracak eklentileri CHIP CD/DVD'den yükleyebilirsiniz.

Google Toolbar: Arama, çeviri ve yazım denetimi gibi özelliklere sahip.
CHIP-Code ◎ GOOGLETOOLBAR

Yahoo Toolbar: Google Toolbar'la benzer özellikler sunuyor. Ancak Yahoo motorunu kullanıyor.
CHIP-Code ◎ YAHOOTOOLBAR

Quero Toolbar: Birden fazla arama motorunda eş zamanlı arama yapabiliyor.
CHIP-Code ◎ QUEROTOOLBAR

Gizli komutlar

Aşağıdaki liste en önemli Google komutlarını içeriyor. Anahtar sözcük ve URL'leri komutların yanı başındaki ":" karakterinin hemen ardından girmelisiniz.
DİKKAT Komut ve arama metni arasında boşluk karakteri olmamalı!

ext: Belirli dosya türlerini aramak
Yalnızca Excel tablolarına ulaşmak istiyorsanız ext:xls komutunu girin.

related: Benzer web sayfalarını bulmak
Aynı konulu web sitelerine ulaşmak için "related" komutunu related:www.chip.com.tr örneğindeki gibi kullanabilirsiniz.

site: Alt sayfaları listelemek
Web sitelerinde hiyerarşik bir yapı kullanılır. site:www.chip.com.tr komutuyla Google'ın söz konusu sitedeki tüm alt sayfaları taramasını sağlayabilirsiniz.

allinurl: Anahtar sözcüğü URL'de aramak
allinurl:www.chip.com.tr komutuyla "chip" sözcüğünü kendi adresinde yer veren siteleri listeleyebilirsiniz.

allintitle: Sözcüğü başlık satırında aramak
Bu komutla sitelerin başlık satırını tarayabilirsiniz. Örnek: allintitle:chip.com.tr

define: Kavramların tanımlarına ulaşmak
Firmware sözcüğünün ne anlama geldiğini öğrenmek için define:firmware komutuyla Wikipedia gibi kaynaklarda bulunan makalelere ulaşabilirsiniz.

.. Metinde sayı dizilerini aramak
Küçük bir komutla güncel müzik listelerine ulaşabilirsiniz. Bunun için allintitle: charts 1..100 komutunu girmeniz yeterli.

link: Sitelerin popülaritesini sınamak
Web sitelerinin cazibesiyle birlikte o sayfaya bağlantı veren sayfaların sayısı da artar. Kendi kişisel web sayfanıza bağlantı veren sayfaların listesine link: sayfanızınadı komutuyla ulaşabilirsiniz.

filetype:torrent Torrent bulmak
Google'ın devre dışı bırakmak istediği komut, "Dosya adı" filetype:torrent biçiminde kullanıldığında BitTorrent dosyalarının listesini ekrana getiriyor.

movie: Filmlerle ilgili bilgilere ulaşmak
İngilizce bilen kullanıcılar movie komutuyla sinema filmleri hakkında kapsamlı bilgilere ve eleştirilere ulaşabiliyor. Sonuç elde etmek için filmin orijinal adını girmelisiniz. Dolayısıyla movie:rüzgar gibi geçti yerine movie:gone with the wind komutunu kullanmalısınız.

daterange: Yeni eklenen sayfaları bulmak
Daterange komutu Google'ın belirli bir zaman diliminde dizine eklediği sayfaları listeliyor. Ancak bunun için zaman dilimini Jülyen takvimini temel alarak gün biçiminde girmelisiniz. Örneğin Star Wars daterange:2452122-2452234

Yukarıdaki komutlarla gerçekleştirilen aramaların birçoğunu Google arama motorunu kullanan Soople (**www.soople.com**) üzerinden de gerçekleştirebilirsiniz. ■

Tüm gözler üzerinizde

İnternette gezinirken ardınızda bıraktığınız izlerin, yığın posta göndericilerinin ve adres tacirlerinin eline geçmesini engelleyebilirsiniz.

Bu yazıda

- Casus yazılımları atlatma yolları
- Çerezlerin barındırdığı veriler
- Yasal durum: Saklanabilecek bilgiler
- Anonim sörf araçlarının yapamadıkları

Kullanıcılar gerçek hayatta cesaret edemeyecekleri işlere internette girişebiliyor. Hacker siteleri, çevrimiçi kumarhaneler ve yetişkin kullanıcılara yönelik siteler sadece birkaç örnek. Sörf sırasında telif haklarıyla korunan şarkı ve filmler de kullanıcılar tarafından takip edilemeyecekleri düşüncesiyle indiriliyor.

Ancak bu düşüncedeki kullanıcılar yanılıyor. İnternette gezinirken ardınızda bıraktığınız izler basit yöntemlerle herkes tarafından izlenebiliyor. Bu esnada geride kalan IP numaralarına, internet tarayıcı tanımlarına ve çerez adı verilen kalıcı kullanıcı bilgilerine tüm adli merciler diledikleri anda ulaşabiliyor. Örneğin Avrupa Birliği bünyesinde yapılan yeni çalışmalarla tüm üye ülkelerde servis sağlayıcıların bu bilgileri birkaç ay boyunca saklamaları öngörülüyor. Söz konusu ülkelerin bazılarında devletin ilgili birimleri, bu izleri müzik ve film korsanlarına karşı kanıt olarak kullanmaya başlamış durumda.

Gizlenecek bir davranış sergilemeseniz de bu izler yığın postaların, phishing saldırılarının ve telefon yoluyla pazarlama yapan satıcıların hedefi olmanıza yol açarak sizi sıkıntıya sokabilir. Çünkü reklâm verenlerin yanı sıra çeşitli şüpheli çevrimiçi alışveriş siteleri de,

CHIP DVD'DE: Gerekli yazılımlar için CHIP-CODE ◎ ANONIM

web'deki tüm hareketlerinizle yakından ilgileniyor. Bu kişiler, tercihlerinizi, ilgi alanlarınızı ve sörf alışkanlıklarınızı izlemek için etkinliği giderek artan yöntemler kullanıyor. İyi haber bir dizi hile ve ipucuyla veri casusluğunu engelleyebilirsiniz. Anonim sörf için bu ipuçlarını uygulamanız şart.

KALICI KULLANICI VERİLERİ

Kullanıcıları tanımlayan barkodlar

Web sayfalarının, kalıcı kullanıcı bilgisi adı verilen dosyalara kullanıcı bilgilerini kaydettiği hemen herkes tarafından biliniyor. Ancak bu bilgilerin hangileri olduğu ve ne şekilde kullanıldığı aynı netlikte değil. Web sayfası sahipleri, kullanıcıların her birini çevrimiçiyken Session ID adı verilen geçici çerezlerle işaretliyor. Bu bilgiler, öncelikle ziyaretçilerin alışveriş sitesinde gezinirken ilgisini çekebilecek ürün ve fırsatlardan haberdar edilmesinde kullanılıyor.

Aynı bilgiler; davranış kalıplarının ve bu yolla oluşturulan kullanıcı profillerinin oluşturulması için son derece elverişli. Örneğin kamp malzemeleri bölümünde çadırları inceleyen bir kullanıcının, sivrisinek kovucularla da ilgilenmesi şaşırtıcı değil. Ancak site sahipleri potansiyel müşterilerine ulaşmak amacıyla, alışkanlıklarını ve özel tercihlerini en doğru şekilde açığa çıkarabilecek detaylı ve kalıcı çerez dosyaları oluşturmayı hedefliyor. Bu dosyaların bir yılı aşan zaman dilimine ait bilgi barındırması da sağlanabiliyor. Mecazi bir ifadeyle site sahiplerinin tüketicileri bir barkotla "fişlenmek" istendiği söylenebilir.

Söz konusu tanımlar, herhangi çalıştırılabilir bir kod içermiyor ve yalnızca metinden oluşuyor. Virüs ya da benzer zararlı yazılımların bu yolla bilgisayarınıza ulaşması mümkün değil. Kalıcı kullanıcı verileri, sık kullandığınız web sayfalarda kullanıcı adı ve parolaların otomatik olarak girilmesini sağlıyor. Ancak bu bilgiler yanlış ellere geçtiğinde güvenlik açısından risk oluşturabiliyor. Web sunucuları normal koşullarda yalnızca kendi alan adına ait çerezleri okuyabiliyor. Yine de hacker'lar Cross Site Scripting adı verilen saldırılarla yabancı kalıcı kullanıcı bilgilerine ulaşabiliyor, kendisini kurbanı gibi tanıtabiliyor ve onun hesabını kullanabiliyor.

Sörf profilleri ilk aşamada kişisel gizliliği tehdit ediyor. Çerezler yalnızca web sayfaları tarafından değil, aynı zamanda birçok sitede yer alan reklâm bannerları tarafından da kullanılmakta. Söz konusu bannerlar "sayfa içinde yeni bir sayfa" olarak adlandırılıyor ve bu özellikleriyle de kalıcı kullanıcı bilgileri oluşturabiliyor. Reklam şirketleri banner çerezlerden yararlanarak kullanıcılar hakkında hızla bilgi topluyor. Bu kalıcı kullanıcı bilgileri, kullanıcı adının yanı sıra sayfanın en son ziyaret edildiği tarihi ve izlenen içeriği de barındırıyor. Dolayısıyla kullanıcılar farklı web servisleri üzerinden kolayca tanımlanabiliyor. Cross Site Tracking'le elde edilen profiller, pazarlama firmaları tarafından sörfçüleri kişiselleştirilmiş reklâm bombardımanına tutmak için oldukça iyi bir silah.

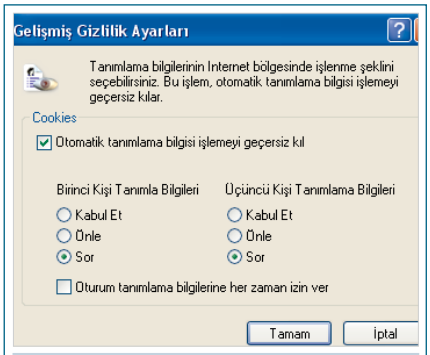

SİZE KALMIŞ IE ayarlarından hangi tanımlama bilgilerine izin vereceğinize karar verebilirsiniz.

→ Alınacak güvenlik önlemleri

Internet Explorer güvenliği: Internet Explorer'ın sunduğu standart araçları, çerezler üzerinden gerçekleştirilen casus saldırılara karşı önlem almada kullanabilirsiniz. Riski tümüyle ortadan kaldırmak için kalıcı kullanıcı verisi dosyalarının otomatik olarak oluştu-

CHIP KILAVUZ: Web'de anonim sörf

Kendinizi korumak için

Kişisel gizliliği korumak
En etkin yol kişisel bilgilerinizi olabildiğince gizlemek. Size ait kullanıcı profilinin oluşturulmasını engellemek için bilgi verirken dikkatli olmalısınız. Bu amaçla telefon numaranızı, doğum tarihinizi ve mesleğinizi belirtmekten kaçının.

Yığın postalara engel olmak
Haber bültenleri, şans oyunları, forumlar, e-posta grupları ve diğer ücretsiz servisler için tek kullanımlık e-posta adreslerini tercih edebilirsiniz.

İnternet tarayıcıyı susturmak
İnternet tarayıcınızdan güvenlik düzeyini yüksek seviyeye çıkarmalısınız.

Anonim sörf araçları kullanmak
Anonim sörf araç ve servisleri, casusların sörf alışkanlıklarınızdan yola çıkarak eksiksiz bir kullanıcı profili oluşturmasını engelliyor.

İNTERNET GÖZALTINDA

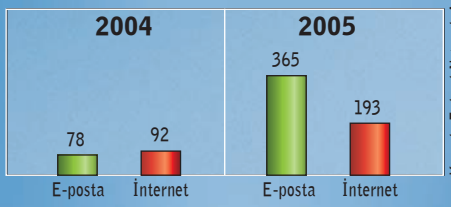

ARTIŞ TRENDİ Avrupa'da kullanıcıların internet bağlantılarını izlemeye yönelik önlemler sayıca artıyor.

CHIP DVD'de

Cookie Cooker
İnternetteki alışveriş sitelerinin kişisel profilinizi çıkarmasını engelliyor
www.cookiecooker.de (Yaklaşık 15 €)

Privoxy
İstenmeyen web bug'ları (Clear GIF) otomatik olarak filtreliyor.
www.privoxy.org

JAP/AN.ON
Ücretsiz servis, web'de kişisel gizliliğinizi korumanıza yardımcı oluyor.
anon.inf.tu-dresden.de/index_en.html

TOR (The Online Router)
Ücretsiz araç veri trafiğini dinlemek isteyen casusları durduruyor.
http://tor.eff.org

rulmasını engelleyebilirsiniz. Bu amaçla *Araçlar \ Internet Seçenekleri \ Gizlilik \ Gelişmiş* menüsünden yararlanın. Söz konusu menüden tanımlama bilgilerinin otomatik olarak işlenmesini manuel olarak devre dışı bırakabilir ya da etkinleştirebilirsiniz. Her defasında aynı seçimi yapmamak için bir önceki pencereden "Orta yüksek" ya da "Yüksek" düzeylerinden birini tercih edebilirsiniz.

Hâlihazırdaki kalıcı kullanıcı verilerini *Genel* sekmesindeki *Tanımlama Bilgisi Sil* düğmesi ile silebilirsiniz. Bu önlemin aşırı radikal olduğunu düşünüyorsanız yine *Genel* sekmesinden *Ayarlar* ve *Dosya görüntüle*'ye tıklayın. çerezlerin birçoğu uzun ömürlü olduğundan, ayrıca *C: \ Documents and Settings \ [Kullanıcı adı] \ Cookies* klasörünü de sık sık temizlemelisiniz.

Araçlarla kalıcı kullanıcı verilerini temizlemek: Veri casusluğunun yanı sıra, profil oluşturmaya yönelik diğer girişimleri konforlu bir şekilde engellemek için Cookie Cooker (**www.cookiecooker.de**) adlı yazılımdan yararlanabilirsiniz. Shareware niteliğinde ve yaklaşık 15 Euro değerindeki yazılım, sörf sırasında farklı kimliklerine başvurarak, kalıcı kullanıcı verilerinin sunduğu kolaylıklardan vazgeçmenizi engelliyor. Bu sayede sık ziyaret ettiğiniz sayfalarda ayrıca kullanıcı adı ve parola girerek oturum açmanız gerekmiyor. Yazılım birden fazla kullanıcının aynı çerezi paylaşmasına ve dışarından bakıldığında tek bir kişi olarak görünmesine imkân tanıyor. Bu durumda oluşturulan profilin karşı taraf için de hiçbir anlamı kalmıyor. Reklam şirketlerinin kişisel verileri bir araya getirmeye yönelik çabalarını boşa çıkarmanın en kolay yolu onlara kişisel profil oluşturamayacağı kadar tutarsız ya da karmaşık bilgiler sunmak.

Privoxy adlı ücretsiz web filtresiyle de (**www.privoxy.org**) kalıcı kullanıcı verilerinden korunabilirsiniz. Ancak bu araç Cookie Cooker kadar kullanıcı dostu değil ve belirli bir alışma süresi gerektiriyor. Aracı etkinleştirmeden önce uygun şekilde yapılandırmalısınız.

Kalıcı kullanıcı verilerindeki ipuçları

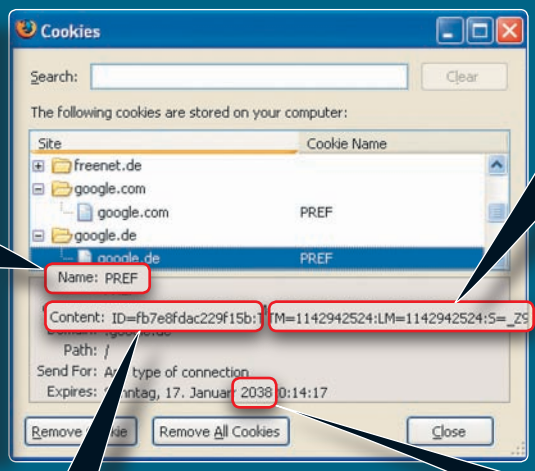

BULUNDU Firefox gibi tarayıcılar web sitelerinin bilgisayarınızda hangi çerezleri oluşturduğunu görüntülüyor. Her alan adı için 20 çerez saklanabiliyor.

KULLANICI PROFİLİ 4 KB'a varan boyutlardaki çerez dosyaları genellikle şifrelenmiş ve site sahiplerinin erişimine sunulmuş durumda. ID numaraları genellikle servis sahibinin sunucusundaki kullanıcı profilleriyle ilişkilendiriliyor.

KULLANICI ADI Bu tanım sizin aynı web sayfasını yeniden ziyaret ettiğinizde tanınmanızı sağlıyor.

GEÇERLİLİK TARİHİ Profilin kullanıcı tarafından silinmediği sürece hangi tarihe kadar saklanacağı bilgisi burada. Google için bu tarih 2038!

WEB BUG'LARI

Dijital hatalar

Clear GIF olarak da adlandırılan web bug'lar çerezlerden daha farklı ve kurnaz olarak nitelendirilebilecek bir yol izliyor. Bu dijital hatalar küçük grafikler halinde web sayfalarına ya da HTML biçimli e-postalara gizlenebiliyor. Çoğu 1 piksel boyutundaki saydam ve görünmeyen grafiğin ardında bir web sayfasıyla ilişkilendirilmiş sunucu yönlü bir kod saklıdır. Bu nitelikteki bir sayfayı açtığınızda söz konusu web bug sunucudan yükleniyor. Bazı çevrimiçi portallar söz konusu hileyle kendi kullanıcı sayısını arttırabiliyor. Aslında bu, ihtimaller içinde en zararsız olanı. Sıkıntı yara-

YASAL DURUM: Hangi bilgiler saklanabilir?

Kişisel gizlilikle ilgili yasalar, servis sağlayıcıların ve çevrimiçi alışveriş sitelerinin hangi koşullarda bilgi toplayabileceğini, kaydedebileceğini ve onları kullanabileceğini belirliyor.

Ödeme bilgileri Servisler kullanıcılara ait ad, adresi banka hesap bilgileri, sörf süresi ve aktarılan verilerin hacmi gibi kullanım bilgilerini saklayabiliyor. Ancak bu bilgilerin artık ihtiyaç duyulmadığı anda silinmeleri şart. Ödemenin başarıyla tamamlanması ya da sözleşmenin sona ermesi silinmeyi gerektiren koşullar arasında yer alıyor. Ancak pratikte bu koşullar çoğunlukla göz ardı ediliyor.

IP adresleri IP adreslerinin saklanması konusundaki tartışmalar henüz sonuçlandırılabilmiş değil. Kişisel gizliliği koruma mücadelesi veren çevreler, bu bilgilerinin saklanmasını yasaklama yönünde tüm dünyada çalışmalarını sürdürüyor.

Avrupa Birliği yönergeleri Brüksel'deki güncel gelişmeler Avrupa Birliği'nde kişisel gizliliği koruma yönündeki çabalarla zıt yönlü bir rüzgâr estiğini gösteriyor. Telefon ve internet üzerinden gerçekleşen iletişimle ilgili bilgilerin saklanmasına yönelik düzenleme henüz AB üyesi ülkelerin tümünde devreye girmemiş olsa da IP ve adres bilgilerinin birkaç ay süreyle saklanmasına izin veriyor. Ayrıca üye ülkelerden ikisinin bu düzenlemeyle mücadelesi sürüyor.

tan, çevrimiçi portalların yanı sıra reklâmcıların da kullanıcıların sörf alışkanlıklarıyla birlikte internet tarayıcı bilgilerini sorgulayan ve görüntüleyen bir koddan yararlanması. Çünkü web bug, bu durumda kullanıcıya ait kişisel bilgileri ziyaret edilen site yerine veri casusluğu yapan taraflara gönderiyor. Bahsedilen taraflar çoğu kez bu bilgileri bir araya gelerek kendi içlerinde paylaşmaktan geri kalmıyor. Bilgilerin içinde IP adresiniz, ziyaret ettiğiniz sitelerin URL'leri ve sayfanın izlendiği zaman aralığı gibi detaylar da bulunmakta.

Web bug'larının ortak noktası, verilerin çerezlerle elde edilen diğer bilgileri harmanlayabilmesi. Bugün artık birçok ticari internet sitesinde web bug bulunduğundan, bu bilgilerle kullanıcının ilgi alanlarını içeren geniş bir profil oluşturulabiliyor. Sörf süresi uzadıkça profilin detay düzeyi de artıyor.

Yığın posta göndericileri, web bug'ları özellikle e-postalarda kullanıyor. Bu küçük resimler karşı tarafın, gönderilen e-postanın ne zaman okunduğunu anlamasını sağlıyor ve dolayısıyla göndericiye adresin geçerliliğini sınama fırsatı veriyor. Geçerli adresler listede tutulmaya devam ediyor. Sonuçta hesabın sahibi bir sonraki yığın posta dalgasının da hedefinde yer alıyor.

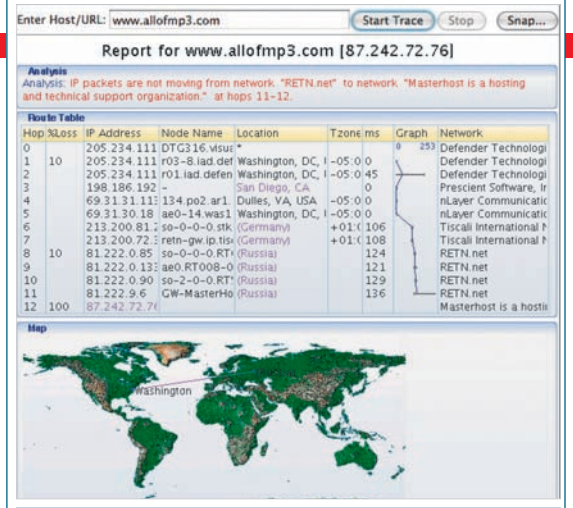

YAKALANDINIZ! **İndirilen dosyanın izlediği yol. Örnekteki allofmp3 servisi, Trace Router üzerinden kolayca takip edilebilir.**

Gizli servisler hangi yolu izliyor?

Kullanıcıların ardında bıraktığı izleri değerlendirmeye yönelik en gelişmiş sistem Amerikan ulusal güvenlik servisi NSA tarafından geliştirilen Echelon. Dünyanın farklı noktalarındaki dinleme sistemleri tüm modern iletişim yollarını gözaltında tutan bir ağ oluşturuyor. Listede faks ve telefon görüşmelerinin yanı sıra internet ve e-posta trafiği de var. Tahmin edilebileceği üzere bu sistem hakkında resmi bilgilere ulaşmak mümkün değil. Ancak sık sık gönderilen e-postalarda otomatik olarak bazı anahtar sözcüklerin arandığına işaret eden listeler kanıt niteliğinde ortaya konuyor. Bu konuda en çarpıcı gelişme 2004 yılında Bad Aibling kentindeki Echelon üssünün Avrupa Birliği talimatlarıyla kapatılması olmuştu. Hatırlanacağı üzere o dönemde bu üssün özellikle AB ile ekonomik alanda rekabette avantaj sağlamak için kullanıldığı iddia edilmiş ve bu görüş birçok çevre tarafından kabul edilmişti.

➔ Alınacak güvenlik önlemleri

Web bug'larla mücadele etmek biraz daha zor. Çünkü bu hatalar, kalıcı kullanıcı verilerinden farklı olarak internet tarayıcı üzerinden doğrudan engellenemiyor.

E-posta istemcisini yapılandırın: Yığın posta saldırılarının etkisini en azından olabildiğince azaltabilmek için tercih ettiğiniz e-posta yazılımının HTML biçimli e-postaları otomatik olarak gösterilmesini engellemelisiniz. Bu yöntem resimlerin kendiliğinden yüklenmesinin önüne geçiyor.

Bug filtresinden yararlanmak: Web sayfalarındaki bug'lara karşı Privoxy'yle önlem alabilirsiniz. Bu yüksek performanslı kişiselleştirilebilir araç, web bug'larını tanıyor ve otomatik olarak filtrelemeyi başarıyor.

İNTERNET TARAYICI

Boşboğaz yazılımlar

İnternet tarayıcılarının yeterince "sıkı ağızlı" olduğunu söylemek güç. Ancak söz konusu araçlar, standart ayarlarla web sunucularına adlarını ve sürüm numaralarını bildirmekten çekinmiyor. Sunuculara bu bilgilerin yanı sıra kullanılan işletim sistemi ve donanım bileşenleriyle ilgili de bilgi sunuluyor. Karşı tarafın aynı yolla az önce hangi web sayfasını ziyaret ettiğinizi açığa çıkarması işten bile değil.

➔ Alınacak güvenlik önlemleri

Casuslar, internet tarayıcı üzerinden yukarıda bahsedilen bilgilere ulaşmak için genellikle Javaskript'te yazılmış kodlardan yararlanıyor.

JavaSkript'i engelleyin: Bu tarz saldırıları engellemenin en kolay yolu JavaScript'leri tümüyle devre dışı bırakmak. Bu amaçla Internet Explorer penceresinde *Araçlar \ İnternet Seçenekleri*'ne tıklayın. *Güvenlik* sekmesine geçin ve *Özel Düzey*'e tıklayın. *Güvenlik ayarları* penceresinden ActiveX denetimlerini devre dışı bırakabilirsiniz. Söz konusu değişikliği, kullandığınız internet tarayıcılarının tümünde gerçekleştirmelisiniz.

Privoxy ile aynı değişiklikleri daha konforlu bir şekilde yapabilirsiniz. Bu yazılımı bir kez kurup yapılandırdığınızda, kullandığınız tarayıcıların tümü uygun şekilde ayarlanacaktır.

IP ADRESLERİ

İstihbarat servisi

İnternet üzerinden veri alışverişini kısaca TCP/IP olarak adlandırılan "Transmission Control Protocol" ve "Internet Protocol" oluşturuyor. Protokoller veri paketlerinin alıcısına ulaşmasını sağlıyor. Bu amaçla internete bağlanan PC'lerin her birine, o bağlantı sonlanana kadar değişmeyecek "kapı numarasına" benzer bir IP adresi atanıyor. Firma ve üniversite gibi çeşitli büyük kuruluşlar, statik IP adı verilen kalıcı adreslerden yararlanıyor. Oysa ADSL, ISDN, analog modem ya da diğer mobil ağlarla internete bağlanan kullanıcılar her oturumda değişen dinamik bir ➔

Anonim sörf araçlarının başaramadıkları

Görünmezlik giysisindeki delikler:
Web sayfalarında sunulan özellik ve eklentiler, kurnaz hacker'ların, anonim sörf araçlarının oluşturduğu kalkanı aşarak, gerçek IP adresine ulaşmasına yardımcı oluyor.

Örneğin, HTML standardına eklenen "refresh" adlı meta etiketi bazı internet tarayıcılarda istenmeyen bir anonim sörf tuzağı haline gelebiliyor. Bu etiket gerçekte web sayfası ziyaretçilerinin Timeout'ta (Zaman aşımı) diğer bir sayfaya yönlendirilmesine neden oluyor.

Ancak Refresh etiketinde http yerine Telnet adresi kullanılmışsa, Windows XP ve Internet Explorer 6'nın otomatik olarak bir Telnet bağlantısı kurması olası. Bunun için bir proxy olmadığından karşı taraf doğrudan bağlantı üzerinden kurbanın gerçek IP adresini elde edebiliyor. Saldırganlar diğer işletim sistemleri ve internet tarayıcılarda da benzer hilelerden yararlanabiliyor. Yeni Flash 9 eklentisi için de aynı durum söz konusu.

IP adresi olmadan erişilemeyen servisler:
Her zaman anonim sörf yapmak bazı konforlu özelliklerden vazgeçmeyi gerektirdiğinden kullanıcı açısından pek akıllıca değil. Ayrıca bazı web servislerini anonim olarak kullanmak mümkün olmuyor. Jonet gibi bazı internet forumlarına sahte adreslerle ya da anonim olarak erişilemiyor.

Hız dosya indirme için yetersiz:
Yüksek hızdaki ADSL bağlantıları için büyük paralar ödemeyi göze alan kullanıcılar hız avantajının tadını çıkarmak istediklerinde, kişisel gizlilikten vazgeçmek zorunda kalabiliyor. Çünkü proxy zincirleri (Bk. 76) büyük boyutlu dosyalarda yükleme sürelerine tavan yaptırıyor.

Ayrıca anonim sörf araçlarını ofiste kullanırken de dikkatli olmanız gerekiyor: Sistem yöneticileri çalışanlara ait log dosyalarında herhangi bir iz bulamadığında kuşkuya kapılabiliyor. Bu durumda örneğin ABD'de çalışanların önceden haberdar edilmesi gerekiyor. Bu nedenle herhangi bir anonim sörf aracı kullanmadan önce sistem yöneticisini ve patronunuzu bilgilendirmeniz yerinde olacaktır.

IP adresi ediniyor. Bu kullanıcıların bilgisayarları, her defasında yeni bir IP adresi aldığından, birçok kullanıcı anonim kaldığı düşüncesinde. Ancak bu görüş çok doğru değil. Çünkü servis sağlayıcılar hangi kullanıcıların, hangi süreyle, hangi internet adreslerini ziyaret ettiği konusundaki bilgileri saklıyor. Sonuçta internetteki herhangi bir siteden alışveriş yaparken kullanılan IP adresi, aylar sonra bile müşterinin tespit edilmesinde rol oynayabiliyor. Bu tespit yolu özellikle telif haklarını korumaya yönelik organizasyonlar tarafından tercih ediliyor. Söz konusu organizasyonlar, dosya paylaşım ağlarını sistematik olarak tarayan araçlarla müzik, film ve yazılımları yasadışı yollarla dağıtan kullanıcıları belirliyor. Bu nitelikteki kullanıcılar tespit edildiğinde kullanılan araç IP adresiyle, sunulan dosyaların kapsamını da kaydediyor. Dolayısıyla kullanıcıların anonim kalması engelleniyor. Türkiye de dahil birçok ülkede IP adreslerinden yola çıkarak, internet servis sağlayıcılardan ilgili kişisel bilgilerin talep edilmesi yasayla belirlenmiş durumda. Bu yolun özellikle Avrupa ülkelerinde binlerce kullanıcının telif haklarıyla korunan içeriği paylaşmakla suçlanmasında kullanıldığı biliniyor ve hemen her ay yeni örneklerle karşılaşılıyor.

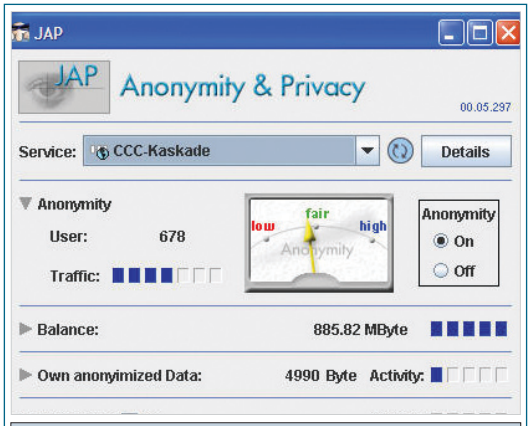

GÖRÜNMEZLİK GİYSİSİ İnternette anonim sörf en doğal hakkınız. Bu fırsatı sunan JAP gibi istemciler tamamen yasal.

Alınacak güvenlik önlemleri

IP adresinizi açığa vurmadan sörf yapmak istiyorsanız beş farklı araçtan yararlanabilirsiniz.

Ücretsiz Proxy sunucusu: En basit ve masrafsız yol proxy sunucularından yararlanmak. Web sunucularıyla aranızdaki bağ bu sunucular tarafından üstleniyor. Hedefteki sayfayı doğrudan görüntülemek yerine, URL adresini proxy'ye girebilirsiniz. Sunucu adresi çağırıyor ve sayfa içeriğini aynı internet tarayıcı penceresinde görüntülüyor. Kullanıcı, dolayısıyla karşıdaki sunucu için görünmez kalabiliyor ve sunucu yalnızca proxy'nin IP adresini not alabiliyor. **http://www.freeproxy.ru/en/free_proxy/cgi-proxy.htm** adresinden kapsamlı bir proxy listesine ulaşabilirsiniz. Bu yöntem anonim kalabilmek adına son derece etkin.

Ancak proxy servislerinin bazıları yeterince güvenli olmadığından sörf alışkanlıklarınızın aracı tarafından kaydedilmediğinden emin olmak için seçim konusunda dikkati elden bırakmamalısınız. Bu noktada şantaj girişimleri dahi gündeme gelebiliyor. Kullanıcılar proxy sunucularından yararlanırken büyük performans kayıplarını da göze almak zorunda. Yine de bu yöntemi denemek istiyorsanız Anonymouse (**http://anonymouse.org**) adlı İngilizce servisten yararlanabilirsiniz. →

ANONİM MİSİNİZ? Ücretsiz proxy'lere dikkat! Anonymouse gibi servisler güvenilir.

Ticari servisler: Ücretsiz olarak başlatılan Anonymizer adlı servis (**www.anonymizer.com**) bir süredir 30 dolarlık bir yıllık kullanım bedeli talep ediyor. Bu servisin işletilmesi için binin üzerinde özel proxy bilgisayardan yararlanılıyor. Servis sağlayıcı aynı zamanda internet bağlantısının hızını düşürmediğini de iddia ediyor. SaferSurf adlı servis de (**http://www.nutzwerk.com/english/safersurf/index.html**) benzer şekilde çalışıyor. Görünmez kalabilmek için aylık yaklaşık 6 dolarlık bir bedel ödemeniz gerekiyor. Bu serviste virüs, yığın posta gibi saldırılardan korunmak için ek hizmetler unutulmamış.

JAP projesi: Ticari servislerin yanı sıra bir dizi ücretsiz alternatif sıralamak mümkün. Bu servislerin sunduğu diğer büyük avantaj, kullanılan yöntem ve teknolojileri açıkça ortaya koymaları. Kişisel gizliliği korumaya yönelik JAP adlı araç (**http://anon.inf.tu-dresden.de/index_en.html**) AN.ON projesi kapsamında geliştirilmeye devam ediliyor. Bu projede web'de izlenmeyi engellemeyi amaçlayan yeni teknolojiler üzerinde duruluyor.

Sistem, Mix ve kullanıcılara ait bilgisayara kurulan JAP adlı istemci yazılımını temel alıyor. Mix, proxy'lerle benzer bir şekilde çalışan ancak verileri kendi arasında şifreleyerek paylaşan sunuculara verilen ad. Bu mix'lerden iki ya da üçü bir araya gelerek kullanıcıları bir mix zincirine bağlıyor. Verilerin şifresi ancak dizi içerisindeki son bilgisayar tarafından çözülüyor ve web sunucusunun değerlendirebileceği bir hal alıyor. Sunucunun yanıtı sistem üzerinden kullanıcının bilgisayarına ulaşana dek şifrelenmiş bir şekilde geri gönderiliyor. Şifrelemenin etkinlik düzeyini arttırmak için mix zincirlerinin önceden belirlenen sırayı izlemesi gerekiyor. Bu yöntemde veriler mix servislerinden herhangi biri saldırganla ortak bir çalışma yürütse de güvende kalıyor. Böylelikle zincire eklenen casusların elde ettiği verileri kullanıcılarla eşleştirmesi ya da anlamlı hale getirmesi imkânsız hale geliyor.

TOR (The Onion Router) nasıl çalışıyor?

Bu ücretsiz anonim sörf servisi şu yöntemden yararlanıyor: Hedefteki PC'ye her defasında değişen tesadüfî bir yılla ulaşılıyor. Proxy sayısı için tek sınır katılımcı sayısı.

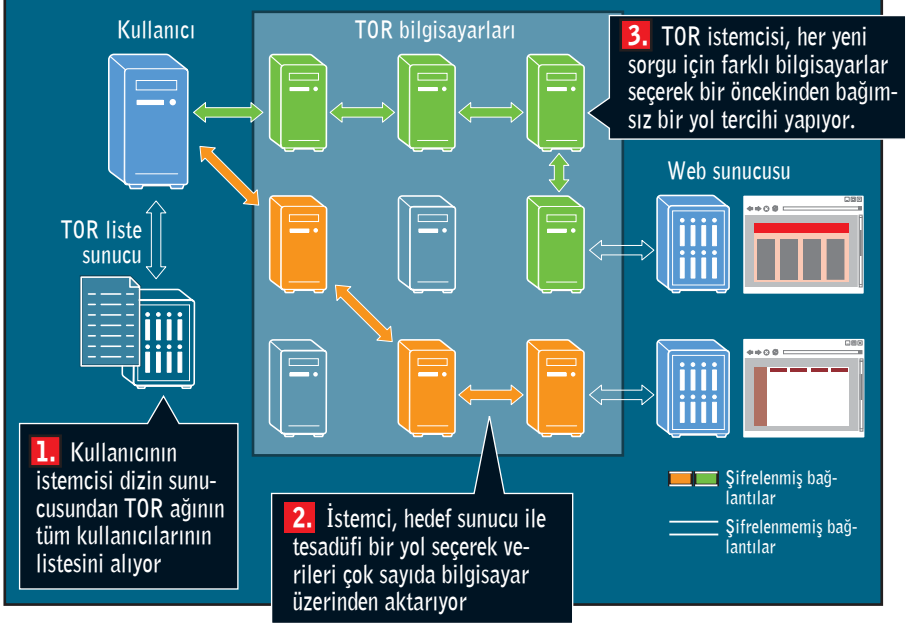

Sistem henüz geliştirme aşamasında ve sörf sırasında meydana gelen gecikmeler hissedilebilir düzeyde. Ayrıca hedeflenen özelliklerin tümü sisteme entegre edilmemiş. JAP henüz istenen olgunluk düzeyine ulaşmış değil. Ancak yine de, çok sayıda casusluk girişimi karşısında başarılı ve bu nedenle kullanılmaya değer.

TOR'la anonim sörf: The Onion Router (**http://tor.eff.org**) diğer bir ücretsiz anonim sörf aracı. TOR, AN.ON'dan farklı olarak, az sayıdaki mix sunucusuyla yetinmiyor ve kullanıcının kendi bilgisayarını sisteme dahil etmesine izin veriyor. Bu sayede yüzlerce mini PC'den oluşan bir zincir oluşturabilirsiniz. Sistem veri paketlerinin hangi yolu izleyeceğine kendi başına karar verebiliyor. Zinciri oluşturan bilgisayarlar yalnızca kendilerine gönderilen verileri hangi PC'ye göndereceği bilgisine sahip. Dolayısıyla casus bilgisayarların, kendisine ulaşan paketleri değerlendirmesi imkânsız hale geliyor.

Ayrıca her sorgu karşısında yeni bir yol seçiliyor. Saldırgan sorgulardan birini çözmeyi ve paketi kullanıcıya ulaştıracak yolu açığa çıkarmayı başarsa da, bir sonraki sayfa görüntüleme isteğini aynı kullanıcıyla ilişkilendirme noktasında takılıp kalıyor.

Süper ikili JAP ve TOR: Kullanıcılar kısa bir süre öncesine kadar AN.ON ve TOR sistemleri arasında seçim yapmak durumundaydı. Ancak güncel sürümlerde TOR adlı servis, JAP projesi kapsamındaki AN.ON'a entegre ediliyor. Ayrıca kullanıcılar artık Vidalia adlı TOR arabirimine yönlendirilmiyor. Hizmetlerin her ikisi de ortak bir çalışmayla web erişiminin yanı sıra dosya paylaşım ağlarında, FTP sitelerinde ve hatta sohbet yazılımlarında kişisel gizliliği riske atmayacak ve dışarıya herhangi bir bilgi sızdırmayacak kadar güvenli bir anonim ortam sunuyor.

YÜZDE YÜZ GÜVENLİ

Kablosuz ağda sörf

Dünyanın birçok noktası bugün artık binlerce kablosuz ağla örülmüş durumda. Bu ağların çoğu ticari amaçlı ve ücretli olmalarının ötesinde tıpkı diğer sabit internet servis sağlayıcılar gibi kullanılan IP adreslerini saklamakla yükümlü. Ancak kullanıcının kendisini tanımlamak zorunda olmadığı ücretsiz kablosuz ağların sayısı da artış gösteriyor. Ayrıca çeşitli cafe ve restoranlar müşterilerine saat başına kullanım ücreti talep ederek benzer hizmetler sunuyor. Ödemenin nakit olarak yapılması halinde bu hizmetlerden de anonim kalarak yararlanmak mümkün. ■

Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

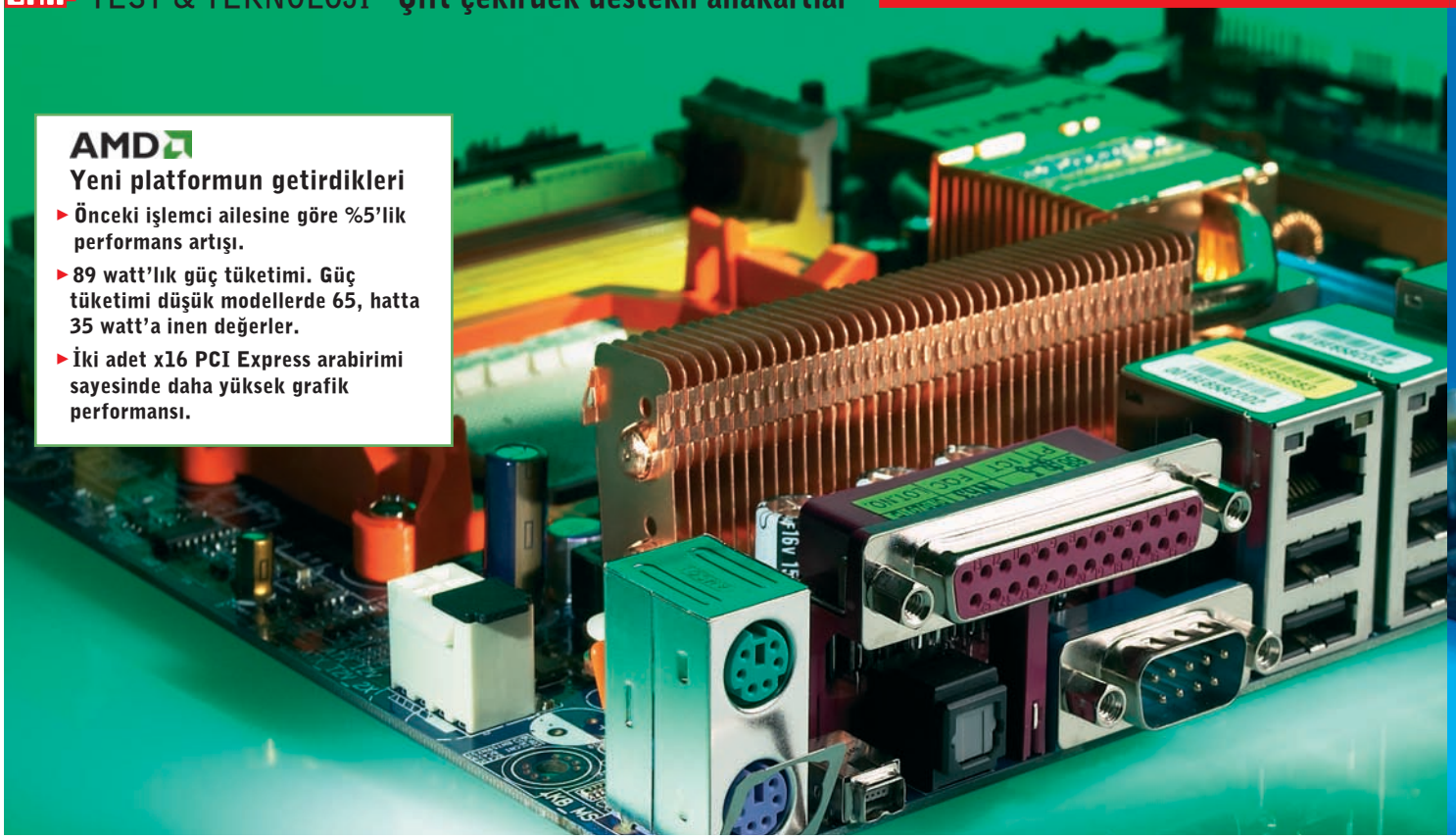

AMD

Yeni platformun getirdikleri

- Önceki işlemci ailesine göre %5'lik performans artışı.
- 89 watt'lık güç tüketimi. Güç tüketimi düşük modellerde 65, hatta 35 watt'a inen değerler.
- İki adet x16 PCI Express arabirimi sayesinde daha yüksek grafik performansı.

AMD ve Intel için

Yeni işlemciler bir hayli sağlam altyapıya ihtiyaç duyuyor. CHIP, piyasadaki anakartları test edip en iyileri sizler için belirledi.

Bu yazımızda

- AMD ve Intel için yeni platformlar
- Bellek alımı için ipuçları
- Anakartlara genel bakış
- Anakart satın alma rehberi

Yüksek performans ve düşük güç tüketimi, Pentium veya Athlon 64 işlemciler yerine yeni nesil işlemcileri tercih etmek için iki iyi neden. Fakat bu iş göründüğü kadar basit değil; zira çoğu zaman sisteme yeni bir işlemci eklemek yeterli olmuyor. Örneğin AMD'nin X2 işlemcileri AM2 yuva değişikliği nedeniyle yeni bir anakarta ihtiyaç duyuyor.

Buna ek olarak, değişen bellek türü yüzünden DDR2 bellekler kullanmanız artık zorunlu. Bu saydığımız değişimler, nereden baksanız 300 dolar demek. Benzer bir durum Intel için de geçerli. Pin sayısında bir değişikliğe gidilmemişse de, bu pinlerin yerleşiminde yapılan küçük değişiklikler yüzünden yine bir anakart değişimi şart.

Durum böyle olunca biz de çift çekirdekli işlemciler için en iyi altyapının ne olduğunu göstermek istedik. Hangi işlemcinin size daha uygun olduğunu, geçen ay yayınladığımız işlemci satın alma rehberinden öğrenebilirsiniz.

GÖZÜMÜZE ÇARPANLAR

AMD, anakart seçiminde Intel'in önünde

Athlon 64 X2 için gerekli olan AM2 yapısındaki anakartlarda herhangi bir sıkıntı çekmedik. Hemen hemen her üreticinin bu standart için üretilmiş anakartları mevcut. Oysa Intel anakartlarda tam tersi bir durum yaşadık.

Anakart testi yapacağımızı firmalara duyurduğumuzda, ancak Intel'in X975 ile iki adet Asus anakartı test merkezimize zamanında ulaşmayı başardı. Biostar ve Foxconn ürün inceleme için, P965 serisi anakartlarını çok önceden yollamayı başardı.

Hatta gayet performanslı olmasına rağmen ufak tefek kararlılık sorunları yaşayan MSI anakart bile üretimden yeni çıkmıştı; üzerinde 'mühendislik örneği' etiketi bulunuyordu.

Kısacası elimizde sadece bu anakartlar vardı ve yenileriyle desteklenmedi. Unutmadan söyleyelim, Gigabyte'ın Core 2 Duo destekli modeli de, ancak test bittiğinde bize ulaştı.

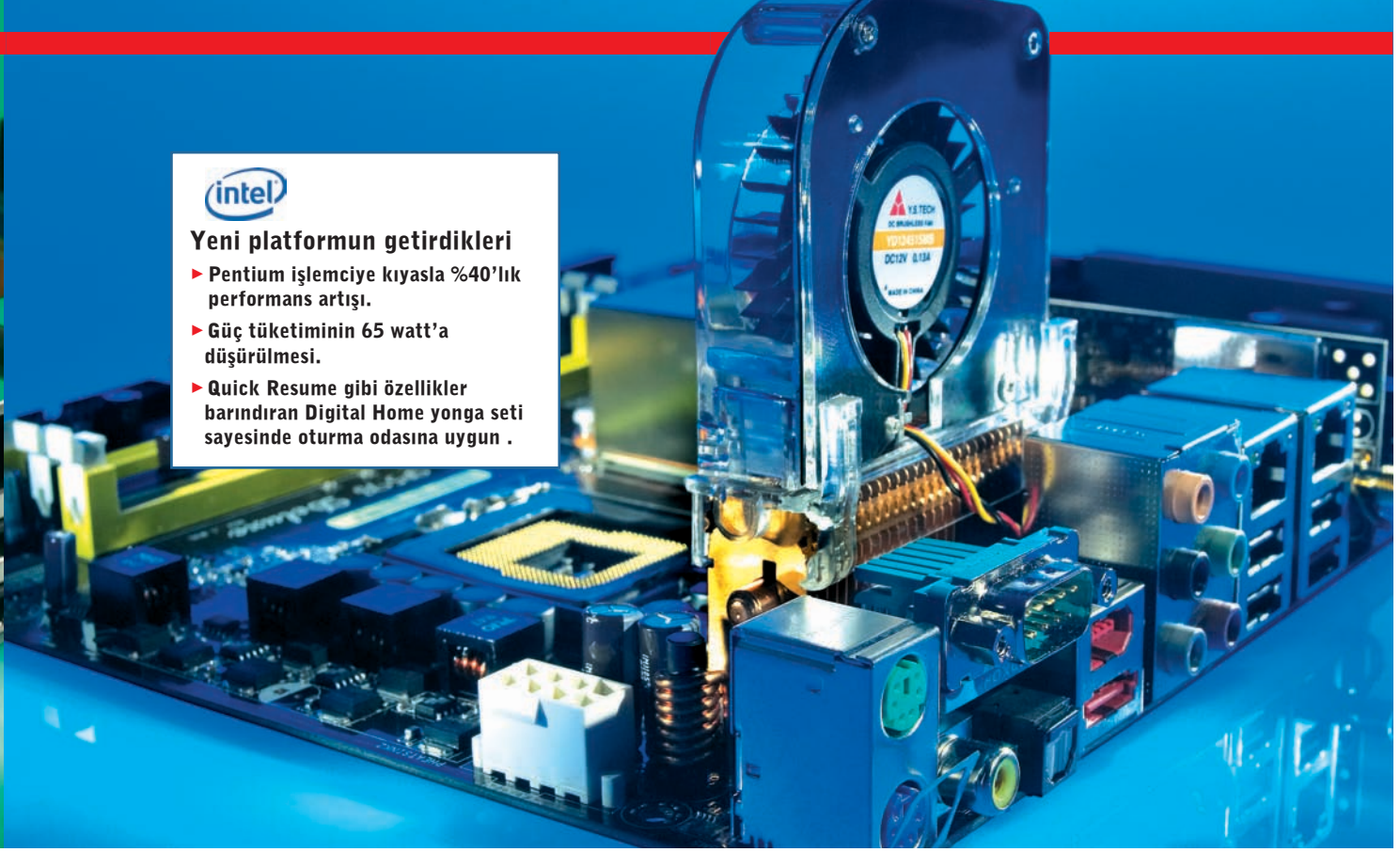

Yeni platformun getirdikleri

- Pentium işlemciye kıyasla %40'lık performans artışı.
- Güç tüketiminin 65 watt'a düşürülmesi.
- Quick Resume gibi özellikler barındıran Digital Home yonga seti sayesinde oturma odasına uygun .

en iyi anakartlar

AMD İÇİN YONGA SETLERİ

ATI ve nVidia anakart piyasasında da rakip

AMD destekli anakartlar için yonga seti sağlayan üreticilerden, aynı zamanda birbirlerine rakip olan ATI ile nVidia'nın durumunun, AMD'nin ATI'ı satın almasının ardından nasıl değişeceği hâlâ bir soru işareti. Fakat nVidia yeni nesil nForce yonga seti için Socket AM2'yi destekleyeceğini çok önceden açıklamıştı.

Meraklı kullanıcılar üst seviye oyun sistemleri için tasarlanan 590 SLI yonga setini uzun zamandır bekliyorlardı. Bu yonga seti sayesinde gerçek anlamda iki adet PCIe x16 yuvasına sahip olmak ve SLI teknolojisinin keyfine varmak mümkün.

nForce serisinin küçük kardeşi olan 570 SLI buna karşın, SLI modunda her iki hat için 8x'lik bir destek sağlıyor. Bu yonga seti aynı zamanda PCIe X4'ü, Dual-Gigabit-LAN'ı ve RAID 5'li bir S-ATA-/IDE-RAID-Cross denetçi birimini destekliyor. Daha çok giriş seviyesi kullanıcılar için düşünülen nForce 550 yonga seti, bir adet PCIe x16 ve dört adet SATA girişine sahip. RAID 5 desteği bu yonga setinde ne yazık ki yok.

Yonga seti konusunda şimdiye kadar hep nVidia'nin gölgesinde kalan ATI, Xpress yonga seti ile ciddi bir atağa geçmiş görünüyor. CrossFire Xpress 3200 yonga seti SB600 güney köprüsüyle geliyor. Buna ek olarak, sahip olduğu değişik özellikler sayesinde performans tutkunlarının da yakın ilgisine hedef oluyor. Örneğin iki adet x16 PCIe yuvasının bulunması çift ekran kartı kullanmak isteyenler için tam biçilmiş kaftan. RAID 0, 1 ve 10 destekli 8 adet SATA yuvasının yanı sıra PCI ve iki adet PCIe x1 yuvasına sahip olması, yeni teknolojiyi donanım bileşenleri bakımından üst seviyelere taşıyor.

CHIP Sonuç

■ ATI, AMD destekli anakartlarda ilk kez nVidia için bir tehlike teşkil ediyor. Öyle ki, MSI'ın K9N (ATI Xpress 3200 yonga setli) adlı ürünü, AMD anakartlarda en iyi performansı yakalayan Gigabyte ve Foxconn'un (nVidia nForce 590 SLI) anakartlarına rahatlıkla meydan okuyabilecek güçte olduğunu hepimize gösterdi.

Intel cephesindeyse, P965 yonga seti 975X'i geçiyor. Fakat her şeye rağmen Asus, üstün donanım özellikleri sayesinde P5W DH Deluxe ile birinci sırayı elde etmeyi başarıyor.

INTEL İÇİN YONGA SETLERİ

Bir yonga seti devi olan Intel oldukça yavaş ilerliyor.

Yeni nesil Intel işlemcilerini sadece iki yonga seti ailesi destekliyor: 975X ve P965. Intel, 975X yonga setini yüksek performanslı platformlar için pazar- →

İpucu: Intel ile IDE arabiriminden açılış

PROBLEM JMicron'un 361 kod adlı yongası, önyüklemede sadece SATA sürücüleri görüyor. Optik IDE sürücülere yer yok.

ÇÖZÜM JMicron'un 363 kod adlı yonga, Intel tarafından desteklenmeyen IDE arabirimini çalıştırabiliyor.

Bellek denetimi: 1.066 MHz gerçekte ne kadar gerekli?

Intel'den sonra, ikinci büyük işlemci üreticisi olan AMD de, DDR2 bellek teknolojisine geçmiş bulunuyor. Her iki üretici de ürünlerine 800 MHz'lik bellek desteği sağlıyor. Bu ürünler son derece pahalı olan 1.066 MHz'lik bellek modülleriyle de tavsiye ediliyor. Fakat yaptığımız testlere bakılırsa, özellikle bu bellekleri tercih etmenin pek mantıklı olmadığını söylemeliyiz. Aynı durum DDR2667 belleklere sahip olan kullanıcılar için de geçerli. DDR2800'e geçmek zorunda değilsiniz.

PCMark05 (Core 2 Duo X6800, P965)

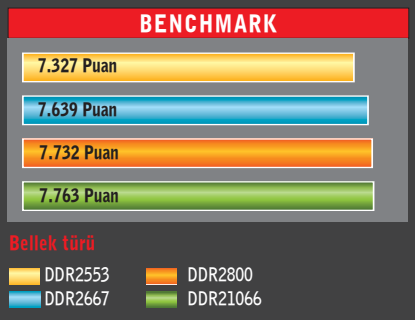

İKİ KATI MALİYET 1.066 MHz bellekler oldukça pahalı ve çok az bir performans artışı sağlıyor.

lıyor. Nedeni de bu yonga setini destekleyen anakartlarda, oyuncular için ATI Crossfire desteği bulunması.

Yalnız dikkat! Şu ana kadar satılan eski tip 975X yonga setli anakartlar günümüzün Core 2 Duo işlemcileriyle uyumlu değil. Bu yüzden yaptığımız testleri de dikkate alarak, daha uygun fiyatlı bir yonga seti olan P965'in çok daha hızlı ve bu sayede de daha çekici olduğunu söylemeliyiz.

Buna da şaşırmamak lazım, çünkü P965'in kuzey köprüsü, 1.066 MHz FSB, 8 GB'a kadar DDR2800 (çift kanal) bellek desteği ve bir adet x16 PCIe arabirimi ile gerçekten başarılı. Bu ürünün bu kadar yüksek performanslı olmasında, ICH8'li güney köprüsünün, 9 serisi kuzey köprüsü ile birlikte çalışmasında büyük payı var. Yine de bazı eksiklikler de yok değil; söz gelimi bu yeni yonga setindeki gözle görülür değişim, IDE arabiriminin artık desteklenmemesi. Yine de yeni nesil anakartlarda IDE portu görülüyor. Bu da anakart üreticilerin IDE arabirimini desteklemek için ürünlerine ek bir yonga seti eklemeleri sayesinde gerçekleşiyor.

Yoksa P965, temelde dört adet SATA, altı adet PCIe x1 ve 10 adet USB arabiriminden başka bir şey desteklemiyor. İşin içine ICH8 girdiğinde, yukarda saydığımız özelliklere ek olarak iki adet SATA ve RAID 0, 1, 0+1 ve Intel Matrix Storage teknolojisi ekleniyor.

KARARLILIK VE PERFORMANS

Yonga setlerinin başa baş yarışı

AMD tutkunlarının tercihlerini nVidia veya ATI'dan yana belirtmeleri, tümüyle zevk meselesi. ATI, Xpress 3200 yonga seti ile performans alanında nVidia'yı ciddi şekilde sıkıştırmayı başarıyor. Bu yüzden bir anakart satın alırken, kullanacağınız ekran kartınızın grafik işlemci üreticisine de dikkat etmenizi salık veriyoruz.

Anakart satın alırken dikkat edilmesi gereken diğer bir ölçüt de hiç kuşkusuz fiyatı. ATI yonga setli MSI K9A, nForce 590 yonga setli ankartlardan çok daha uygun fiyatlı bir seçenek. Entegre grafik çözümü arayan kişiler içinse tavsiyemiz, ATI Xpress 1100 (Elitegroup) veya nVidia'nın nForce 430 (Gigabyte) yonga setlerini daha dikkatlice incelemeleri. Burada da performans değişimi birbirine çok yakın ve fiyat önemli rol oynuyor.

Intel cephesinde ilk bilinmesi gereken nokta, kullanılmak istenilen sistemde kaç ekran kartı tercih edileceği. Bu ürünlerde performans değerleri birbirlerine çok yakın olduğu için etkili bir ölçüt değil. Örneğin P965 yonga setli Asus P5B, 975X yonga setli Asus P5W'yu performansta geçmeyi başarıyor. P965'in bellek kullanımının daha etkin olması buna en büyük neden. Fakat P965 yonga seti ATI'ın Crossfire çözümünü desteklemiyor olması performans tutkunları için büyük bir dezavantaj. Asus, kendi ürününde belki bu destek ileride olur diye iki yuva eklemeyi uygun görmüş.

DONANIM BİLEŞENLERİ

İhtiyaca göre seçim: Sade kullanımdan lüks kullanıma

Yaptığımız testte Deluxe veya Premium olarak adlandırılan anakartların üst sıralarda yer aldığını gördük. İşlemciniz ister AMD isterse Intel olsun, Asus bu alanda zirveyi kimseye kaptırmıyor. Sunduğu birçok arabirimin yanı sıra ürünlerine W-LAN teknolojisini de kazandırmış olmasıyla firma, ürünlerini farklı kılmayı başarıyor. İlginç olan başka bir eğilim ise bazı anakartlarda eSATA arabiriminin görülmesi. Asus, MSI ve Foxconn kendi ürünlerinde SATA arabirimini kasanın dışına taşıdılar. Bunun anlamı, son derece yüksek veri aktarım hızına sahip depolama birimlerinin pek yakında görüleceği. Bu kadar arabirime ihtiyaç duymayan kullanıcılar için tavsiyemiz fiyat/performans birincilerini tercih etmeleri. ■

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr

AMD işlemciler için anakartlar

GENEL BAKIŞ	SIRA 1	SIRA 2	SIRA 3	SIRA 4	SIRA 5	SIRA 6	SIRA 7	SIRA 8	SIRA 9
Ürün adı	Asus M2N32-SLI Deluxe WiFi	Gigabyte GA-M59SLI-S5	Foxconn C51XEM2AA	MSI K9A Platinum	Abit Fatality AN9 32X	Gigabyte GA-M55plus-S3G	ECS KA3 MVP	MSI K9N SLI Platinum	ECS RS485M-M
Fiyat (yaklaşık) $+(KDV)	230 $	215 $	255 $	150 $	230 $	110 $	160 $	175 $	85 $
İnternet (www.)	asus.de	gigabyte.de	foxconn.com	msi-computer.de	abit.com.tw	gigabyte.de	ecs.com.tw	msi-computer.de	ecs.com.tw
Toplam CHIP Puanı	99 Puan	98 Puan	94 Puan	92 Puan	91 Puan	90 Puan	88 Puan	88 Puan	74 Puan
Performans (%25)	99	100	100	97	96	94	97	95	91
Kararlılık (%25)	100	100	100	95	95	100	80	90	85
Bileşenler (% 25)	100	94	84	83	80	75	96	83	58
Yapı / Kalite (%15)	98	98	100	92	97	92	81	77	54
Servis / Dok. (10 %)	100	93	80	93	87	93	73	93	73
Fiyat / Performans	yeterli	yeterli	orta	iyi	vasat	çok iyi	yeterli	orta	yeterli
Özetle	Mükemmel donanım bileşenleri sayesinde tam gaz çalışan bir ürün. Testin birincisi olmayı hak etti.	Mükemmel performans, fakat donanımsal özellikler konusunda biraz zayıf. Örneğin, sadece Firewire 400 bağlantısına sahip.	Gigabyte'ın GA-M59SLI-S5 ürünü ile aynı performansa sahip. Fakat kalite ve kararlılık konusunda daha üstün.	nVidia yonga setli anakartlara karşı başarılı bir alternatif. Tek zayıf noktası, geniş bir bellek desteğine sahip olmaması.	Herhangi bir üstünlük veya zayıflık göstermeyen başarılı bir anakart. Overclock işlevleri gelişkin, ancak maliyeti yüksek.	Uygun fiyat, tümleşik grafik işlemci ve başarılı bir performans, bu ürüne fiyat/performans ödülünü kazandırıyor.	Performansı yüksek, ancak yetersiz BIOS ayarları yüzünden kararlılıktan ödün veriyor. Ses kalitesi de öyle.	SLI'dan vazgeçemeyenler için, kararlı çalışan bir giriş seviyesi çözümü. nForce 590 SLI yonga setli çözümlere nazaran daha az performanslı.	Micro ATX biçiminde, gayet ekonomik bir ürün. Performansı yeterli, tümleşik grafik çözümüne sahip. Donanım bileşenleri konusunda zayıf.
Donanım bileşenleri									
Yonga seti	nVidia nForce 590 SLI	nVidia nForce 590 SLI	nVidia nForce 590 SLI	ATI CrossFire Xpress 3200	nVidia nForce 590 SLI	nVidia nForce 430	ATI CrossFire Xpress 3200	nVidia nForce 570 SLI	ATI Radeon Xpress 1100
Tümleşik grafik	–	–	–	–	–	GeForce 6150	–	–	Radeon X300
Yonga seti soğutma	pasif	pasif	aktif	pasif	aktif	pasif	aktif	pasif	pasif
Grafik arabirim (Bant genişliği)	2 x PEG (x16/x16)	2 x PEG (x16/x16)	2 x PEG (x16/x16)	2 x PEG (x16/x16)	2 x PEG (x16/x16)	1 x PEG (x16)	2 x PEG (x16/x16)	2 x PEG (x8/x8)	1 x PEG (x16)
PCI / PCIe x1 / PCIe x4 yuvaları	2/1/1	3/2/0	2/1/1	3/2/0	1/3/0	4/1/0	2/1/0	3/2/0	2/1/0
IDE/SATA bağlantıları	1/8	1/8	1/6	1/4	1/6	2/4	2/6	1/6	1/4
eSATA (Harici)	1	0	0	0	0	0	0	1	0
RAID modları	RAID 0/1/1+0/5	RAID 0/1/1+0/5	RAID 0/1/1+0/5	RAID 0/1/1+0	RAID 0/1/1+0/5	RAID 0/1/1+0/5	RAID 0/1/1+0	RAID 0/1/1+0/5	RAID 0/1/1+0
USB harici / dahili	4/6	4/6	6/4	4/6	4/6	4/4	4/6	4/6	4/4
Firewire / harici	FW800/ ●	FW400/ ●	FW800/ ●	FW400/ ●	FW400/ ●, Slotbl.	FW400/ ●	FW400/ ●, Slotbl.	FW400/ ●	–
Ses	HDA 7.1	HDA 7.1	HDA 7.1	HDA 7.1	HDA 7.1	HDA 7.1	HDA 7.1	HDA 7.1	AC97 5.1
Ağ	2 x Gbit + 802.11g	2 x Gbit	2 x Gbit	2 x Gbit	2 x Gbit	1 x Gbit	2 x Gbit	1 x GGbit, 1 x 100 Mbit	2 x GGbit
Birlikte gelenler									
	Overclock aracı, resim işleme, DVD işleme.	Overclock programı, EasyTune.	Overclock programı, güvenlik duvarı – anti virüs yazılımı.	Overclock programı, güvenlik duvarı.	Overclock programı.	Overclock programı.	Video işleme, DVD oynatıcılar, Partition Backup.	Overclock programı, güvenlik duvarı.	Partition Backup.
Test Sonuçları									
Doom3 800x600/ 1.280x1.024 (fps)	141/123	148/124	147/125	151/125	147/125	141/122	141/121	147/122	132/115
PCMark05 (Puan)	6.145	6.096	6.048	6.128	6.046	6.020	5.975	6.066	5.922
3DMark06 (Puan)	4.324	4.325	4.335	4.326	4.327	4.327	4.318	4.325	4.293
Sandra 2007 Memory (MB/s)	3.764	3.876	4.024	2.942	3.029	2.783	3.660	2.930	2.584

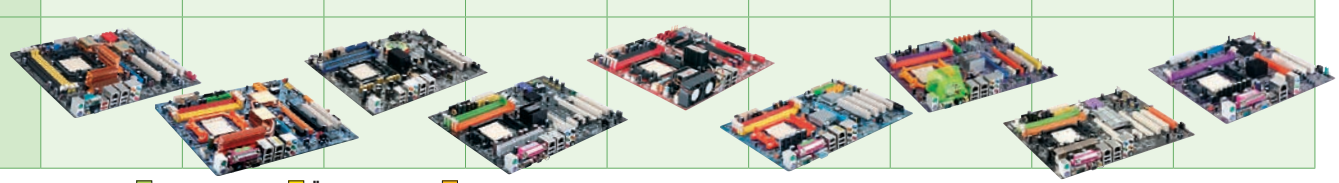

● var, – yok **En iyisi (100–90)** **Üst sınıf (89–75)** **Orta sınıf (74–45)** Tüm puanlar 100 üzerinden değerlendirilmiştir

Test sistemi: AMD Athlon 64 X2 5000+ (2,6 GHz), GeForce 7800 GTX, 256 MB, 2 x 512 MB DDR2800 (5-5-5-18), Windows XP Pro SP2

intel işlemciler için anakartlar

SIRA 1	SIRA 2	SIRA 3	SIRA 4	SIRA 5	TEST DIŞI

Asus P5W DH Deluxe	Asus P5B Deluxe WiFi	Intel D975 XBX	Biostar Tforce P965 Deluxe	Foxconn 9657AA-8EKRS2H	MSI P965 Platinum
265 $	225 $	270 $	165 $	210 $	215 $
asus.de	asus.de	intel.de	biostar.com.tw	foxconn.com	msi-computer.de
99 Puan	96 Puan	90 Puan	85 Puan	83 Puan	Kategori dışı
■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■□	■■■■□	
97	100	97	99	98	100
100	95	100	85	90	25
100	90	92	78	78	79
100	99	63	70	59	91
100	100	87	87	80	67
yeterli	iyi	yeterli	çok iyi	iyi	
Başarılı donanım özellikleri, kararlı çalışması ve yüksek performansı P5W'yu rakipsiz kılıyor. Uzaktan kumanda ve mikrofon var.	P965 yonga setli P5B, performans bakımından X975 yonga setli ağabeyini geçiyor. Fakat kararlılık konusunda onun kadar başarılı değil.	Gayet performanslı ve kararlı bir anakart. Overclock işlevlerine sahip değil. Buna karşın üç adet PEG yuvası var.	Performanslı ve uygun fiyatlı. Başarılı bileşenlerle donatılmış. Karmaşık bellek ayarları BIOS güncellemesi ile düzeltilebiliyor.	Piyasaya alelacele sürülen bu ürün oldukça hızlı ama overclock için hiç de uygun değil. Sadece IDE disklerden önyükleme yapabiliyor.	Mühendislik örneği olduğu için çok sayıda kararlılık sorunu var. Buna karşın testin en hızlı ürünü. IDE CD-ROM'dan önyükleme yapamıyor.
Intel 975X/ICH7R	Intel 965/ICH8R	Intel 975X/ICH7R	Intel 965/ICH8R	Intel 965/ICH8R	Intel 965/ICH8R
–	–	–	–	–	–
fan opsiyonel	fan opsiyonel	pasif	pasif	pasif	pasif
2 x PEG (x16/x8)	2 x PEG (x8/x8)*	3 x PEG (x16/x8/x4)	1 x PEG (x16)	1 x PEG (x16)	2 x PEG (x8/x8)*
3/2/0	3/1/0	3/1/0	3/1/1	3/1/1	2/2/0
3/7	2/8	1/6	2/7	2/7	2/7
1	1	0	0	1	0
RAID 0/1/1+0/5	RAID 0/1/1+0/5	RAID 0/1/1+0/5	RAID 0/1/1+0/5	RAID 0/1/1+0/5	RAID 0/1/1+0/5
4/4	4/6	4/4	6/4	4/6	4/6
FW400/ ●	FW400/ ●	FW400/ ●	–	FW400/ ●	FW400/ ●
HDA 7.1	HDA 7.1	HDA 7.1	HDA 7.1	HDA 7.1	HDA 7.1
2 x Gbit + 802.11g	2 x Gbit + 802.11g	1 x Gbit	1 x Gbit	1 x Gbit	1 x Gbit
DVD işleme, resim işleme.	DVD işleme, resim işleme.	Kontrol ve test/ teşhis yazılımları.	Kontrol yazılımı, Overclock programı.	Kontrol ve test/ teşhis yazılımları.	Overclock programı.
202/136	207/137	200/135	205/137	204/136	207/137
7.241	7.127	7.183	7.127	7.125	7.129
4.545	4.523	4.509	4.523	4.508	4.538
3.002	3.652	2.978	3.490	3.327	3.652

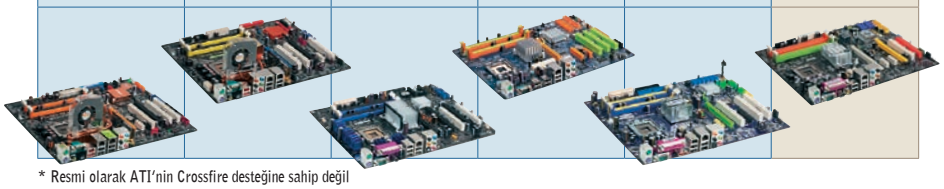

* Resmi olarak ATI'nin Crossfire desteğine sahip değil

Test sistemi: Intel Core 2 Duo E6700 (2,66 GHz), GeForce 7800 GTX, 256 MB, 2 x 512 MB DDR2800 (5-5-5-18), Windows XP Pro SP2

CHIP KILAVUZ: Anakartlar

Satın Alma Rehberi

✔ İşlemci

Anakart satın almadan önce işlemciyi belirlemelisiniz. Doğru işlemci seçimi konusunda, geçen ay yayınladığımız işlemci satın alma rehberinden faydalanabilirsiniz.

✔ Bellek

Yeni nesil işlemciler ve yonga setleri 800 MHz'lik DDR2 bellek modüllerini destekliyor. Bu durumda DDR2-1066 bellek modüllerine geçmek çok da mantıklı değil. Eskiden kullandığınız DDR bellekler bu yeni sistemlerde çalışmıyor.

✔ Performans

AMD anakartlarını tercih eden oyun çılgınlarına tavsiyemiz, kullanacakları ekran kartıyla uyumlu bir yonga seti seçmeleri. Örneğin, nVidia ekran kartı kullanan kişiler için nForce 590 SLI, ATI kullananlar için de ATI Xpress 3200 yonga setini seçmek gibi. Intel yonga setli platformlardaysa çift ekran kartlı kullanım ancak X975 yonga seti ile mümkün.

✔ Donanım bileşenleri

Donanım bileşenlerinin seçimi farkı belirliyor. Anakartların Premium veya Deluxe sürümlerinde genelde eksik kalmış bir yön yok, ancak bu modellerin fiyatları yüksek.

ANAKARTLARI NASIL TEST ETTİK?

Bir anakartta performansın yanı sıra kararlı çalışma ve donanım bileşenlerin özenli seçimi de büyük bir önem taşır. Yapı ve kalite ile servis ve dokümantasyon ölçütleri de ürünün toplam değerlendirmedeki son şeklini oluşturuyor.

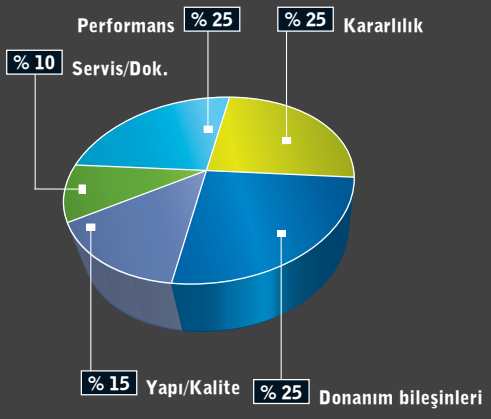

CHIP CD/DVD: Anakart testinin "Nasıl Test Ettik" bölümünü **CHIP-Code ⊙ ANAKART TESTİ** altında bulabilirsiniz.

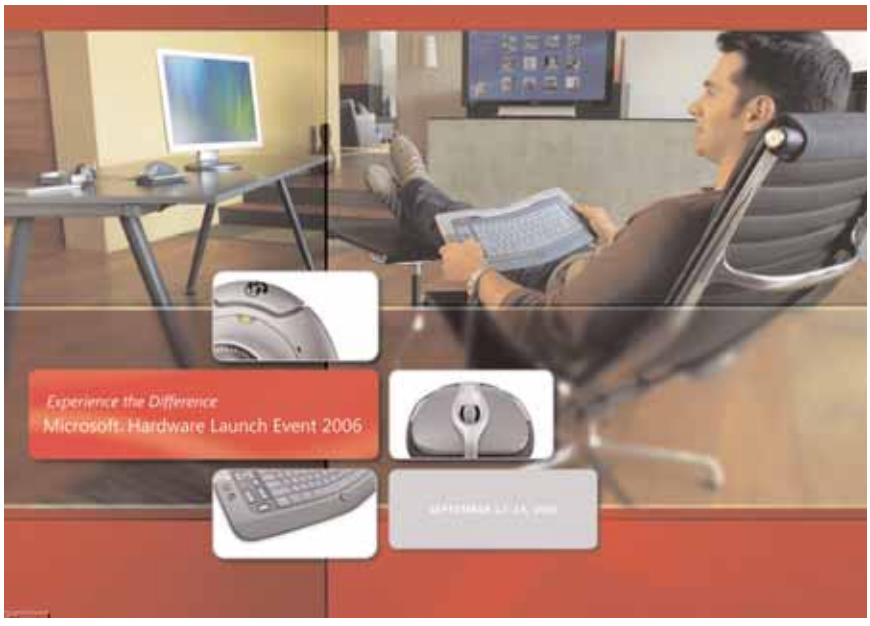

Masaüstüne yeni ürünler

Seattle'da yeni donanım ürünlerini tanıtan Microsoft, tasarım ve teknoloji altyapısıyla da iddialı olduğunu kanıtladı.

Daha önce Microsoft'un Amerika'nın Seattle kentinde bulunan Radmond'taki merkezini gezme fırsatımız olmamıştı. 35 bin kişinin çalıştığı bu merkezde gerçekten insanın çalışmaması için hiçbir detay atlanmamış. Yazılım ekibi kadar, donanım takımıyla da pazara oldukça güçlü giriş yapan Microsoft, donanım ürünlerini 12 Eylül'de yaptığı bir toplantıyla basına bu merkezde duyurdu.

Microsoft, donanım sektöründe genel olarak klavye ve fare ürünleriyle tanınıyor. Ancak yeni klavye ve fareler dışında, web kamerası, oyun kolu ve sunumcu (presenter) gibi ürünler de piyasaya süren Microsoft, yeni ürünlerinde teknoloji kadar tasarım ve kullanım kolaylığına da dikkat etmiş.

YENİ ÜRÜNLER

Klavye ve fare ürünlerinde yenilik

Teker teker tanıtmak gerekirse, öncelikle klavye ve fareden oluşan masaüstü setinden başlamak gerekiyor. Önceden alışık olduğumuz kablosuz klavye ve fare seti, yeni Wireless Entertainment Desktop 8000 ürününde bir hayli değişmiş.

Microsoft bu yeni üründe, kablosuz teknoloji olarak Bluetooth kullanmış. Bu sayede pil ömrü ve kullanılabilirlik seviyesini artırmayı amaçlayan Microsoft, ayrıca klavyenin üst kısmına bir şarj birimi yerleştirerek, farenin kullanım süresini arttırmış.

Desktop 8000'de tuş takımının altında bulunan aydınlatma sayesinde, karanlık ortamda yazı yazmak mümkün oluyor.

Sadece fareleri ele aldığımızda ise yepyeni bir ürün karşımıza çıkıyor. Tasarım ve işlevsellik konusunda detaylı çalışan Microsoft, yeni ürünü Wireless Notebook Presenter Mouse 8000 ile bir fareyi aynı zamanda bir sunumcu olarak kullanmanıza olanak sağlıyor. Bluetooth ile bilgisayarınıza bağlanan bu model, farenin alt kısmında bulunan tuşlar sayesinde sunumlarınızı daha rahat yapmanızı sağlarken, üstündeki lazer sayesinde ek bir sunumcu kullanmanıza da gerek kalmıyor.

GÖRÜNTÜLÜ SOHBET

Türkiye MSN'i en çok kullanan üçüncü ülke

İyi bir internet kullanıcısıysanız, MSN gerek iş yaşamınıza gerekse özel hayatınıza fazlasıyla girmiş demektir. Toplantıda verilen istatistiklere göre Türkiye, Amerika ve Brezilya'dan sonra MSN'i en çok kullanan üçüncü ülke. Ayrıca artık bilindiği gibi MSN üzerinden sadece metin tabanlı sohbet değil, video konferans (sesli ve görüntülü) görüşme yapmak da mümkün.

Bu bağlamda MSN ile tam uyumlu yeni web kameraları olan LifeCam NX-6000 ve LifeCam VX-6000'i duyuran Microsoft, modelleriyle farklı kesimlere hitap ediyor. Boyutları ve tasarımıyla bir casus kamerayı andıran NX-6000, 2 megapiksel çözünürlüğe sahip. Masaüstü ve dizüstü bilgisayarlar için tasarlanan VX-6000'de, tek tuşla MSN ile bağlantı ve MSN içinde rahat kullanım gibi özellikler bulunuyor.

Microsoft'un yeni donanım ürünleri arasında, Bluetooth arabirimli sohbet kulaklığından (LifeChat ZX-6000), XboX 360 Wireless Controller gibi oyun koluna, hatta Apple ile uyumlu yeni masaüstü setlerine kadar birçok ürün yer alıyor.

Görünen o ki, yazılım dünyasında işletim sistemleriyle kendisini ispatlamış olan Microsoft, eğlence dünyasında da donanım ürünleriyle rekabeti artıracak. →

BU ÜRÜNLERE DİKKAT!

Ürünlerin teknik özellikleri

→ Entertainment Desktop 8000

Entertainment Desktop 8000, Microsoft'un, XP, MediaCenter ve Vista sürümleriyle uyumlu, tam bir eğlence ve çoklu medya masaüstü birimi olarak karşımıza çıkıyor. Şarj edilebilir, aydınlatmalı, kablosuz klavye ve fare aksesuarlarıyla oldukça ilgi çeken üründe, dijital kamera, MP3 çalar gibi diğer portatif ürünler için USB şarj birimi de yer alıyor. Microsoft'un bu ürünü 2,4 GHz'lik değerle Bluetooth çevre birimlerine bağlantı sağlıyor. Windows Vista ile entegre çalışan bu üründe, tek tuşla pek çok özelliği kullanabiliyorsunuz. Ürünün önümüzdeki aylarda piyasaya sürüleceğini bildiren Microsoft yetkilileri, tahmini satış fiyatının 265 dolar olacağını belirtiyor.

→ Wireless Notebook Presenter Mouse 8000

Wireless Notebook Presenter Mouse 8000, kablosuz Bluetooth teknolojisiyle çalışarak daha yüksek pil ömrü sunuyor. Farenin üzerine yerleştirilen medya yönetim düğmeleri sayesinde, kablosuz olarak evinizde ya da ofisinizde bilgisayarınızı uzaktan yönetebiliyorsunuz. Ayrıca üzerindeki lazer pointer, sunumlarınızda size kolaylık sağlıyor. Şarj edilebilir iki adet AAA pille çalışan ürün, diğer Windows 8000 serisi masaüstü birimleriyle de uyumlu.

→ LifeCam NX-6000

7,6 MP fotoğraf çekme çözünürlüğü ve 2 MP video çekebilme özellikleriyle öne çıkan ürün, USB 2.0 üzerinden bilgisayara bağlanabiliyor. Oldukça küçük ve şık bir boyutta tasarlanmış olan cihaz, Windows Live Messenger ile tam uyumlu çalışıyor. Kullanılmadığı zamanlarda lensi tamamen alüminyum gövdenin içine saklanıyor. Bu şekilde lens korunmuş oluyor. Kameranın üstündeki entegre mikrofon akustik gürültüleri olabildiğince süzerek, berrak bir ses iletimi sağlıyor. ■

Ecevit Bıktım, evcevitb@chip.com.tr, MCSA+MCSE

BLUETOOTH DESTEKLİ Microsoft'un yeni WED8000 modeli ergonomik bir tasarıma sahip.

bigboy technologies

keep it safe...

memory & digital media

www.bigboytech.com

Türkiye Distribütörü:

ASNET BİLGİ SİSTEMLERİ MÜHENDİSLİK VE DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.

Çetin Emeç Bulvarı Öveçler 4. Cadde
No: 92/C Dikmen / ANKARA
Tel : 0.312. 481 60 00 (pbx)
Faks : 0.312. 481 70 00
www.asnet.com.tr

Sakız kutusunda 10 tane DivX

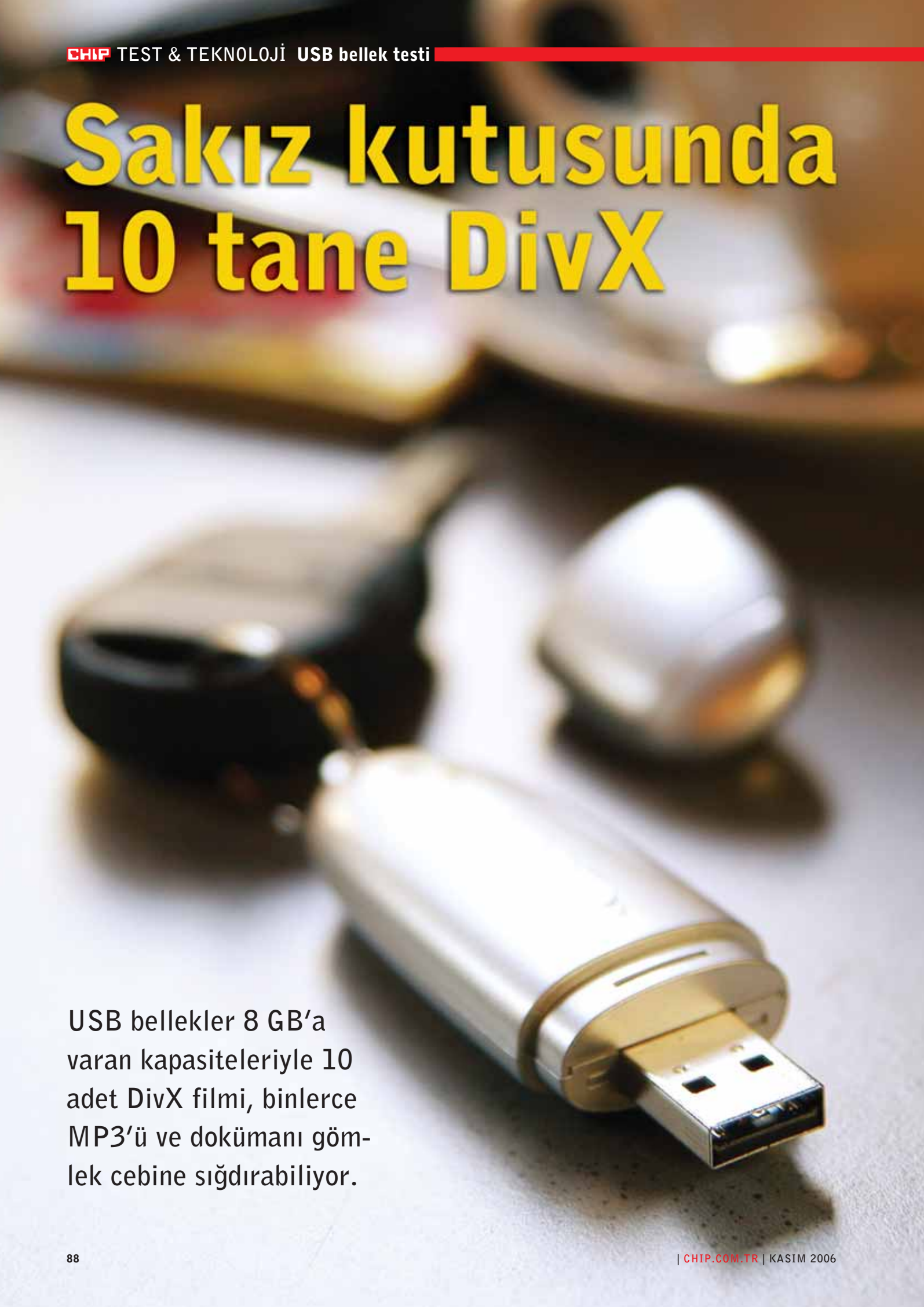

USB bellekler 8 GB'a varan kapasiteleriyle 10 adet DivX filmi, binlerce MP3'ü ve dokümanı gömlek cebine sığdırabiliyor.

Dört fili bir arabaya sığdırabilir misiniz? Kapasiteleri 8 GB'a varan günümüz USB bellekleri bunu yapamasa da, on adet DivX filmi yanınızda rahatça taşıma olanağı sunuyor. Bilgisayar kullanımının artmasıyla, verilere erişim sıklığı ve erişilebilecek nokta sayısı da artıyor. Bilgisayar dışındaki teknolojik aygıtların USB yuvasına sahip olması, USB belleklerin her kullanıcının ihtiyacı olarak görülmesinde etkin rol oynuyor.

USB bellekleri diğer depolama cihazlarından ayıran belirgin özelliklerin başında solid-state olarak adlandırılan, hareketli parçası (sabit disklerdeki okuma kafası gibi) bulunmayan bellek modülü kullanımı geliyor. Kısmen mekanik olan sabit diskler yerine tamamen elektronik depolama yapan NaND tip flaş bellek modülü, sabit disklere benzer çalışma prensipleri taşıyor.

DÜŞÜK ERİŞİM SÜRESİ

Flash bellek modülleri oldukça hızlı

Buna karşın, özellikle erişim sürelerinin düşük oluşu göze çarpıyor. Verilere hızlı erişim sağlamasının avantajı, en çok flaş belleğe sahip MP3 çalarlarda fark ediliyor. Bu cihazlar sabit diskli MP3 çalarlara göre daha hızlı açılıyor ve şarkılar arasında daha hızlı geçiş yapabiliyor. Elbette bu cihazlardan saniyede onlarca MB veri aktarmalarını beklemek doğru değil. Dolayısıyla bu açıdan sabit disklerin gerisinde kalmaları şaşırtıcı değil. Oynar parçanın bulunmayışı, disket sürücüler veya optik diskler gibi tozlanma veya çizilme problemlerini ortadan kaldırıyor. Bazı ürünlerin dış kaplamalarının suya ve darbeye dayanıklı oluşu, güvenilirlik açısından önemli.

USB bellek çubuklarının sakız kutusuna yakın boyutlarda olması, taşımada ve kullanımda avantaj sağlıyor. Böylelikle her boyutta veriyi taşıyabilmek kolaylaşıyor. Kaldı ki USB yuvası bulunmayan bilgisayar kalmadı diyebiliriz. Kullandığınız işletim sistemi de sorun yaratmayacaktır. Her USB disk, Microsoft Windows XP ile sürücü kurulumuna ihtiyaç duymadan çalışıyor. Bunun dışında testimizde yanında * işareti bulunan sistemler ek sürücü ile çalıştırılıyor. MacOS ve Linux desteği bulunan USB bellekler de çoğunlukta.

BELLEKLER KÜÇÜLÜYOR Depolama cihazları küçülen boyutları ve yapılarıyla ilgi çekiyor.

YÜKSEK UYUMLULUK

PC dışındaki cihazlara da takılabiliyor

Bilgisayar dışındaki cihazlarla da arası iyi olan USB bellekleri ağ paylaşım cihazına takarak, verilere çok sayıda kişinin erişebilmesini sağlayabilirsiniz. Bazı yazıcılar da USB bellekleri desteklediğinden içine atılan dokümanlar PC'siz baskıya verilebiliyor.

Peki ya güvenlik? Bu cihazlar sabit diskler kadar güvenli mi? Yapılan kalite denemeleri orta sınıf bir USB belleğin birkaç yüz bin adet okuma ve yazma işlemini desteklediğini gösteriyor. Bu durumu değerlendirmek isteyen üreticiler, USB bellekleri yazılımlarla piyasaya sunuyor. Örneğin içerisine bir e-posta yazılımı yerleştirilerek USB bellekle her bilgisayarda e-postalara erişilebiliyor.

İlk üretilen USB bellekler gibi üzerinde donanımsal yazma koruma anahtarı bulunan ürün sayısı oldukça az. Bu yüzden ürünlerin çeşitli güvenlik işlevleri mevcut. Öyle ki, bazı ürünler şifre girilmeden verilere erişmenizi önlüyor.

Son olarak, bu cihazların kapasite çıtasının GB'lar seviyesine yükselerek DVD medyalardan fazla depolama alanı sunmasıyla, fiyatlarının da oldukça uygun seviyeye geldiğini belirtmeliyiz. →

AĞA USB BELLEK Ağ depolama cihazına USB bellek takarak verilerinizi paylaşabilirsiniz.

CHIP

Test sonucu

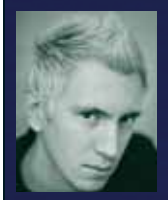

Aytun Çelebi
aytun@chip.com.tr

Her iki kategoride de oldukça iyi sonuçlar elde eden SanDisk, adeta ödüllere ambargo koydu. Tabloya bakıldığında bunun nedeni oldukça net bir şekilde görülebiliyor. 1 GB kapasiteli ürünler kategorisinde, en yüksek hız Kingston Elite'a ait olsa da, SanDisk'in ürünlerinden eksik etmediği yazılım paketi, işletim sistemi desteği ve Türkçe kullanım kılavuzuyla toplamda yüksek puanlar elde etmeyi başardı. SanDisk'in Cruzer Profile adlı ürünü, oluşturduğu korumalı alana erişim sağlamada parmak izi kontrolü yaparak, eşsiz bir işlev sunuyor. Kingston DataTraveler ise migo adlı güvenlik yazılımıyla 128 bit şifreleme yapabiliyor. Bu da kritik veriler taşıyanları memnun edecektir. Testteki ürünler genelde iki yıl garanti süresi sunsa da, Toshiba ürünleri 5 yıl garanti süresiyle öne çıkıyor. Bu kategorideki dikkate değer bir ürün de LCD ekranıyla bellekte kalan boş kapasiteyi görüntüleyen Laxon oldu. 2 GB ve üzeri belleğe sahip ürünlerde, Apacer HT-203, bağlantı beşiği ile rahat bir kullanım sunarak farklılık yaratıyor. Kategorisindeki en hızlı veri aktarımını yapması da cabası. Trekstor'un 8 GB kapasiteli USB belleği, taşınabilir flaş bellekler alanında bizim için bir kilometre taşı oldu. Son olarak gözümüze Sony'nin MicroVault Tiny adlı cihazı çarpıyor. Açıkçası o kadar küçük bir cihaz ki, kaybetmekten korkmak işten değil. Test hakkında söyleyebileceğimiz bir şey varsa, o da artık bu cihazların kapasite ve hız dışında güvenlik ve konfor alanında da fazlasıyla geliştikleri ve veri taşımayı bir keyif haline getirdikleri.

1 GB'A KADAR

SanDisk Cruzer Profile: Veri taşımada güvenlik büyük önem taşıyor. İçinde kredi kartı bilgilerinizin de bulunduğu kişisel veri deponuzun çalındığını bir düşünün. Sıradan bir USB bellek bilgisayara takıldığı anda tüm içeriğini kullanıma açıyor. Elbette bir yazılım yardımıyla bu veriler şifrelenmediyse. Ancak bu da yüzde yüz güvenli bir çözüm değil. SanDisk, Cruzer Profile ile biyometrik koruma sağlıyor. Yani bu cihaz parmak iziyle sahibini tanıyor ve verilere erişim sağlıyor. Bazı ürünlerdeki gibi sadece bu şekilde de çalışmıyor. Dilerseniz hiçbir güvenlik olmadan da verilerinizi taşıyabilirsiniz. 1 GB'lık kapasitesinin yanında düşük erişim süresi ve yazılım desteğiyle de dikkat çeken ürün, MacOS ve Linux altında çalıştırılabiliyor.

Kingston Elite Privacy Edition: Kingston'ın yüksek hız sunan USB flash bellek ailesinden DataTraveler Elite'ın güvenliği artırılmış sürümü, Privacy Edition adıyla satılıyor. 512 MB'lık bu model 128 bit AES şifrelemesi kullanarak verilerinizi güvende tutuyor. Ancak bu belirli kısıtlamalara sebep oluyor. Örneğin cihaz sadece Windows XP ve 2000 SP3 altında çalıştırılabiliyor. Cihazı sisteme taktıktan sonra hemen yazılımı devreye giriyor ve bir şifre belirlemenizi istiyor. Bu şifrenin de karmaşık olması için size yardımcı oluyor. Cihazda şifresiz alan olmadığından, tüm veriler şifrelenerek taşınıyor. DataTraveler Elite Privacy Edition, tüm bu şifreleme işlemlerine karşın testin en yüksek hız değerlerine sahip olan katılımcısı. Bu durum fiyatının benzerlerinden biraz daha yüksek oluşunu makul kılıyor.

Kingston DataTraveler II Plus migo Edition: USB bellekler sabit bir çalışma noktası bulunmayan kullanıcılar için de uygun. Kingston, migo Edition adlı bu ürünüyle çalışma ortamınızı da USB bellek içerisinde yanınızda taşımanıza yardımcı oluyor. Dosya ve klasörlerinizin dışında Microsoft Outlook'taki e-

BOYUTLARIN ÖNEMİ Boyutu orantısız olan cihazlar sıkışıklığa yol açıyor.

USB BELLEĞİN ANATOMİSİ İşte bir veri deposunun merak edilen açık görünümü.

1 GB'A KADAR

» TEST BİRİNCİSİ

TEST BİRİNCİSİ CHIP TEST MERKEZİ 11/2006

CHIP PUANI

FİYAT / PERFORMANS vasat

SanDisk Cruzer Titanium

Mac ve Linux işletim sistemlerle çalışabilen sağlam ve hızlı bir USB bellek.

FİYAT 46 $ + KDV
BİLGİ İÇİN
www.turanli.com.tr

METAL KASA Sıvı metal alaşımlı dış yapı oldukça sağlam.

- + İ. sistemi desteği
- + Sağlam yapı
- + Türkçe kılavuz

■ İç kısmına saklanmış USB girişi, bilgisayara bağlanacağı zaman orta kısmındaki düğmenin itilmesiyle dışarı çıkıyor. Bu sebeple, ürünün kapak ve kapak kaybolma derdi bulunmuyor. Titanyum dış yapının en büyük getirisi, bir tona varan ağırlığa ve şoklara dayanıklı olması. 1 GB kapasiteye sahip olan cihaz, MacOS ve Linux altında sürücüsüz çalışabiliyor. Cruzer Titanium'ın U3 adlı kontrol aracı Windows'ta otomatik çalışıyor ve buradan Avast, Skype gibi yazılımlar ile cihaz ayarlarına erişim sağlıyor. Signup Shield Passwords de, güvenli bir şekilde şifrelerinizi saklıyor. Hızlı ve güvenli bir USB bellek arayanlara tavsiye ediyo-

1 GB'A KADAR

» UYGUN FİYAT

UYGUN FİYAT CHIP TEST MERKEZİ 11/2006

CHIP PUANI

FİYAT / PERFORMANS çok iyi

SanDisk Cruzer Micro

Şık görünüm, uygun fiyat ve düşük erişim süresini bir araya getiriyor.

FİYAT 21 $ + KDV
BİLGİ İÇİN
www.turanli.com.tr

RENKLİ KAPLAR Kutudan iki farklı kap ve kapak çıkıyor.

- + İ. sistemi desteği
- + Erişim süresi
- + Ekonomik

■ USB belleklerde boyut oldukça önemli. Sayısı azalmakla birlikte bazı ürünler tek yuvaya sığmayabiliyor ve komşu USB yuvalara takılan cihazları da engelliyor. SanDisk Cruzer Mini ile böyle bir sorun yaşanmıyor. Ürün oldukça ufak ve hafif. Dışındaki plastik kılıf Mini'yi darbelere karşı koruyor. Bu kılıfın zarar görmesi veya renginden sıkılmanız durumunda kutudan çıkan ikinci ek kılıf ve kapağı kullanarak cihazı "yeniymiş gibi" kullanabilirsiniz. Kategorisindeki en düşük fiyatlı ürün olan Cruzer Mini, ortalama veri aktarım hızı ve düşük erişim süresiyle uygun fiyat ödülünü elde ediyor.

posta içeriği, Internet Explorer ayarları, favori web siteleriniz, girilen web sayfalarıyla ilgili kişiselleştirmeleri taşıyan çerezler ve web geçmişini migo adı verilen yazılım yardımıyla depolayabilir, ayrıca cihazı taktığınız bilgisayarda bu ayarları kullanabilirsiniz. Ayrıca SecureTraveler yazılımı da güvenli depolama için kullanılabiliyor. Üründeki tek kısıtlama sadece Windows XP, 2000 ve 2003 işletim sistemleriyle çalışabilmesi.

A-Data RB15: Veri aktarımında başarılı sonuçlar elde eden RB15, ağırlıklı olarak bellek ürünleri üreten A-Data'nın yeni USB belleği. 512 MB kapasitedeki ürünün dış kaplamasının plastik olması, darbelere ve sıvılara karşı koruyucu. Dolayısıyla dışarıda zor şartlarda çalışanların kullanımına uygun.

A-Data RB17: A-Data'nın Dünya Kupası için hazırladığı bu ürün, şık tasarımıyla futbol severlerin ilgisini çekecek nitelikte. Buna ek olarak MacOS ile çalışabilen, 512 MB kapasiteye sahip RB17'nin plastik dış yapısı, sıvı ve darbe koruması sağlıyor.

Toshiba TransMemory: Beş yıl garanti süresi ve MacOS işletim sistemi uyumluluğu dışında 1 GB kapasiteli Toshiba TransMemory'nin benzerlerinden öne çıkan bir işlevi bulunmuyor. Ortalama hız değerine karşın, 1 GB kapasiteli bellek arayanlara en hesaplı seçeneği sunuyor.

Flexy FlashDisk: 1 GB kapasiteli Flexy USB bellek, hız ve erişim süresi kriterlerinde öne çıkan değerler elde edemezken, ufak ve hafif oluşu ile SkyPad ve DiskManager adlı yazılım hediyesiyle dikkat çekiyor. Ayrıca MacOS ve Linux desteği de mevcut.

Trekstor CS: Sürekli veri taşıyanlar için dayanıklı USB bellekler kullanmalarını tavsiye ederiz. Zira bu cihazlar birkaç kez masadan düşerek bozulabilecek hassasiyete sahip. Trekstor bunu düşünerek alüminyum dış yapılı sağlam

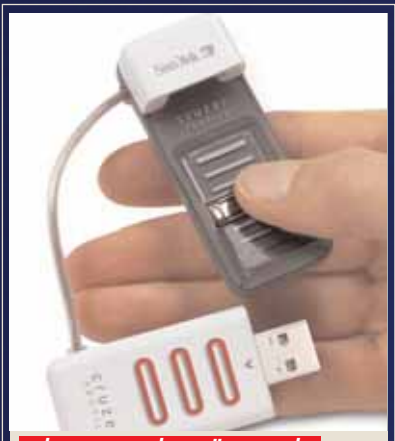

BİYOMETRİK GÜVENLİK SanDisk Cruzer Profile parmak izi ile sahibini tanıyor.

DIŞ YAPIYA DİKKAT Kalitesiz malzeme ile hazırlanan ürünlerin ömrü kısa olabilir.

2 GB VE ÜSTÜ

» TEST BİRİNCİSİ

TEST BİRİNCİSİ CHIP TEST MERKEZİ 11/2006

CHIP PUANI

FİYAT / PERFORMANS
kötü

FİYAT 136 $ + KDV
BİLGİ İÇİN
www.turanli.com.tr

VERİLER GÜVENDE
CruzerLock 2 ile güvenlik kalkanı hazır.

+ İ. sistemi desteği
+ Geniş kapasite
+ Erişim süresi

SanDisk Cruzer Mini

4 GB'lık Cruzer Mini, renkli kapakları ve hızlı veri erişimiyle göze çarpıyor.

■ İnce ve hafif ürünleriyle öne çıkan SanDisk Cruzer, geniş kapasite arayanlara 4 GB'lık Mini seçeneğini sunuyor. Ürünün kutusunda farklı renklerde iki ek kapak daha bulunuyor. Beraberindeki yazılımlar da oldukça iyi. Örneğin CruzerLock ile dosya ve klasörleri şifreleyebilmek mümkün. Sync ve PocketCache yazılımları ise, dosya eşleştirme ve yedekleme işlerinde kullanılıyor. Veri aktarımında en hızlı seçenek olmasa da, birçok benzerinden daha iyi. Ayrıca, düşük erişim süresiyle yazılım çalıştırmak isteyenlere kolaylık sağlıyor. MacOS ve Linux destekleyen Cruzer Mini'nin dezavantajı, nispeten yüksek fiyatı.

2 GB VE ÜSTÜ

» UYGUN FİYAT

UYGUN FİYAT CHIP TEST MERKEZİ 11/2006

CHIP PUANI

FİYAT / PERFORMANS
çok iyi

FİYAT 38 $ + KDV
BİLGİ İÇİN
www.koyuncu.com.tr

HAREKET IŞIĞI
Led lambası işlem durumunu gösteriyor.

+ 5 yıl garanti
+ Hızlı aktarım
- Yazılım yok

Toshiba TransMemory

Beş yıl garanti süresi ile benzerlerinden ayrılan hesaplı bir seçenek.

■ Toshiba diğer ürünleriyle fazlaca tanınsa da, bellek pazarındaki yeni isimlerden. Üretim tecrübesini doğru aktarması, pek fazla bocalamadan iyi ürünler ortaya çıkartmasında etkili olmuş. 2 GB kapasiteye sahip TransMemory USB bellek, 5 yıl garanti süresi ile kategorinin en iyi servis ve dokümantasyon puanını elde ediyor. İnce ve hafif olan bu ürün, MacOS desteğine de sahip. Veri aktarım hızı yüksek olduğundan sık veri kopyalayanları sevindirecek. Ayrıca fiyatı o kadar hesaplı ki, bu konuda yarı kapasitesindeki ürünlerle bile rahatça rekabete girebilir. Yazılım ve kutu içeriğinin bulunmayışı, uygun bir bellek arayanları hedeflediğini gösteriyor.

2 GB VE ÜSTÜ

USB BELLEKLER	SIRA 1	SIRA 2	SIRA 3	SIRA 4	SIRA 5	SIRA 6	SIRA 7	SIRA 8
Marka Model	SanDisk Cruzer Mini	SanDisk Cruzer Titanium	Apacer HT-203	SanDisk Cruzer Micro	SanDisk Cruzer Micro	Trekstor CS-D	Toshiba TransMemory	Sony MicroVault Tiny
Firma	Turanlı	Turanlı	Koyuncu	Turanlı	Turanlı	NT	Koyuncu	Sony Eurasia
Tel	(212) 216 05 20	(212) 216 05 20	(216) 528 88 88	(212) 216 05 20	(212) 216 05 20	(212) 356 41 62	(216) 528 88 88	(216) 531 98 50
İnternet (www)	turanlı.com.tr	turanlı.com.tr	koyuncu.com.tr	turanlı.com.tr	turanlı.com.tr	nt.com.tr	koyuncu.com.tr	sony.com.tr
Fiyat	136 $ + KDV	90 $ + KDV	213 $ + KDV	148 $ + KDV	71 $ + KDV	199 $ + KDV	38 $ + KDV	80 $ + KDV
Toplam Puanı	83 Puan	79 Puan	79 Puan	78 Puan	74 Puan	68 Puan	65 Puan	63 Puan
Veri aktarım hızı	67	71	90	74	63	56	67	54
Erişim süresi	100	70	51	61	73	41	43	57
Ergonomi	90	91	84	90	84	100	64	72
Servis ve dokümantasyon	94	94	75	94	94	75	100	81
Fiyat/Performans	kötü (36)	vasat (51)	kötü (22)	(kötü (31)	orta (61)	kötü (20)	çok iyi (100)	vasat (46)
Teknik veriler								
Kapasite (brüt / net) (MB / MB)	4.096 / 3.894	2.048 / 1.953	2.048 / 1.964	4.096 / 3.905	2.048 / 1.953	8.192 / 7.608	2.048 / 1.967	2.048 / 1.983
İşlem ledi / Yazma kilidi	● / — / ● / —	● / —	● / —	● / —	● / —	● / —	● / —	● / —
Boyut / Ağırlık (mm / g)	72 x 20 x 8 / 10	75 x 21 x 9 / 21	80 x 40 x 13 / 17	57 x 21 x 8 / 11	57 x 21 x 8 / 11	70 x 34 x 10 / 28	81 x 20 x 8 / 8	30 x 15 x 3 / 1
İşletim sistemi (Windows)	98*, XP, 2000	98*, XP, 2000	98*, ME, XP, 2000	98*, XP, 2000	98*, XP, 2000	98*, ME, XP, 2000	98*, ME, XP, 2000	ME, XP, 2000
İşletim sistemi (diğer)	MacOS, Linux	MacOS, Linux	MacOS*, Linux	MacOS, Linux	MacOS, Linux	MacOS, Linux	MacOS	MacOS
Yazılım	CruzerLock, CruzerSync, PocketCache Trial	U3, Avast, Skype, Signup Shield Passwords Cruzer Sync, 1 ay bedava voicemail	Flash Disk Utility	U3, Avast, Skype, Signup Shield Passwords, Cruzer Sync, 1 ay bedava voicemail	U3, Avast, Skype, Signup Shield Passwords, Cruzer Sync, 1 ay bedava voicemail	Flash tool	—	VirtualExpander
Birlikte gelenler	Kılıf, 2 x ek kapak, askı	Askı, dış kapak	USB beşik	Askı	Askı	Askı	—	Askılı kılıf, etiketler
Garanti süresi (yıl)	2	2	2	2	2	2	5	2
Kullanma kılavuzu	● (Türkçe)	● (Türkçe)	●	● (Türkçe)	● (Türkçe)	●	●	●
Test sonuçları								
HDTach								
Rastgele erişim süresi (ms)	0.5	1	2.7	1.4	0.9	32.1	9.1	1.8
Ortalama okuma / yazma hızı (MB/sn)	16,3 / 9,8	12,8 / 13,9	30,9 / 28,6	12,2 / 8,4	12,1 / 3,2	6,6 / 6,7	11,8 / 5,4	10,5 / 6,6
Önbellekten okuma hızı (MB / sn)	19,8	19,4	30,9	17,8	11,9	13	12,6	10,7
SiSoftSandra 2007								
32 KB okuma / yazma hızı (KB / sn)	12.243 / 106	3.700 / 393	16.019 / 343	10.533 / 697	8.362 / 452	6.268 / 306	8.205 / 497	7.705 / 91
256 KB okuma / yazma hızı (KB / sn)	18.086 / 410	15.872 / 1.079	27.635 / 734	15.957 / 2.103	11.081 / 1.280	7.420 / 683	11.593 / 1.933	10.005 / 350
2 MB okuma / yazma hızı (KB / sn)	18.807 / 2.219	17.033 / 6.042	28.365 / 4.676	16.691 /2.103	11.366 / 1.843	7.680 / 1.161	11.981 / 2.867	10274 / 478

● Var — Yok

Zirve sınıfı: 100-90 puan | Üst sınıf: 89-75 puan | Orta sınıf: 74-45 puan | Alt sınıf: 44-0 puan

bir USB bellek hazırlamış. CS adlı model, 1 GB depolama alanı sunuyor. Tüm işletim sistemlerini destekleyen ürün, orta hızda çalışıyor.

A-Data PD3 Oriental Elite: Taşınabilir ürünlerde performans kadar tasarım da önem kazanmaya başladı. A-Data'nın Oriental Elite adlı 512 MB kapasiteli çözümü, uzak doğu kültüründen izler taşıyan bir görünüme sahip. Çin'deki Ulusal Müze'nin izniyle burada sergilenen kaligrafi örneklerinden ikisini cihazın dış kapağına yerleştiren A-Data, sürekli değişiklik arayışındakiler için kutuya iki ek kapak seçeneği eklemiş. Özel bir kutu içerisinde satılan ürünün kutusundan bir de uzatma kablo çıkıyor. Bu da PC'nin ön kısmında USB yuvası bulunmayanlar için kolaylık sağlıyor. Ortalamanın üstünde bir hızda veri aktaran MacOS uyumlu cihaz, erişim süresi testlerinde aynı başarıyı tekrarlayamıyor.

Laxon Smart: Ürün tamamen Türkçe hazırlanmış paket içinde bulunmasına rağmen Türkçe kılavuz olmayışı bizi şaşırttı. Laxon'un 256 MB kapasiteli USB belleği üzerinde bir LCD ekran yer alı-

1 GB'A KADAR

	SIRA 9	SIRA 10	SIRA 1	SIRA 2	SIRA 3	SIRA 4	SIRA 5	SIRA 6	SIRA 7
	Pretec i-Disk Tiny	Apacer AH220	SanDisk Cruzer Titanium	SanDisk Cruzer Profile	Kingston Elite Privacy Edition	SanDisk Cruzer Micro	SanDisk Cruzer Profile	SanDisk Cruzer Micro	Kingston DT II Plus Migo Edition
	Hızlı Sistem	Koyuncu	Turanlı	Turanlı	Armada, Asnet, İndex*	Turanlı	Turanlı	Turanlı	Armada, Asnet İndex*
	(212) 454 99 00	216) 528 88 88	(212) 216 05 20	(212) 216 05 20	(212) 230 89 80 (312) 481 60 00	(212) 216 05 20	(212) 216 05 20	(212) 216 05 20	(212) 230 89 80 (312) 481 60 00
	hs.com.tr	koyuncu.com.tr	turanlı.com.tr	turanlı.com.tr	kingston.com.tr	turanlı.com.tr	turanlı.com.tr	turanlı.com.tr	kingston.com.tr
	52 $ + KDV	F.A	46 $ + KDV	49 $ + KDV	53 $ + KDV	35 $ + KDV	31 $ + KDV	21 $ + KDV	80 $ + KDV
	60 Puan	60 Puan	84 Puan	84 Puan	84 Puan	82 Puan	81 Puan	77 Puan	69 Puan
	64	57	78	66	91	67	66	60	74
	40	44	73	90	100	90	90	90	47
	74	69	98	100	64	94	89	85	74
	43	75	94	94	81	94	94	94	81
			vasat (50)	vasat (47)	kötü (43)	orta (64)	orta (71)	çok iyi (100)	kötü (24)
	2.048 / 1.960	2.048 / 1.964	1.024 / 973	1.024 / 959	512 / 494	1.024 / 976	512 / 470	512 / 488	1.024 / 991
	● / –		● / –	● / –	● / –	● / –	● / –	● / –	● / –
	32 x 14 x 5 / 8	62 x 17 x 10 / 7	75 x 21 x 9 / 21	60 x 24 x 14 / 22	77 x 22 x 10 / 14	52 x 19 x 8 / 10	60 x 24 x 14 / 22	52 x 19 x 8 / 10	68 x 21 x 9 / 11
	ME, XP, 2000	98*, ME, XP, 2000	98*, XP, 2000	98*, XP, 2000	XP, 2000	98*, XP, 2000	98*, XP, 2000	98*, XP, 2000	XP, 2000, 2003
	MacOS, Linux	MacOS, Linux	MacOS, Linux	MacOS, Linux	-	MacOS, Linux	MacOS, Linux	MacOS, Linux	MacOS
	MobileLock SecretZip BrowserFavorites	–	U3, Avast, Skype, Signup Shield Passwords, Cruzer Sync, 1 ay bedava voicemail	CruzerLock, CruzerSync, PocketCache Trial, CruzerLogin	DTE Privacy	CruzerLock, CruzerSync, PocketCache Trial	CruzerLock, CruzerSync, PocketCache Trial, CruzerLogin	CruzerLock, CruzerSync, PocketCache Trial	migo, SecureTravel
	Askı	–	Askı, dış kapak	Askı	2 x Askı	Kılıf, 2 x ek kap, askı	Askı	Kılıf, 2 x ek kap, askı	-
	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	–	●	● (Türkçe)	● (Türkçe)	●	● (Türkçe)	● (Türkçe)	● (Türkçe)	●
	65.9	6.8	0.9	0.6	0.5	0.6	0.6	0.6	4.3
	1 / 7,6	11,5 / 4,7	12,8 / 14,4	16,2 / 5,5	11,7 / 17,3	16,2 / 5,7	16,3 / 5,3	12,8 / 9,5	18,7 / 15,7
	13,6	11,4	18,1	20,2	23,1	16,4	20,3	13,8	19,,1
	8.316 / 845	387 / 19	10.828 / 1.985	12.486 / 118	13.637 / 4.558	13.362 / 132	12.646 / 114	5.525 / 250	12.566 / 633
	12.211 / 1.131	10.441 / 1.737	16.422 / 4.971	17.826 / 439	20.898 / 9.489	19.375 / 491	18.445 / 422	10.074 / 806	17.075 / 1.651
	12902 / 1.331	10.786 / 2.150	16.998 / 10.069	18.603 / 1.911	21.811 / 11.332	20.139 / 2.116	19.012 / 1.843	12.536 / 3.345	17.920 / 5.666

yor. Ekranda belleğin boş kapasitesi metin ve grafik olarak gösteriliyor. Bu görüntü için cihaza bir pil takmanıza gerek yok. Laxon'un tüm katılımcılardan farklı olduğu diğer bir yanı ise, üzerinde donanımsal yazma kilidinin bulunması. Böylece sadece veri okuma için kullanılırken bu kilit kapatılarak, üzerindeki verilere yanlışlıkla zarar gelme riski ortadan kaldırılabiliyor. Kısaca ortalama hız değerlerine sahip ancak uygun fiyatlı bir seçenek.

Pretec i-Disk Wave: Şık görünümlü Pretec i-Disk serisi, 1 GB kapasiteye sahip Wave adlı ürünü ile ortalama hızda çalışıyor. Buna karşın ufak boyutta bir ürün arayanlar için uygun.

2 GB ve ÜSTÜ

Apacer HT-203: Testin en hızlı ürünü olma özelliği taşıyan HT-203, başarısını içindeki yüksek hızlı bellek modüllerine borçlu. 2 GB kapasiteli ürünün kutusunda kolay bağlantı için bir adet beşik yer alıyor. USB yuvasına takacağınız bu beşiği masanızın üzerine koyarak, USB belleğinizi kolayca sisteme takabilirsiniz. Apacer HT-203, sabit kapağı ile kaybolma endişesini ortadan kaldırıyor. Veri aktarım hızı sizin için en önemli etkense, bu ürünü gözden kaçırmayın.

Trekstor CS-D: Teste katılan en geniş kapasiteli ürün, Trekstor'a ait. 8 GB kapasitesiyle 10 adet DivX film depolaya-

1 GB'A KADAR

USB BELLEKLER	SIRA 8	SIRA 9	SIRA 10	SIRA 11	SIRA 12	SIRA 13	SIRA 14	SIRA 15
Marka Model	A-Data RB 15	A-Data RB 17	Toshiba TransMemory	Flexy Flash Disk	Trekstor CS	A-Data PD3 Oriental Elite	Laxon Smart	Pretec i-Disk Wave
Firma	Endeks Bilişim	Endeks Bilişim	Koyuncu	Hızlı Sistem	NT	Endeks Bilişim	Teleses	Hızlı Sistem
Tel	(216) 313 68 68	(216) 313 68 68	(216) 528 88 88	(212) 454 99 00	212 356 41 62	(216) 313 68 68	(312) 232 08 08	(212) 454 99 00
İnternet (www.)	endeksbilisim.com	endeksbilisim.com	koyuncu.com.tr	hs.com.tr	nt.com.tr	endeksbilisim.com	teleses.com.tr	hs.com.tr
Fiyat	F.A	F.A	22 $ + KDV	33 $ + KDV	29 $ + KDV	F.A	27 $ + KDV	36 $ + KDV
Toplam Puanı	69 Puan	69 Puan	67 Puan	67 Puan	65 Puan	64 Puan	64 Puan	57 Puan
Veri aktarım hızı (%40)	80	82	60	52	50	70	55	49
Erişim süreci (%20)	41	41	55	42	59	41	41	40
Ergonomi (%30)	72	68	74	94	85	68	82	83
Servis ve dokümantasyon (%10)	75	75	100	94	75	75	87	43
Fiyat/Performans	-	-	iyi (83)	vasat (55)	orta (61)	-	orta (65)	kötü (43)
Teknik veriler								
Kapasite (brüt / net) (MB / MB)	512 / 500	512 / 500	1.024 / 983	1.024 / 996	1.024 / 966	512 / 500	256 / 248	1.024 / 984
İşlem ledi / Yazma kilidi	● / —	● / —	● / —	● / —	● / —	● / —	● / —	● / —
Boyut / Ağırlık (mm / g)	66 x 17 x 9 / 13	65 x 23 x 15 / 18	81 x 20 x 8 / 8	69 x 16 x 8 / 10	66 x 18 x 9 / 12	70 x 19 x 10 / 14	81 x 25 x 12 / 19	32 x 14 x 5 / 8
İşletim sistemi (Windows)	98*, ME, XP, 2000	98*, ME, XP, 2000	98*, ME, XP, 2000	98*, ME, XP, 2000	98*, ME, XP, 2000	98*, ME, XP, 2000	98*, ME, XP, 2000	ME, XP, 2000
İşletim sistemi (diğer)	MacOS	MacOS	MacOS	MacOS, Linux	MacOS, Linux	MacOS	MacOS	MacOS, Linux
Yazılım	Flash Disk Utility	Flash Disk Utility	-	DiskManager, SkyPad	Flash tool	Flash Disk Utility	Flash sürücü	MobileLock, SecretZip, BrowserFavorites
Birlikte gelenler	-	-		USB kablo, Askı, CD	-	USB kablo, dış kap	Boyun askısı	Anahtarlık
Garanti süresi (yıl)	2	2	5	2	2	2	2	2
Kullanma kılavuzu	●	●	●	● (Türkçe)	●	●	●	—
Test sonuçları								
HDTach								
Rastgele erişim süresi (ms)	34.5	38.2	2	18.4	1.6	34.2	58.7	105.6
Ortalama okuma / yazma hızı (MB/sn)	24 / 17,1	23,9 / 19,5	12,1 / 5,5	10 / 3,2	9,3 / 2,3	23,6 / 18,6	8,4 / 11,3	0,8 / 2,9
Önbellekten okuma hızı (MB / sn)	25	25	12.8	10.1	9.4	24.8	12.8	10.1
SiSoftSandra 2007								
32 KB okuma / yazma hızı (KB / sn)	12.397 / 1.423	13.727 / 1.381	8.309 / 444	6.300 / 54	6.223 / 46	23.358 / 2.422	3.988 / 157	4.526 / 256
256 KB okuma / yazma hızı (KB / sn)	21.350 / 1.941	22.016 / 2244	11.857 / 2.052	9.233 / 158	8.132 / 145	4.965 / 445	10.799 / 439	8.107 / 299
2 MB okuma / yazma hızı (KB / sn)	23.040 / 2.389	22.767 / 2.799	12.254 / 2.833	9.233 / 158	8.397 / 171	670 / 69	7.578 / 751	9.250 / 341

● Var — Yok Zirve sınıfı: 100-90 puan Üst sınıf: 89-75 puan Orta sınıf: 74-45 puan Alt sınıf: 44-0 puan * index: (212) 312 05 05

bilen cihaz, Windows'un yanında MacOS ve Linux sistemlerle de uyumlu. Benzerlerinden geniş bir ürün olan Trekstor CS-D'nin yanında basit işlemler yapabileceğiniz Flash Tool dışında bir yazılım gelmemesi üzücü. Oysa bu kadar geniş kapasite çok daha işlevsel yazılımlarla desteklenebilirdi. Hız konusunda da düşük kapasiteli rakipleri kadar atak olmadığını görüyoruz. Ancak büyük boyutta veri taşımak isteyenler için en uygun seçenek. Bunun yanında, testin en pahalı ürünü olmayışı da bir avantaj.

Sony MicroVault Tiny: Farklı görünümdeki ürünleriyle kullanıcıları etkilemesini bilen Sony, bu kez de yapacağını yapmış ve MicroVault Tiny adında boyundan büyük işler beceren bir ufaklık hazırlamış. Ürün öyle küçük ki, kaybetmemek için dikkat etmek gerekiyor. Testin en küçük katılımcısı olan Tiny, 2 GB kapasitede. VirtualExpander adlı sıkıştırma yazılımını kullanarak diske daha fazla veri aktarabilirsiniz. Ancak herhangi bir güvenlik işlevi yok Diğer avantajları ise MacOS desteği ve kutusundan çıkan renkli etiket hediyesi

Pretec i-Disk Tiny: 2 GB kapasiteli i-Disk Tiny, testteki en hesaplı seçenek değil, ancak Linux işletim sistemi kullananlar için en uygun 2 GB'lık katılımcı. Beraberindeki MobileLock adlı güvenlik, SecretZip adlı sıkıştırma ve BrowserFavorites adlı kişiselleştirme yazılımları da ürünü farklılaştıran yönü.

Apacer AH220: Apacer ortalama hız değerleriyle testte başarılı bir sonuç elde edemiyor, buna karşın 2 GB geniş kapasite ile MacOS ve Linux uyumluluğuna sahip, ufak ve hafif bir ürün.

Satın alırken

☑ **Kapasite:** Belleklerin kapasitesi sonradan artırılamadığından, şu an ihtiyaç duyduğunuz miktar kadar ileride gerekebilecek miktarı da hesaba katarak bir USB bellek seçmelisiniz.

☑ **Hız:** Veri aktarım hızı değerleri çoğu zaman ürün kutusu üzerinde belirtilen değerlerle aynı değildir. Gerçek hız değerlerini, ortalama okuma ve yazma ile rastgele erişim süresini belirleyen testlerimizin sonuçlarına bakarak görebilirsiniz.

☑ **Boyutlar:** Ürün boyutları rahat bir kullanım sağlaması açısından önem taşıyor. Fazla kalın, uzun veya geniş bir yapı, USB belleği PC'nin arka tarafına takmak isteyenler için uygun olmayabilir. Bunun nedeni USB yuvalarının çevresindeki diğer girişleri engelleyerek, başka cihazların takılmasına engel olmaları veya kasa arkasında az mesafe varsa buraya sığamamalarıdır.

☑ **İşletim sistemi:** Her bellek Windows işletim sistemini destekliyor. Fakat tabloda yanında* işaretini göreceğiniz işletim sistemleri için sürücü kurulumu gerekiyor. Yanında CD bulunmayan ürünler bu sürücü olmadan geliyor. Dolayısıyla web sayfasındaki sürücüleri bilgisayarınıza indirmeniz gerekli. Bunun yanında MacOS ve Linux altında da çalışabilen ürünler var. Bunların büyük bölümü sürücü gerektirmeden otomatik olarak sistem tarafından tanınabiliyor.

☑ **Garanti süresi:** Her üründe olduğu gibi garanti süresi, ürünün çalışmaması gibi durumlarda avantaj sağlıyor.

☑ **Birlikte gelenler:** Kutu içeriğinde yer alan ek kapak veya kılıf, taşıma çantası gibi hediyeler de paketin değerini artıran unsurlar.

Veri aktarım hızı fiyata karşı

■ Aşağıdaki tablo, aktarım hızı pek de yüksek olmayan Trekstor CS-D ve SanDisk Cruzer Mini gibi ürünlerin yüksek fiyatlı olduğunu gösteriyor. Oysa SanDisk'in Cruzer Profile ve Cruzer Micro'su ile Toshiba TransMemory uygun fiyatla iyi bir hız seçeneği sunuyor. Kingston Elite ve Apacer HT-203 ise yüksek fiyata rağmen oldukça hızlı.

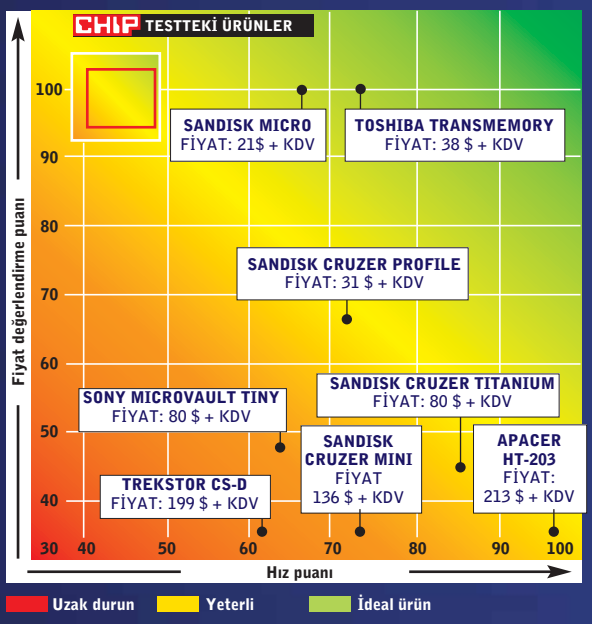

NASIL TEST ETTİK?

Veri aktarım hızı: USB belleklerin okuma ve yazmadaki ortalama hızlarını bu kriter belirliyor. Belirli boyutlardaki dosyaları USB bellek üzerine yazan, daha sonra bunları okuyan ve bu işlemlerin birim zamandaki hızını belirleyen SiSoft Sandra ile HDTach yazılımları, test değerlerini belirledi. Burada arabirim kullanarak erişilebilen maksimum hızı da belirleyip (burst speed) puanladık.
Erişim süresi: Bellek üzerine yazılı olan verilere ilk erişim yapılana kadar geçen süreyi HDTach yazılımı ile saptadık. Bu sürenin düşük oluşu, cihaz üzerindeki dosyalarla çalışmak isteyenlere avantaj sağlıyor. Dolayısıyla düşük erişim süresi ürünlere artı puan olarak yansıyor.
Ergonomi: Boyut ve ağırlık değerlerinin yanında, birlikte gelen donanım ve yazılımlar, işletim sistemi desteği, sahip olduğu net kapasite, üzerinde işlem ledi ve yazma kilidi bulunması ile diğer ek işlevler ergonomi puanını oluşturuyor.
Servis ve dokümantasyon: Garanti süresinin uzun oluşu, ürünle verilen kullanma kılavuzunun içeriği ve Türkçe dil seçeneği, bu kriterde puan kazandıran öğeler arasındaydı.

Testteki ürünler 1 GB'a kadar

1
SanDisk Titanium: 1 GB kapasite, yüksek hız ve etkin şok korumasına sahip.
Fiyat: 46 $ + KDV

3
Kingston Elite PE: DTE Privacy yazılımı 128 bit AES şifrelemesi yapıyor.
Fiyat: 53 $ + KDV

6
SanDisk Micro: Düşük erişim süresi ve ergonomik yapı gibi artıları var.
Fiyat: 21 $ + KDV

2 GB ve üstü

1
SanDisk Mini : 1 ms'nin altındaki erişim süresi ve 4 GB kapasitesi etkileyici.
Fiyat: 136 $ + KDV

3
Apacer HT-203: Testin en hızlı ürünü, USB beşiği de mevcut.
Fiyat: 213 $ + KDV

6
Trekstor CS-D: 8 GB kapasiteli Trekstor, MacOS ve Linux altında çalışabiliyor.
Fiyat: 199 $ + KDV

9
Toshiba TransMemory: Piyasada bulabileceğiniz en hesaplı alternatif.
Fiyat: 38 $ + KDV

CHIP ONLINE'DA: Ayrıntılı test yöntemi www.chip.com.tr/testmetodu adresinde

Gözler Vista'da

Vista'da her şey eğlence için düşünülmüşe benziyor: Film izlemekten tutun televizyondan kayda, şarkıları düzenlemeden tutun da DVD yazmaya kadar.

/ YAZI DİZİSİ / 5. Gözlem: DVD yazma ve eğlence

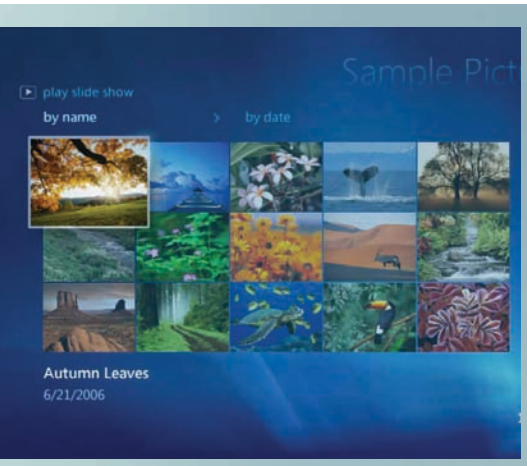

RESİMLERİ DÜZENLEYİN Media Center, slaytlar için kolay ve uzaktan kullanıma uygun resim işleme özellikleri sunuyor.

PROGRAMIN RAHATLIĞI TV rehberi sayesinde yayınları çok kolay bir biçimde türüne göre aratabilir ve size uyan saatlere göre planlayabilirsiniz.

Microsoft, video DVD'yi baştan yaratmış. Yeni işletim sistemi Vista ile DVD oluşturmak, diske yazmak ve bu DVD'leri sonradan izlemek mümkün. Tabii bunun için farklı Windows bileşenleri üzerinde çeşitli değişiklikler yapılmış; söz gelimi Media Center, Media Player ve yepyeni bir Windows DVD Maker. Fakat ne yazık ki bu güzel multimedya dünyası, yeni işletim sisteminin bütün sürümlerinde bulunmuyor. Film DVD'lerini çalıştıran temel özellik olan MPEG2 kodlayıcısı, sadece Premium ve Ultimate Edition sürümlerinde kullanılabiliyor.

Vista kullanıcıları, multimedya konusundaki teknolojik gelişmelerden faydalanabiliyor. İpucu vermemiz gerekirse, bunlar DirectX10 ve WMV9'un takipçisi olan VC-1 kodlayıcı algoritması. Microsoft bunlara dayanarak oyunlarda daha yüksek performans ve filmler için daha iyi bir görüntü kalitesi vaat ediyor.

MEDIA CENTER: TV zevki katlanıyor

Media Center'ın sunduğu yazılımdan daha rahat televizyon izleyebileceğiniz bir yazılım bulunmuyor. Ama bu güzel yazılımdan sadece Vista'nın Premium sürümünü kullananlar faydalanabiliyor. XP'nin Media Center Edition sürümünü bilenler, hiç yabancılık çekmeyecekler. Yazılımın kullanımı pek de farklı değil; kurulumu neredeyse tamamen aynı. Uyumluluk açısından iyi düşünülmüş, çünkü Media Center Edition için bugüne kadar kullanılan tüm televizyon kartları yine aynı şekilde çalışıyor. Bu özelliği, PVR 150 ve Hauppauge'nin Nova-T modeli gibi standart televizyon kartları ile test ettik. Şüphe uyandıran bir tek şey var, o da Hauppauge'nin televizyon yazılımının Vista ile çalıştırmak istediğimizde yayın bulamaması.

Her şeyin aslında ne kadar iyileştiğini ve güzelleştiğini görmek istediğinizde televizyon konusuna bakmalısınız. Media Center ile televizyon yayınlarını doğrudan DVD'ye kaydedebiliyorsunuz. Bunun anlamı, Windows Media Center 2005 dışında neredeyse hiçbir programın açamadığı DVR-MS dosya biçimi artık tarihe gömülüyor. Bütün bu güzelliklere rağmen Media Center, günlük kullanımda hala sorunlara yol açıyor. İçine hiçbir şey kaydedilmemiş bir DVD'yi sanki yazılmış gibi göstermekten tutun da, Media Center'ın tamamen çökmesi, güncel beta sürümünde karşılaşabileceğiniz sorunlardan sadece bir kaçı.

"Arkanıza Yaslanın ve Tadını Çıkartın" başlığı altında, televizyon yayınlarını isteğinize göre programlanması bulunuyor. Vista Program Guide sayesinde televizyon programlarını çeşitli kategorilere ayırabilirsiniz. Arama özelliği sayesinde, mesela önümüzdeki 14 gün boyunca yayınlanacak olan bütün polisiye dizileri listeleyebilirsiniz. Tek

+ Start: Ocak 2007 ++ Start: Ocak 2007 ++ Start: Ocak 2007 ++ Start: Ocak 2007 ++

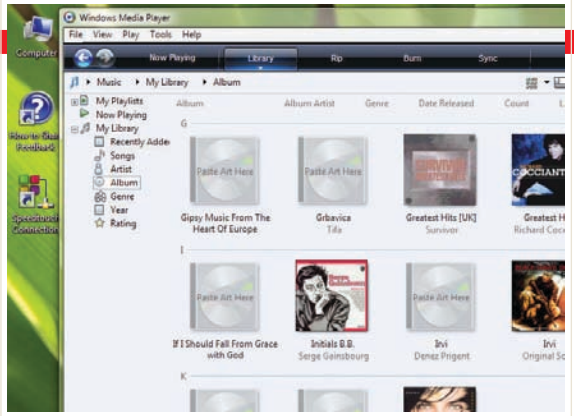

ALBÜM İNDİRİN Media Player, müzik albümlerine uyan kapak resimlerini doğrunda internetten indirebiliyor.

tuşa basarak yayın akışı düzenleyicisini açabilir ve bununla istediğiniz yayını işaretleyebilirsiniz. İsterseniz Vista ile bütün bir diziyi kaydedebilirsiniz. Televizyon çalışırken de program rehberini açabilmek hoş bir yenilik olmuş.

Program rehberi aslında az da olsa etkileşimli çalışmak üzere tasarlanmış. Kullanıcının televizyondaki hareketlerini takip eden rehber, sevilen kanalları aklında tutarak, tek tuş ile bu kanallara erişmenizi sağlıyor. Media Center alternatif olarak belirli saatlerde yayınlanan film ya da haberleri gösterebiliyor.

MEDIA PLAYER 11: Kolay DVD yazma

Yeni Media Player aynı zamanda DVD'leri de oynatabiliyorsa, artık DVD oynatıcıya ihtiyacınız var mı? Prensipte yok çünkü Vista ile beraber gelen Media Player temel isteklerinizin tamamına cevap verebiliyor. Oynatma, durdurma ve duraklatma gibi temel kumanda işlevlerini Media Center'ın uzaktan kumandası ile kullanabiliyorsunuz. Sadece sinema tutkunları bir ya da birkaç özelliği özleyecek.

Media Player 11 film konusunda bu anlattıklarımız dışında bir yenilik sunmuyor. Sonuç olarak Vista, eskiden Windows XP'de olduğu gibi DirectShow bağlantı noktası üzerinden videoları gösteriyor. Bu yüzden klasik Media Player gibi programlar prensipte sorunsuz çalışıyor. Avantajı ise DirectShow'u değerlendirirken sadece Microsoft'un sunduklarıyla yetinmeyip, diğer oynatıcıları da kullanabilmeniz. Yani XP'den bu yana değişen pek bir şey yok.

Gelişmeler daha çok ses alanında yaşanıyor. CD'leri MP3 yapmak ya da müzik CD'si yazmak eskisine oranla artık çok kolay çünkü artık seçenek menüsüne bile girmenize gerek yok. Birçok işlem Media Player 11'in ana ekranından yapılabiliyor. Sürükle-bırak tekniğiyle müzik CD'lerini rahatça oluşturabiliyorsunuz. Oynatıcı aynı zamanda CD'de ne kadar yer kaldığını gösteriyor ve büyük ölçekli yazım projelerinizi çok sayıda CD'ye bölebiliyor.

CD'leri müzik dosyasına dönüştürmek istediğinizde karşınıza yeni dosya türleri dikiliyor: Windows Media Pro ve (inanmayacaksınız ama) WAV. WMA Pro, 32 Kbit/s'ye kadar olan bant genişlikleri için uygun. Arkasında yeni bir teknoloji bulunmuyor ve onun yerine uzun zamandan beri MP3 PRO ile kullanılan Spectral Band Replication (SBR) iş görüyor. SBR sayesinde kodlayıcı, dönüştürme işlemi sırasında yüksek frekansları saf dışı bırakabiliyor ve bu frekanslar sonrada kod çözücü tarafından yeniden oluşturuluyor. Bunun anlamı: Normalde kullanılan bit oranı değerinin sadece yarısı ile çalışıyor, aynı zamanda bir önceki sürümü olan WM9 ile uyumluluğunu koruyor. Media Player, CD'yi yazma işleminin sonunda müzikal bir parmak izinden ya da ufak bir ipucundan yola çıkarak, çektiğiniz albümün kapak bilgilerini internetten buluyor, indiriyor ve CD kapağı olması için bilgisayara kaydediyor.

Geriye kalan değişikliklerin büyük bir bölümü kozmetik diyebiliriz. Dosya kütüphanesi üzerinde epeyce çalışılmış ve aradığınız dosyayı artık daha kolay bulabiliyorsunuz. Ayrıca taşınabilir MP3 oynatıcılarla eşleme yapmak çok kolay. Microsoft, MTV'nin müzik hizmeti Urge ile iTunes'a rakip olmak istiyor. Urge, iki milyondan fazla parçayı sabit fiyatla kullanıcılara sunuyor ama şimdilik sadece ABD'de mevcut.

DVD MAKER: Filmleri DVD'ye yazın

Yeni yazma motorunun çekirdeğindeki işlevler sayesinde, çekimlerin bilgisayara aktarılmasından tutun da, işlenmesine ve DVD'ye yazılmasına kadar bütün işlemleri sadece Vista'yla beraber gelen uygulamaları kullanarak gerçekleştirebilirsiniz. Bugüne kadar kimse, Windows ile bütünleşik olan Windows Movie Maker programını ciddiye almadı. Çünkü hazırlanan filmler, sadece bilgisayarda oynatılabiliyordu. Artık bu program, yerini DVD yazabilen DVD Maker programına bırakıyor.

Tipik Microsoft hareketi: DVD Maker'ın kullanımı kolay, neredeyse her şeyi otomatik yapıyor, fakat ayarlar konusunda size hiçbir şey bırakmıyor. Filmi seçiyorsunuz, özel efektleri düzenliyorsunuz ve *Burn* butonuna basıp yazıyorsunuz, hepsi bu. En azından özel efektlerin birkaç tanesi ciddi biçimde gerçekçi gözüküyor. Sinir bozan bir konu ise, DVD uyumlu bütün malzemenin tekrardan kodlanmaya ihtiyaç duyması. Önizlemeden sıkılıp gerçek filmin DVD üzerinde neye benzeyeceğini merak ederseniz, ufak bir kahve molası verebilir, sonra da DVD Maker'ın bu işi ne kadar hızlı tamamladığına şahit olabilirsiniz.

YAZMA MOTORU: CD/DVD'lere yazma

XP'de olduğu gibi Vista da, ister otomatik başlangıç menüsünden, ister gez-

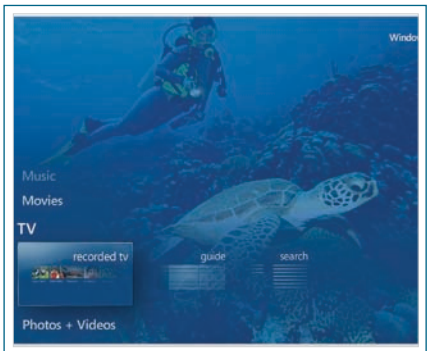

ORTAK ARABİRİM Ana menüden tüm multimedya arşivinize ulaşabiliyorsunuz.

Vista Nero'ya karşı: Hangisi daha iyi?

Nero'nun 7.2 sürümü, Vista altında çalışabiliyor. Fakat insan kendine "Böyle bir programa niçin ihtiyaç duyayım?" diye soruyor. İşte sebepleri.

■ **Yazma:** Vista artık DVD'leri de yazabiliyor ama CD-Extra, Mixed Mode ya da Multisession gibi istisna durumlarında Nero'ya ihtiyacınız var. Benzer bir ihtiyacı, CD veya DVD'lere aşırı yazım yapmak istediğinizde de hissediyorsunuz. Ayrıca boş CD ya da DVD'lerin analiz edilmesi gibi daha birçok işlem, sadece Nero'ya özgü.

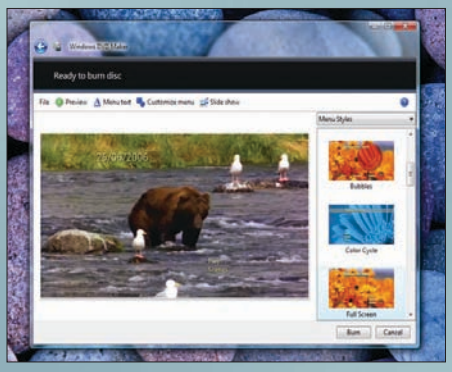

KOLAY DVD **DVD Maker kullanarak hareketli ve 3B menülere sahip film DVD'leri yazabilirsiniz.**

■ **Video:** Vista komple video işleme çözümü sunuyor, öte yandan NeroVision bu konuda herhangi bir özelliğe sahip değil. DVD authoring işlemine bakacak olursak, Vista daha esnek diyebiliriz. Kodlama ise (MPEG2 ya da MPEG4 fark etmez) Nero'yla yapılması gereken bir işlem. Vista'da ise (her zaman olduğu gibi) kodlama konusunda fazla hareket alanınız bulunmuyor. DVD kopyalayıcı olarak Vista'da Nero Recode ile karşılaştırabileceğiniz bir özellik bulunmuyor.

■ **Ses:** Müzik düzenleme ve birleştirme konusunda Nero'ya yönelmelisiniz. Çünkü Media Player 11 ve Media Center sadece müzik dosyalarını yönetme ve oynatma konularında işe yarıyor. Media Player'daki en önemli eksik, bir müzik dosyasını başka bir biçime dönüştürememesi.

■ **Resim:** Resim işleme söz konusu olduğunda gerek Nero'da gerekse Vista'da az ile yetinmeniz gerekiyor. En iyisi Paint Shop Pro gibi bir program kullanmak. Nero, rasgele çekilmiş fotoğrafları biraz güzelleştirmeniz için birkaç düzenleme filtresine sahip.

gini kullanarak doğrudan CD yazımı yapabiliyor. Pek fark edilmeyen özelliği, veri DVD'lerini de doğrudan yazabilmesi. İlginç bir konu ise artımlı paket yazım özelliği. Dosya sisteminde bir defa UDF olarak biçimlendirilen verileri, yeniden yazılabilir bir DVD'ye yazdığınızda artık bu DVD'yi sabit disk gibi kullanabiliyorsunuz. Yani bu tip bir DVD'de bulunan dosyaları kopyalayabilir, taşıyabilir ve silebilirsiniz. Paket yazımı yeni bir olay değil ama işletim sistemiyle doğrudan bütünleştirilmesi, sistemin dengesini etkiliyor.

RESİM GALERİSİ: Slaytlara canlılık

Resim galerisi, içerisindeki hareketli slaytlar sayesinde artık daha eğlenceli ve temalarını değiştirebildiğiniz için daha güzel görünüyor. Resimlerin düzenlenmesi konusunda pek yetenekli değil. Resim işleme filtrelerinden temel olarak sadece bir otomatik düzeltme ve kırmızı göz düzeltmesi sunuyor. İşletim sisteminin bir parçası olması sayesinde bu işlemi yüz binlerce dosya üzerinde yüksek hızla tekrarlayabiliyor. Nero'daki benzer bir özellik, bu işi başarmak için daha fazla zamana ihtiyaç duyuyor. Hazırladığınız slaytları DVD'ye yazmak için yine DVD Maker programına başvuruyorsunuz.

VC-1: HD'ye hazır kodlama

Yeni video kodlayıcısı VC-1 sayesinde WMV9 ya da DivX'ten daha iyi bir sıkıştırma ve görüntü kalitesi elde ediyorsunuz. Video kodlama çeşitleri arasında teknolojinin ulaştığı son nokta ve MPEG4'ün takipçisi sayılan H.264 ile karşılaştırılabilecek kadar iyi. HD-DVD ve Blu-ray standartlarına göre düşündüğünüzde, VC-1 biçimini HD destekli oynatıcılarda çalıştırabiliyorsunuz.

VC-1'in beta sürümünün kodlayıcı güncellemesini, Media Player 11 yükleyerek edinebilirsiniz. Fakat VC-1'in ayarlarına ulaşamıyorsanız ve filmleri eskisi gibi dönüştüremiyorsanız, sebebini bilin: Microsoft, eskimiş kodlayıcı yazılımının yanında üst uç bir program çıkartmak istiyor, Windows Media Studio Edition. Bu yazılım herkesten çok, dönüştürmeyle yoğun olarak çalışan profesyonelleri sevindirecek; çünkü birçok optimizasyon filtresi ve film bölümlerinin yeniden kodlanması gibi özelliklere sahip.

DIRECTX 10: Daha iyi oyunlar

Multimedya için geliştirilen program kütüphanesinin bir sonraki sürümü, yeni oyunların geliştirilmesinde büyük bir atılım vaat ediyor. Bu sürüm, Vista'nın 2007 yılında piyasaya sürülmesiyle ortaya çıkacak ve DirectX 9'un en temel kısıtlamalarını ortadan kaldıracak. Bütün bu güzel yönlerine rağmen, DirectX 10 artık geriye doğru uyumlu olmayacak çünkü Microsoft'un söylediğine göre DirectX 10, XP ile çalışmayacak. Önümüzdeki sene sadece Vista'ya özel oyunların piyasaya sürüldüğünü görmemiz mümkün ve bu oyunlar bugüne kadar gölgede kalan tüm görsel özellikleri (ekran kartlarının elverdiğince) bize sunacak. Çünkü yeni yazılan Direct3D bağlantı noktasını temel alarak konuşursak, rendering konusunda daha esnek ve işlemciyle ekran kartı arasındaki dar geçişleri bertaraf edebilen bir teknikle karşı karşıyayız. Sonuçta PC oyunları, hiç görmediğimiz kadar gerçekçi bir görünüme kavuşacak. ■

Mete Pınar, mete@chip.com.tr

DIRECTX 10 **Geleceğin oyunlarında görsellik ve gerçekçilik zirveye çıkıyor.**

Çoklu çekirdek devri

Bu yılki IDF'e Intel işlemcilerdeki çoklu çekirdek teknolojisi damgasını vurdu. IDF'in nabzını sizler için tuttuk.

Yılda iki kez düzenlenen ve tüm dünyadan 1400'den fazla araştırmacıyı bir araya getiren Intel'in İş Geliştiriciler Forumu (IDF), yine dopdolu geçti. CHIP Test Merkezi olarak, her yıl olduğu gibi yine San Francisco'daydık. Dolaysıyla önümüzdeki aylarda hatta yıllarda bizleri bekleyen gelişmeleri yakından takip etme fırsatı bulduk.

Gelişmelerden en önemlisi kuşkusuz Intel'in dört çekirdekli işlemcileriydi. Bir önceki IDF'de kapalı kapılar ardında gösterilen bu işlemciler, bu yılki forumda gözler önünde serildi. Masaüstünden sunucu sistemlere kadar geniş bir yelpazede değişim sağlayan bu işlemciler, hayli beğeni topladı. Bununla birlikte mobil alandaki yenilikler de oldukça şaşırtıcıydı. Intel, Santa Rosa adlı yeni nesil Centrino platformunu bir önceki etkinlikte tanıtmıştı. Bu yılki etkinlikte ise ürünün detayları gösterildi. Santa Rosa'nın dört çekirdek teknolojisini desteklememesi ise başka bir yenilikti.

IDF'de sadece ürünler tanıtılmıyor, hazırlık aşamasındaki teknolojilere de yer veriliyor. Yeni teknolojilerden belki de en parlak olanı mikro mimariden, PC mimarisine ve yazılım gelişimine kadar köklü değişimleri beraberinde getirecek olan Tera Scale Computing adlı bir devreydi. Intel, Tera Scale çalışmasında, işlemciyle bütünleşen çeşitli ışık yalıtım teknolojilerine yoğunlaşmış. Buradaki mantık, bilgisayar ile birleşenleri arasındaki haberleşmeyi ve işlemciler arasındaki bağlantıyı doğrudan sağlamak. Böylelikle saniyede 1 terabit'lik veri çok daha hızlı işlenebiliyor. Bahsettiğimiz yenilik ilk bakışta belki çok şey ifade etmeyebilir ama bu teknoloji sayesinde önümüzdeki yıllarda 100 çekirdekli işlemcileri kullanmamız mümkün olacak.

Dilerseniz lafı daha fazla uzatmadan IDF'de ilgimizi çeken ve gelecekte bizi

45 nm MİMARİSİNE GEÇİŞ
İntel, 15 farklı ürünün şimdiden hazır olduğunu açıkladı.

bekleyen değişimlere kısaca göz atalım.

YENİ İŞLEMCİ MİMARİLERİ

45 nm mimarisi Ekim ayında start aldı

AMD, 2006 yılının sonunda 65 nm mimarisi ile üretilen Brisbane işlemcilerini piyasaya sunmayı hedeflerken, Intel 45 nm mimarisi hazırlıklarına başladığını IDF'de açıkladı. Bu oldukça önemli bir açıklama. Çünkü Intel bu sayede AMD'nin bir yıl önüne geçiyor.

Intel'in 2007'nin ikinci yarısında 45 nm mimarili işlemcilerde seri üretime geçeceğine kesin gözüyle bakılıyor. Intel'in CEO'su Paul Otellini konuyla ilgili yaptığı açıklamada, 45 nm mimarisine uygun üretilmiş 15 farklı ürünün şimdiden hazır olduğunu söyledi. Bu çeşitlilik, masaüstünden, mobil ve enterprize sınıfına göre sıralanmış geniş seçenek yelpazesini oluşturuyor.

Intel bu konuda o kadar iddialı ki, 45 nm mimarisinde üretilecek işlemcilerin isimleri bile hazır. Örneğin, masaüstü ve mobil kullanım için düşünülen işlemciler, "Penryn" adını almış bile.

Otellini, yaptığı konuşmanın ardından gerçekleştirdiği sunumda, Oregon'daki FAB11 fabrikasının bu yeni teknolojiye geçtiğini gösterdi. Ayrıca, Arizona'daki FAB32 ve İsrail'deki FAB28 kodlu fabrikaların da hazırlık aşamasında olduğuna ve bu fabrikaların 2008'in başında seri üretime hazır olacağına değindi.

Yeni cihazlar arasında 45 nm'lik SRAM yonga setleri de bulunuyor. Bu yonga setinin özelliği, üzerinde 1 milyar transistor bulundurması. Yapılan açıklamada, sistemin yapısında Metal Gate'li High-K-Gate adlı izolasyon malzemesinin kullanıldığına işaret edildi. Getirilen yenilik oldukça önemli bir gelişme. Normalde söz konusu değerlere ulaşabilmek için oldukça pahalı olan Tri-Gate transistor teknolojisinden yararlanmak gerekiyor. Oysa yeni teknolojiyle buna gerek kalmıyor çünkü High-K-Gate ile istenilen değerlere ulaşılabiliyor. Dolayısıyla Tri-Gate transistor teknolojisi, bir sonraki mimari değişime (32 nm) erteleniyor.

Yeni mimari değişimlerden sonra sıra yeni işlemcilere geldi. Her IDF'de olduğu gibi, yeni işlemcilerin görücüye çıkarılması geleneği bozulmadı.

QUAD CORE

2,66 GHz, dört çekirdekli işlemci "Kentsfield"

IDF'in en ilgi çeken yeniliği kuşkusuz Intel'in dört çekirdekli işlemcileriydi. İşlemciler masaüstü ve sunucu sistemler olmak üzere ikiye ayrılıyor. Masaüstü sistemler için düşünülen yeni işlemci Kentsfield olarak adlandırılmış. Sunucu ürünlere ise Cloverton adı verilmiş. Bu yenilik esasında şaşırtıcı değil. Çünkü Intel, aylar öncesinde ürünlerin teknik verilerini basına sızdırmıştı. Fakat getirilen yayın yasağı ile haftalarca beklemek zorunda kalmıştık. Nihayet tüm çıplaklığıyla inceleyebildiğimiz Quad Core işlemcilerin, 65 nanometre mimarisine sahip. Bunlardan Kentsfield, ilk olarak Extreme Edition (QX6700) olarak piyasaya sunulacak. Bu işlemci daha çok oyun çılgınlarına hitap edecek. Tahmin edeceğiniz üzere fiyatı da bir o kadar yüksek olacak.

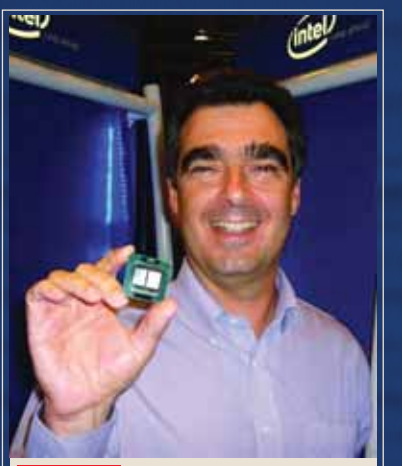

QX6900 Dört çekirdekli Kentsfield, Extreme Edition olarak da piyasaya sunulacak.

YONGA SETİ DEĞİŞMİYOR

I965 ve I975 yonga setleri yeni işlemcilerle uyumlu

IDF'de ayrıca Core2 QX6900 (3,2 GHz) olarak adlandırılan bir Quad Core işlemcinin de piyasaya sunulacağını öğrendik. Bu işlemci, i965 ve i975 yonga setleriyle uyumlu çalışabilecek. Bahsettiğimiz yonga setleri, şu an piyasada bulunan Core 2 Extreme işlemciler için de kullanılıyor. Fakat bizim için şaşırtıcı olan Intel'in i975 yonga seti üzerindeki ısrarıydı. Söz konusu i975 olduğunda dikkatli olmak gerekiyor çünkü bu yonga setlerinin eski ve yeni sürümleri bulunuyor. Dolaysıyla dört çekirdek için Core 2 Extreme işlemcileri çalıştıran bir anakart kullanmak şart. Pentium D için geliştirilen eski sürüm fakat aynı yonga setli anakartlar bu yeni işlemcilerle çalışmıyor.

Core 2 Extreme QX6700'nin diğer bir özelliği, Vanderpol, yani 32 ve 64 bit işletim sistemi desteğine ve yeni tip güç tüketim işlevlerine sahip olması. Yeni işlemcilerinin önemli özelliklerinden biri, dört çekirdeğin birbirinden bağımsız olarak güç tüketebilmeleri (Enhanced →

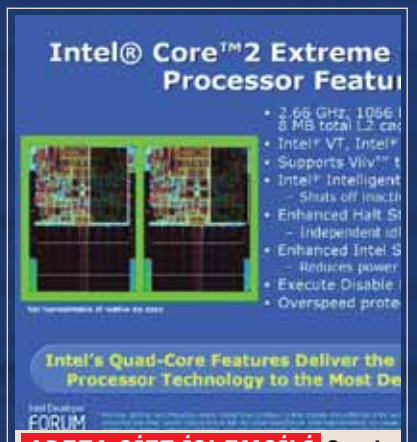

ADETA ÇİFT İŞLEMCİLİ Quad Core işlemciler iki DIE üzerinde ikişer çekirdeğe sahip.

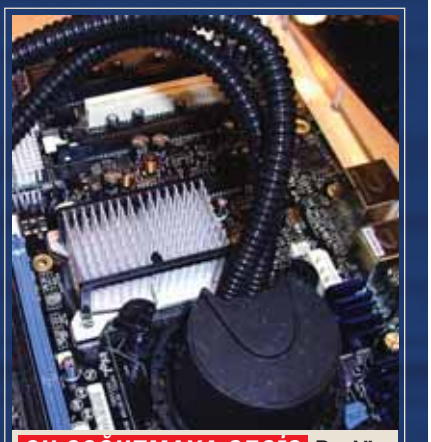

SU SOĞUTMAYA GEÇİŞ Bu tür çözümlere 2007 yılında sık sık rastlayacağız.

Diz üstünde yeni gelişmeler

Pentium M'in tasarımını yapan ve halen mobil platformların başında olan Mooley Eden, gerçekleştirdiği bir tanıtımda, Core2 Duo'lu bir dizüstü platformu, AMD'nin Turion 64X2 platformu ile yarıştırdı. Tanıtımda Turion'un en hızlı modeli TL-60 platformunun ancak en düşük Core 2 Duo platformu olan T2400'e yaklaşabildiği gözlemlendi.

Tanıtımın ardından Mooley Eden ile yapılan söyleşide Santa Rosa'da yer alan Merom (800 MHz FSB) işlemcisinin, günümüzün Merom işlemcisinden farklı olduğunu öğrendik.

Santa Rosa'da kullanılacak olan yeni Merom işlemcisi, farklı pin numarasına sahip olacak. Dolaysıyla bu işlemci eski yonga setli sistemlerde kullanılamayacak. Eden ayrıca, dizüstü sistemlerde Quad Core kullanımının henüz erken olduğuna değindi.

Neden olarak da, yeni işlemcinin güç tüketiminin yüksekliğini gösterdi. Eden, önümüzdeki aylarda yüksek performanslı sistemler geliştirileceğine de değindi. Bu sistemler daha çok oyunculara ve profesyonel iş istasyonu kullananlara yönelik olacak.

Ne var ki bu sistemler üretilirken ergonomi kaygısı geri plana itilecek. Unutmadan söyleyelim; IDF'de geleceğin dizüstü sistemlerinde HSDPA adlı bir haberleşme teknolojisine de yer verileceği belirtildi.

HSDPA teknolojisi Nokia tarafından geliştirilen bir HSDPA modül. Bu modül Intel'in Centrino dizüstülerine dahil edilecek. Bu sayede kullanıcılar HSDPA ağlarla bağlantı kurmak için ekstradan bir HSDPA kartı almayacak.

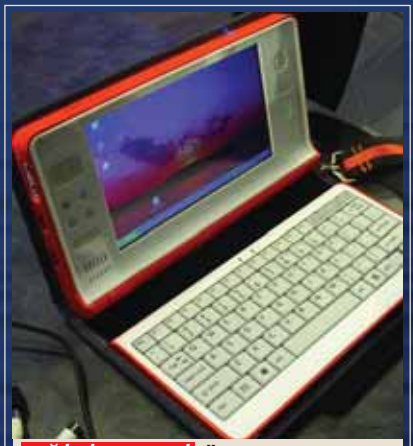

EĞİTİM PC'Sİ Öğrencilere yönelik ucuz PC sistemleri nihayet gün ışığına çıktı.

Halt State). Ayrıca bazı hesap birimleri otomatik olarak kapanabiliyor (Intelligent Power Capability) ve yapılacak işlem gücüne göre saat frekans değeri her bir çekirdek için farklı atanabiliyor (Enhanced Intel Speedstep).

50 YENİ KOMUT

SSSE3 ve SSE4 ile yeni komut setler

Intel, Pentium MMX teknolojisinden bu yana X86 komut setlerinde sürekli eklentilere gidiyor. Örneğin SSE2 komut setlerinin geliştirilmesiyle, multimedya alanında önemli değişimler yakalandı. 2004 yılında geliştirilen SSE3 komut setlerinin entegrasyonu ile tam 13 yeni komut eklendi ve bu sayede işlemcilerin performansında önemli artışlar gerçekleşti.

Gelenek, bu yılki IDF'de de bozulmadı. Quad Core işlemcilerin tanıtımının yanı sıra, GNI adlı komut setlerinden de bahsedildi. Açılımı Gesher New Instruction olan bu yeni komut seti, 32 nm mimarisine göre üretilen ve 2010 yılında piyasaya sunulması beklenen işlemcilerde kullanılacak. SSE4 olarak da adlandırılan bu değişim, 2007'de çıkacak olan Penryn, yani 45 nm işlemcilerde gerçekleşecek.

Intel, Quad Core işlemciler ve Digital Media Boost adlı teknoloji değişimi sayesinde, Core mimarisine, toplamda 50 adet komut eklemeyi başardı. Yeni komut setlerinin SSE4 olarak adlandırılacağı ortak bir kanıydı. Ancak Intel bu yeni komut setlerini SSSE3 (Supplemental Streaming SIMD Extension 3) olarak duyurdu. Değişiklik gerçekten şaşırtıcıydı.

SSSE3'e birçok vektör ve multimedya komutlarının yanı sıra, Strings, CRC ve POPCNT komutları da eklenmiş. Bu komutlar sayesinde ağ ortamı ve harici veri depolama birimlerindeki veri aktarma hataları ortadan kaldırılıyor. Buna ek olarak çekirdeklere paralel çalışmayı da sağlayan Compiler'lar eklenmiş. Yeni komut setleri Intel'in vPro konseptine de yeni bir güvenlik işlevi kazandırıyor. Fakat bu güvenlik işlevi ancak bir yazılım ile desteklendiği zaman önem kazanıyor. Symantec güvenlik yazılımları, ilk örnekleri bu fuarda sergiledi. Hatta Pat Gelsinger gerçekleştirdiği tanıtımda, phising yöntemiyle ele geçirilen bir şifrenin vPro destekli bir sistemde nasıl görünmediğini sergileyebildi.

45'DEN SONRA 32 nm 2007'nin ikinci yarısında 45 nm işlemcilerle tanışacağız. 32 nm mimarisi yolda.

vPRO DEMO

vPro ile hacker'lara geçit yok

Tanıtımda ilginç bir durum yaşandı. Sunumları ilgiyle izlenen Pat Gelsinger, hacker'ın bağlı olduğu sisteme 123987 kullanıcı adıyla giriş yaptı ve ardından da şifreyi yazdı. Şifre ekranda göründüğü anda bir kahkaha koptu. Girdiği şifre hacker'ın bilgisayarında "I Hate AMD" (AMD'den nefret ediyorum) olarak belirdi. Gönderme kimilerini hayli güldürürken bazı homurdanmalar da duyulmuyor değildi. Bu yılki IDF'de AMD ile fazlasıyla uğraşıldığı bir gerçek. Gelsinger ile yapılan söyleşide konu tekrar gündeme geldi. Gelsinger, rekabetin çok tırmandığını, belki de bu rekabet ortamında aşırıya kaçmış olabileceğini söyledi. Ardından herkesin beklediği an geldi. Artık mobil platformdaki değişimleri görebilecektik.

TEKNİK VERİLER

İki die üzerinde ikişer çekirdek

İki die üzerinde ikişer çekirdeğe sahip olan Kentsfield, 1.066 MHz'lik FSB değeriyle çalışıyor. Bu yapı, "Intelligent Die Pairing" olarak adlandırılıyor. Bu özellik esasında bir yenilik değil. Çünkü Presler kodlu Pentium D serisi işlemcilerde, tek bir die üzerinde çift çekirdek teknolojisi zaten kullanılmaktaydı. Intel'in uygulaması, iki Conroe işlemcisini tek bir işlemciye dönüştürmekten →

ibaret. Ancak bu yapı sayesinde 2 x 4 MB'lık bir önbelleğe ulaşılabiliyor. FSB değerinin 1.066 MHz olması, ürüne ekstra bir güç katıyor. İlerde bu değer 1.333 MHz'e kadar çıkacak ama şu an için 1.066 MHz de hayli yeterli; bu FSB değeriyle saniyede 8,5 GB'lık veri taşınabiliyor. Oysa Kentsfield sadece 5 Gb/sn'lik bölümü kullanıyor. Günümüzde kullanılan Conroe işlemciler, bu değerlerin ancak yarısıyla işlemleri gerçekleştiriyor.

Zaten bu değer artışı yeni işlemcinin tükettiği 130 watt'tan da anlaşılabiliyor. Conroe işlemciler, performansları kadar 65 watt'lık güç tüketmeleriyle de öne çıkıyordu. Bu yeni işlemcinin iki Conroe'dan oluştuğunu varsayarsak, 130 watt'lık güç tüketiminin nedenini kolaylıkla kavrayabiliriz.

AMD yüksek güç tüketimi nedeniyle söz konusu yeni teknoloji hakkında hayli olumsuz eleştirilere sahip. AMD'den gelen açıklamalar henüz üretim tarihi açıklanmayan yeni nesil işlemcisiyle gerçek bir Quad Core'un piyasaya sunulacağı yönünde. Intel ise bu açıklamalara karşı serinkanlı bir tavır sergileyerek, AMD'ye yanıt vermiyor. Belirtilen tek şey, yeni nesil işlemcilerin Noel'e yetiştirileceği yönünde.

SANTA ROSA

Yeni nesil Centrino

Santa Rosa platformuyla bir önceki IDF'de tanışmıştık. Dolaysıyla yonga seti, WLAN modülü ve benzer değişimler hakkında zaten belirli bir bilgi birikimimiz vardı. IDF'de bu yeni teknolojilerdeki değişimler daha ayrıntılı tanıtıldı. Tanıtılan ürünlerden en ilgi çekeni Flash belleklerdi. Ayrıca Santa Rosa'nın altında çalışan birçok kod adının ne anlama geldiği de anlatıldı. Örneğin Crestline, entegre grafik işlemcili GM965 yonga setine verilen isimdi. Crestline'ı farklı kılan özellik, ICH8M güney köprüsünü kullanıyor olması. Diğer bir farkı da, güç tüketiminde tasarruf için FSB değerinde gidilen değişiklikler. Örneğin işlem gücüne göre, FSB değeri 800 MHz'den 400 MHz'e kadar düşebiliyor.

ROBSON FARKI

Dizüstüler NAND ile çok daha hızlı

Tüm bunlar gayet başarılı. Fakat Santa Rosa'da esas ilginç olan Robson teknolojisiyle sistem performansının önemli ölçüde artıyor olması. Intel'in, Robson teknolojisiyle kast ettiği, NAND Flash'lar. Bu yeni teknoloji, önyükleme ve yükleme işlemlerini iki misli hızlandırıyor. İşlemin bu denli hızlanabilmesi, 256 MB'lık önbellek sayesinde gerçekleşiyor. Robson'un diğer bir avantajı ise "öğrenme" yetkisine sahip olması. Böylelikle sistem kullanıldıkça daha efektif bir çalışma gerçekleşiyor. Ne var ki bu yenilik sadece Vista işletim sistemi için düşünülmüş.

Tabii ki Santa Rosa bu sıraladıklarımızla sınırlı değil. Kedron isimli yeni WLAN modül sayesinde, 802.11n kablosuz haberleşme standardına da geçilmiş. Bu yeni standart, saniyede 300 Mb'lik veri aktarım hızına ulaşabiliyor. Intel bu entegrasyona geçişte oyalanmak istemiyor. Bu yüzden WLAN modülündeki değişiklik çok önemli. Ne de olsa Netgear, Linksys ve D-Link gibi üreticiler 802.11n ürünlerini piyasaya sunmaya neredeyse başlamak üzere.

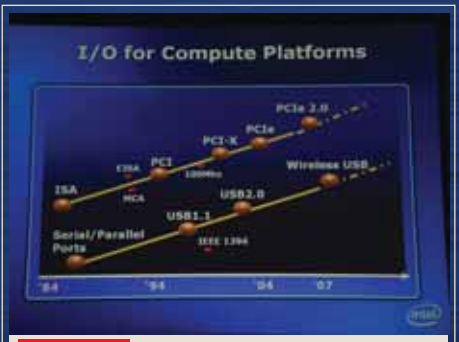

PCIe 2.0 Bu yeni standart saniyede 5 Gbit'lik veri aktarım hızı ile oldukça büyük ilgi çekmeyi başardı.

GENESEO

PCI Express'te yeni adım

Donanım birleşenleri olduğu kadar arabirimler de değişimlerden nasiplerini alıyor. Örneğin PCIe'nin yerine geçecek Geneseo teknolojisi gibi. Peki, nedir bu Geneseo? Geneseo, Intel ve IBM'in öncülüğünde geliştirilen ve PCI Express'in yeni sürümü olarak düşünülen bir arabirim.

Saniyede 5 Gigabit aktarım hızına ulaşabilen bu yeni standart, kullanımdaki PCIe 1.0'dan iki kat daha hızlı. Yenilik ilkin sunucu pazarında kullanılmak için düşünülmüş. Amacı, işlemcilerin uygulamalarını hızlandıran yazılımlara ve yan işlemcilerle doğrudan bağlantı sağlamak. Başarı sağlanması durumunda masaüstü sistemlerde de görülecek. Bu değişimi göz ardı etmemek gerekiyor. Çünkü söz konusu yenilikle, örneğin ekran kartları 225 hatta 300 watt'lık bir güçle beslenebilecek. Oysa günümüzde bu değer 75 watt'la sınırlı. Daha üst değerlerde güç harcayan ekran kartları, fazladan güç bağlantısına ihtiyaç duyuyor.

Bu güç bağlantısı sayesinde ancak 150 watt'a kadar çıkılabiliyor. PCIe 2.0'da görüleceği üzere teknoloji hala kendini üretmekle meşgul. Sürecin tamamlanamamasının nedeni ise →

NAND FLASH Bu yeni entegrasyon ile dizüstü sistemlerin ön yükleme işlemleri iki kat hızlanıyor.

INTEL VE YAHOO ELELE İntel ve Yahoo ortak bir çalışma ile bu taşınabilir PC sistemini üretti.

Intel vs AMD

Intel bu yılki IDF'de sahneye kendinden emin olarak çıktı. Hemen her konuşmada AMD'ye atıfta bulunuldu. Bunun örneklerinden birini Intel'in CTO'su Justn Rattner verdi. Rattner yaptığı konuşmada, yeni bir güç kayağı kavramından bahsetti. Bu yeni kavramda güç tüketimi önemli ölçüde düşürülüyor. Yapılan tanıtımda, Intel'in bir sunucu sistemiyle sarf ettiği güç tüketimi, AMD'li bir sunucu ile kıyaslandı. Intel kulanan sunucunun %14'e varan oranlarda daha az güç tükettiği gösterildi. Tanıtımın ardından Justin Rattner, eski güç kaynağını izleyicilere göstererek, cihazın artık bilgisayar çöplüğüne gitmesi gerektiğini söyledi. Sahnede bulunan çöp kutusuna bu ürünü atarken duraksayan Rattner, "Çöp kutusunda bir AMD Opteron işlemci görüyorum sanki" dedi.

Bu yılki IDF'de ilgimiz çelen bir başka olay, AMD'nin fuar sırasında bir etkinlik düzenlememesiydi. IDF'e yakın otellerde odalar tutulmamış, Intel'in davetlisi olarak fuara gelen editörlere bu odalar ziyarete açılmamış ve yeni ürünler sergilenmemişti.

GÜÇ TÜKETİMİNDE ÖNDE Intel'in yeni nesil sunucu sistemleri güç tüketimiyle de gözde.

yüksek frekanslı dijital sinyallerin zaman zaman titreşmesi. Bu yüzden de sinyal kalitesi yeterli düzeyde değil. Sıkıntılar, teknoloji üreten firmaların ortak çatı altında buluştuğu PCI SIG adlı organizasyonu sıkı bir çalışma kampına almış. Organizasyon, PCIe'nin ilk çıktığı zamanda yaşanan benzer sorunu en kısa zamanda çözmeyi başarmıştı. Geneseo, esasında AMD'nin HyperTransport temelli Torrenza teknolojisine karşı geliştirilmiş. Bu teknoloji Adaptec, Broadcom, nVidia, Cisco, Dell ve HP gibi firmalar tarafından hayli destekleniyor. İşin ilginci AMD'nin sıkı müttefiki Sun'ın bile bu projeyi desteklemesi.

GENESEO

Xeon Tulsa'nın yerine dört çekirdek destekli Tigerton

Sunucu pazarına değinmişken Xeon'dan bahsetmeden geçmeyelim. Çünkü Quad Core işlemcilerin çıkmasıyla, yol haritaları da önemli değişime uğradı. Örneğin Xeon Tulsa, beklenilenden çok daha erken geliyor.

Netburst mimarisinin son temsilcilerinden olan Tulsa, 16 MB L3 önbelleği ile yıl sonuna kadar piyasada olacak. Hatta HP, Proliant ML570 G4 adlı sunucu sistemiyle ürünü ilk kullanan isim olacak. Tulsa, Xeon sunucu ailesinde Shared Cache teknolojisini kullanan işlemcilerin son temsilcisi olacak. Her bir çekirdeğinde 1 MB L2 önbelleğe sahip olan işlemcinin, Intel'in yeni Core mimarisine karşı nasıl bir performans sergileyeceği henüz belirsiz.

Belli olan, Tulsa'nın tüm Xeon sunucu yapılarına uyumlu olmayacağı. 667 ve 800 MHz'lik FSB değerlerinde piyasaya sunulacak olan işlemci 150 watt'lık güç tüketimi ile çalışacak. Ürünün çekirdek hızı 3,4 GHZ'e kadar çıkabilecek ve HyperThreading teknolojisini de destekleyecek. Bu işlemci daha çok çoklu işlemcili sistemlerde kullanılacak. Örneğin HP'nin Proliant sunucusunda olduğu gibi.

Bu sunucu dört adet işlemci yuvasına sahip. Bunun anlamı toplam sekiz çekirdek ya da 16 Thread'in aynı anda kullanımı. Peki, sonra ne olacak? Hemen söyleyelim. 2007'nin ikinci yarısında Caneland (platform), Tigerton (işlemci) ve Clarksboro (yonga seti) adlı ürünler, Truland (platform), Twin Castle (yonga seti) ve Tulsa (Xeon 7100) işlemcinin yerini alacak.

KÜÇÜK SUNUCU SİSTEMLERİ

Woodcrest yerine Clovertown işlemcisi

Clarksboro adlı yonga seti, DDR2 667 MHz bellekler tarafından desteklenecek. Üzerindeki 64 MB'lık Snoop Filter önbelleği, FSB ile olan anlaşmazlıkları giderecek. Sistem bu sayede toplamda 16 işlemciyi destekleyebilecek.

Daha küçük sunucu sistemlerinde ise Woodcrest (Xeon 5100) yerine Clovertown işlemcisi kullanılacak. Tek işlemcili sistemlerde kullanılacak olan bu işlemci, Xeon 5300 olarak adlandırılacak. Xeon 5300 kendi içinde X5355, E5345, E5320 ve E5310 olmak üzere dört alt modele sahip olacak. Bu modeller 2,66, 2,33, 1,86 ve 1,6 GHz hızlarında çalışacak. Ürünün önbelliği ise toplamda 2 x 4 MB'lık değerler sunacak. Performansı tepe noktada olan modeller, 1.333 MHz'lik FSB değerinde çalışacak. Bunun dışında kalanlar ise 1.066 MHz ile işlem yapacak. Bu işlemcilerin yanı sıra, 1,6 GHz hızında ve kodu L5310 olan bir işlemci daha piyasaya sunulacak. Söz konusu işlemci 50 watt'tan az güç tüketecek.

GELECEĞE BAKIŞ

Yeni mikro mimariler, yeni işlemciler

Yeni mikromimarilerle 2008'den sonra tanışacağız. Intel, bu yıl sükse yapan Core mikromarisini, 2008'de Nehalm adlı mimariyle değiştirecek. Bu değişimden önce Core mimarisi 65'den 45 nm teknolojisine geçecek ve Penryn adını alacak. Nehalm tamamen farklı bir mimari olacak. Nehalm'in sonraki adımını Nehalm-C oluşturacak. 32 nm mimarisine dayanan bu mimari, 2010 yılında Gesher adlı işlemcilerle des- →

1975'TEN TAM DESTEK Yeni nesil Intel anakartlar dört çekirdekli işlemcilere uyumlu.

Core 2 Extreme Kentsfield'a karşı

Quad Core işlemcileri görüp de test etmeden dönmek olmaz. IDF'de kapalı kapılar ardında Quad Core işlemcisini Dual Core işlemciyle kıyaslama şansına sahip olduk. IDF etkinliği çerçevesinde 8 MB L2 önbellekli, 2,66 GHz hızda, 1.066 FSB'değerinde ve QX6700 Kentsfield işlemcili bir platform ile Core 2 Extreme (4 MB L2 önbellek, 2,93 GHz, FSB 1.066) işlemcili bir sistem bizi bekliyordu. Her iki sistemde de, Intel'in i975 yonga setli anakartı (BadAxe 2 Motherboard, D975XBX2 Rev 3.03), nVidia Geforce 7950 GX2 ekran kartı ve 2 x 1 MB'lık Corsair bellekler bulunuyordu. Hazır bulunan bu sistemlerde Bench mark programları önceden hazırdı. Bize düşen tek görev bu Benchmark'ları çalıştırmak ve test sonuçlarını not etmekten ibaretti.

Yaptığımız testlerde, Quad Core işlemcinin gerçekten üstün bir performans artışı sağladığını gördük. Fakat ilgimizi çeken bir özellik tek Thread'li uygulamalarda Core 2 Extreme işlemcisinin daha iyi sonuçlar almasıydı.

TEST SONUÇLARI: QUAD CORE, DUAL CORE'A KARŞI

Benchmark	QX6700 Kentsfield	Core 2 Extreme
Divx 6.2.5 with XMPEG 5.03 (sn)	77	106
Sony Vegas 7.0a Buld 5.03 (sn)	253	382
POV-ray Beta 15(pvengine-sse2.exe) (sn)	2.594	1.428
3ds MAx 8SP2 (sn)	49	80
PCMark 05 Prof overall (Build 1.1.0)	7.575	7.689
PCMark 05 Prof CPU (Buzild 1.1.0)	8.492	7.425
3DMark 06 Prof overall (Build 1.02)	8.910	8.281
3DMark 06 Prof CPU (Build 1.02)	3.981	2.508

teklenecek. Bu değişimin nedeni, watt başına düşen performans miktarını arttırmak. Intel geçen yıldan bu yana konu üzerine fazlasıyla eğiliyor.

Düşük bir güç tüketimi ile yüksek bir performans için önemli çalışmalar başlamış durumda. Bu yüzden her iki yılda bir, yeni bir mikro mimari geliştirilmesi hedefleniyor. Gesher işlemcisiyle de amaçlanan bu. Çünkü Gesher, günümüz işlemcisine kıyasla watt başına %300'lük bir performans artışı sağlıyor. IDF'de silikon teknolojisinin ana buluşundan da bahsedildi. Konuşmayı yapan Intel'in CTO'su (Chief Technology Officer) Rattner, dünyanın ilk programlanabilir TeraFLOP işlemcisi tera ölçekli araştırma prototipinin detaylarını açıkladı. 80 basit çekirdeğe sahip ve 3,1 GHz hızda çalışan bu işlemci, terabyte boyutlardaki verileri çekirdekten çekirdeğe ve çekirdekle bellek arasında yüksek hızda taşıyabiliyor.

Rattner, bu sayede de Teraops düzeyde bir performans artışı, saniyede terabyte'lık bellek bant genişliği ve saniyede terabit'lik bir I/O kapasitesine ulaşılabildiğinden bahsediyor.

HYBRID SILICION

Saniyede 1 Terabit'lik veri aktarım hızı

İlgimizi çeken diğer bir konu ise California Üniversitesi'ndeki araştırmacılarla yürütülen ve daha yeni duyurulan Hybrid Silicion Laser teknolojisiydi. Hybrid Silicon Teknolojisi yüzlerce Hybrid Silicon Laser'ı, diğer silikon fotonik komponentleri ile tek bir silikon yongası üzerinde entegre edebiliyor. Böylelikle bilgisayardaki işlemciler arasında, bilgisayarlar arasında ve veri merkezlerindeki sunucular arasında saniyede 1 terabit'lik veri iletim hızı sağlanabiliyor. Yapılan tüm Benchmark'larda Intel'in ne kadar güçlü olduğu gösterildi. Anlaşılan Intel, önemli bir avantaj yakalamış durumda ve bu avantajı kaptırmaya niyetli değil. Bu yüzden AMD'ye de kolay kolay ulaşamayacağı bir fark atma peşinde.

OVERCLOCK

Su soğutma ile 3 GHz'e ulaşmak

Unutmadan belirtelim; Extreme Edition işlemcilerin diğer ürünlere göre farkı, çarpan kilitlerine sahip olmamasından kaynaklı. Böylelikle bu işlemcilere overclock yapmak oldukça kolaylaşıyor. Aynı durum Kentsfield (QX6700) için de geçerli. Dolaysıyla 2,66 GHz'de çalışan işlemci, su soğutma yardımıyla 3 GHz'de çalıştırılabiliyor. Fuar alanında su soğutma ile çalışan ve 3,5 GHz'e overclock ile yükseltilmiş olan bir Kentsfield işlemcisini görme şansına sahip olduk.

Fakat Intel, her ne kadar overclock desteklese de, işlemcide doğacak hasarda sorumluluk almıyor. Dolaysıyla overclock yapıldığında işlemci garanti dışı kalıyor. Evet, bir IDF de bu yeniliklerle geldi geçti. Çoklu çekirdekli işlemcilerle yeni arabirim ve haberleşme teknolojileri için çalışmalar hızlanmış durumda. AMD'nin hemen her konuşmacı tarafından açıkça hedef alınması ise açıkçası şaşırtıcıydı.

Ecevit Bıktım, MCSA +MCSE, evcevitb@chip.com.tr

CORE 2 VS KENTSFIELD Kapalı kapılar ardında Kentsfield sistemlerini test etme şansına sahiptik.

3,5 GHz'E OVERCLOCK Kentsfield çok rahat bir şekilde 2,66 GHz'den 3,5 GHz'e Overclock edilebiliyor.

Uygun fiyatlı depolama araçları

Yazılabilir DVD medyaları kullanmanız için gereken dahili ve harici toplam 14 adet DVD yazıcıyı test ettik.

Fiyat açısından uygun şartlarla sunulan DVD yazıcılar, geniş yazma ve okuma biçimi yelpazeleriyle da göz dolduruyor. Medyaların kapasite ve fiyatlarının da uygun olması, kullanıcıların tercihinde ilk rolü oynuyor. Son altı ay içersinde ülkemizde en çok satılan optik cihazların başında gelen DVD yazıcılar, diğer optik cihazların (CD yazıcı, Combo vb.) pabucunu dama attı. DVD yazıcıların avantajlarının başında birden fazla optik kayıt ortamını (DVD-R / +R / -RW / +RW/ -R DL / +R DL, DVD-RAM , CD-R / RW) desteklemesi geliyor. Bu sayede tek bir cihazla tüm işlemlerini gerçekleştirebiliyorsunuz.

DVD MEDYA KALİTESİ

Kaliteli DVD kullanmanız şart

Ucuz DVD'ler birçok kullanıcı için parlak bir çözüm. Bu DVD'lerin çoğunda marka ismi bile yer almıyor. Verilerinizi bu kısa ömürlü DVD medyalara yazmaktansa, çok az bir ücret farkıyla markalı, uzun ömürlü ve her DVD yazıcı tarafından kolaylıkla çalıştırılabilen DVD medyalara yazmalısınız. Böylece verilerinizin gelecekteki sağlığı büyük oranda güvence altına alınıyor. Test Merkezi olarak, ülkemizde herkesin kolaylıkla erişebileceği, hem fiyat hem de kalite açısından uygun bir marka olan DMS firmasının yazılabilir DVD'leriyle testimizi gerçekleştirdik.

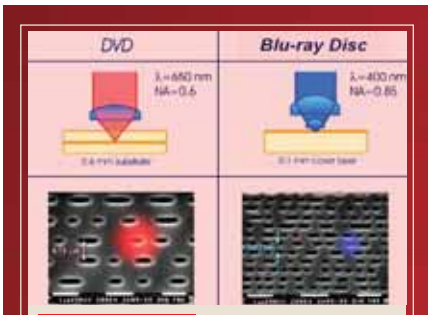

LAZER FARKI DVD'lerde kırmızı lazer ve Blu-ray disklerde mavi lazer teknolojisi kullanılıyor.

BİÇİM DESTEĞİ

DVD yazıcıların biçim desteği yeterli

Artı ve eksi kaydedilebilir DVD tartışmaları sona erdi. Çünkü artık tüm DVD yazıcıların bu biçimlere desteği var. Testimize katılan ürünlerden sadece birkaçında DVD- RAM desteği bulunmuyor. Günümüzde en çok tercih edilen biçimler DVD +R ve –R. Bu medyaların kolay bulunabilmesi ve fiyatlarının uygunluğu en çok tercih edilenler arasında olmasını sağlıyor. Kullanıcılar yazdıkları veriyi silip tekrar yazma işine ısınamadılar. Çift katman medyalara olan ilgi geçtiğimiz yıla göre bir hayli arttı. Fiyatları biraz yüksek gibi görünse de, önümüzdeki günlerde ürün fiyatlarının düşeceği ve makul bir seviyeye çekileceği kesin. Kul-

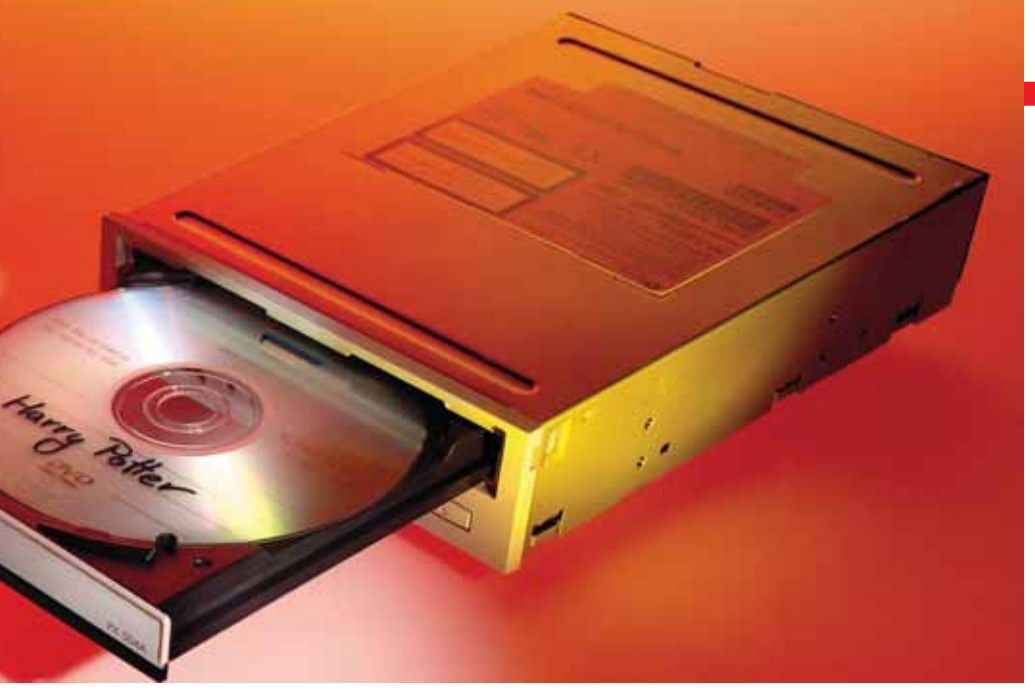

BLU-RAY DİSK 25 GB ve üzeri kayıt kapasitesine sahip bu diskler, teknolojinin vazgeçilmezlerinden olacak.

lanıcıların aklındaki diğer bir konu da 4,7 GB kapasiteli yazılabilir bir DVD'ye neden 4,7 GB veri yazılamadığı. Sabit disk verileri saklamak için hesap yaparken ikili sayı sistemini, DVD disk ise ondalık sayı sistemini kullanıyor. Bu sebepten ikilik sayı sisteminde 1 GB, 1.073.741.824 byte, onluk sayı sisteminde ise 1 GB, 1.000.000.000 byte anlamına geliyor. Dolayısıyla 4,7 GB kapasiteli bir DVD +R medya, aslında 4,37 GB kapasiteye sahip.

YENİ DİSKLER KAPIDA

Blu-ray disklere daha çok zaman var

Kullanıcıların günden güne artan kapasite gereksinimi, depolamada kullandıkları ortamlara yansıyor. 2007 yılında dünya genelinde kişi başına düşen ortalama veri depolama alanının 200 GB olacağı düşünülüyor. Geçmişte bu gereksinim için CD kullanılıyordu, günümüzde ise yerini DVD'ye bıraktı ve gelecekte Blu-ray ya da HD-DVD medyalar kullanacağız. Bu üç optik medya arasında depolama ortamları ve yazma biçimleri farkı var. 700 MB kapasiteli CD'ler hala kullanımda ama kapasite ve yedekleme süresi açısından pek uygun değil. DVD'ler ise 4,7 GB kapasiteye sahip ve bu veriyi beş dakikaya yakın bir sürede yazabiliyor. Eğer çift katman DVD kullanırsanız, bu kapasite 8,5 GB'a çıkıyor. Blu-ray diskler kapasite bakımından ilgi çekici. 25 ve 50 GB kapasiteye sahip bu disklerin fiyatları çok pahalı. Disklerin fiyatları 45 dolardan başlarken, yazıcıya 900 $'dan fazla bedel ödeyeceğimizi de düşünürsek, pek de makul gözükmüyor.

FIRMWARE GÜNCELLEME

Eski DVD yazıcıları güçlendirin

DVD yazıcılarınızın uyumsuzluk problemlerini çözmek, performans ve okuma becerilerini artırmak için üretici firmaların veya bu işe gönül vermiş kişilerin geliştirdiği firmware sürümleri bulunuyor. Firmware sürümlerini yüklerken uymanız gereken bazı önemli kurallar var. Bu kurallara uymazsanız DVD yazıcınıza "elveda" diyebilirsiniz. DVD yazıcınızın modelini ve üzerindeki firmware sürümünü bilmeniz gerekiyor. Daha sonra internet üzerinden sürücünüz için doğru firmware'i araştırıp bulmalısınız. Bunu araştırırken dikkat edeceğiniz en önemli konu, sürücü üzerindeki firmware'den eski bir sürüm edinmemeniz. Firmware'i bulduktan sonra birlikte gelen dosyaları iyi okumalısınız. Firmware'lerin marka ve modellere göre ayrı ayrı yükleme talimatları bulunuyor. Firmware yükseltmesi sırasında sürücünüzde kesinlikle disk bulundurmayın. Yükleme sırasında elektrik kesilmelerinden doğacak sorunu önlemek için mümkünse bir UPS kullanın. Üretici firma tarafından üretilmeyen bir firmware yüklemek istiyorsanız, size tavsiyemiz bu firmware'i daha önceden yükleyen kullanıcıların yorumlarını okumanız.

CHIP **Test sonucu**

A.Yavuz Şahin,
Yavuz@chip.com.tr

■ 14 ürünün katıldığı DVD yazıcı testimizde CD ve DVD yazma hızları büyük önem taşıdı. Katılımcıların tümü birbiriyle bir hayli çekişti ama DVD okuma ve yazma puanlarında bizden tam puan alan LG GSA-H10N, testimizin birincisi oldu. Ardından gelen ürünlerin puanlarının da ondan aşağı kalmadığını söylemeliyiz. İkinci sıradaki Samsung SH-S182D, uygun fiyatıyla dikkat çekti. Testimize katılan Nec marka ürünlerin tümünde DVD-RAM medya desteği bulunuyordu. Diğer ürünlerin bazılarında bu desteği göremedik. Philips'in ürünleri ise başarılı teknik destek ve dokümantasyonla bir adım öne çıktı. Ayrıca harici DVD yazıcı kategorimizde Philips SPD3000CC'nin dâhili yazıcılardan aşağı kalmadığını gözlemledik. Taşınabilirlik özelliği bakımından Onixon SDV 81 diğer ürünler arasından sıyrılmayı başardı.

KATALOG OLUŞTURMA

DVD disklerinizi dizinleyin

"Şu filmim hangi DVD'de? Şu veriyi nereye yazmıştım?" Bu soruları birçok kez kendinize soruyorsanız size tavsiyemiz bir dizinleme programı kullanmanız olacak. DVD dizinlemek için kullanabileceğiniz birçok program bulunuyor. Bu programlardan en beğendiğimiz ise "Where Is It". Program, isteğiniz üzere DVD'inizdeki dosyaların isimlerini saklayıp bir katalog oluşturuyor. Bu sayede aradığınız her dosyanın hangi DVD'de olduğu ve DVD üzerindeki yolunu kolaylıkla bulabiliyorsunuz. Kolay kurulum ve kullanım özelliklerine sahip bu programın, kısıtlamalı sürümünü bu ayki DVD'miz içersinde bulabilirsiniz.

CHIP-CODE ⊙ WHERE IS IT →

Dâhili DVD yazıcılar

Plextor PX-760A: DVD ve CD yazma puanlarıyla dikkat çeken cihaz, 18X DVD yazma hızıyla profesyonel bir çözüm sunuyor. Ürünün DVD medyalarda olduğu gibi çift katman DVD medyalara da yazma hızı arttırılarak 10X'e çıkartılmış. 2 MB tampon belleği bulunan ürün, birçok özelliğe sahip. Media Quality Check özelliği sayesinde boş diskinizin kalitesini ölçebiliyor veya Q-Check özelliğiyle boş ve yazılı medyaları kontrol edebiliyor. Başarılı medya uyumu özellikleri gösteren Plextor, yazma testlerimizde de üst düzey sonuçlar elde etti.

Nec ND-4571A: Piyasadaki tüm optik disk biçimlerini destekleyen ND-4571A, üst seviye bir DVD yazıcı çözümü. DVD yazma hızındaki test birinciliğini birkaç saniye ile kaçıran ürün DVD-RAM medya desteğine de sahip. Labelflash teknolojisiyle uyumlu DVD disklerin üzerine lazer ile grafik baskı yapabilen ürün oldukça ilgi çekici. Bu özelliği sahip DVD yazıcılar arasında uygun fiyata sahip olması, cihazın tercih nedenlerinden sadece biri.

Nec ND-4570A: Testimizde 92 puan alarak 5'inci sıraya oturan ND-4570A, gerek donanım özellikleri gerekse DVD yazma hızı açısından başarılı bir ürün. Yazdığı DVD'leri Just Link koruma teknolojisi ile koruyan cihaz, bu konuda oldukça başarılı. Ayrıca ürünle Nero Express 6 ve In CD yardımcı programları geliyor.

Philips SPD1400BD: Üzerinde siyah ön kapak bulunan SPD1400BD şık bir tasarıma sahip. 10 dilde adım adım kurulum kılavuzuyla gelen ürünün paket içeriği de oldukça kapsamlı. Testimize katılan ürünlerin yazılım bile vermemesi üzücü ama Philips firması bu eksiği kapatmayı bilmiş. DVD yazarken beraberinde kullandığı Seamless Link teknolojisiyle başarılı bir performans →

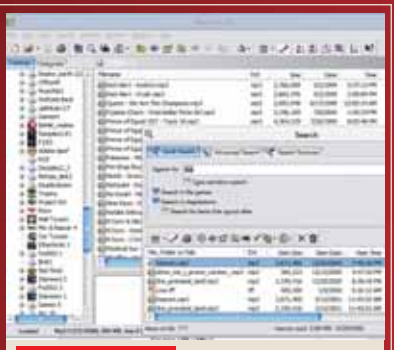

WHERE IS IT? DVD'lerinizdeki verileri listelemeye yarayan başarılı bir yardımcı program.

GÜNCELLEME Firmware güncellemelerin bulunduğu sitelerden veya forumlardan yardım alabilirsiniz.

DAHİLİ DVD YAZICILAR

» TEST BİRİNCİSİ

TEST BİRİNCİSİ CHIP TEST MERKEZİ 11/2006

CHIP PUANI

FİYAT / PERFORMANS iyi

FİYAT 38 $ + KDV
BİLGİ İÇİN
www.ufotek.com.tr

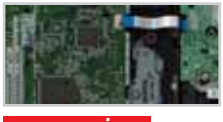

SUPER LİNK Yazma hatalarının önüne geçiyor.

+ Yüksek perf.
+ Yazılım desteği
+ Medya uyumu

LG GSA-H10N
DVD yazıcı arayanlara güvenilir ve hızlı çözüm sunuyor.

■ DVD yazma ve okuma performansında testimize giren 14 yazıcıyı geçerek tam puan alan LG GSA-H10N kullanıcılara güvenilir bir DVD yazıcı çözümü sunuyor. 145 ms DVD erişim süresine sahip ürünün bir diğer özelliği de SuperLink teknolojisi sayesinde yazma sırasındaki hataları başarıyla önlemesi. DVD-RAM desteğinin yanı sıra değişik medyalarla yaptığımız okuma testlerinde de başarılı sonuçlar göstermesi, ürünün birinciliği hak etmesindeki nedenlerinden bir diğeri. Birlikte gelen Cyberlink DVD Solution yazılım CD'si, içinde dokuz ayrı program bulunduruyor. Bu dokuz farklı yazılım ile birçok yazma işlevi kolaylıkla gerçekleştiriliyor.

DAHİLİ DVD YAZICILAR

» UYGUN FİYAT

UYGUN FİYAT CHIP TEST MERKEZİ 11/2006

CHIP PUANI

FİYAT / PERFORMANS çok iyi

FİYAT 33 $ + KDV
BİLGİ İÇİN
www.samsung.com.tr

FIRMWARE Ürünün web sitesinden güncellenebiliyor.

+ İ. sistemi desteği
+ Erişim süresi
+ Ekonomik

Samsung SH-S182D
Uygun fiyat ve yüksek performanslı DVD yazıcı çözümü.

■ Test birinciliğine yaraşır bir performans sergileyen Samsung SH-S182D, az bir puan farkıyla birinciliği kaçırıp ikinci sıraya yerleşti. Üstün performansının yanı sıra fiyat açısından çok makul satın alınabilirlik sunması ürünü uygun fiyat birincisi yaptı. En büyük özelliklerinden biri 18X hızla DVD yazabilmesi. 18X destekleyen yazılabilir medya bulmak hayli zor. Bu yüzden testlerimizde 16X medyalar kullandık. Ürünle gelen bir yazılım olmaması kötü. Ama medya uyum testlerinde bizden tam puan aldığını söylemeliyiz. Testimize katılan 14 yazıcı arasında test ikinciliğini ve uygun fiyat birinciliğini alması cihazı diğerlerinden ayırmaya yetiyor.

elde ettiğimiz ürün, böylelikle yazma hataları sonucunda ortaya çıkan veri kaybının önüne geçiyor. Üründe ayrıca Nero Oem Suite yardımcı programları bulunuyor.

Samsung SH-S162L: En önemli özelliği, gürültüyü azaltmak için kullanılan denge sistemi (Automatic Ball Balancing System). Bu sistem sayesinde yazma sırasında ortaya çıkan titreşimden oluşacak hatalar engellenmiş oluyor. Light Scribe özelliğini de barındıran ürünle, DVD veya CD üzerine grafik baskı yapmanız mümkün.

Plextor PX-755A: Gerek DVD okumada gerekse DVD yazmada başarılı sonuçlar veren ürünün tek eksiği DVD-RAM desteğinin bulunmaması. Kullanıcıların DVD-RAM medyaları hemen hiç tercih etmediğini düşünürsek bu, ürüne büyük bir eksiklik getirmiyor. Yazılım desteği oldukça iyi olan ürünü aldığınızda, ekstra bir program kullanmanıza gerek yok. Cihaz ayrıca ekstra siyah kapakla geliyor. Kullanıcılar kasaların rengine göre seçim yapma özgürlüğüne sahipler.

LITE-ON SHM-165P6S: CD yazma puanında en yüksek sonucu alan Lite ON ne yazık ki DVD yazma puanında o kadar iyi bir sonuç elde etmedi. Birlikte bir yazılımın da gelmemesi üzücü. Ancak makul fiyatıyla kullanıcıların ilgisini çekmesin mümkün.

Sony AW-G170A: Sessiz açılıp kapanan bir mekanizmaya sahip ürünün başarı değerleri orta düzeyde. Tüm DVD medyaları desteklemesi beğendiğimiz bir özelliği oldu. Ayrıca DVD yazma hızında da ortalamanın üstünde bir performansa sahip.

Harici DVD yazıcılar

Nec ND-4571X: Dâhili DVD yazıcılardan aşağı kalmayan Nec ND-4571X, test birinciliğini çok az bir puanla kaçırdı. USB arabirim üzerinden kolayca bağlayacağınız ürünün güç beslemesi adaptörle sağlanıyor. Boyutlar ve ağırlığı göz önünde bulundurulursa ürünü sürekli yanınızda taşımanız mümkün değil. Ofis içersinde kullanacak harici bir DVD yazıcı arıyorsanız, tavsiye edebiliriz. Ürün ile gelen sürücü CD'sinin yanı sıra Nero Express 6 ve In CD4 yardımcı programları da beraberinde geliyor.

Onixon SDV 81: Boyutlar ve ağırlık açısından uygun değerler sunan Onixon SDV 81'i yanınızda rahatlıkla taşıyabilirsiniz. Yazma ve okuma hızları diğer yazıcılara göre düşük. Ama ergonomik yapıya sahip bir DVD yazıcı arıyorsanız, Onixon sizin için biçilmiş kaftan. →

LIGHTSCRIBE Philips firmasının geliştirdiği lightscribe teknolojisiyle DVD üzerine baskı yapabiliyorsunuz.

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT / PERFORMANS
iyi

TEST BİRİNCİSİ CHIP TEST MERKEZİ 11/2006

Philips SPD3000CC: Hızlı ve harici

DVD yazıcı almak isteyenler için uygun fiyat ve performansının yanı sıra harici bir yazıcı çözümü oluşturuyor.

FİYAT 73 $ + KDV
BİLGİ İÇİN www.philips.com.tr

ŞIK TASARIM Ürünün dış tasarımı, kullanıcıların ilgisini çekmekte başarılı bir rol oynuyor.

+ Yüksek performans
+ Başarılı pil ömrü
+ Tam donanımlı

■ Harici DVD yazıcıların kullanım ortamları çoğunlukla ofis uygulamalarına yönelik oluyor. Ofis içersinde tek bir harici yazıcıyla birçok bilgisayarın optik sürücü ihtiyacı karşılanabiliyor. Bu tarz bir yazıcı olan Philips SPD3000CC'yi performans açısından dâhili yazıcılardan ayırmak mümkün değil. Ürün, testimizdeki birçok dahili DVD yazıcıdan daha hızlı. 16X DVD yazma hızına sahip olması bunun en büyük etkenlerinden. Koruma yöntemi olarak SeamlessLink teknolojisini kullanan ürün bu konuda oldukça başarılı. Yüksek dosya sayılarında dahi yazma performansında aynı süreleri elde ettik 8X DVD+DL, 6X DVD+DL yazma hızlarına sahip olan yazıcı, Türkçe kurulum kılavuzu ve Nero Oem Suite yardımcı programlarıyla birlikte geliyor. USB 2.0 arabirim üzerinden kolaylıkla kurulan ürünün kablolarını bilgisayarınıza bağlamanız yeterli. Tek dezavantajı ürünün boyutları ve ağırlığı. 165 x 240 x 55 mm'lik boyutları ve 1,5 kg'lık ağırlığıyla cihazı mobil olarak kullanmanız pek mümkün değil. Ama harici bir DVD yazıcıyla kısa sürede DVD yazmak istiyorsanız, Philips SPD3000CC'den iyisi yok.

Dâhili DVD yazıcılar

DVD yazıcılar	SIRA 1	SIRA 2	SIRA 3	SIRA 4	SIRA 5	SIRA 6	SIRA 7
Marka Model	LG GSA-H10N	Samsung SH-S182D	Plextor PX-760A	Nec ND-4571A	Nec ND-4570A	Philips SPD1400BD	Samsung SH-S162L
Firma	Ufotek	Koyuncu, Kont, Armada	Mikrobeta	Sky	Sky	Philips Türkiye	Koyuncu, Kont, Armada
Tel	(212) 336 61 00	(216) 528 88 88	(312) 467 75 04	(216) 422 75 05	(216) 422 75 05	(800) 261 33 02	(216) 528 88 88
İnternet	ufotek.com.tr	samsung.com.tr	mikrobetabilgisayar.com	sky.com.tr	sky.com.tr	philips.com.tr	samsung.com.tr
Fiyat	38 $ + KDV	33 $ + KDV	135 $ + KDV	45 $ + KDV	38 $ + KDV	45 $ + KDV	45 $ + KDV
Toplam Puan	94 Puan	92 Puan	92 Puan	92 Puan	92 Puan	91 Puan	91 Puan
DVD okuma performansı puanı	100	90	82	94	91	79	82
CD okuma performansı puanı	95	89	90	81	77	94	87
DVD yazma puanı	100	99	95	99	100	92	97
CD yazma puanı	85	87	95	87	86	88	90
Donanım özellikleri	94	100	97	100	100	94	96
Ergonomi	90	90	95	95	95	100	90
Servis ve dökümantasyon	90	85	90	85	90	100	95
Fiyat/Performans	iyi (89)	çok iyi (100)	kötü (24)	orta (73)	iyi (87)	orta (73)	orta (73)
Teknik veriler							
Arabirim	EIDE	EIDE	EIDE	USB	EIDE	EIDE	EIDE
DVD yazma biçimi	DVD RAM DVD-R/RW DVD+R/RW DVD-R DL DVD+R DL	DVD RAM DVD-R/RW DVD+R/RW DVD-R DL DVD+R DL	DVD-R/RW, DVD+R/RW, DVD-R DL, DVD+R DL	DVD RAM, DVD-R/RW, DVD+R/RW, DVD-R DL, DVD+R DL	DVD RAM, DVD-R/RW, DVD+R/RW, DVD-R DL, DVD+R DL	DVD-R/RW, DVD+R/RW, DVD-R DL, DVD+R DL	DVD-R/RW, DVD+R/RW, DVD-R DL, DVD+R DL
DVD yazma hızı (DVD-R / DVD+R)	16 / 16	18 / 18	18 / 18	16 / 16	16 / 16	16 / 16	16 / 16
DVD yeniden yazma hızı (DVD-RW / DVD+RW)	6 / 8	6 / 8	6 / 8	6 / 8	6 / 8	6 / 8	6 / 8
DVD okuma hızı	16	16	16	16	16	16	16
DVD DL yazma Hızı (DVD-R DL / DVD+R DL)	4 / 4	8 / 8	10 / 10	8 / 8	8 / 8	4 / 8	6 / 8
CD yazma hızı	40	48	48	48	48	48	48
CD yeniden yazma hızı	24	32	24	32	32	32	32
CD okuma hızı	40	48	48	48	48	48	48
Bellek	2	2	2	2	2	2	2
Koruma yöntemi	SuperLink	Buffer Under Run F.	BURN-Proof	Just Link	Just Link	Seamless Link	Buffer Under Run F.
Belirtilen CD erişim süresi	125	110	100	140	140	120	110
Belirtilen DVD erişim süresi	145	130	150	160	160	140	130
Birlikte gelenler	Cyberlink	yok	Plextools, Ashampoo Genie Soft, interVideo, ekstra ön kapak, kurulum kılavuzu	yok	Nero Express 6 In CD	Kurulum Kılavuzu Nero Oem Suite	Nero Express 6, In CD4
Garanti süresi	2	2	2	2	2	2	2
Test sonuçları							
DVD Tach							
Ortalama aktarım oranı	16.702	12.580	12.099	16.000	16.109	12.548	12.221
Erişim süresi	105	100	114	115	123	125	115
CD Tach							
Ortalama aktarım oranı	5.057	3.575	4.667	4.523	4.196	5.412	3.572
Erişim süresi	99	83	100	123	124	109	86
DVD kopyalama							
Sabit diskten	370	368	389	373	369	391	378
Video DVD	306	311	323	309	309	342	316
CD kopyalama							
Sabit diskten	187	179	170	183	184	182	180
Müzik CD'si	179	171	158	176	177	171	167

● Var — Yok Zirve sınıfı: 100-90 puan Üst sınıf: 89-75 puan Orta sınıf: 74-45 puan Alt sınıf: 44-0 puan * index: (212) 312 05 05

Dahili DVD yazıcılar

Harici DVD yazıcılar

DVD yazıcılar	SIRA 8	SIRA 9	SIRA 10	SIRA 11	SIRA 1	SIRA 2	SIRA 3
Marka Model	Plextor PX-755A	Sony AW-G170A	LITE-ON SHM-165P6S	Nec AD-7170A	Philips SPD3000CC	Nec ND-4571X	Onixon SDV 81
Firma	Mikrobeta	Penta	Datagate	Sky	Philips Türkiye	Sky	Sky
Tel	(312) 467 75 04	(216) 528 00 00	(212) 321 41 41	(216) 422 75 05	(800) 261 33 02	(216) 422 75 05	(216) 422 75 05
İnternet	mikrobetabilgisayar.com	penta.com.tr	datagate.com.tr	sky.com.tr	philips.com.tr	sky.com.tr	sky.com.tr
Fiyat	89 $ + KDV	39 $ + KDV	37 $ + KDV	41 $ + KDV	73 $ + KDV	89 $ + KDV	139 $ + KDV
Toplam Puan	91 Puan	89 Puan	88 Puan	88 Puan	92 Puan	91 Puan	64 Puan
DVD okuma performansı puanı (%15)	81	88	99	89	69	89	62
CD okuma performansı puanı (%10)	91	77	92	79	100	77	42
DVD yazma puanı (%25)	98	95	66	87	96	96	56
CD yazma puanı (%20)	90	84	100	84	89	87	51
Donanım özellikleri (%10)	90	100	96	98	96	100	76
Ergonomi (%10)	95	90	90	95	100	95	95
Servis ve dökümantasyon (%10)	90	85	85	85	100	90	90
Fiyat/Performans	kötü (37)	iyi (82)	iyi (85)	iyi (77)	çok iyi (100)	iyi (89)	orta (54)
Teknik veriler							
Arabirim	EIDE	EIDE	EIDE	EIDE	USB	USB	USB
DVD yazma biçimi	DVD-R/RW, DVD+R/RW, DVD-R DL, DVD+R DL	DVD RAM, DVD-R/RW, DVD+R/RW, DVD-R DL, DVD+R DL	DVD RAM, DVD-R/RW, DVD+R/RW, DVD-R DL, DVD+R DL	DVD RAM, DVD-R/RW, DVD+R/RW, DVD-R DL, DVD+R DL	DVD-R/RW, DVD+R/RW, DVD-R DL, DVD+R DL	DVD RAM, DVD-R/RW, DVD+R/RW, DVD-R DL, DVD+R DL	DVD RAM, DVD-R/RW, DVD+R/RW, DVD-R DL, DVD+R DL
DVD yazma hızı (DVD-R / DVD+R)	16 / 16	16 / 16	16 / 16	16 / 16	16 / 16	16 / 16	8 / 8
DVD yeniden yazma hızı (DVD-RW / DVD+RW)	6 / 8	6 / 8	6 / 8	6 / 8	6 / 8	6 / 8	6 / 8
DVD okuma hızı	16	16	16	16	16	16	8
DVD DL yazma Hızı (DVD-R DL / DVD+R DL)	6 / 10	8 / 8	4 / 8	8 / 8	4 / 8	8 / 8	4 / 4
CD yazma hızı	48	48	48	48	48	48	24
CD yeniden yazma hızı	24	32	24	24	24	32	20
CD okuma hızı	48	48	48	48	48	48	24
Bellek (MB)	2	2	2	2	2	2	2
Koruma yöntemi	BURN-Proof	Power Burn	Buffer Under Run F.	Just Link	Seamless Link	Just Link	Just Link
Belirtilen CD erişim süresi (ms)	100	140	140	140	150	140	120
Belirtilen DVD erişim süresi (ms)	150	160	160	160	150	160	140
Birlikte gelenler	Plextools, Ashampoo Genie Soft, interVideo, ekstra ön kapak, kurulum kılavuzu	yok	yok	yok	Kurulum kılavuzu Nero Oem Suite	Sürücü CD'si Nero Express 6 In CD4	Sürücü CD'si
Garanti süresi (Yıl)	2	2	2	2	2	2	2
Test sonuçları							
DVD Tach							
Ortalama aktarım oranı (Kbyte/s)	12.106	15.953	16.294	15.987	12.538	15.420	8.104
Erişim süresi (ms)	116	131	105	127	166	124	138
CD Tach							
Ortalama aktarım oranı (Kbyte/s)	4.672	4.530	5.435	4.534	5.295	4.191	1.150
Erişim süresi (mn)	100	136	116	129	93	123	143
DVD kopyalama							
Sabit diskten (sn)	376	387	590	427	382	392	642
Video DVD (sn)	314	326	445	345	320	312	562
CD kopyalama							
Sabit diskten (sn)	178	189	160	190	179	183	312
Müzik CD'si	166	183	151	182	169	176	298

● Var — Yok Zirve sınıfı: 100-90 puan Üst sınıf: 89-75 puan Orta sınıf: 74-45 puan Alt sınıf: 44-0 puan * index: (212) 312 05 05

Satın alırken

☑ Dâhili mi? Harici mi?
Satın alma kararı verirken seçim yapmanız gereken ilk konu DVD yazıcınızın dâhili mi yoksa harici mi olacağıdır. Tabii ki yanıtı ihtiyaçlarınız belirleyecek. Alacağınız DVD yazıcıyı sürekli tek bir sistem için kullanacaksanız dâhili, "birden çok sistemde de kullanabilirim" diyorsanız harici bir yazıcı almanız yerinde olacaktır.

☑ Donanım özellikleri
Alacağınız DVD yazıcının teknik özelliklerini iyi belirlemelisiniz. Günümüzde kolay kullanabileceğiniz bir yazıcının aynı zamanda gelecekteki teknolojilere uyumlu da olması gerekiyor. Yazıcının medya uyumu ve yazma hızları, bu konuda öncelik bakımından ilk sırayı alıyor. Birden fazla medya desteğinin olması, depolama konusunda seçim özgürlüğü tanıyor.

☑ Firmware güncellemesi
Bu özelliğin cihazın üzerinde bulunması, gelecekteki teknolojilerde uyum sorunu yaşamamanız için şart. DVD yazma cihazındaki sorunları firmware güncellemesi ile çözmeniz mümkün. Bu konuda üretici firmanın verdiği destek de önemli.

☑ Teknik servis ve birlikte gelenler
Markaların teknik destek konusundaki başarıları önemli bir konu. Ürünle ilgili sorunlarda birebir veya bir üst model ile değişim, ücretsiz destek hattı ve yerinde servis imkânı sunan bir firmayı seçmek, sorunları en aza indirmede büyük bir etken. Ürünü aldığınızda DVD yazabilmeniz için ekstra program gereksinimi doğuyor. Bu tarz yardımcı programların ürünle gelmesi maliyet açısından rahatlama sağlıyor. Aksi halde daha fazla para ödeyerek program almanız gerekecek.

Fiyat, DVD yazma puanına karşı

■ Uygun fiyat arayanlara tavsiye ettiğimiz dâhili DVD yazıcı, Samsung SH-S182D. Diğer ürünlere baktığımızda, DVD yazma puanları yüksek olanların fiyat açısından da iyi değerler sunduğunu söylemeliyiz. Plextor ürünlerinin fiyatları diğer ürünlere oranla biraz yüksek. Buna en büyük etken kullanılan teknoloji ve medya uyum özelliklerindeki başarıları.

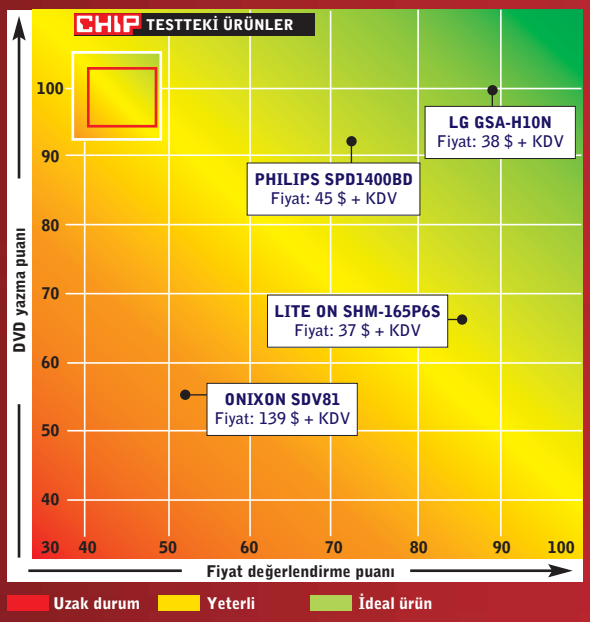

NASIL TEST ETTİK?

Testimizde 16X DMS DVD ve 48X TDK CD medya kullandık.
DVD okuma performansı: Yazıcıların DVD okuma performansını ölçmek için DVD Tach programını kullandık.
CD okuma performansı: Teste katılan yarışmacıların CD okuma performansını ölçmek için CD Tach programını kullandık.
DVD yazma puanı: Sabit diskten ve video DVD'den bire bir kopyalama yaparak DVD yazma sürelerini ölçtük.
CD yazma puanı: Müzik CD'si ve sabit diskten bire bir yazma yaparak süreleri karşılaştırdık.
Donanım özellikleri: Desteklenen biçimler ve bu biçimlerdeki yazma hızları göz önünde bulundurulduğu. Ayrıca cihazların üzerinde kullanılan ekstra teknoloji özellikleri bu puana artı puan sağladı.
Ergonomi: Cihazın kullanım kolaylığı, yazma süresindeki ses ve dış görünüş gibi fiziksel özellikler bu puanı belirledi.
Servis ve dokümantasyon: Ürünlerin kutu içeriği ve teknik destek konusundaki başarıları bu puan dilimini etkiledi.

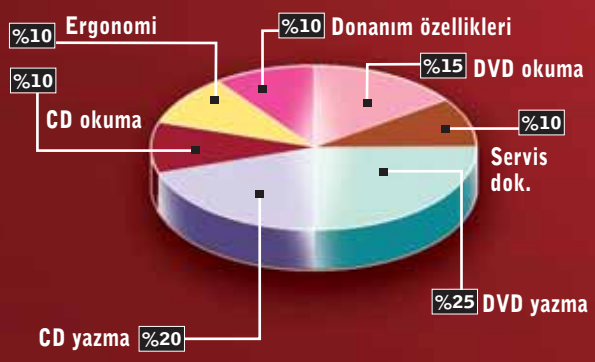

Testteki ürünler

Dâhili DVD yazıcılar

1
LG GSA-H10N: Performans açısından diğer ürünlere oranla bir adım önde. Bu özellik test birincisi olmasında en büyük nedenlerden sadece biri.

2
Samsung SH-S182D: Uygun fiyatlı, dâhili DVD yazıcı arayanlara özel bir çözüm. Donanım özellikleri üst seviyede olmasına karşın, birlikte yazılım gelmemesi olumsuz.

3
LG GSA-H10N: Performans açısından diğer ürünlere oranla bir adım önde. Bu özellik test birincisi olmasında en büyük nedenlerden sadece biri.

Harici DVD yazıcılar

1
Philips SPD3000CC: Testimize katılan birçok dâhili yazıcının, DVD yazma süresinden daha hızlı yazma imkânı sunan ürünün fiyatı da hayli uygun

2
Nec ND-4571X: Test birinciliğini az bir farkla kaçıran ürünün donanım özellikleri ilgi çekici.

3
Onixon SDV 81: Yanınızda taşıyacak bir DVD yazıcı arıyorsanız sizin için biçilmiş bir kaftan. ■

CHIP ONLINE'DA: Ayrıntılı test yöntemi www.chip.com.tr/testmetodu adresinde

Microsoft iPod'a karşı

Yazılabilir DVD medyaları kullanmanız için gereken dahili ve harici toplam 14 adet DVD yazıcıyı test ettik.

İlk Zune modelinin fiyatı 249 dolar olacak ve böylece doğrudan rakibi 30 GB sabit diskli Apple iPod V'yle eşleşecek. Bu aslında biraz hayal kırıklığı olarak nitelendirilebilir, zira Microsoft, iPod'dan daha ucuz ürünler piyasaya sunacağı iddiasındaydı. Zune'un bu fiyata neler sunduğunu ve Microsoft'un aksesuar, hizmet olarak neler vaat ettiğini bu yazıda bulacaksınız.

Donanım ve yazılım: iPod'dan daha iyi

Zune MP3 çaların büyüklüğü yaklaşık iPod V boyutlarında ve üç renkte tasarlanmış: Siyah, beyaz ve kahverengi. Microsoft'un belirlediği donanım özellikleri arasında 3 inçlik renkli ekran, 30 GB sabit disk, radyo alıcısı ve vericisi, USB ve W-LAN bağlantısı (11 ve 54 Mbit/s) bulunuyor. Bu özelliklerle güncel iPod V'den donanımsal olarak biraz daha üstün. Zira Apple'ın ürünü, 2,5 inçlik ekrana sahip ve radyo alıcısıyla kablosuz ağ desteğine sahip değil.

iPod'A RAKİP Microsoft Zune tasarımından ziyade işlevselliği ile öne çıkıyor.

Zune video da oynatabiliyor

Daha önce yapılan dedikoduların aksine Zune, çıktığı haliyle video oynatabiliyor. Bugüne kadar Microsoft'un bu işlevi ilerde bir firmware güncellemesi ile sunacağı konusunda spekülasyonlar yapılıyordu. Bunun nedeni olarak da film ve

video endüstrisi ile yapılan zorlu pazarlıklar gösteriliyordu.

W-LAN ile müzik ve fotoğraf takası

Zune'a entegre W-LAN modülü ile müzik parçalarını, çalma listelerini ve fotoğrafları dört farklı Zune ile paylaşmanız mümkün. Burada şöyle bir kısıtlama daha söz konusu: Size gönderilen bir müzik parçasını başka bir Zune Player'a gönderemiyorsunuz ve üç gün içinde sadece üç defa dinleyebiliyorsunuz (DRM sağolsun). Ancak Zune, beğendiğiniz parçaları işaretlemenizi ve sonradan Zune Marketplace Shop üzerinden satın alma imkânını sağlıyor.

Microsoft, Zune'u baştan bir dizi müzik parçasıyla, klipleriyle, kısa filmlerle ve fotoğraflarla donatıyor. Bunların arasında Virgin Records, EMI Music, DTS, V2 ve Ninja Tune'un büyük ve küçük eserleri mevcut. Daha fazlasını Zune'la aynı anda start alacak müzik ve film mağazası Zune Marketplace'da bulmak mümkün olacak. Burada müzik ve filmleri tek tek satın alabilir veya Zune Pass adlı abonelikten (ayda 15 dolar) faydalanabilirsiniz. Her bir parçanın fiyatı 79 Microsoft Points olacak. Payback (geri ödeme) sisteminde olduğu gibi bu puanlara, ilgili online mağazalarda ve Xbox Live Marketplace'de alışveriş yaparak sahip oluyorsunuz. Şarkı fiyatları iPod ile aynı seviyede. Peki varolan çalma listelerinize veya müzik, film ve fotoğraf arşivinize ne olacak? Endişelenmeyin, var olan müzik ve video dosyalarınız Zune MP3 oynatıcıyla gelen yazılım tarafından import edilebilecek (hatta iTunes'dan bile aktarım mümkün). Desteklenen biçimler arasında MP3, WMA, AAC, JPEG, WMV MPEG 4 ve H.264 mevcut. Ayrıca tüm yorumlar da bu esnada korunuyor.

www.amazon.com gibi alışveriş sitelerinde önsiparişleri alınmaya başlayan Zune Digital Media Player ile ilgili güncel ve ayrıntılı haberlere **www.zuneinsider.com**, **www.zunereviews.net**, **www.zuneinfo.com** veya **www.zunenation.com** sitelerinden ulaşabilirsiniz. ■

Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

ZUNE MARKETPLACE Microsoft, müşterilerine bu site üzerinden film ve müzik parçası satışı yapacak.

Aksesuarlar: Home, Travel ve Car Pack

Microsoft, Zune'u çıplak olarak pazara sürmüyor, aksine bazı aksesuarlarla süslüyor. Aksesuar yelpazesi komple yazılım paketinden, tek parçalara kadar çeşitlilik gösteriyor.

Zune Home A/V Pack (ev paketi)
Zune'u televizyona veya müzik setine bağlamak için Microsoft, Home A/V paketini hazırlamış. Pakette uzaktan kumanda, dockingstation, veri kablosu, A/V kablosu ve güç adaptörü bulunuyor. Zune Home A/V paketinin fiyatı yaklaşık 100 dolar.

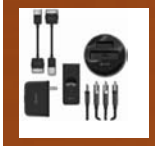

Zune Travel Pack (seyahat paketi)
Sıkça seyahat edenler için Microsoft'un tasarladığı Zune Travel Pack 100 dolarlık fiyatıyla cazip bir seçenek. Koruma kılıfı, kaliteli kulaklıklar, veri kablosu, güç adaptörü ve özel bir kulaklık adaptörü pakete dâhil. Bu adaptör iki ayrı çıkışa, güçlendiriciye ve ses ayarına sahip. Böylece örneğin iki kişi farklı ses seviyesinde müzik dinleme imkânına sahip olunuyor.

Zune Car Pack (araç paketi)
Aracınızla sıkça seyahat ediyorsanız, Zune Car Pack, yaklaşık 80 dolara müzik keyfinizi arabanıza taşıyor. Sigara çakmağı için şarj cihazı üzerinden Zune'u şarj edebilir ve FM vericisi ile müziği otomobilinizdeki müzik sistemine aktarabilirsiniz. Paketteki tüm aksesuarları tek tek satın almak da mümkün.

SEAGATE 3.5" HARİCİ TAŞINABİLİR DİSK

ST3300601CB-RK
300 GB
7200 RPM
16MB CACHE
USB 2.0 & FIRE WIRE
PC ve MAC UYUMLU

SEAGATE 3.5" HARİCİ TAŞINABİLİR DİSK

ST3400601CB-RK
400 GB
7200 RPM
16MB CACHE
USB 2.0 & FIRE WIRE
PC ve MAC UYUMLU

Seagate

www.KoySepete.com

SEAGATE 2.5" HARİCİ TAŞINABİLİR DİSK

ST9100801U2-RK
100 GB
5400 RPM
8 MB CACHE
USB 2.0
PC ve MAC UYUMLU

SEAGATE 1" HARİCİ TAŞINABİLİR DİSK

ST660211U-RK
6 GB
3600 RPM
2 MB CACHE
USB 2.0
PC ve MAC UYUMLU

Seagate

Donanım & Yazılım TESTLERİ

CHIP Test Merkezi olarak, piyasadaki yeni ürünleri test ediyor ve sizlere tanıtıyoruz. Bu sayfalarda en ilginç ürünlerin incelemelerini bulabilirsiniz.

İşlemci dünyasının hareketlenmesi piyasaya da yansımakta gecikmedi. Bu ay Asus, Sapphire, MSI ve abit gibi firmaların anakartlarını inceleme şansı bulduk. Bunun yanında orta seviyede sessiz çalışan ekran kartları da sessiz PC oluşturmak isteyen kullanıcıların ilgisini çekiyor. Gigabyte'ın X1650 Pro adlı kartı bu tip bir ürün. Creative ve Logitech'in başarılı web kameralarını, Sorems'in hesaplı alternatifi izliyor. Telefon görüşmesi ve ISDN bağlantısı yapabilmenizi sağlayan Fritz kablosuz ADSL modem, 20 inç geniş ekrana sahip Benq LCD monitör, çift lense sahip Kodak dijital fotoğraf makinesi ve Sony Ericsson'un giriş seviyesi dijital fotoğraf makineleriyle rekabet edebilecek kalitedeki cep telefonu ise ayın ürünü seçimlerimizi oluşturdu. Yazılım dünyasında da kullanıcıların isteklerine uygun ürünler görüyoruz. Örneğin Ulead'ın fotoğraf, Adobe'un ses işleme yazılımları bunun en iyi örneği. Güvenlik için de Kaspersky güvenlik paketine göz atabilirsiniz.

Aytun Çelebi, aytun@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

Test & Teknoloji sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandıran bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "Toplam CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı". Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Kullandığımız bu puan sistemini ürünleri daha kolay değerlendirip sıralandırmak için uygun gördük. Diğer taraftan, ürünlerin teknik verilerini ayrı bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırma yapmayı daha kolay hale getirmek. Burada test edilen donanım ürünleri, yeterli puanı alırlarsa CHIP TOP 10 bölümünde ilgili listede de yer alıyorlar.

TOPLAM CHIP PUANI		FİYAT/PERFORMANS	
çok iyi	(100–90 Puan)	çok iyi	(100–90 Puan)
iyi	(89–75 Puan)	iyi	(89–75 Puan)
orta	(74–60 Puan)	orta	(74–60 Puan)
vasat	(59–45 Puan)	vasat	(59–45 Puan)
kötü	(44–20 Puan)	kötü	(44–20 Puan)
çok kötü	(19–0 Puan)	çok kötü	(19–0 Puan)

İÇİNDEKİLER

Donanım

127 **VoIP:** Ttec 206
127 **Web kamerası:** Creative Live! Cam Voice
127 **Anakart:** Asus M2R32-MVP
128 **Lazer yazıcı:** HP LJP2015
128 **DAT:** HP DAT 72 USB
128 **Kablosuz ağ genişletici:** USR 5441A
130 **ADSL modem:** Fritz 7050
132 **VoIP:** Philips VOIP3211S
132 **Kablosuz ağ adaptörü:** AirLive WMM3000PC
132 **Güç kaynağı:** Silverstone Zeus 750W
134 **Anakart:** Sapphire PCAM2RD580
134 **Dizüstü:** Packard Bell MX65-018
134 **Web kamerası:** Sorems MS-5814
136 **LCD monitör:** Benq FP202W
138 **Ekran kartı:** Gigabyte 1650 Pro
138 **Web kamerası:** Logitech Ultra Vision
138 **Anakart:** abit AB9 Pro
140 **Cep telefonu:** Sony Ericsson K790i
142 **Anakart:** MSI P965 Neo-F
142 **Sabit disk kutusu:** Flexy U20
142 **Harici TV kartı:** V-Gear MobiTV
144 **Dij. fot. mak.:** Kodak V610

Yazılım

146 **Fotoğraf işleme:** Ulead PI 11
146 **Ses işleme:** Adobe Audition 2
146 **İnternet güvenliği:** Kaspersky IS 6
148 **Sistem aracı:** Auslogics Defrag
148 **Sunum aracı:** Smartdraw 7 SE
148 **P2P:** iTorrent 1.6

İnternet telefonu

TTEC TTC206

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■■
FİRMA	Tesan
BİLGİ İÇİN	(212) 454 60 00
WEB	www.tesan.com.tr
FİYAT	25 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Arabirim	USB
Ekran	Tek renkli LCD
Kablo uzunluğu	180 cm
Boyut	110 x 40 x 13 mm
Ağırlık	56 g
Diğer	Ses kayıt, ses kapatma

İnternet telefon çözümü: İnternet üzerinden telefon görüşmesi yapan kullanıcıların büyük bölümü Skype yazılımını kullanıyor. Bu programı destekleyen internet telefonlarındaki artış da gözden kaçacak gibi değil. Tesan'nın kullanıcıların beğenisine sunduğu Ttec TTC206, dış görünümü ve küçük boyutlarıyla ilgimizi çekti. Skype harici programlarla uyumlu olması ve konuşmayı üzerindeki bir tuşla WAV biçiminde kaydetmesi beğenimizi kazanırken, 180 cm uzunluğundaki düz bağlantı kablosu da konuşurken rahat hareket etme imkânı sunuyor. TTC206'yı ses kalitesi açısından tatmin edici bulduk. Ürün, testlerimizde temiz ve parazitsiz bir ses iletimi sağladı. Yazılımıyla tuş ayarları kolaylıkla yapılabiliyor. Bu sayede tuşlara değişik işlevler atayabiliyorsunuz. Ürünün dezavantajı ekranın yavaş tazelenmesi; kullandığımız sırada rahatımızı kaçıran tek unsur bu oldu.

SONUÇ İnternet üzerinden sesli görüşme yapmak için basit ve hesaplı bir çözüm arayanlara.

- ⊕ Başarılı ses kalitesi
- ⊕ Uygun fiyat
- ⊖ Yüksek tazeleme hızı

Web kamerası

CREATIVE LIVE! CAM VOICE

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■□□□
FİRMA	Multimedya, Kont, Koyuncu
BİLGİ İÇİN	(212) 479 46 46, (216) 528 55 00, (216) 528 88 88
FİYAT	180 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Arabirim	USB
Algılayıcı	1,3 MP CCD
Video çözünürlüğü	1.280 x 960 piksel
Resim çözünürlüğü	2.560 x 1.920 piksel
Video yakalama hızı	30 fps
Diğer	Mikrofon, yankı önleme

Sesli videonun yıldızı: Creative'in yeni web kamerası, görüntülü görüşmelerde mikrofon karmaşasıyla uğraşmadan ses iletişimi kurmak isteyenlerin ilgisini çekecek bir ürün. Üzerindeki yankı önleme işlevine sahip dâhili mikrofonun iki parça olması ve bu sayede sesi sadece web kamerasının karşısındaki kaynaktan alması ise kaliteli sesin başlıca nedeni. Bunu üzerindeki sensörler yardımıyla yapan cihaz, gürültülü bir ortamda bile rahatça ses gönderimi yapılmasını sağlıyor. CD'sini bilgisayara takarak yazılım ve sürücüleri kolayca kurabilirsiniz. Live!Cam Center adlı araç, tüm işlevlere erişim sağlıyor. İnterpolasyonla 5 MP çözünürlükte fotoğraf çekebilen kameranın görüntü kalitesi oldukça iyi. Ayrıca hareket algılayıcı, web üzerinden kamera görüntüsü görerek güvenlik işlevi ve zaman aralıklı kayıt yapabilen yazılım beğenimizi kazandı.

SONUÇ Kaliteli görüntü ve ses iletimi, yazılımdaki ek işlevlerle donatılmış, ancak fiyatı çok yüksek.

- ⊕ Canlı efektler ve yüz takibi
- ⊕ Başarılı ses iletimi
- ⊖ Ayakları her monitöre takılamıyor

Anakart

ASUS M2R32-MVP

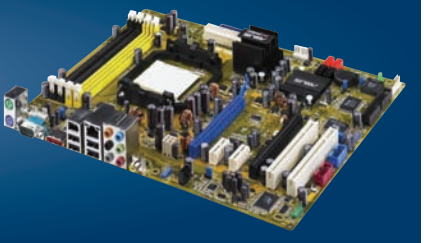

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Boğaziçi, Çizgi
BİLGİ İÇİN	(212) 217 29 29, (212) 359 70 70
FİYAT	159 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Form Faktör	ATX
Yonga seti	ATI CrossFire Xpress 3200
İşlemci yuvası	Soket AM2
Sistem veriyolu	2 GHz
Bellek yuvası	4 x DDR2 SDRAM
Genişleme yuvası	2xPCIeX16, 2xPCIeX1, 2xPCI

3A'nın başarısı: AMD işlemci, ATI yonga seti ve Asus marka anakart. Bu üçü birleşince ne olur? Hemen söyleyelim. Overclock tutkunlarına özel bir ürün ortaya çıkar, tıpkı M2R32-MVP gibi. Asus'un AM2 yuvalı yeni nesil AMD işlemciler için tasarladığı bu anakart, ATI'ın büyük sükse yapan Crossfire Xpress 3200 yonga seti ile donanmış. 800 MHz hızındaki DDR2 bellek çalıştırabilen ürün, Stack Cool 2 sayesinde sessizliği de koruyor. Fakat en önemlisi 8 fazlı güç tasarım teknolojisi sayesinde oldukça kararlı çalışması. Ürünün benzerlerinden farkı CrossFire destekli M2R32-MVP'nin gerçek anlamda iki adet x16 PCIe veri yoluna sahip olması. Böylece iki ekran kartı ile oyunlarda maksimum performansı yakalamak mümkün. Ayrıca BIOS menüsünde profesyonelleri bile kıskandıracak genişlikte Overclock seçenekleri olması görülmeye değer.

SONUÇ AM2 için performanslı bir anakart arayanların göz ardı etmemesi gereken bir seçenek.

- ⊕ Yüksek performans, kararlı çalışma
- ⊕ Gelişmiş overclock işlevleri
- ⊕ Harici S-ATA bağlantısı →

Lazer Yazıcı

HP LASERJET P2015

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	HP Türkiye
BİLGİ İÇİN	(212) 444 79 79
WEB	www.hp.com.tr
FİYAT	299 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Arabirim	USB
Baskı Hızı (s / b)	26 sayfa / dk
Maks. çözünürlük	1.200 dpi
Hafıza	32 MB
Boyut	350 x 362 x 256 mm
Ağırlık	10,3 Kg

Yüksek kalitede, hızlı baskı: Uygun fiyat seviyesinde satılan lazer yazıcılar arasındaki başarılı örneklerden birisi HP'nin P2015 adlı siyah beyaz lazer yazıcı modeli. 1.200 dpi baskı çözünürlüğü ile ilk bakışta ilgimizi çeken bu ürün, sahip olduğu 32 MB bellek ve 400 MHz'lik işlemci sayesinde, kaliteli baskı yapıyor. Bellek sonradan 256 MB eklenerek artırılabiliyor. Cihazın dakikada 26 sayfalık baskı hızı ve ilk baskı için 10 saniyenin altında ısınma süresi, bu boyutlardaki ve fiyat aralığındaki birçok üründe bulunmayan özellikler. Aylık 15.000 sayfa baskı olanağı, ürünü küçük ve orta boy işletmeler için sahip olma maliyeti düşük oluşuyla vazgeçilmez bir ofis yardımcısı konumuna getirmeye yeter. Her şeyden güzeli ise masaüstünde yer alacak kadar küçük ve ergonomik olması. Yaptığımız testlerde baskı kalitesinin ve hızının gerçekten başarılı olduğunu gördük.

SONUÇ Ev kullanımından ofis kullanımına kadar geniş bir baskı seçeneği sunan oldukça hızlı bir ürün.

- ⊕ Yüksek baskı çözünürlüğü
- ⊕ Hızlı ve kaliteli baskı
- ⊕ Uygun fiyat/performans oranı

DAT

HP STORAGEWORKS DAT 72 USB

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	-
FİRMA	HP Türkiye
BİLGİ İÇİN	(212) 444 79 79
	www.hp.com.tr
FİYAT	Firmayı arayınız

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Arabirim	USB
Kapasite	36 GB
Dest. kayıt teknolojisi	DAT 72, DDS-4, DDS-3
Form faktör	5,25 inç
Ağırlık	1,9 kg
Diğer	Hot Plug ve Linux desteği

İş istasyonlarında veri güvenliği: Yedeklemede optik medya veya ikinci sabit diske kopyalama çözümlerinden daha fazlasını isteyen kullanıcılar, teyp tabanlı bir yedeklemeyi tercih edebilir. Medyalara verilen DAT adıyla tanınan bu teknoloji, kasetlere verileri kaydeden çok eski bir yedekleme teknolojisi. Günümüzde bu yöntem USB destekleyerek, daha fazla cihazla uyumlu hale getirilmiş. HP Storageworks DAT 72, tek bir depolama ünitesinde 72 GB'a kadar veri kaydedebiliyor. Windows altında kolayca kurulan cihaz, bu kapasiteye metinleri ve veritabanlarını sıkıştırarak erişebiliyor. Aksi takdirde kullanabileceğiniz net veri depolama alanı 36 GB. Ürünün avantajı, yazılımının basit ve kullanışlı olması. Buna karşın transfer hızının 150 MB/dk ile sınırlı olması düşündürücü. Tek tuşla yedekleri geri aktararak, felaket senaryolarına karşı çözüm oluşturabiliyor.

SONUÇ Kendi yazılımıyla rahatça kullanılıyor ancak kısıtlı boyutlarda yedekleme yapabiliyor.

- ⊕ USB arabirime sahip
- ⊕ Şifreleme yapabiliyor
- ⊖ Sunuculara uygun değil

Kablosuz ağ genişletici

USROBOTICS 5441A

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Arena, Armada
BİLGİ İÇİN	(212) 364 64 64,
	(212) 230 89 80
FİYAT	83 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Arabirim	1 x RJ45
Haberleşme standardı	802.11b / 802.11g
Hız	11 / 54 / 125 Mbps
Veri güvenliği	64 / 128 bit WEP, WPA
Boyut	109 x 180 x 43 mm
Ağırlık	270 g

Kablosuz ağınızı genişletin: USRobotics'in 5441A adlı yeni cihazı, üzerinde ethernet yuvası bulunan bir ağ genişletici. Yani bu cihazla kablosuz ağınızı genişletebileceğiniz gibi, kablolu ağınıza kablosuz cihazların bağlanmasını sağlayabilirsiniz. WDS (Wireless Distribution System) adlı kablosuz ağ dağıtım işlevini desteklemesi, sonradan bu cihaza bir başka ağ genişletici eklenmesine olanak sunuyor. Cihazın kurulumu oldukça kolay, Türkçe kullanım kılavuzunu da içeren CD'yi ve ethernet kablosunu bilgisayarınıza taktıktan sonra ayarlar yapılabiliyor. Web arayüzü bulunmaması ciddi bir eksiklik. Ayrıca cihazın kablolu çalışması şart değil. 64 ve 128 bit WEP ile WPA şifrelemesi kullanabilen cihaz, kablosuz ağ adını (SSID) gizleyebildiği gibi, diğer USRobotics kablosuz ağ ürünleriyle MaxG kullanarak 125 Mbit/sn hızında bağlantı kurulmasına da izin veriyor.

SONUÇ Kablosuz ağını genişletmek isteyen kullanıcılar için orta seviyede, kolay kurulan ve kullanılan bir cihaz.

- ⊕ Etkili şifreleme
- ⊕ WDS desteği
- ⊖ Web arayüzü yok →

ADSL modem

FRITZ!BOX FON WLAN 7050

AYIN ÜRÜNÜ CHIP TEST MERKEZİ 10/2006

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	-
FİRMA	2buy-it
BİLGİ İÇİN	info@2buy-it.de
WEB	www.2buy-it.de
FİYAT	Firmayı arayınız

TEKNİK ÖZELLİKLER	
ADSL Desteği	ADSL 2 / 2+
Bağlantı	1 x USB, 2 x ethernet
Telefon bağlantısı	3 x analog, 1 x ISDN
Kablosuz bağlantı	802.11 b/g/g++
VoIP desteği	SIP
Boyut	185 x 140 x 35 mm

+ Başarılı kablosuz iletişim
+ Analog ve ISDN bağlantı
+ Vo-IP desteği

EK ÇIKIŞLAR Fritz'in arka yüzünde ISDN ve analog bağlantı yuvaları bulunuyor.

Ev telefonuna rakip

Fritz'in kablosuz ADSL modemi ISDN ve analog bağlantılarla VoIP işlevi sunuyor.

Fritz Box Fon 7050, VoIP (Voice over Internet Protocol) teknolojisini ISDN ile destekleyen bir DSL yönlendirici. Bu, ISDN bağlantısına sahip kullanıcıların sabit hat ve internet görüşmelerini ek bir masraf yapmadan aynı donanım üzerinden yapabilmeleri anlamına geliyor. Fritz'in özellikleri bununla sınırlı değil. Üzerinde bulunan üç analog giriş sayesinde iki adet analog telefon ve bir faks cihazı bağlanabiliyor. Üzerinde ki adet ethernet ve kablosuz ağ desteğinin yer alması da ürüne büyük bir güç katıyor.

Benzer kablosuz cihazlarda olduğu gibi, bu üründe de WEP (Wired Equivalent Privacy) şifrelemesi kullanılıyor. WEP'e oranla daha güvenli olarak kabul edilen WPA (Wi-Fi Protected Access) ve SPI-Firewall (Stateful Packet Inspection Firewall), ek güvenlik arayışını karşılamaya yönelik eklentiler olarak göze çarpıyor.

Kolay kurulum ile beş dakikada kullanıma hazır

FRITZ Box WLAN 7050 oldukça kolay kuruluyor. Üzerinde bulunan renkli bağlantı noktalarının yanındaki açıklama metinleri sayesinde kabloları yanlış takmak neredeyse olanaksız. Ürünle gelen yazılım Fritz'in kurulumunu çok daha kolay hale getiriyor. VoIP değerleri girdikten sonra ISDN numarasını girmek yeterli. Analog hatta sahipseniz, bu seçenek devre dışı kalıyor. Akabinde yapılması gereken tek şey, bağlantı noktalarını ayarlamak. Dilerseniz bu ayarları web arayüzünü kullanarak da yapabilirsiniz. Fritz Box Fon 7050'yi ayarlamamız beş dakikadan daha kısa sürdü. Böylesine zengin işlevler sunan bir cihazın, bu kadar kısa sürede ayarlanmasının hoşumuza gittiğini belirtelim.

Fritz ev telefonunuza rakip: Sabit hat ve VoIP bir arada

Fritz, tıpkı bir telefon birimindeki gibi, karşı tarafının sizin numaranızı görmenizi engelleyen CLIR ve çağrı yönlendirme özelliklerini taşıyor. Toplam üç farklı internet veya normal telefon numarası atanabilen donanım, telefon görüşmesinin hangi hattı kullanarak yapacağınızın seçimini size bırakıyor. Yapmanız gereken tek şey, çevireceğiniz numaradan önce belirli bir kod (*15# gibi) girmek. Sabit hat veya internet hattı için gereken kodu da kullanıcının belirlemesi rahatlık sağlıyor. Bazı numaralar için belirli hattı öncelikli tanımlamak da acil durumlar için işe yarayan bir çözüm. Örneğin acil numaraları normal hatta tanımlamak oldukça mantıklı.

SONUÇ Fritz, kablosuz haberleşme konusundaki maharetiyle bizi şaşırtmayı başardı. Burada Netgear ve Linksys'in de kullandığı Atheros ve Broadcom yonga setleri ile saniyede 28 Mbit'lik haberleşme yaparken, MSI ve Asus'un kullandığı yonga setlerinde saniyede 23 Mbit hızına erişebildi. Bu değerlerin benzer ürünlerle kıyaslandığında orta seviyede yer aldığını söylemeliyiz. Buna karşın, çoklu W-LAN bağlantı testinde WLAN 7050 ile saniyede 22 Mbit aktarın hızına erişilmesi etkileyici. Fritz Box ile yaptığınız telefon görüşmeleri bir cep telefonundan çok da farklı olmuyor. Arada bir yaşanan yankı ve arka plan gürültüleri kaçınılmaz. Ek olarak, ADSL hattı yoğun olduğunda da benzer durumlar ortaya çıkabilir. Fakat, her şeye rağmen internet üzerinden görüşmeler artık sabit hat aramalarıyla eşdeğer kalitede gerçekleşiyor. →

VoIP

PHILIPS VOIP3211S/01

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	Philips Türkiye
BİLGİ İÇİN	(800) 261 33 02
WEB	www.philips.com.tr
FİYAT	202 YTL + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Arabirim	USB
Ekran	98 x 97 piksel LCD
Numara hafızası	50 adet
Konuşma / bekleme süresi	10 / 100 saate kadar
İşletim sistemi	Windows 2000 / XP
Diğer	Arayan numara gösterme, Skype

Dünyayla bedava konuşun: PC üzerinde çalışan Skype yazılımı, sabit telefonlar kadar kaliteli haberleşme sunduğundan, kısa sürede yaygınlaştı. Bunu, yazılımı destekleyen çeşitli donanımlar izledi. Örneğin ilk bakışta sıradan bir telsiz telefona benzeyen Philips'in VOIP3211S/01 adlı ürünü. Telefon kablosu baz istasyonuna takılarak, sabit hat görüşmeleri rahatlıkla yapılabiliyor. Cihazın farkı, USB bağlantısı sayesinde PC'ye bağlanarak Skype listesine telsiz telefon üzerinden erişmenize ve listenizdekilerle görüşmeye olanak sunması. Bunun için yapılması gereken tek şey ürünü PC'ye tanıtmak ve Skype yazılımını kurmak. VOIP3211S/01, toplam on telefon görüşmesini kayıt edebiliyor. Bu sayı telesekreter özelliği ile yirmiye kadar çıkabiliyor. Çalışma mesafesi ve ses kalitesi konusunda başarılı bulduğumuz cihazın handsfree ve telekonferans desteği de mevcut.

SONUÇ Benzerlerine kıyasla çok daha iyi ergonomi, kalite ve kullanılabilirlik sunuyor.

- ⊕ İki tip görüşme desteği
- ⊕ Kablosuz çalışıyor
- ⊕ Kolay kurulum ve kullanım

Kablosuz ağ

AIRLIVE WMM-3000PC

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	-
FİRMA	Sentim
BİLGİ İÇİN	(216) 528 33 33
WEB	www.sentim.com.tr
FİYAT	Firmayı arayınız

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Arabirim	Cardbus
Haberleşme standardı	802.11b / 802.11g
Güvenlik standardı	64 / 128 bit WEP, WPA, WPA2
Güç tüketimi	3,3 V
İ. Sistemi	Windows 98 SE / ME / 2000 / XP
Boyut	119 x 54 mm

Bağlantınız kopmasın: Yanlış yerleştirilen yönlendiriciler ve çok sayıda duvar, kablosuz ağ dalgalarının önünü keserek hızın düşmesine ve kapsama alanının küçülmesine neden oluyor. Bunu önlemek için çok sayıda antene sahip MIMO teknolojisini tercih edebilirsiniz. Elinizdeki ağ donanımını yenilemeye gerek olmadan AirLive'ın WMM-3000PC adlı MIMO'lu ürünü tam bu iş için. Üzerinde iki adet anten bulunan WMM-3000PC, CardBus yuvasına sahip dizüstülere takılabiliyor. CD'sindeki yazılım kurulduktan sonra, çeşitli profiller oluşturarak kolayca bağlantı kurulabiliyor. Ayrıca cihaz, güç koruma modunda çalışarak pil ömrünü de olabildiğince az etkiliyor. WEP, WPA, WPA2 ve WPA-PSK gibi şifreleme standartları ile her tip kablosuz ağa rahatça bağlanabilen ürün, TurboG uyumlu cihazlarla kullanıldığında daha yüksek hızda kablosuz erişim yapabiliyor.

SONUÇ Güçlü bir kablosuz bağlantı arayanlar için birebir. Zengin güvenlik işlevleri de etkileyici.

- ⊕ İki antene sahip
- ⊕ Etkili yazılım
- ⊕ CardBus uyumlu

Güç kaynağı

SILVERSTONE ZEUS ST75ZF

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Fireball
BİLGİ İÇİN	(312) 425 57 68
WEB	www.firebal.com.tr
FİYAT	170 € + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Form faktör	ATX
Giriş voltajı	90 V - 264 V
Giriş frekans aralığı	47 Hz - 63 Hz
Çıkış kapasitesi	750 Watt
Boyut	150 x 86 x 180 mm
Ağırlık	2,9 kg

Yüksek performans kaynağı: Sisteminizin sorunsuz bir performans ortaya koymasını istiyorsanız, sağlam bir güç kaynağı kullanmanız şart. Overclock meraklıları ve sisteminde yeni nesil ekran kartlarını kullananlara güç kaynağı seçimini çok dikkatli yapmalarını tavsiye ediyoruz. Piyasada adı sanı duyulmadık birçok güç kaynağı bulunuyor. Bu ürünler belirtilen değerlere erişemediğinden, sistem sorunlarına adeta davetiye çıkartıyor. Zeus ST75ZF, 750 Watt güç beslemesi yapabilen bir ürün. Bu donanım sunucu ve oyun sistemleri için yüksek güç ihtiyacı duyanlara göre tasarlanmış. Üzerinde bulunan 8 cm çapındaki fan iyi bir soğutma sağlarken 24 dBA'lık ses seviyesi de oldukça başarılı. Yaptığımız testlerde yüksek gerilimlerde dahi doğru gücü sunabilen ürün, sahip olduğu birçok uluslararası güvenlik sertifikası kadar, sistemi voltaj dalgalanması, vb. tehlikelerden korumasıyla da etkileyici.

SONUÇ Silverstone Zeus ST75ZF, yüksek güç beslemesine ihtiyaç duyanlara özel bir güç kaynağı çözümü.

- ⊕ Her ihtiyaca uygun güç çıkışı
- ⊕ Sessiz çalışıyor
- ⊕ Çok sayıda bağlantı kablosu →

Anakart

SAPPHIRE PCAM2RD580

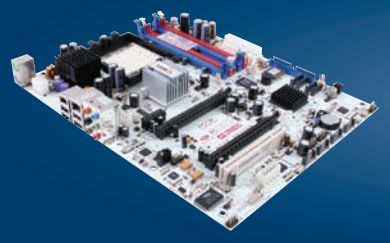

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Arena, Beko, Datagate
BİLGİ İÇİN	(212) 364 64 64, 444 1 404, (212) 321 41 41
FİYAT	165 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Form faktör	ATX
Yonga seti	ATI CrossFire Xpress 3200
İşlemci yuvası	Soket AM2
FSB hızı	2 GHz
Bellek yuvası	4 x DDR2 SDRAM
Genişleme yuvaları	2 PCIeX16, 1 PCIeX1, 1 PCI

AM2 ile CrossFire: ATI son yonga seti ile büyük beğeni topluyor. CrossFire desteğine sahip Xpress 3200, ilk olarak AMD Soket 939 işlemciler için hazırlanmıştı. ATI ile yakın çalışan Sapphire'ın bu yonga setini taşıyan anakartı, zengin overclock işlevleri ve tasarımıyla beğeni kazanınca, Sapphire bu yonga setini AMD'nin AM2 işlemcileri için de hazırladı. 4 GB çift kanal çalışan bellekleri destekleyen anakartın iki adet PCI Express 16X yuvasının yerleşimi çok iyi. Yuvalar arasında bırakılan geniş boşluk, su soğutmalı ekran kartlarını bile rahatça takabilmenizi sağlıyor. Bu da anakartın fan kullanmadan soğutulmasıyla bir araya gelince, sessiz bir sistemin yanında üstün bir grafik performansı elde etmenizi sağlıyor. Gigabit Ethernet, entegre 8 kanal HD ses kartı, on adet USB 2.0 ve iki adet Firewire yuvası ile RAID destekleyen Seri ATA 3 Gb/sn gibi işlevler de üst sınıf bir sistem için uygun.

SONUÇ Performans sınırlarını zorlamak isteyen üst düzey kullanıcılar için uygun bir anakart.

- ⊕ Yeni teknolojiler bir arada
- ⊕ Yuva yerleşimi
- ⊕ Bol overclock ayarı

Dizüstü bilgisayar

PACKARD BELL MX65-018

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Koyuncu
BİLGİ İÇİN	(216) 528 88 88
WEB	www.koyuncu.com.tr
FİYAT	1.599 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
İşlemci	Intel Core 2 Duo T5600
Bellek	1 GB DDR2 SDRAM
Kapasite	80 GB SATA
Ekran	15,4 inç TFT LCD
Boyut	Belirtilmemiş
Ağırlık	2,8 kg

Aranan işlemci bulundu: Packard Bell çıkardığı ürünlerle dikkat çekmeyi biliyor. Dizüstü serisini yenileyen firmanın son ürünü Intel Core 2 Duo işlemcisini taşıyor. 1,83 GHz hızında çalışan ve Merom kod adıyla bilinen T5600, 64 bit desteğiyle şimdiden Windows Vista'ya hazır. Sağlam dış yapısını koruyan Packard Bell'in bu ürüne kattığı bir diğer farklılık da web kamerası. Diamond Glare teknolojisine sahip parlak ve geniş LCD ekranın üst kısmındaki kamera, internetten görüntülü sohbet edenleri ek masraf yapmaktan kurtaracak. 80 GB Seri ATA sabit disk kullanan cihazın belleği 1 GB. Bu da ofis işlerinden sonra oyun oynayarak stres atmak isteyenlerin ilgisini çekecektir. Zira entegre ekran kartı yerine nVIDIA'nın GeForce Go 7300 ekran kartı kullanılmış. Bunların yanı sıra nümerik klavye, Bluetooth ve TV, VGA ile DVI görüntü çıkışları da başarılı yönleri.

SONUÇ Güçlü bir dizüstü arayanlar iki buçuk saati aşan pil ömrüne sahip bu cihazı incelemeli.

- ⊕ Core 2 Duo işlemci
- ⊕ Multimedya işlevleri
- ⊕ Oyunlar için uygun

Web kamerası

SOREMS MS-5814

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■■
FİRMA	Altay Grup
BİLGİ İÇİN	(212) 526 27 00
WEB	www.sorems.com.tr
FİYAT	22 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Arabirim	USB
Algılayıcı	1,3 MP CMOS
Video çözünürlüğü	1.280 x 960 piksel
Resim çözünürlüğü	1.280 x 960 piksel
Video yakalama hızı	30 fps
Diğer	Mikrofon, yüz takibi

Sohbet için hesaplı çözüm: Sorems markasının yeni web kamerası olan MS-5814, görüntüsüyle Creative'in WebCam Live! Effects adlı modeline benziyor. Bunun yanında teknik özelliklerinin de aynı olması bizi şaşırttı. Türkçe kullanım kılavuzu bulunan ürün, CD yardımıyla kolayca kuruluyor. 1,3 megapiksel çözünürlükteki algılayıcısı kaliteli bir görüntü sunarken, üzerindeki mikrofon bağlantısıyla ses iletimi de yapabiliyor. Eğer mikrofon girişini kullanmak istemiyorsanız, USB bağlantısı da ses iletimi için yeterli. Beraberinde ufak bir video yakalama yazılımı olan AmCap dışında yazılım yer almaması ürünün dezavantajı olmuş. Ancak yüz takibi yapabilmesi, ayakları sayesinde dizüstü ve masaüstü kullanıcılarına hitap etmesi beğendiğimiz özelliklerinden. Buna ek olarak çeşitli efektlerle internet üzerinden yapacağınız sohbeti renklendirmesi de ürüne hoş bir artı sağlıyor.

SONUÇ Yetenekli bir web kamerası arayışındakilerin ihtiyacını karşılayacak nitelikte.

- ⊕ Başarılı görüntü kalitesi
- ⊕ Dâhili mikrofona sahip
- ⊖ Yazılım desteği yetersiz →

LCD monitör

BENQ FP202W

AYIN ÜRÜNÜ CHIP TEST MERKEZİ 11/2006

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■■■
FİRMA	Koyuncu
BİLGİ İÇİN	(216) 528 88 88
WEB	www.koyuncu.com.tr
FİYAT	417 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Ekran	TFT LCD
Görüntü alanı	20 inç
Maksimum çözünürlük	1.680 x 1.050 piksel
Güç tüketimi	60 Watt
Boyut	397 x 480 x 170 mm
Ağırlık	5,7 kg

+ Başarılı görüntü kalitesi
+ Analog ve dijital video girişleri
+ Uygun fiyat

AYAR TUŞLARI Ürünün ayar tuşları sağ yan panel üzerinde bulunuyor.

Geniş ekran LCD

FP202W 20 inç boyutundaki geniş ekranıyla masa üstünde harikalar yaratıyor.

Masa üstünde kapladıkları alan ve görüntü kalitesi açısından CRT monitörlere göre daha uygun olan LCD monitörler, geniş ekranları ve görüntü kaliteleriyle kullanıcıların beğenisini kazanmakta güçlük çekmiyor.

BenQ firmasının son ürünlerinden biri olan FP202W, 20 inç geniş ekrana sahip bir LCD monitör. Başarılı ergonomisi ve şık tasarımıyla dikkat çeken ürün, çalışma ortamını genişletiyor.

Oyunlarda, tepki süresinin farkını hissedin

Büyük ekran LCD monitörlerin tepki süreleri genelde yüksek oluyor. TV, ofis ve internet uygulamaları için bu yeterli olabilir ama oyun ve bazı grafik uygulamalarında birçok kullanıcının sorun yaşamasına yol açıyor. FP202W' nin sunduğu 8 ms'lik tepki süresi kullandığınız tüm uygulamalar için yeterli.

Tepki süresinin düşük olmasına ek olarak AMA adı verilen teknolojiden faydalanılmış. Bu teknoloji hareketli görüntülerin ortaya çıkarttığı titreme ve bulanıklığı ortadan kaldırıyor.

Ürünün sahip olduğu 600:1 oranında kontrast ve 300 cd/m2 parlaklık değerini ortalama bulduk. Buna karşın yaptığımız renk geçiş ve grafik testlerimizde oldukça iyi performans sergileyen FP202W, Senseye görüntü iyileştirme teknolojisinin olumlu etkilerini taşıyor.

Senseye teknolojisiyle daha kaliteli görüntüler elde edin.

Senseye teknolojisi temel olarak üç bileşenden oluşuyor. Parlak ve koyu tonların birbiri arasındaki dengesi üzerinde çeşitli iyileştirmeler yapan kontrast geliştirme motoru, koyu tonların daha koyu, açık ve parlak bölgelerin ise daha açık ve parlak olarak görüntülenmesini sağlamak için çalışıyor. Monitörler renk doygunluğu düşük olduğunda, farklı renkleri bir arada doygunlaştırarak ekrana getiriyor. Senseye teknolojisi içersindeki renk yönetim motoru böyle bir sorunla karşılaştığında kırmızı, mavi ve yeşil renkleri ayrı ayrı doygunlaştırarak, kullanıcının farklı renkleri rahatça ayırt edebileceği doğal bir görüntü yakalanmasına olanak sağlıyor.Görüntü derinliğindeki netlik ayarlarını üst düzeyde tutabilmek için de keskinlik geliştirme motoru kullanılıyor.

Daha büyük ekran her zaman iyi bir çözüm

1.680 x 1.050 (WSXGA+) çözünürlük gayet yüksek. Bu da geniş bir çalışma alanı sunuyor. Sadece DVD film izlerken değil, metin çalışmalarında dahi bunun faydasını görebilmek mümkün. Dijital ve analog video görüntü girişi bulunan monitör tek bir tuş ile görüntü kaynağını değiştirmenizi sağlıyor.

Yatayda 140, dikeyde 130 derecelik görüntü açısı bu ebatlardaki bir monitör için uygun. Kontrol tuşlarının sağ yan panel üzerinde konumlandırılması iyi bir çözüm gibi görünse de, tuşların yerini öğrenmeniz biraz zaman alıyor.

Tüm bunlara ek olarak duvara monte edilebilmesi, ev eğlence PC'leriyle kullanmak isteyenler için bir avantaj.

SONUÇ Büyük ekran LCD monitör arayan kullanıcıların ilgisini çekeceğini düşündüğümüz BenQ FP202W'nin uygun teknik özelliklerine, kurulum ve kullanım kolaylığı da eklenince ortaya başarılı bir monitör ortaya çıkmış. Ayrıca bu boyutlardaki bir ürün için hesaplı bir seçenek. →

Ekran kartı

GIGABYTE GV-RX165P256D-RH

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	Hızlı Sistem, Kont
BİLGİ İÇİN	(212) 454 99 00, (216) 528 55 00
FİYAT	163 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Grafik işlemci	ATI Radeon X1650 Pro
Arabirim	PCI-Express
Bellek	256 MB GDDR3
Çekirdek frekansı	590 MHz
Bellek frekansı	1.380 MHz
Diğer	HDTV ve iki adet DVI çıkışı

En zor uygulamalarda bile sıfır ses: Gigabyte test merkezimize hiç ses çıkarmayan bir ekran kartı modeli göndererek, sessizlik arayışındaki kullanıcıların isyan çığlıklarına duyarsız olmadığını gösteriyor. GV-RX165P256D-RH olarak adlandırılan bu yeni nesil ekran kartı, Silent Pipe II adlı bir soğutma teknolojisine sahip. Ekran kartının her iki yüzüne üzerinde ızgaralar bulunan pasif soğutma blokları yerleştirilerek, ekran kartının sessizce soğutulması sağlanılırken kullanıcı da gürültüye maruz kalmıyor. Kartın üzerindeki Radeon X1650 Pro grafik işlemci orta sınıf ekran kartlarının başarılı temsilcisi olarak adlandırılabilir. ATI'ın referans kartına göre, az ısınan bir ekran kartı oluşturulması amacıyla göre çekirdek ve bellek frekansı daha düşük tutulmuş. Tek dezavantajı, kullanılan pasif soğutmanın boyutları yüzünden ikinci bir yuvayı da kaplaması.

SONUÇ Orta sınıfın en başarılı örneklerden biri olan bu kartın en büyük avantajı sıfır ses ile çalışması.

- ⊕ Silent Pipe II ile tam sessizlik
- ⊕ Yüksek performans
- ⊖ İki yuva kaplıyor

Web kamerası

LOGITECH QUICKCAM ULTRA VISION

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■□□□
FİRMA	Hızlı Sistem, Logosoft
BİLGİ İÇİN	(212) 454 99 00, (212) 217 55 85
FİYAT	199 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Arabirim	USB
Algılayıcı	1,3 MP CCD
Video çözünürlüğü	1,3 Megapiksel
Resim çözünürlüğü	4 Megapiksel
Video yakalama hızı	30 fps
Diğer	Mikrofon, kısayol tuşları

Eğlencenin yeni adı: Görüntülü sohbetin en önemli birleşenlerden biri kuşkusuz web kameraları. İnternet hızının artması ile bu ürünler yaygınlaştı. Bu esnada da sahip oldukları işlevler çeşitlendi. Logitech'in Quick Cam Ultra Vision adlı ürünü benzer web kameralarından pek farklı görünmüyor. Fakat sahip olduğu RightLight 2 adlı özellik sayesinde, ışık kaynağının zayıf olduğu yerlerde bile kaliteli görüntü sunabiliyor. 1,3 Megapiksel algılayıcı etkili bir iş çıkarıyor. Right Sound adlı bir diğer teknoloji, ses yankılanmasını önleyerek sorunsuz sohbet olanağı sağlıyor. Buna ek olarak, varolan görüntüye çeşitli şekiller ekleyen Video Effects işlevi sohbete farklı bir boyut kazandırıyor. Plastik yerine cam malzemeden meydana gelen bir lens kullanan ürün çekim kalitesini bu sayede olumlu etkiliyor. Üzerinde mikrofonu bulunan cihaz, resim ve video için kısayol tuşlarına da sahip.

SONUÇ Üstün görüntü kalitesinin yanında ses ve görüntü için eklenen ek işlevleri fark yaratıyor.

- ⊕ Zayıf ışıkta kaliteli çekim
- ⊕ Ek işlevler ile benzerlerinden farklı
- ⊕ Başarılı ergonomi

Anakart

ABIT AB9 PRO

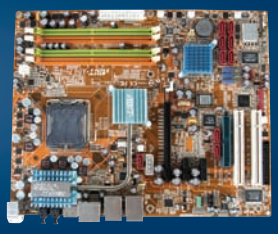

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Koyuncu
BİLGİ İÇİN	(216) 528 88 88
WEB	www.koyuncu.com.tr
FİYAT	180 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Form faktör	ATX
Yonga seti	Intel P965
İşlemci yuvası	LGA 775
FSB hızı	1.066 / 800 MHz
Bellek yuvası	4 x DDR2 SDRAM
Genişleme yuvaları	1xPCIeX16, 2xPCIeX1, 2xPCI

Sessiz ve güçlü: USI ile birleşerek "Universal abit" adını alan abit, anakart işine yeniden odaklandı. Bu birleşmenin meyvelerini de yavaş yavaş görüyoruz. Bunların içerisinde yüksek performans için hazırlanan AB9 Pro da yer alıyor. Intel'in hızlandırılmış bellek erişimi ve ICH8 güney köprüsünü taşıyan P965 yonga seti, LGA775 yuvasına takılabilen tüm Pentium işlemcilerin yanında, yeni Core 2 Duo işlemci ailesini destekliyor. 8 GB bellek takılabilen anakartta katı kapasitörler kullanılarak bileşen dayanıklılığı artırılmış. Cihazın eSATA ve dokuz adet Seri ATA bağlantısı kadar, iki adet Gigabit Ethernet, optik çıkışı bulunan 8 kanal HD ses kartı da ilgi çekici. İşlemciyi soğutma problemlerine karşı koruyan ThermalGuard ve sessiz çalışmayı sağlayan SilentOTES de abit'in kendine özgü eklentileri. Tek eksiklik, PATA bağlantısının PCI yuvalarının arasında olması sebebiyle kabloların karışması.

SONUÇ AB9 Pro yeni teknolojileri zengin bağlantı seçenekleriyle birleştiren başarılı bir donanım.

- ⊕ ThermalGuard koruması
- ⊕ Sessiz çalışma
- ⊕ Etkili performans

→

Cep telefonu

SONY ERICSSON K790I

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Sonyericsson Türkiye
BİLGİ İÇİN	(212) 473 77 77
WEB	www.sonyericsson.com.tr
FİYAT	375 Euro + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Ekran	2 inç, 256K renk TFT LCD
Bellek	64 MB dahili, MS M2 kart
Frekans bandı	GSM 900 / 1.800 / 1.900 MHz
Boyut ve ağırlık	105 x 47 x 22 mm, 115 g
Konuşma / bekleme süresi	7 / 350 saat
Diğer	3,2 MP kamera, EDGE, PictBridge

- \+ CyberShot kalitesi
- \+ Bluetooth stereo desteği
- \+ Şık tasarım, zengin işlevler

TAM 3,2 MEGAPİKSEL K790i'nin arka yüzü görünüm olarak bir dijital fotoğraf makinesini andırıyor.

Görüntülü iletişim çağı

Sony Ericsson, Walkman'in ardından CyberShot silahını da bünyesine kattı.

Geçtiğimiz yıllarda cep telefonu dünyasında tartışmasız en büyük atılımı Sony Ericsson yapmıştı. Telefonların çarpıcı dış tasarımı kadar, başarılı kullanıcı arayüzü de kısa sürede birçok kullanıcının ilgisini çekmeyi başarırken, kullanıcıların bundan fazlasını beklediğini bilen firma, Sony ile birleşmesinin avantajlarını yavaş yavaş kullanmaya başladı. Bunların başında yıllar önce âdeta bir virüs gibi yaygınlaşan Walkman'in, Sony Ericsson telefonlarda da ek bir işlev olarak sunulması geliyor. Böylece cep telefonları gelişmiş bir müzikçalar gibi kullanılabiliyor. Sony Ericsson, Walkman telefonlarla yakaladığı başarıyı bir başka kulvarda da sürdürmeyi planlıyor. Firma, son zamanlarda megapiksel savaşına giren cep telefonlarının karşısına Sony kameralardaki CyberShot teknolojisi ile çıkıyor.

Sony Cybershot: Fotoğraf ve video çekim uzmanı

Üzerinde 3,2 megapiksel çözünürlükte bir CyberShot kamerası bulunan K790i, fotoğraf ve video çekimlerinden en iyi sonuçları almanızı sağlayacak teknolojilerle donanmış. CyberShot kamera telefonun arka yüzünde yer alıyor. Algılayıcının yanındaki metal yüzey, özportre çekimlerini kolaylaştırıyor. Ayrıca lens koruma kapağı da var. Kapağı kaydırarak açtığınızda, telefon kamera moduna geçiş yapıyor.

Yetersiz ışık altında yapılan çekimlerdeki düşük kalitenin önüne geçebilmek için XenonFlash kullanılmış. Flaşın portre çekimlerdeki olumsuz etkisi, kırmızı göz düzeltme işleviyle ortadan kaldırılabiliyor. Otomatik odaklama yapabilen kameranın en etkili işlevi BestShot modu. Bu modu çalıştırdıktan sonra tek seferde birden çok kare çeken telefon, daha sonra en iyi kareyi saklamanıza izin veriyor. El titremesi ile bulanık çıkan fotoğraflara son vermek isteyen Sony Ericsson, görüntü dengeleyicisini devreye sokuyor.

EDGE ile yüksek hızda veri aktarımı yapabilirsiniz

Çekimler kadar, çekim sonrası yapılacaklar da özenle hazırlanmış. Fotoğrafların MMS ile paylaştırabilmesi bir yana, blogger'daki web günlüğünüze gönderebilmesi gerçekten etkileyici. PictıreDJ ve VideoDJ oldukça faydalı ve eğlenceli bir iş yapıyor. VideoDJ ile çektiğiniz minik video klipleri birleştirebilirsiniz. Fotoğrafları PC'de saklamak ve yönetmek için Adobe yazılımı kullanan cihazın PictBridge desteği, uyumlu yazıcılardan doğrudan baskı almayı sağlıyor.

RDS destekleyen FM radyosuna ek olarak video dosyaları oynatabilen, MP3, AAC, AAC+ ve eAAC gibi dijital müzik dosyalarını destekleyen medya oynatıcısı bulunuyor. Yüksek hızda veri aktarımı için EDGE uyumlu olan K790i, Bluetooth, kızılötesi ve USB bağlantısına hazır.

MemoryStick Micro bellek kartını destekleyen cihaz, internet konusunda da yetenekli. NetFront adlı HTML tarayıcısı, RSS okuyucu ve Push e-posta seçenekleri emrinize amade. Java yazılım ve oyunları çalıştırabilen K790i, sık seyahat edenlere uçuş modu ile telefonun nimetlerinden uzak kalmama şansı veriyor.

SONUÇ K790i, başarılı CyberShot entegrasyonu ile şimdiye kadar gördüğümüz en iyi kameralı telefon. Diğer işlevlerdeki performansını da tatmin edici bulduk. →

Anakart

MSI P965 NEO

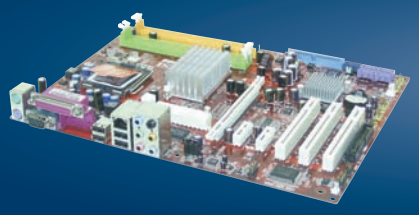

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	Datagate, Multimedya
BİLGİ İÇİN	(212) 321 41 41, (212) 479 46 46
FİYAT	119 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Form faktör	ATX
Yonga seti	Intel P965
İşlemci yuvası	LGA 775
FSB hızı	1.066 / 800 / 533 MHz
Bellek yuvası	4 x DDR2 SDRAM
Genişleme yuvaları	1xPCIeX16, 2xPCIeX1, 3xPCI

Çift çekirdek ile 64 bit: Vista'ya az zaman kala, tüm üreticiler 64 bit işlemcileri destekleyen ürünlerini öne çıkartıyor. MSI da kararlı bir sistem oluşturmak isteyenlere özel anakart serisi olan Neo'nun Core 2 Duo destekleyen sürümünü piyasaya çıkardı. P965 yongasına sahip bu anakart, 8 GB'lık geniş bellek desteğiyle 64 bit işletim sistemlerinde maksimum verim elde etme olanağı sunuyor. Anakartın güç bağlantılarının tek bir noktada toplanması bellek ve işlemci yuvasına geniş alan bıraksa da, başka bölgeleri sıkıştırıyor. Ayrıca IDE yuvası ekran kartını engelleyebilecek bir konumda. ICH8'in yerine ana depolama birimi olarak JMicron yongasını tercih eden MSI, buradan Intel'in artık desteklemediği PATA bağlantısını da sunuyor. Gigabit Ethernet ve 8 kanal HD ses yongası bulunan üründe FSB 1.333 MHz'ye çıkabilmesine rağmen overclock işlevleri yeterli değil.

SONUÇ Orta karar bir PC için yeterli ancak üst sınıf birleşenlerde en iyisi performansı vermiyor.

- ⊕ Kararlı ve sessiz çalışma
- ⊕ Orta sınıfta iyi performans
- ⊖ Güç girişi sıkışıklık yaratıyor

Sabit disk kutusu

FLEXY U20

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■■
FİRMA	Hızlı Sistem
BİLGİ İÇİN	(212) 454 99 00
WEB	www.hs.com.tr
FİYAT	73 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Bağlantı	USB, Ethernet
Boyut	3,5 inç
Arabirim	PATA
İşletim Sistemi	Windows 2000 / XP, MacOS X
Diğer	Açma / kapatma düğmesi, Samba / FT sunucu, Web arayüz

Taşınabilir sabit disk kutusu: Bu sene yapılan piyasa araştırmalarına dayalı tahminler, 2007 yılında kullanıcı başına düşen ortalama veri depolama alanının 200 GB olacağını gösteriyor. Bu da taşınabilir disk kutularına olan rağbeti artıracaktır. Flexy'nin U20 adlı modeli 3,5 inç boyutundaki sabit diskleri PC'ye harici olarak bağlamanızı sağlıyor. İçerisine PATA sabit disk takabileceğiniz U20'nin montajı oldukça kolay. Kutunun üzerindeki iki vidayı sökmeniz yeterli. Daha sonra sabit disk kablolarını bağlayıp kullanıma hazır hale getiriyorsunuz. Bağlantı arabirimi olarak USB ve 10/100 Ethernet arabirimi kullanan ürün, harici disk olarak kullanılabildiği gibi, ağa da takılabiliyor. Daha sonra Samba ve FT işlevleriyle bir dosya sunucusu haline gelebiliyor. Web tabanlı yönetim sistemi, kullanıcı ve şifre tabanlı giriş güvenliği ve etkinlik ışıkları da unutulmamış.

SONUÇ Ağ veya USB bağlantısıyla dosya paylaşım yapabilen ürün, başarılı bir taşınabilir disk çözümü.

- ⊕ Kolay kurulum ve kullanım
- ⊕ Ağ üzerinden bağlantı
- ⊕ SMB/FT sunucu desteği

Harici TV kartı

V-GEAR COMBO MOBITV

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Transdata
BİLGİ İÇİN	(216) 336 00 20
WEB	www.transdata.com.tr
FİYAT	146 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Arabirim	USB
Yayın standardı	NTSC / PAL
Video kayıt biçimi	MPEG-2
Uzaktan kumanda	var
Boyut	84 x 27 x 14 mm
Diğer	EPG, Teletekst

TV kartınızı yanınızda taşıyın: Satışları geçtiğimiz yıllarda duraklayan TV kartları bu yıl yeniden yaygınlaşıyor. Ülkemizdeki karasal dijital yayınlar (DVB-T) test aşamasında ve birkaç yıl içerisinde ufak bir anten yardımıyla tüm yayınları dijital kalitede izlemek mümkün olacak. Analog ve DVB-T yayınları destekleyen V-gear Combo MobiTV, böylece gelecekteki yayın teknolojisinden de faydalanmanızı sağlıyor. Ufak boyutları sayesinde kolayca taşınabilen ürün, USB ile PC'ye bağlanıyor. Ürünün kayıt ve yakalama işlemi gerçekleştirmesini de başarılı bulduk. Kayıt zamanlayıcı işlevi sayesinde istenen gün ve saatte bilgisayar başında olmanıza gerek olmadan sevdiğiniz TV programlarını kaydedebilirsiniz. Uzaktan kumandası kartın tüm işlevlerine erişim sağlarken, EPG ve teletekst işlevlerinin unutulmaması cihazın bir TV kartından fazlasına sahip olduğunu gösteriyor.

SONUÇ İki yayın tipi ile elektronik program rehberi destekleyen ürünün tek eksiği bir FM radyo.

- ⊕ Anolog ve dijital yayın bir arada
- ⊕ Kayıt zamanlayıcısı var
- ⊖ FM radyo desteği yok

→

Dijital fotoğraf makinesi

KODAK EASYSHARE V610

AYIN ÜRÜNÜ CHIP TEST MERKEZİ 11/2006

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	Kodak Türkiye
BİLGİ İÇİN	(216) 578 26 00
WEB	www.kodak.com.tr
FİYAT	435 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Algılayıcı	6,1 MP 1 / 2,5 inç CCD
Çözünürlük	2.832 x 2.128 piksel
Arabirim	USB, Bluetooth, PictBridge
Bellek	32 MB dahilli, SD / MMC kart
Boyut	111 x 56 x 23 mm
Ağırlık	160 g (pilsiz)

- + Dâhili Bluetooth
- + 22 hazır çekim modu
- + İki lens ile geniş ve dar açı

İKİ LENS İKİ ALGILAYICI V610 sahip olduğu iki adet lens ve algılayıcı ile geniş ve dar açılı çekim yapabiliyor.

Çift lensli mucize

Çift lensle geniş ve tele çekimler yapabilen V610, Bluetooth ile fotoğraf paylaşabiliyor.

Dijital fotoğraf makineleri analog makinelerin yerini almaya niyetlendiğinden bu yana, eski toprakların kıskanılacak işlevlerini bir bir kendi bünyesine ekliyor. Analog makinelerin -halen- önemli avantajlarından biri, objektiflerin çıkartılarak farklı işlevdekilerin takılabilmesi. Peki, ya fotoğraf makinesini iç cebinde taşımak isteyen kullanıcılar ne yapacak?

Geçtiğimiz aylarda V570 adlı çift lensli modeli ile beğenimizi kazanan Kodak, bu modelin ağabeyi diyebileceğimiz V610'u test merkezimize gönderdi. Korunan çift lens işlevi analog fotoğraf makinelerde 38 – 114 mm'ye denk olacak şekilde, geniş ve dar açılı çekim yapmayı sağlıyor. 10x optik zum ve ufak boyutları, onu bu büyüklükte bir optik zuma sahip en küçük makine yapıyor.

Hızlı ve etkili: V610 tam 1 saniyede çekime hazır

Lensleri ayarlamak için bir motor bulunmaması kullanıcıya bir avantaj olarak dönüyor. Makinenin açılışta lensi belirli bir konuma getirmek için vakit harcamaması, cihazın bir saniye gibi kısa bir sürede açılarak fotoğraf çekmeye hazır olmasını sağlıyor.

Sağlam malzemesi, ürünü elinize aldığınızda kendini hemen belli ediyor. Buna karşın fotoğraf makinelerinden alışık olduğumuz ele oturma ve kolayca kavranma durumu, ne yazık ki bu üründe yok. Üründe kullanılan Schneider Kreuznach C-Variogon lensler, keskin ve canlı görüntüler yakalamanızda başlıca etken. Ancak geniş açıdan dar açıya geçiş için zum yapmak gerekiyor ve lensler arasında geçiş yaparken ufak bir açı kaybı ortaya çıkıyor. Üzerinde dahili flaş, mikrofon ve lens kapağı bulunan V610'un tuşları üst ve arka kısımda yer alıyor. Orta kısma konulan ekran 2,8 inç büyüklüğünde. Çoğu fotoğraf makinesinden daha geniş olan bu ekran, rahat bir önizleme yapılmasını sağlıyor. Ekranın solundaki tuşlar içerisindeki *Review*, çektiğiniz fotoğrafları ekrana getiriyor. *Share* tuşuyla da, USB, PictBridge veya Bluetooth üzerinden fotoğraf gönderebilirsiniz.

Fotoğrafları cep telefonunuza arkaplan yapabilirsiniz

Dâhili Bluetooth teknolojisi sayesinde beş adet cihaz eşleştirilerek V610'un hafızasında tutulabiliyor. Yaptığımız denemelerde cep telefonu ve PC'ye Bluetooth ile fotoğraf gönderebilmemize rağmen, Bluetooth ile baskı yapabilen Olivetti MY_WAY yazıcısından çıktı almayı başaramadık. Cihaz resimleri paylaşırken üç farklı çözünürlük seçeneği sunuyor. Böylece cep telefonuna arkaplan yapmanız için hızlı veri aktarımı da mümkün.

22 hazır çekim modu, farklı durumlara uygun çekim seçeneklerini otomatik ayarlıyor. Bu giriş seviyesi kullanıcılar kadar, gördükleri kareyi hemen yakalamak isteyen kullanıcıların da hoşuna gidecek bir işlev. Çektiğiniz bulanık fotoğraflarda sizi uyaran makinenin, otomatik resim boyutu ayarlama ve renk düzeltme işlevleri de etkileyici. Ayrıca makine 640 x 480 çözünürlükte, 30 fps hızında sesli video kaydedebiliyor.

SONUÇ Yüksek kalitede çekim ve büyük boy baskı yapmak isteyen giriş seviyesi kullanıcılara, benzersiz çekim olanakları sunuyor. Bunun yanında Bluetooth bağlantı kurabilmesi de son derece hoş. ■

Fotoğraf işleme

ULEAD PHOTOIMPACT 11

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
SİSTEM	Windows 2000 / XP
BİLGİ İÇİN	www.ulead.com
FİYAT	90 $

Mükemmel görüntü için: Bir zamanlar tüm resimler ve portreler elle, kâğıt ve tuval üzerine yapılırdı. Daha sonra medya, elle hazırlanan bu resimlerin baskı haline dönüşmesini sağladı. 19. yüzyılda fotoğraf makinelerinin çıkmasıyla fotoğrafçılar, görüntüleri kendi yorumlarıyla elde etmeye başladı. Şimdi ise yüksek çözünürlüklü dijital fotoğraf makineleri ve cep telefonu kameraları görüntü konusundaki devrimin önemli bir parçası halini aldı. Dijital fotoğraf yaygınlaşınca, çekilen çok sayıda fotoğrafın düzenlenerek arşivlenmesi zorlaştı. Ulead PhotoImpact 11 bu konudaki tüm ihtiyaçlarınıza cevap veriyor. Basit bir tasarımı olan arayüzde, gereken tüm menü ve araçlar sade bir şekilde dizilmiş. My Workspace başlığına tıklarsanız karşınıza çeşitli seçenekler gelecek. Örneğin *Basic Photo* seçeneği temel araçları ekrana getirirken *Advanced* ile kullanabileceğiniz tüm araçlara erişebilirsiniz. Bu araçlar içerisinde yer alan *Object Extraction* fotoğrafların belirli bölümlerini ayırarak, kolaj yapmanızı kolaylaştırıyor. *SmartCurves* ise HDR görüntüleme teknolojisini kullanarak görüntülerin renk ayarlarını düzeltebiliyor.

SONUÇ RAW dosyalarla da çalışabilen PI 11, resim düzeltmek ve düzenlemek için etkili bir araç.

- ⊕ Basit arayüz
- ⊕ Çok sayıda işlev
- ⊖ Obj. Ext. başarılı değil

Ses işleme

ADOBE AUDITION 2.0

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
SİSTEM	Windows XP
BİLGİ İÇİN	www.bilkom.com.tr
FİYAT	300 $

Müziğinize renk katın: "Müzik ruhun gıdasıdır". Hayatınız bu söz etrafında dönüyorsa, PC'deki ses işleme yazılımlarıyla eğlenceli vakit geçirebilirsiniz. Adobe'un ses konusundaki çözümü olan Audition'ın yeni sürümü, müzik yapmanızı ve var olan müzik dosyalarını farklılaştırmanızı hedefliyor. Eskiden Cool Edit Pro olarak bilinen Audition 2.0, PC üzerinde çalışan tam bir müzik stüdyosu. Ses işleme işlevi kadar mix yapabilmesi de başarılı. Esnek arayüz üzerinde geniş ve rahat bir çalışma ortamı sunuyor. Sesi frekans, pan ve spektral faz olmak üzere üç biçimde sunan yazılım, klasik dalgaboyu tablosunu görüntülemeyi de unutmuyor. Çok şarkılı düzende çalışabileceğiniz Audition 2.0, önceden eklenen şarkı dosyalarında çalışmanızın yanında, yenilerini eklemenize olanak sağlıyor. Bunun yanında AVI, MPG, WMA, MOV vb. video dosyalarındaki ses bölümlerini ayırabiliyor ve ses üzerinde farklı yönlerde değişiklik yapılabiliyor. Delay, Chorus, Echo, Reverb gibi temel efektler kadar, Time/Pitch ve Doppler Shifter gibi her yazılımda bulunmayan efektler seçilebiliyor. Kendi hazırlayacağınız efektleri de sık kullanılanlara kaydedebilirsiniz.

SONUÇ Profesyonel ihtiyaçları karşılayabilen yazılım, güçlü bir sisteme gerek duyuyor.

- ⊕ Farklı özelliklere sahip
- ⊕ Kolay ayarlanabiliyor
- ⊖ Yüksek fiyat

İnternet güvenliği

KASPERSKY INTERNET SECURITY 6.0

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
SİSTEM	Windows (tümü)
BİLGİ İÇİN	www.kaspersky.com
FİYAT	60 $

Siber alemde güvenle gezin: Bilgi almak veya beklediğimiz önemli e-postalara bakmak için mutlaka internet bağlantısı kuruyoruz. Hatta internet bağlantımız hep açık duruyor. Bu, aslında bilgisayarımızın birçok tehlikeye açık olduğunu da gösteriyor. Korunmak için sürekli çalışan bir güvenlik paketine ihtiyacımız var. Bu ay Kaspersky'nin, internet bağlantısına sahip bilgisayarları her tip tehlikeden koruyabilen yeni Internet Security yazılımını mercek altına alıyoruz. İçerisinde virüslere, casus yazılımlara ve yığın postalara karşı koruma ve güvenlik duvarı bulunduran bu paket, casus yazılım önleyicisi ile tehlikeli olabilecek web sitelerini, henüz yüklenmeden engelleyebiliyor. Outlook Express ve The Bat! gibi yaygın e-posta yazılımlarını destekleyen yığın posta engelleyici aracı, yaptığımız testlerde gayet başarılı oldu. Yazılımın kurulumu da bayağı kolay. Adım adım ilerleyerek sisteminizi güvenlik kalkanı altına alabilirsiniz. Arayüzün ana ekranı tüm araçlara erişim sağladığı gibi, sistemin güncel güvenlik durumunu görmenizi sağlıyor. Sık güncellenen virüs ve tehlikeli yazılım veritabanı, sürekliliği sağlıyor.

SONUÇ Hızlı ve kullanıcı dostu bir güvenlik paketi. İnternetten çıkmayanlar için mutlaka gerekli.

- ⊕ Güvenilir araçlar
- ⊕ Başarılı yığın posta engelleyici
- ⊕ Güvenlik duvarı var

→

Dijital fotoğraf makinesi

KODAK EASYSHARE V610

AYIN ÜRÜNÜ CHIP TEST MERKEZİ 11/2006

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	Kodak Türkiye
BİLGİ İÇİN	(216) 578 26 00
WEB	www.kodak.com.tr
FİYAT	435 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Algılayıcı	6,1 MP 1 / 2,5 inç CCD
Çözünürlük	2.832 x 2.128 piksel
Arabirim	USB, Bluetooth, PictBridge
Bellek	32 MB dahilli, SD / MMC kart
Boyut	111 x 56 x 23 mm
Ağırlık	160 g (pilsiz)

+ Dâhili Bluetooth
+ 22 hazır çekim modu
+ İki lens ile geniş ve dar açı

İKİ LENS İKİ ALGILAYICI V610 sahip olduğu iki adet lens ve algılayıcı ile geniş ve dar açılı çekim yapabiliyor.

Çift lensli mucize

Çift lensle geniş ve tele çekimler yapabilen V610, Bluetooth ile fotoğraf paylaşabiliyor.

Dijital fotoğraf makineleri analog makinelerin yerini almaya niyetlendiğinden bu yana, eski toprakların kıskanılacak işlevlerini bir bir kendi bünyesine ekliyor. Analog makinelerin -halen- önemli avantajlarından biri, objektiflerin çıkartılarak farklı işlevdekilerin takılabilmesi. Peki, ya fotoğraf makinesini iç cebinde taşımak isteyen kullanıcılar ne yapacak?

Geçtiğimiz aylarda V570 adlı çift lensli modeli ile beğenimizi kazanan Kodak, bu modelin ağabeyi diyebileceğimiz V610'u test merkezimize gönderdi. Korunan çift lens işlevi analog fotoğraf makinelerde 38 – 114 mm'ye denk olacak şekilde, geniş ve dar açılı çekim yapmayı sağlıyor. 10x optik zum ve ufak boyutları, onu bu büyüklükte bir optik zuma sahip en küçük makine yapıyor.

Hızlı ve etkili: V610 tam 1 saniyede çekime hazır

Lensleri ayarlamak için bir motor bulunmaması kullanıcıya bir avantaj olarak dönüyor. Makinenin açılışta lensi belirli bir konuma getirmek için vakit harcamaması, cihazın bir saniye gibi kısa bir sürede açılarak fotoğraf çekmeye hazır olmasını sağlıyor.

Sağlam malzemesi, ürünü elinize aldığınızda kendini hemen belli ediyor. Buna karşın fotoğraf makinelerinden alışık olduğumuz ele oturma ve kolayca kavranma durumu, ne yazık ki bu üründe yok. Üründe kullanılan Schneider Kreuznach C-Variogon lensler, keskin ve canlı görüntüler yakalamanızda başlıca etken. Ancak geniş açıdan dar açıya geçiş için zum yapmak gerekiyor ve lensler arasında geçiş yaparken ufak bir açı kaybı ortaya çıkıyor. Üzerinde dahili flaş, mikrofon ve lens kapağı bulunan V610'un tuşları üst ve arka kısımda yer alıyor. Orta kısma konulan ekran 2,8 inç büyüklüğünde. Çoğu fotoğraf makinesinden daha geniş olan bu ekran, rahat bir önizleme yapılmasını sağlıyor. Ekranın solundaki tuşlar içerisindeki *Review*, çektiğiniz fotoğrafları ekrana getiriyor. *Share* tuşuyla da, USB, PictBridge veya Bluetooth üzerinden fotoğraf gönderebilirsiniz.

Fotoğrafları cep telefonunuza arkaplan yapabilirsiniz

Dâhili Bluetooth teknolojisi sayesinde beş adet cihaz eşleştirilerek V610'un hafızasında tutulabiliyor. Yaptığımız denemelerde cep telefonu ve PC'ye Bluetooth ile fotoğraf gönderebilmemize rağmen, Bluetooth ile baskı yapabilen Olivetti MY_WAY yazıcısından çıktı almayı başaramadık. Cihaz resimleri paylaşırken üç farklı çözünürlük seçeneği sunuyor. Böylece cep telefonuna arkaplan yapmanız için hızlı veri aktarımı da mümkün.

22 hazır çekim modu, farklı durumlara uygun çekim seçeneklerini otomatik ayarlıyor. Bu giriş seviyesi kullanıcılar kadar, gördükleri kareyi hemen yakalamak isteyen kullanıcıların da hoşuna gidecek bir işlev. Çektiğiniz bulanık fotoğraflarda sizi uyaran makinenin, otomatik resim boyutu ayarlama ve renk düzeltme işlevleri de etkileyici. Ayrıca makine 640 x 480 çözünürlükte, 30 fps hızında sesli video kaydedebiliyor.

SONUÇ Yüksek kalitede çekim ve büyük boy baskı yapmak isteyen giriş seviyesi kullanıcılara, benzersiz çekim olanakları sunuyor. Bunun yanında Bluetooth bağlantı kurabilmesi de son derece hoş. ■

CHIP Test Editörü Şahin Ekşioğlu, donanım dünyasında dikkatini çeken gelişmeleri, her ay günlüğünde sizlerle paylaşıyor.

Kim korsan, kim değil?

Yayın haklarına saygımız sonsuz. Fakat kuralların her an değiştiği bir ortamda yasal kullanımı tanımlamak (ve kabul ettirmek) zorlaşıyor doğrusu.

4 Ekim: Bilgisayar destekli çeviri

Özellikle İngilizce'den Türkçe'ye çeviri yazılımlarının başarısı genelde tartışmalı bir tablo çizer. Gerçekten de farklı dil ailelerinden gelmeleri ve genel olarak arada pek çok yapısal farkın olması, bu iki dil söz konusu olduğunda bilgisayar destekli çeviri için ciddi zorluklar ortaya koyar. Öte yandan Sametran adlı çeviri yazılımı bu konuda oldukça iddialı. **www.sametran.com**'da göreceğiniz çeviri örneği oldukça etkileyici.

Yazılımı çalıştırdığımda hızlı bir işlemci istediğini fark ettim. Öte yandan arayüzün kullanımı gayet kolay ve basit. Çeviri performansı açısından baktığımda, tabii ki çevrilen metin sıkça düzeltme gerektiriyor fakat yine de daha önce denediğim çeviri yazılımlarından iyiydi. Çeviri performansı, çevirdiğiniz metnin içerdiği terminolojiyle de yakından ilgili. Sametran çeviri programının Lite (99 dolar + KDV), Public (239 dolar + KDV) ve Tech (499 dolar + KDV) olmak üzere üç ayrı sürümü mevcut. Sametran çeviri programının CHIP'e özel bir tanıtımını CHIP DVD'de bulabilirsiniz.

YENİ ÇEVİRİ YAZILIMI Sametran'ın arayüzü, kullanıcı dostu. Yazılımın performansı için CHIP DVD'ye bakabilirsiniz.

17 Ekim: Radyodan kayıt iptal

Hep merak etmişimdir yasadışı MP3 kullanımı için site kapatan şirketler zaten CD kalitesinde yayın yapan FM radyolara niye müdahale etmezler diye. Dolaylı olarak buna benzer bir hareket Creative'den geldi. Firma, Zen MicroPhoto ve Zen Vision:M ürünlerinden FM kayıt işlevini, yeni çıkardığı bir firmware güncellemesiyle kaldırdı. Apple'ın ürünlerinde neden FM radyo olmadığını da bu noktadan hareketle anlamış oluyoruz. Yayın hakları ve korsan kullanım konusundaki fırtına bir türlü dinmeyecek gibi. Keşke sınırlar belirlense de, biz de adımımızı ona göre atabilsek.

20 Ekim: Bir PSP macerası

Geçen ay PSP aldığımı ve deneyimlerimi arada sırada bu sayfalarda sizinle paylaşacağımı belirtmiştim. Öncelikle şunu söyleyeyim Sony PSP özel bir ürün. Gerek pozitif gerekse negatif, hakkında söylenecek çok şey var. Cihaz basit bir oyun konsolu değil. Video (MPEG4) ve müzik (MP3, WMA) çalabilen PSP, kablosuz

19 Ekim: PS3 Linux'la geliyor

Yılan hikâyesine dönen Sony PlayStation 3'ün Kasım'da piyasaya çıkışını merakla beklerken, ürün hakkında bazı haberler de nihayet gün ışığına çıkıyor. Aslında Sony'nin PS3 hakkındaki ketumluğunun hakkını vermek gerek. Zira şirket istemedikçe ürün hakkında nerdeyse hiç haber sızmadı. Ürünün resmi çıkışı bu kadar yaklaşmışken, bazı haberlerin duyulması ise gayet normal. Buna göre PS3'te kullanılan Yellow Dog Linux işletim sistemi sayesinde, kullanıcılar sadece oyun oynamayla yetinmeyecek, bir PC'nin yapabildiği pek çok şeyi de yapacaklar. Öyle ki Sony'den Phil Harrison'a bakılırsa Sony PS3 sayesinde evlerde PC'ye gerek kalmayacak. Fedore 5.0 çekirdekli Yello Dog, içinde OpenOffice, ThunderBird ve ve FireFox gibi uygulamalar da geliyor. Merakla bekliyoruz...

Bu arada bu yıl içinde çıkacak PS3 oyunlarının 25 GB'lık Blu-ray diske zar zor sığacağı, 2007'de çıkacak bazı oyunlar içinse 50 GB'lık BR disklerin kullanılacağı belirtiliyor.

ÖNCE AMERİKA VE JAPONYA **Kasım'da Amerika ve Japonya'da piyasaya çıkacak olan Sony PS3'ün Avrupa'ya Mart 2007'de gelmesi bekleniyor.**

olarak dâhili göz atıcısı sayesinde internete bağlanabiliyor ya da yine kablosuz olarak karşılıklı oyun keyfi sunuyor. Ayrıca RSS özelliği sayesinde kablosuz bir erişim noktasına bağlanarak otomatik olarak internetteki haberlerden ya da gelişmelerden haberdar olabilir ve PSP'nize video indirebilirsiniz. Flash desteği ve fotoğraf gösterebilmesi de PSP'nin diğer öne çıkan özellikleri arasında. Bunları zaten az ya da çok biliyorsunuz. Şimdi biraz daha derine inelim. Öncelikle Sony Türkiye'nin PSP için ilginç bir tutumu var. Sanki PSP satmaya değil satmamaya çalışıyorlar. sony.com.tr'ye gittiğinizde ana sayfada PSP yok ama eğlence robotu Aibo, tüketici ürünleri bölümündeki temel başlıklardan biri. Nerde olduğunu söylemeyeceğim. Arayın bakalım sony.com.tr'de PSP'yi bulabilecek misiniz...

Sony'de (Sony Türkiye'de katlanarak yansıyan) bir "nobranlık" var. Bunun temelindeki burnu büyüklük, şirkete karşı gittikçe artan bir anti pati oluşturmaya başladı. Sony'nin "format ziyankarı" bir şirket olduğunu, hele hele evinizde betamax video kaydedici ya da MD çalar bulunuyorsa, zaten biliyorsunuz. Firmanın kendi medya biçimlerine eklenen UMD'nin kaderi umarım farklı olur. Şimdilik burada kesiyorum. Önümüzdeki ay PSP konusunda yazmaya devam edeceğim.

HERKESE YE BİLGİSAYAR EĞİTİMİ

VİDEO KURS
WWW. 333 0 333 .COM

Bilmek Hükmetmektir!

Kitaplarla uğraşmayın! Artık, istediğiniz programı, dershaneye gitmeden, adım adım **uygulamalı** dersler yardımıyla, alışkın olduğunuz rahat ortamda öğrenebilirsiniz.

Her bir eğitim CD'si bilgisayar dershanelerince, 4 aya yayılarak verilen kurs içeriğine, uygun şekilde hazırlanmıştır. Kurs bittiğinde, sertifika düzeyinde eğitim alınmış olur..

Eğitim CD 'leri

1.) Bir kaç saatte Windows XP
2.) Büro Çalışanları için Temel Bilgisayar Eğitimi
3.) Flash MX sertifika Eğitimi
4.) Photoshop Sertifika Eğitimi
5.) Yedekleme Geri Yükleme
6.) Corel Draw Temel Eğitim
7.) TV - DVD- PC için Sanal Fotoğraf Albümü hazırlama

Kapıda ödemeli, adrese teslim, sadece 24.[illegible] YTL
Acil Sipariş hattı (0212) 487 17 18

CHIP TOP 10

DONANIM LİSTELERİ

153 SATA sabit diskler

153 PATA sabit diskler

153 AMD 939 anakartlar

153 INTEL 775 anakartlar

154 Fotoğraf yazıcıları

154 Çok işlevli baskı cihazları YENİ

154 17 inç. LCD monitörler YENİ

154 19 inç. LCD monitörler YENİ

156 PCIe ekran kartları 300 $ üstü

156 PCIe ekran kartları 150 - 300 $ arası

156 Cep telefonları YENİ

156 Flash bellekli MP3 çalarlar

TEST CİHAZLARI
Donanımların performanslarını ölçmek için hazırlanan cihazlar sayesinde birçok ürünü test etmek mümkün.

10 YILDIR CHIP TEST MERKEZİ TECRÜBELİ, GÜVENİLİR, TARAFSIZ

CHIP TOP10

En başarılı donanım ürünleri CHIP TOP 10 tablolarında her ay listeleniyor. TOP 10 tabloları satın alma kararınıza yardımcı olacak.

CHIP TOP 10 tablolarında her ay kendi kategorisinde en iyi on donanımı yayınlıyoruz. Her ay gerçekleştirilen testlerde birçok ürün inceleniyor ve test prosedürümüz doğrultusunda değerlendiriliyor. Değerlendirdiğimiz ürünleri bir veritabanında toplayarak sizlerle paylaşıyoruz. Burda önemli olan bu ürünleri güncel ve doğru olarak yayınlamak. Hazırladığımız bu tabloların en büyük farkı her ay güncellenmesi. CHIP TOP 10 tabloları test tablolarından biraz farklı. TOP 10 tablolarında önemli ve kısa bilgiler yer alıyor. Donanım inceleme bölümümüzde yer alan ürünleri ve piyasaya yeni çıkan ürünleri aynı kriterlerle ölçüp TOP 10 tablolarındaki yerlerine koyuyoruz. Testi veya incelemeyi kaçıran okurlarımız ürünleri TOP 10 tablolarından takip edebiliyorlar. Böylece aylar önce çıkan bir ürün ile yeni çıkan bir ürünü kıyaslayabilme şansımız oluyor. Ürünleri ayırırken kategorilerine ve performanslarına göre değerlendiriyoruz. Kategori seçimi çok önemli. Eğer bir ürün yanlış bir kategoride yer alıyor ise bu tüm tabloyu etkiliyor bunun için tabloları tekrar tekrar kontrol ediyoruz. TOP 10 tablolarında fiyat performans oranlarına da yer verdiğimiz için bu bilgileri satın alma rehberi olarak da kullanabilirsiniz. Bu oran yalnızca o ayki tablodaki ürünler arsındaki bir oran olduğunu unutmayın. Yani performansı iyi olan bir ürünün fiyatı da uygun ise tüm diğer ürünlerin fiyat performans puanını değiştirebilir. Ürünlerin performans değerlerini bir bakışta görebilmeniz için renk kodları kullanıyoruz. Yeşil renk test ve incelemede çok iyi performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor. Sarı renk, test ve incelemede iyi performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor. Turuncu renk, ortalama performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor.

Değerlendirme:

- Zirve sınıfı: 100-90 puan
- Üst sınıf: 89-75 puan
- Orta sınıf: 74-45 puan

Her ay ürünlerin son kullanıcı satış fiyatlarını güncelliyoruz. Ürünleri, ay içerisindeki değişiklikler nedeniyle daha uygun fiyatlarla da temin etmeniz mümkün. Fiyat/Performans puanını 5'lik not sistemine göre hesaplıyoruz. Tek tek değerlendirmelerdeki en iyi değerler sütunlarda kalın yazı tipleriyle gösteriliyor.

Yavuz Şahin, yavuz@chip.com.tr

SATA sabit diskler

Sıra	Marka	CHIP Top.	Fiyat/Perform.	Fiyat ($ + KDV)	Disk perf.	Gürültü oranı	Çalışma sıcaklığı	Servis döküm.	Arabirim	Kapasite (GB)	Önbellek (MB)	Dönüş hızı (RPM)
		Test değerleri							Teknik veriler			
1	Western Digital WD740GD	93		196	99	72	94	90	SATA	74	8	10.000
2	Western Digital WD1500ADFD	92		306	98	74	86	90	SATA	150	16	10.000
3	Western Digital WD1500AHFD	91		401	100	74	91	90	SATA	150	16	10.000
4	Western Digital WD5000KS	88		339	92	92	86	90	SATA	500	16	7.200
5	Western Digital WD3200KS	86		132	78	83	91	90	SATA	320	16	7.200
6	Seagate ST3200827AS	85		93	77	79	77	95	SATA	200	8	7.200
7	Western Digital WD2000JS	85		89	74	97	91	90	SATA	200	8	7.200
8	Western Digital WD2000JS	85		74	74	91	97	90	SATA	120	8	7.200
9	Western Digital WD2500KS	84		103	76	86	91	90	SATA	250	16	7.200
10	Seagate ST3750640AS	83		475	74	93	100	95	SATA	750	16	7.200

Western Digital WD740GD

10.000 RPM dönüş hızı ve yüksek performansıyla birçok rekoru tarihe gömdü.

PATA sabit diskler

Sıra	Marka	CHIP Top.	Fiyat/Perform.	Fiyat ($ + KDV)	Disk perf.	Gürültü oranı	Çalışma sıcaklığı	Servis döküm.	Arabirim	Kapasite (GB)	Önbellek (MB)	Dönüş hızı (RPM)
		Test değerleri							Teknik veriler			
1	Western Digital WD3200JB	96		127	100	87	94	90	PATA	320	8	7.200
2	Western Digital WD1200BB	94		71	96	91	100	90	PATA	120	2	7.200
3	Seagate ST3250824A	92		93	94	95	94	95	PATA	250	8	7.200
4	Western Digital WD800BB	92		51	90	95	91	90	PATA	80	2	7.200
5	Seagate ST3200827A	90		87	88	93	97	95	PATA	200	8	7.200
6	Samsung HD300LD	89		105	88	83	91	90	PATA	300	8	7.200
7	Seagate ST3400633A	88		234	79	91	94	95	PATA	400	16	7.200
8	Western Digital WD2500BB	88		92	93	100	94	90	PATA	250	2	7.200

Western Digital WD3200JB

PATA arabirimi kullanan ve büyük bir disk isteyenlere tavsiyemiz.

AMD 939 anakartlar

Sıra	Marka	CHIP Top.	Fiyat/Perform.	Fiyat ($ + KDV)	Performans	Stabilite	Birlikte gelenler	Servis döküm.	Yonga seti	PCI yuvası (adet)	PCIe 16X (adet)	Bellek yuva
		Test değerleri							Teknik veriler			
1	Asus A8N32-SLI Deluxe	95		213	91	98	100	96	nForce4 SLI	3	2	4
2	DFI Lanparty nF4 SLI-DR	93		264	97	93	81	100	nForce4 SLI	2	2	4
3	Asus A8N-SLI Deluxe	92		150	91	94	94	88	nForce4 SLI	3	2	4
4	Gigabyte GA-K8N51PVMT-9	91		100	94	94	82	91	nforce430	2	1	4
5	MSI K8N Neo 4 Platinum	91		174	88	100	86	85	nForce4 Ultra	4	1	4
6	ECS KN1 Extreme	90		120	97	94	81	68	nForce4 Ultra	3	1	4
7	Asus A8N-VM CSM	89		99	91	93	80	91	nforce 430	2	1	4
8	Epox 9NPA+ Ultra	86		125	94	93	76	56	nForce4 Ultra	3	1	4
9	Sapphire PI-A9RX480	86		135	83	92	84	79	Xpress 200P	2	1	4

Asus A8N32-SLI Deluxe

Kutu içeriği iyi düşünülmüş, muhteşem yüksek performans çözümü.

Intel 775 anakartlar

Sıra	Marka	CHIP Top.	Fiyat/Perform.	Fiyat ($ + KDV)	Performans	Stabilite	Birlikte gelenler	Servis dök.	Yonga seti	Bellek	Ses	Lan	Wlan
		Test değerleri							Teknik veriler				
1	CAsus P5N32-SLI Deluxe	100		254	100	100	100	100	nForce4 SLI	DDR2-667	7.1 Kanal	2 x 1 Gbit	-
2	Gigabyte GA-G1975X Turbo	100		280	100	98	100	100	i975X	DDR2-888	7.1 HDA	1 Gbit	-
3	MSI P4N Diamond	98		286	99	92	100	92	nForce4	DDR2-667	7.1 HDA	2 x 1 Gbit	-
4	Asus P5LD2 Deluxe WIFI - TV	95		290	99	92	92	92	i945P	DDR2-667	7.1 HDA	1 Gbit	54 Mbit
5	Foxconn 955X7AA-8EKRS2	92		245	100	100	85	67	i955X	DDR2-667	7.1 HDA	2 X 1 Gbit	-
6	MSI 945GM2-FI	92		112	100	99	75	92	i945G	DDR2-667	7.1 HDA	1 Gbit	-
7	MSI P4N SLI-FI	91		120	100	98	73	92	nForce4 SLI	DDR2-667	7.1 Kanal	1 Gbit	-
8	Foxconn Intense 945P7AA	86		116	99	96	67	67	i945P	DDR2-667	7.1 HDA	1 Gbit	-

Asus P5n32-SLI Deluxe

AiLife serisinin yeni modeli, stabil, sessiz ve performanslı bir ürün.

Fotoğraf yazıcıları

Sıra	Marka	CHIP Top.	Fiyat/Perform.	Fiyat (+ KDV)	Baskı hızı	Baskı kalitesi	Ergonomi	Servis dök.	Arabirim	Çözünürlük (dpi)	Bellek	Foto. baskı hızı (sn)
		Test değerleri							Teknik veriler			
1	HP Photosmart D7360	89		226	71	92	100	100	USB	600	64 MB	48
2	Epson Stylus Photo R245	81		101	43	100	83	91	USB	belirtilmemiş	64 KB	36
3	Epson Stylus Photo R340	80		216	58	85	91	91	USB	belirtilmemiş	64 KB	60
4	Canon Pixma iP4200	72		108	61	77	63	94	USB	600	42 KB	51
5	Epson Stylus Photo R800	69		413	100	47	60	91	USB, IEEE 1394	belirtilmemiş	64 KB	39
6	Canon Pixma iP6210D	63		118	58	54	71	94	USB	600	42 KB	60

Epson Stylus Photo R245

Çeşitli boyutlardaki kartlara ve doğrudan fotoğraf makinesi üzerinden baskıya olanak sağlıyor.

Çok işlevli baskı cihazları

Sıra	Marka	CHIP Top.	Fiyat/Perform.	Fiyat (+ KDV)	Office baskı hızı	Grafik baskı hızı	Resim baskı hızı	Grafik kalitesi	Resim kalitesi	Çözünürlük (dpi)	Arabirim	Baskı hızı r. (s/dk)
		Test değerleri								Teknik veriler		
1	Canon Pixma MP830	90		364 €	100	91	100	98	100	9.600 x 4.800	USB 2.0	24
2	Canon Pixma MP800	89		340 €	100	94	95	100	100	9.600 x 4.800	USB 2.0	24
3	Canon Pixma MP500	88		169 €	95	91	94	61	79	9.600 x 2.400	USB 2.0	19
4	Epson Stylus Photo RX700	88		339 €	99	100	100	71	95	5.760 x 1.440	USB 2.0	20
5	HP Photosmart 3310 Ai0	86		447 $	91	100	92	85	49	4.800 x 1.200	USB 2.0	31
YENİ 6	Canon Pixma MP810	85		260 €	94	90	96	98	48	9.600 x 2.400	USB 2.0	31
7	Epson Stylus Photo RX640	81		270 €	97	95	90	50	50	5.760 x 1.440	USB 2.0	21
8	Epson Stylus Photo RX520	80		143 €	92	97	93	82	64	5.760 x 1.440	USB 2.0	18
9	Epson Stylus Photo RX620	79		213 €	95	100	100	100	76	5.760 x 1.440	USB 2.0	18
10	Canon Pixma MP530	79		270 €	93	93	95	63	58	4.800 x 1.200	USB 2.0	18

Canon Pixma MP830

Profesyonel çözüm arayan kullanıcılar için oldukça başarılı bir seçenek.

17 inç LCD Monitor

Sıra	Marka	CHIP Top.	Fiyat/Perform.	Fiyat ($ +KDV)	Görüntü kalitesi	Ergonomi	Teknik özellikler	Servis dök.	Alan büyük. (inç)	Maks. çözünürlük	Piksel aralığı	Maks. kontrast	Maks. parlak. cd/m²	Video girişler	Tepki süresi (ms)
		Test değerleri							Teknik veriler						
YENİ 1	Samsung Syncmaster 770P	95		341	98	100	80	100	17	1.280x1024	0.264	500:1	280	DVI, D-sub	6
YENİ 2	Acer AL1751	89		339	100	81	80	85	17	1.280x1025	0.264	500:1	400	DVI, D-sub	8
YENİ 3	BenQ FP71V+	88		319	96	88	83	69	17	1.280x1026	0.264	500:1	300	DVI, D-sub	8
YENİ 4	Samsung Syncmaster 760BF	87		318	80	94	87	100	17	1.280x1027	0.264	700:1	300	DVI, D-sub	4
YENİ 5	LG L1780Q	83		330	80	94	80	69	17	1.280x1028	0.264	500:1	250	DVI, D-sub	8
YENİ 6	Samsung Syncmaster 740BF	83		272	84	75	100	69	17	1.280x1029	0.264	700:1	300	DVI, D-sub	2
YENİ 7	Samsung Syncmaster 731BA	81		261	84	69	83	100	17	1.280x1030	0.264	600:1	300	DVI, D-sub	6
YENİ 8	Acer AL1717	80		229	82	81	77	77	17	1.280x1031	0.264	500:1	300	D-sub	8
YENİ 9	Samsung Syncmaster 740N	80		225	83	75	70	100	17	1.280x1032	0.264	600:1	300	D-sub	8
YENİ 10	Philips 170X6FB	77		296	66	88	80	85	17	1.280x1033	0.264	600:1	250	DVI, D-sub	8

Samsung 770P

Esnek ayaklarının yardımıyla her konumda kolayca çalışabiliyor.

19 inç LCD Monitor

Sıra	Marka	CHIP Top.	Fiyat/Perform.	Fiyat ($ +KDV)	Görüntü kalitesi	Ergonomi	Teknik özellikler	Servis dök.	Alan büyük. (inç)	Maks. çözünürlük	Piksel aralığı	Maks. kontrast	Maks. parlak. cd/m2	Video girişler	Tepki süresi (ms)
		Test değerleri							Teknik veriler						
YENİ 1	Fujitsu Siemens P19-2	93		511	100	94	70	62	19	1.280x1.024	0,294	550:1	270	DVI, D-Sub	8
YENİ 2	HP 1955	90		578	91	94	70	69	19	1.280x1.024	0,294	1.000:1	250	DVI, D-Sub	16
YENİ 3	Hyundai ImageQuest L90D+	87		410	77	100	73	62	19	1.280x1.024	0,294	700:1	300	DVI, D-Sub	8
YENİ 4	Xerox XA7-192i	85		435	78	94	70	70	19	1.280x1.024	0,294	500:1	300	DVI, D-Sub	8
YENİ 5	Philips 190G6	85		680	100	75	91	77	19	1.280x1.024	0,294	700:1	420	DVI, D-Sub	8
YENİ 6	BenQ FP93GX	83		449	91	75	85	92	19	1.280x1.024	0,294	700:1	300	DVI, D-Sub	2
YENİ 7	Philips 190S7	82		293	82	81	58	85	19	1.280x1.024	0,294	700:1	300	DVI, D-sub	8
YENİ 8	Samsung Syncmaster 920N	81		284	85	75	64	100	19	1.280x1.024	0,294	700:1	250	D-sub	8
YENİ 9	LG L1970H	80		384	91	75	97	62	19	1.280x1.024	0,294	1.600:1	300	DVI, D-Sub	2
YENİ 10	Samsung Syncmaster 960BF	80		364	80	75	76	100	19	1.280x1.024	0,294	700:1	300	DVI, D-Sub	4

Fujitsu Siemens P19-2

Ürünün en başarılı yanı sahip olduğu yüksek parlaklık değeri.

PCIe ekran kartları 300 $ üstü

Sıra	Marka	CHIP Top.	Fiyat/Perf.	Fiyat ($ + KDV)	Sentetik prf.	Oyun performansı	Donanım özellikleri	Servis dök.	Bellek/veriyolu	İşlemci/bellek frks.	Grafik yongası
		Test değerleri							Teknik veriler		
1	Leadtek PX7950 GX2 TDH	91		799	93	87	89	100	1.024 MB GDDR3 / 512 bit	500 / 1.200	GeForce 7950 GX2 TDH
2	Gigabyte 7950 GX2 TDH	89		707	97	90	83	81	1.024 MB GDDR3 / 512 bit	500 / 1.200	GeForce 7950 GX2 TDH
3	Sapphire X1900 XTX Blizzard	85		670	77	84	100	87	512 MB GDDR3 / 256 bit	675 / 1.600	Radeon X1900 XTX
4	Leadtek WinFast 7900 GTX TDH	83		559	78	80	85	100	512 MB GDDR3 / 256 bit	650 / 1.600	GeForce 7900 GTX
5	Powercolor X1900 XTX	80		625	72	82	86	87	512 MB GDDR3 / 256 bit	650 / 1.550	Radeon X1900 XTX
6	Asus 1900 XTX	79		671	70	82	98	61	512 MB GDDR3 / 256 bit	650 / 1.550	Radeon X1900 XTX
7	Sapphire X1900 XTX	74		499	68	66	92	87	512 MB GDDR3 / 256 bit	650 / 1.550	Radeon X1900 XTX
8	Powercolor X1900 XT	72		569	67	68	81	87	512 MB GDDR3 / 256 bit	625 / 1.450	Radeon X1900 XT
9	Palit 7900 GT Sonic	69		559	65	67	83	61	512 MB GDDR3 / 256 bit	550 / 1.400	GeForce 7900 GT
10	Gigabyte GeForce 7900 GT	67		369	61	65	71	81	256 MB GDDR3 / 256 bit	450 / 1.320	GeForce 7900 GT

Leadtek Winfast PX7900 GTX TDH

Üstün performansıyla üst seviye kullanıcıların ilgisini çeken bir ekran kartı.

PCIe ekran k. 150 - 300 $ arası

Sıra	Marka	CHIP Top.	Fiyat/Perf.	Fiyat ($ + KDV)	Sentetik Prf.	Oyun performansı	Donanım özellikleri	Servis dök.	Bellek/veriyolu	İşlemci/bellek frks.	Grafik yongası
		Test değerleri							Teknik veriler		
1	Sapphire X1800 XL	92		269	100	89	90	87	256 MB GDDR3 / 256 bit	540 / 1.000	Radeon X1800 XL
2	GeCube X1800 GTO	84		225	88	78	100	61	256 MB GDDR3 / 256 bit	500 / 1.000	Radeon X1800 GTO
3	MSI NX7600GT Diamond Plus	82		209	83	80	90	74	256 MB GDDR3 / 256 bit	560 / 1.400	GeForce 7600 GT
4	Gigabyte GeForce 7600 GT	81		231	82	77	86	81	256 MB GDDR3 / 128 bit	560 / 1.400	GeForce 7600 GT
5	Leadtek PX7600 GS TDH	65		150	58	51	83	100	256 MB GDDR3 / 128 bit	400 / 1.400	GeForce 7600 GS
6	Sapphire X1600 PRO HDMI	57		179	51	43	78	87	256 MB GDDR3 / 128 bit	500 / 800	Radeon X1600 PRO
7	Gigabyte GeForce 6600 GT	56		150	49	43	80	81	256 MB GDDR3 / 128 bit	515 / 825	GeForce 6600 GT

Gigabyte GeForce 7600 GT

Üzerinde pasif soğutma bloğu bulunan ürün, orta seviyede başarılı bir performans gösteriyor.

Cep telefonları

Sıra	Marka	CHIP Top.	Fiyat/Perf.	Fiyat	Telefon işlevselliği	Multimedya	Veri / mesaj	Partik	Ağırlık (g)	Boyut (mm)	Dijitcam	E-posta	BT	IR	USB
		Test değerleri							Teknik veriler						
1	Nokia N93	97		799 €	96	100	95	98	180	55 x 28 x 118	var	var	var	var	var
YENİ 2	Nokia N73	97		440 €	98	93	95	98	116	49 x 19 x 11	var	var	var	var	var
3	Sony Ericsson W900i	97		549 €	98	97	95	97	148	49 x 24 x 109	var	var	var	var	var
4	Nokia 6280	96		359 €	95	94	95	98	115	46 x 21 x 99	var	var	var	var	var
5	Sony Ericsson K800i	95	-	-	97	92	99	94	115	47 x 22 x 105	var	var	var	var	var
6	Nokia N90	95		565 €	96	95	89	96	173	51 x 24 x 112	var	var	var	yok	var
7	Nokia N71	95		422 €	98	96	98	91	139	51 x 26 x 99	var	var	var	yok	var
8	Nokia N80	94		645 €	92	100	99	91	133	50 x 23 x 95	var	var	var	var	var
9	Samsung SGH-Z500	93		529 €	96	81	90	98	103	45 x 25 x 19	var	var	var	var	var
10	Sony Ericsson W810i	93		309 €	92	88	93	96	89	45 x 17 x 102	var	var	var	var	var

Sony Ericsson W810i

Sony Ericsson, yeni Walkman telefonuyla, müzik dışındaki yönlerini de geliştirerek, yılın telefonu olma yolunda başarılı bir adım atıyor.

Flash bellekli MP3 çalarlar

Sıra	Marka	CHIP Top.	Fiyat/Perf.	Fiyat ($ + KDV)	Aktarım hızı	Erg.+Don. özellikleri	Ses kalitesi	Servis ve dök.	Arabirim	Kapasite	Ses biçimi	Pil
		Test değerleri								Teknik veriler		
1	TreksStor Organix	87		159	55	95	95	90	USB	1.024 MB	MP3/WMA/OGG/WAV/ASF	dahili
2	Creative Muvo VIDZ	84		159	75	85	86	90	USB	1.024 MB	MP3/WMA	dahili
3	Crea A9	83		199	69	100	80	95	USB	1.024 MB	MP3/WMA	dahili
4	Keysmart enjoy	82		199	48	89	90	95	USB	2.048 MB	MP3/WMA/OGG	dahili
5	Creative Zen Nano Plus	77		119	47	77	86	90	USB	1.024 MB	MP3/WMA	AAA
6	Creative Muvo Chameleon	76		139	58	77	80	90	USB	1.024 MB	MP3/WMA	AAA
7	Creative Muvo TX SE	76		79	56	77	80	90	USB	512 MB	MP3/WMA	AAA
8	Creative ZEN NANO	75		119	50	77	81	90	USB	1.024 MB	MP3/WMA	AAA
9	Muzio FS300	74		139	53	74	80	90	USB	512 MB	MP3/WMA/MP4/ASF/OGG	dahili
10	M-bird	74		99	74	84	68	85	USB	1.024 MB	MP3/ WMA/OGG/TVF	dahili

TrekStor ibeat organix

MP3 çalarlar arasındaki en iyi ses kalitesine sahip ürün TrekStor. Buna en büyük sebep ise Sennheiser kulaklık.

Sanal PC'yle risk almayın

Sanal bir PC oluşturarak anti virüs yazılımı olmadan internette gezinebilir, sistem çökmesi riski yaşamadan yeni yazılımlar deneyebilirsiniz.

Bu yazıda

- Sanal PC'yi yapılandırın
- İkinci işletim sistemini kurun
- En iyi sorun giderme ipuçları

Hacker'ın bilgisayarımıza ulaşması ve kontrolü tümüyle ele geçirmesi için 20 dakikalık yoğun bir uğraşı yeterli oldu. Ne var ki saldırganı bu kez büyük bir sürpriz bekliyordu. Sabit diskimizdeki dosyaların hiçbiri kişisel bilgiler ya da parolalar içermiyordu. Peki nasıl oldu da bilgisayarımı bu kadar güvenli bir halde korunabilmekteydi?

Hacker'ın hedefindeki bilgisayara Microsoft tarafından geliştirilen Virtual PC adlı ücretsiz araç kurulmuş ve bu bilgisayar üzerinden internete bağlanılmış durumda. Bu ikinci bilgisayar ilkinin içerisinden çalıştırılmasına rağmen, ondan bağımsız ve yalnızca sanal bir PC konumunda. Hacker, yalnızca sanal bilgisayara erişim sağlıyor ve gerçek bilgisayar tehlikeye girmiyor. Dolayısıyla saldırgan, gerçek bilgisayarın varlığından habersiz.

Sanal PC kavramı yalnızca saldırganlara karşı önlem almak için ortaya atılmamış. Bu bilgisayarlar, yeni araçları denemeye meraklı açık kaynak kodlu yazılım tutkunları için de son derece önemli. CHIP olarak sizlere, sanal işletim sisteminizi başarıyla kurmanızı, yapılandırmanızı ve gelecekte karşılaşabileceğiniz olası sorunları ortadan kaldırmanızı sağlayacak en iyi ipuçlarını açıklıyoruz.

Tam sürüm VIRTUAL PC CHIP DVD'de

SİSTEM GEREKSİNİMLERİ

Sanal işletim sistemi için gerekenler

Microsoft'un yeni işletim sistemi Windows Vista'nın minimum sistem gereksinimleri abartıldığı kadar değil. 1 GHz'lik işlemciye, 512 MB sistem belleğine ve DirectX9 uyumlu ekran kartına sahip bir bilgisayar Vista'yı çalıştırabiliyor. Ancak aynı özelliklerin sanal bir bilgisayarı çalıştırmak için yeterli olduğunu söylemek güç. Çünkü gerçek işletim sistemi etkin durumdayken, ikinci bilgisayarın da işlemci, ekran kartı, bellek ve sabit diskle bir arada simüle edilmesi gerekiyor. Bu durum kaynak kullanımını iki katına çıkarıyor. Microsoft, her ne kadar 1 GHz işlemcili ve 256 MB bellekli bir bilgisayarın sanal PC'yi çalıştırmak için yeterli olduğunu söylese de, yeterli performansı almak için en az 2 GHz işlemciye, 1 GB sistem belleğine ve en az 40 GB'lık bir sabit diske ihtiyacınız olacak.

YAPILANDIRMA

Sanal PC'yi eksiksiz kurun

1 Sanal PC'yi kurmak

Virtual PC adlı yazılım ilk kez çalıştırıldığında, otomatik olarak "New Virtual Machine Wizard" penceresi ekrana gelecektir. Sanal PC'yi oluşturmanızı sağlayacak sihirbazda *Create a virtual machine*'i seçtikten sonra *Next*'e tıklayın. Bir sonraki iletişim penceresinden sanal PC'nin adını ve sabit diskte yer alacağı klasörü seçin. Seçtiğiniz diskin yeterli boş alanı sunduğundan emin olun. Belirttiğimiz sistem için en az 20 GB'lık bir alanı gözden çıkarmanızı öneriyoruz. *Next*'e yeniden tıkladıktan sonra hangi işletim sistemini kuracağınıza karar vermelisiniz. Bu tercih, Virtual PC'nin BIOS ayarları gibi değişiklikleri kendiliğinden gerçekleştirmesini sağlıyor. Seçiminizi daha sonraki aşamalarda yeniden düzenleyebilirsiniz. Kurmak istediğiniz işletim sistemi listede değilse, (örneğin Linux gibi) *Other*'ı işaretleyin.

Sonraki adımda, sanal PC için ayrılacak sistem belleğinin boyutunu belirlemelisiniz. Virtual PC genellikle minimum değer olan 128 MB değerini öneriyor. Ancak bu değer, pratikte son derece yetersiz. Dolayısıyla *Adjusting the RAM*'i seçmeli ve çubuğu sürükleyerek istediğiniz değeri işaretlemelisiniz. Sanal sisteme ayrılan bellek alanını olabildiğince arttırarak uygulamaların bu ikinci bilgisayarda daha hızlı çalışmasını sağlayabilirsiniz. Her iki işletim sisteminde de çeşitli yazılımları aynı anda çalıştırmak istiyorsanız, bu penceredeki maksimum değerin yarısını seçerek her iki PC için yeterli kaynak atayabilirsiniz. Sanal bilgisayar için 512 MB yeterli olacaktır. Yalnızca ikinci işletim sistemi üzerinde çalışacaksanız çubuğu en uca taşıyabilirsiniz. Sonraki adım için *Next*'e tıklayın. Sanal PC'niz için bir sabit disk oluşturmalısınız. Bu diskin boyutu yazılım tarafından dinamik olarak belirleniyor. Virtual PC, bu amaçla sabit disk üzerinde boyutunu ihtiyaca göre genişlettiği özel bir dosya oluşturuyor. Sanal sabit diski oluşturmak için *A new virtual disk*'i işaretledikten sonra *Next*'e tıklayın. Sonraki pencereden sanal diskin konumunu belirledikten sonra sırasıyla *Next* ve *Finish*'e tıklayın.

2 Sanal PC'yi yapılandırmak

İşletim sistemini kurmaya başlamadan önce ağ yapılandırması gibi temel seçenekleri gözden geçirmelisiniz. Virtual PC Console penceresinden *Settings*'e tıklayın ve sol sütundan *Networking*'i seçtikten sonra, sağdan *Shared Networking (NAT)*'ı işaretleyin. Bu değişiklik sanal PC'nin gerçek ağa ve dolayısıyla mevcut ADSL yönlendiricisine erişmesini sağlar. Daha sonra sanal bilgisayarınızın her defasında kendiliğinden ilk haline dönmesini sağlamalısınız. Bu sayede işletim sistemini yeniden başlattığınızda, tüm önceki değişiklikler kaybolacak ve virüs, casus yazılım ve hacker'lar, sanal PC üzerinden herhangi bir bilgiye ulaşamayacak. Sol sütundan *Undo disks*'i seçin ve sağdan *Enable undo disks*'e onay işareti ekleyin.

3 İşletim sistemini kurmak

İşletim sisteminin kurulum şekli hangi medyadan kuracağınıza bağlı. Kurulum dosyaları CD ya da DVD'nin yanı sıra, →

Sanal PC'yle neler yapabilirsiniz?

■ **Yazılımları test etmek:** Bilgisayarınıza ikinci bir Windows yükleyebilir ve yazılımları gerçek işletim sistemine kurmadan önce bu sanal bilgisayar üzerinde test edebilirsiniz.

İPUCU *Undo Disks* seçeneğini etkinleştirmek akıllıca olabilir. Bu seçenek Microsoft Virtual PC'nin sanal bilgisayarınızı her defasında ilk haliyle açmasını sağlıyor. Sonuçta işletim sistemini yeniden kurmak gerekmiyor.

■ **Güvenli sörf:** Sanal PC'ler, virüs, casus yazılım ve hacker saldırılarını etkisiz hale getiriyor.

İPUCU Sanal bir PC'de herhangi bir anti virüs yazılımı kurmanız gerekmiyor. Bu durum kullanıcıları hem yeni bir yazılım satın almaktan kurtarıyor, hem de sistem kaynaklarının daha etkin bir şekilde kullanılmasını sağlıyor. Zararlı kodlar en kötü durumda sanal PC'ye ulaşabileceğinden, neden oldukları zararı, işletim sistemini yeniden başlatarak ortadan kaldırabilirsiniz.

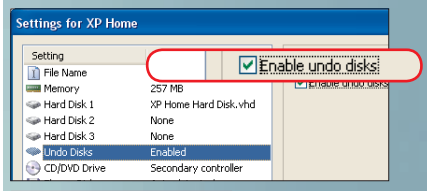

İLK GÜNKÜ GİBİ ***Enable undo disks*** **seçeneğiyle, her zaman temiz bir sisteme sahip olun.**

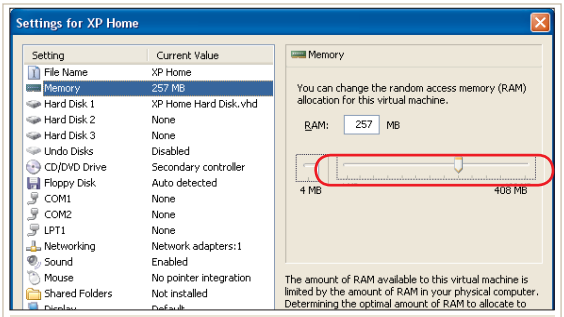

1 BELLEK DÜŞMANI **Yazılımın önerisini dikkate almayın. Bellek miktarını kendiniz belirlemelisiniz.**

ISO dosyasında da bulunabiliyor.

▸**CD'den kurulum:** Oluşturduğunuz sanal PC'yi, üzerine çift tıklayarak başlatın ve akabinde *CD* menüsünden *Use physical drive*'ı seçin. Yazılım bu durumda doğrudan bilgisayarınızdaki optik sürücüye erişmeyi deneyecektir. Böylelikle, gerçek işletim sisteminden aynı sürücüye erişim engelleniyor. Dolayısıyla sanal PC'de artık bu sürücüye ihtiyacınız kalmadığında *CD* menüsünden *Release CD*'ye tıklayın.

▸**ISO'dan kurulum:** ISO dosyalarında da benzer bir yol izleniyor. Tek fark *CD* menüsünden bu kez *Capture ISO Image*'e tıklamak. Açılan pencereden sabit diskteki ISO dosyasının bulunduğu klasöre geçip dosyayı işaretlediğinizde, CD'den ya da image dosyasından kurulum başlatılacaktır.

▸**DVD'den kurulum:** Virtual PC, DVD üzerinden doğrudan kurulumu desteklemiyor ve çoğu durumda tuhaf bir hata mesajıyla işlemi yarıda bırakıyor. Bu durumda ISO oluşturabilirsiniz.

!Dikkat: *Capture ISO Image* özelliği bu iş için kullanılamadığından öncelikle elinizdeki kurulum DVD'sini ISO dosyasına dönüştürmelisiniz. Söz konusu dosyayı oluşturmak için Nero adlı yazılımdan yararlanabilirsiniz. Bu amaçla Nero'yu başlatın ve *Recorder* menüsünden *Choose recorder*'a tıklayın. Listeden *Image recorder*'ı seçtikten sonra *OK*'i işaretleyin. Ana pencerede *Recorder* ve *Copy Disk*'e tıklayın ve konumu belirttikten sonra dosyayı oluşturun. Bir sonraki aşamada Daemon Tools benzeri bir araçla (**www.daemon-tools.cc**) oluşturduğunuz dosyaya bir sürücü harfi atayın. Aracı kurduktan sonra sağ fare tuşuyla bildirim alanındaki *Daemon Tools* simgesine tıklayın. *Virtual CD/DVD-ROM* ve *Device 0 / Mount Image*'e tıklayın. Açılan pencereden oluşturduğunuz simgeyi seçin ve *OK*'e tıklayın. Artık Virtual PC'yi başlatabilir ve işletim sistemini kurabilirsiniz. Sanal PC'yi çalıştırdıktan sonra *CD* menüsünden, *Use physical drive*'a tıklayın. Artık işletim sistemini DVD'den sorunsuz bir biçimde kurmaya başlayabilirsiniz. Sanal sistemi kurduktan sonra sıra yapılandırma ve optimizasyonda.

İNCE AYAR

Sanal sistemi optimize edin

1 Çözünürlüğü değiştirmek

Sanal PC'niz standart çözünürlük sunan bir S3 ekran kartını simüle ediyor. Gerçek bilgisayarın ekran çözünürlüğünü bu PC'ye taşımak için öncelikle "Virtual Machine Additions"ı kurmalısınız. Bu amaçla sanal PC'yi çalıştırdıktan sonra *Actions* menüsünden *Install or Update Virtual Machine Additions*'a tıklayarak, gerekli özel sürücülerin yüklenmesini sağlayacak aracı başlatabilirsiniz. Tek sorun, bu eklentinin yalnızca Microsoft tarafından geliştirilen işletim sistemlerini ve OS/2'yi desteklemesi ve Linux dağıtımlarının liste dışında kalması. Eklentileri kurduktan sonra sanal bilgisayarınızı yeniden başlatın ve ekran çözünürlüğünü Windows üzerinden her zamanki şekilde değiştirin.

2 Yazıcıdan yararlanmak

Yazıcınızın bilgisayarla bağlantısı USB üzerinden gerçekleştiriliyorsa öncelikle onu ağ üzerinden paylaşıma açmalı ve diğer işletim sistemine eklemelisiniz. Desteği sağlamak için dosya paylaşımındakiyle aynı yolu izlemelisiniz. Bir sonraki adımda, paylaşım hakkında daha fazla bilgiye ulaşabilirsiniz. Yazıcınızı paralel port üzerinden bağladıysanız, tek adımda sanal PC'nin kullanımına sunabilirsiniz. Bu amaçla Virtual PC penceresinde *Settings*'e tıklayın ve soldaki sütundan *LPT1*'i seçin. Şimdi sağ-

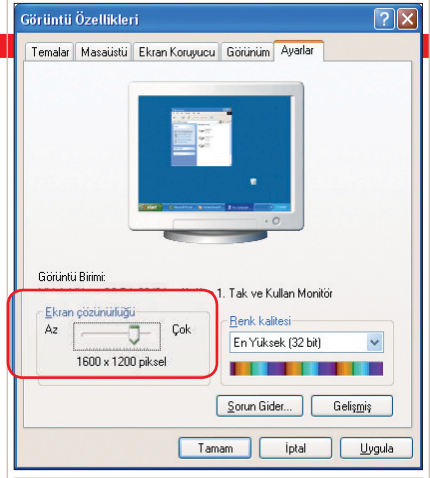

1 OPTİMİZASYON *Virtual Machine Additions* ile ekran çözünürlüğünü değiştirebilirsiniz.

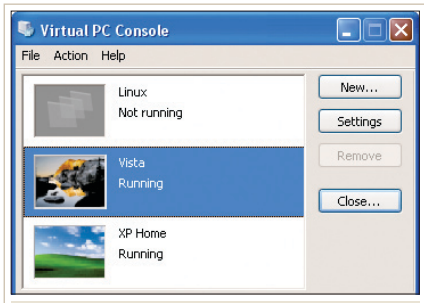

4 TRANSFER Çeşitli tuş kombinasyonlarıyla, sistemler arasında veri alışverişi yapabilirsiniz.

Daha fazlasını isteyenlere: Ücretli alternatif

■ Microsoft tarafından geliştirilen Virtual PC adlı yazılım olmadan da sanal bir bilgisayar yaratabilirsiniz. VMware gibi alternatif araçlarla (www.vmware.com) Microsoft'unkileri gölgede bırakan özellikler sunuyor. VMware, USB desteğinin yanı sıra kullanıcıların daha iyi bir ekran kartından yararlanmalarına izin veriyor ve sanal işletim sistemlerinin belirgin ölçülerde daha hızlı çalışmasını sağlıyor. Ancak VMware'in tam sürümü yaklaşık 180 Euro'luk bir etiketle satılıyor. Yine de ücretsiz olarak kullanıma sunulan VMware Player'la daha önceden oluşturulan sanal PC'leri çalıştırabilirsiniz. Bu araç, yeni PC tanımlamaya izin vermediğinden, ücretsiz Microsoft Virtual PC'nin cazibesini artırıyor.

DAHA İYİ Daha fazla özellik sunan Virtual PC alternatifi VMware, maalesef oldukça pahalı.

Sorun giderme: En iyi ipuçları

Virtual PC'nin kullanımı son derece basit. Ancak bu hiçbir sorunla karşılaşmayacağınız anlamına gelmiyor. CHIP, olası sorunlar karşısında çözüme ulaşmanızı sağlayacak en önemli ipuçlarını açıklıyor.

Tuş kombinasyonlarından yararlanmak

■ Bazı donanım kombinasyonları Virtual PC'de çeşitli tuş kısa yollarından yararlanılmasını engelliyor. Bu durum özellikle [AltGr] ya da [Alt]+[Strg]'de sorunlara neden olabiliyor. Sanal PC'nize kurduğunuz işletim sistemi, Windows sürümlerinden biriyse küçük bir hileyle çözüme ulaşabilirsiniz. Bunun için giriş dilini İngilizce olarak değiştirmeniz gerekiyor. Benzer bir sorunla karşı karşıyaysanız sanal bilgisayarınızda *Başlat / Denetim Masası*'ndan *Bölge ve Dil Seçenekleri*'ne çift tıklayın. *Diller* sekmesine geçin ve *Ayrıntılar*'dan *Ekle*'yi seçin. *Giriş dili* olarak *İngilizce (A.B.D)*'yi ve *Klavye düzeni* olarak *Türkçe*'yi seçin. Artık daha önceki seçiminizi işaretledikten sonra *Kaldır*'a tıklayarak silebilirsiniz. Değişikliklerin geçerlilik kazanması için *Tamam*'a tıklayın.

LPT1 portundan yazıcı bağlamak

■ Yazıcınızı sanal bilgisayar üzerinde kurduktan sonra, LPT1 portundan erişmek istediğinizde bu portun farklı bir yazılım tarafından kullanıldığına dair bir hata mesajıyla karşılaşıyorsunuz. Bu sorun, gerçek bilgisayar üzerinde LPT1'e bir yazıcının bağlı olmasından ve ayrıca portun bu bilgisayardaki bir diğer yazılım tarafından kullanılmasından kaynaklanabilir. Sorunu çözmek için şu yolu izlemelisiniz: Sanal bilgisayarınızı kapatın ve diğer bilisayarda *Başlat / Çalıştır*'dan *net stop spooler* komutunu girin ve *Tamam*'a tıklayın. Daha sonra sanal PC'yi etkinleştirin ve burada da *Başlat / Çalıştır* üzerinden *net start spooler* komutunu çalıştırın. Artık yazıcınızı Denetim Masası üzerinden *Yazıcı ve Fakslar*'a çift tıklayarak her zamanki yolla kurabilirsiniz.

Etkinleştirme sorunlarını gidermek

■ Etkinleştirmiş olmanıza rağmen sanal işletim sisteminiz birkaç yeniden başlatma sonrasında yeniden etkinleştirme uyarısıyla karşınıza çıkıyor. Bu durum Windows XP'nin beş donanım bileşenini gözden geçirmesinden kaynaklanıyor. Bunlardan en az ikisi değiştiğinde sistemi yeniden etkinleştirmek gerekiyor. Virtual PC, sabit disk boyutunu dinamik olarak değiştirdiğinden, seçeneklerden sistem belleğini arttırmış olmanız bile bu soruna neden olabilir. Yasal yollarla çözüme ulaşmak mümkün değil. Ancak Microsoft, ürün etkinleştirme desteği için kullanıcıların firmayı sık sık aramasını bir sorun olarak görmüyor.

Ağ bağdaştırıcısı kullanılamadığında

■ Sanal bilgisayarınızı başlattığınızda ağ bağdaştırıcınızın etkinleştirilmediğine ya da hatalı olduğuna dair bir hata mesajıyla karşılaşıyorsunuz. Bazı donanım bileşenleri bu soruna yol açabiliyor. Ne yazık ki her durum için geçerli, eksiksiz bir çözüm sunmak imkânsız. Ancak genellikle sanal ağ bağdaştırıcısını yeniden kurmak sorunu ortadan kaldırmanızı sağlayacaktır. Bu amaçla gerçek bilgisayarınız üzerinden *Denetim Masası / Ağ Bağlantıları*'na tıklayın ve sağ fare tuşuyla ağ bağdaştırıcınızı seçin. *Özellikler*'den *Bu bağlantı aşağıdaki öğeleri kullanır* alanında *Virtual Machine Network Services*'ı işaretledikten sonra *Kaldır*'a tıklayın. Daha sonra *Yükle*'den *Hizmet / Ekle*'yi seçin *Disketi var*'a tıkladığınızda, klasörlere göz atabileceksiniz. *C: \ Program Files \ Microsoft Virtual PC \ Utility \ VMNetSrv* klasöründen *VMNetSrv.inf* dosyasını seçtikten sonra, *Tamam* ile seçiminizi onaylayın. Son olarak bu hizmetin önüne onay işareti ekleyin ve bilgisayarı yeniden başlatın. Artık sanal ağ bağdaştırıcınızı sorunsuz kullanabileceksiniz.

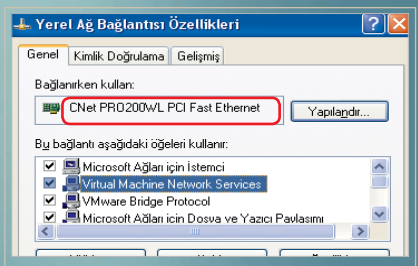

AĞ SORUNLARI Ağa bağlanamadığınızda ilgili sürücüleri yeniden kurmanız gerekebilir.

dan *Physical parallel port*'u işaretleyebilirsiniz. Yazıcı genellikle "LPT1"i kullanır. Virtual PC, yazıcıyı kendiliğinden tanımıyorsa kurulumu kendiniz gerçekleştirmelisiniz.

3 Dosya paylaşımını açmak

Dosya paylaşımından yararlanmak için "Virtual Machine Additions" eklentisi önceden kurulmuş olmalı. Herhangi bir klasörü sanal PC'nin kullanımına açmak için Virtual PC penceresinden *Settings*'e tıklayın ve sol sütundan *Shared Folders*'ı seçip sağ tuşla tıklayın. Buradan paylaşıma açmak istediğiniz klasörü belirleyebilirsiniz. Virtual PC, kullanıcıların bu klasöre sanal PC'nin daha sonraki oturumlarında da ulaşmalarını sağlayabiliyor. Sanal işletim sistemi üzerinden gerçek bilgisayara ulaşmak istediğinizde "Ağ Bağlantılarım"dan yararlanabilirsiniz. Bu pencere her iki bilgisayarda paylaşılan klasör ve yazıcıları görüntüler. Alternatif olarak dosyaları "Sürükle – Bırak" yöntemiyle sanal ve gerçek PC arasında taşıyabilirsiniz. Bunun için dosyayı sol fare tuşuna basılı tutarak sanal masaüstünden gerçek bilgisayara sürüklemeniz yeterli. Her iki sistem de özel bir bağlantı noktası üzerinden dosya alışverişi yapabiliyor ve özel güvenlik ayarları hacker'ların bu özellikten yararlanmasını engelliyor.

4 Pano üzerinden metin kopyalamak

Panodaki metinleri diğer bilgisayara aktarmak için geleneksel yöntemlerden yararlanabilirsiniz. [CTRL]+[C] tuş birleşimi kopyalamak, [CTRL]+[V] ise yapıştırmak için kullanılıyor.

!Dikkat: Sanal PC'de aynı işlemler için sırasıyla [Alt]+[C] ve [Alt]+[V]'den yararlanmalısınız. Virtual Machine Additions sayesinde, resimler de metinlerle aynı şekilde kopyalanabiliyor. Sanal bilgisayara kısa sürede alışmak mümkün. Artık internette güvenli bir biçimde gezinmek istediğinizde ikinci PC'nize başvurabilirsiniz. Olası sorunları gidermek için sayfanın solundaki kutuya göz atabilirsiniz. ■

FK/ Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

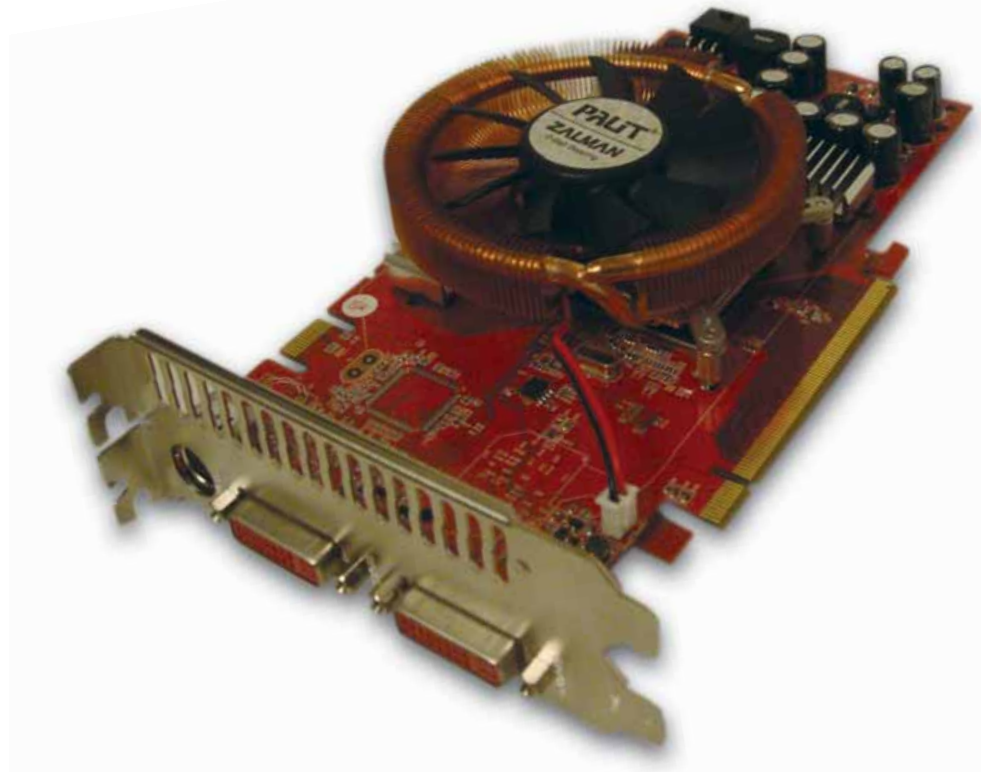

Daha pahalı ekran kartına gerek yok

Az maliyetle pahalı üst seviye ekran kartlarının performansını yakalamaya ne dersiniz? Olmaz demeyin. Palit'in 7900GS Sonic ürünüyle mümkün.

Üst seviye bir ekran kartına sahip olmayı kim istemez ki? Tüm oyunları maksimum 3B ayarlarında sorunsuzca oynamak her oyuncunun hayalidir. Fakat bunu yapabilecek ekran kartlarının çok pahalı olması birçok kişiyi bu hevesten alıkoyar. Peki, az bir maliyetle bu ekran kartlarının performansını yakalamaya ne dersiniz? İmkânsız gibi görünse de aslında mümkün. Nasıl mı? Tabii ki, Palit'in 7900GS Sonic ürünüyle.

TEKNİK ÖZELLİKLER

Benzerler ekran kartlarından çok farklı

nVidia'nın G71 yongasını kullanan Palit 7900GS'de 256 MB GDDR3 256 bit bellek bulunuyor. Buna ek olarak ürün, 20 pixel shader ve 7 vertex shader birimini barındırıyor. nVidia bu tür kartlarda çekirdek hızını 450 MHz, bellek hızını ise 666 MHZ olarak standartlaştırmış durumda. Fakat Palit 7900GS Sonic modelinde, durum farklı; 500 MHz çekirdek hızı ve 700 MHZ bellek hızı alışılagelmiş bir durum.

Bunun anlamı bu kartın performans tutkunları için özel bir ürün olması Zaten kartın üzerinde yer alan Zamlan GPU soğutucusu tam da bu performans için bulunuyor. Zamlan soğutucuları etkili soğutma ve sessiz çalışmaları ile tanınmış bir marka. Fakat diğer bir özelliği overclock işlemi için de uygun olması. Dolaysıyla Palit 7900GS'de Zamlan soğutma çözümünün kullanılması önemli bir özellik. Dolayısıyla ekran kartımıza 20 MHz fazladan over clock yapılabiliyor. Sıcaklıklar, yük altında bile artış göstermiyor ve sessizliğini korumayı beceriyor. Soğutma fanı maksimum devirde dönerken dahi ses düzeyinde artışa yaşanmıyor.

ADIM ADIM OVERCLOCK

7900 GTX performansı mümkün

Ekran kartının performansını yükseltmek için overclock şart. Bu esasında tehlikeli bir işlem. Çünkü bu işlem, ekran kartını garanti dışı bırakabiliyor. Fakat adım adım ve dikkatlice yapılarak riski en aza indirmek mümkün. Bu yüzden biz de overclock işlemini sizlere adım adım göstermeye karar verdik.

Test Sistemi

- Intel Core 2 Duo E6800 Extreme Edition
- Intel 975XBX Rev 305 anakart
- Kingston 1.066 MHz DDR2 2 x 1 GB bellek
- Palit 7900GS Sonic

Kartın overclock kapasitesini ortaya çıkarmak için Rivatuner adlı programı kullanmak gerekiyor (www.guru3d.com). Program internetten rahatlıkla edinilebiliyor. Özelliği ise ekran kartlarını overclock etmenin yanı sıra, sıcaklık ve voltaj değişimleri hakkında bilgi vermesi. Bu sayede kontrolü elimize geçirmiş oluyoruz. Program sisteme yüklendikten sonra veri bankasını oluşturuyor. Buradan ekran kartınızın desteklenip desteklenmediği görülebiliyor. Yazılım, sisteminizdeki ekran kartını

BİLGİ EKRANI Bu pencerede ekran kartınızla ilgili genel bilgilere ulaşabiliyorsunuz.

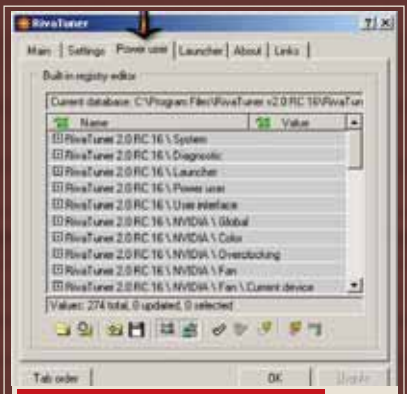

POWER USER AYARLARI Power user sekmesinde Rivatuner ile ilgili detaylı ayarlar çıkıyor.

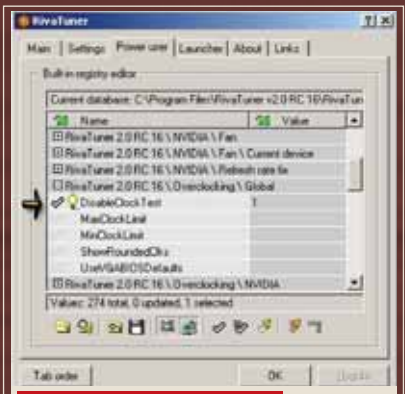

DISABLECLOCKTEST "Overclocking\Global" satırındaki artıya tıklayın ve ilgili seçeneği işaretleyin.

HIZLARI ARTTIRMAK 1 numaralı işaret kutucuğunda overclock seçenekleri etkinleşiyor.

desteklemese de uygulamaya devam edebilirsiniz. Program her koşulda ekran kartınızı overclock edecektir. Programı çalıştırdıktan sonra aşağıdaki gibi bir pencere karşınıza çıkacak. Bu pencereden ekran kartınızın modelini, kullandığı çekirdeği, Pixel ve Vertex shader adedini (20pp, 7vp yazan yer), bellek kapasitesini ve hangi sürücüleri kullandığını öğrenebilirsiniz.

1. Adım: Önce test et sonra uygula

Rivatuner ile overclock işlemi aslında çok basit. Öncelikle çekirdek ve bellek hızlarınızı ayarlayıp, ekran kartınızı test etmelisiniz. Ekran kartı testi geçerse *uygula* seçeneğine tıklayın. Böylelikle çekirdek ve bellek hızları anında değiştiriliyor.

DİKKAT Bu işlem, her zaman çekirdeğin ve belleklerin çıkabileceği hızlardan daha düşük hızlarda "testi geçemedi" hatası veriyor. Uyarının amacı kartı en üst seviyede zorlamamak ve belli bir tolerans bırakmak. Kartını fazla zorlamak istemeyenler için bu en uygun seçenek. Fakat kartınızdan maksimum verim almak istiyorsanız, bu prosedürü devre dışı bırakmalısınız. Yandaki resimden bunu nasıl yapacağınızı görebilirsiniz. Disable Clock Test bölümünün başındaki onay işaretini tıklayıp, sağındaki kutucuğa 1 değerini girin. Hepsi bu kadar. Ne olursa olsun kartınızı en az bir defa test edin. Böylelikle sınır değerleri hakkında bilgi edineceksiniz ve sonraki adımlarda frekans artışını test sonuçlarına göre ayarlayabileceksiniz.

2. Adım: Sıra geldi kartın performansını arttırmaya

Bu bölüm için alttaki resme dikkatlice bakmanızı tavsiye ediyoruz. Ana ekranın overclock sekmesindeki "1" numaralı işaret kutucuğuna tıkladığınızda, overclock seçenekleri etkinleşecektir. "2" numaralı kutucuktan çeşitli saat hızı seçeneklerine geçiş yapabiliyorsunuz. Ekran kartları, farklı zamanlarda farklı hızlarda çalışacak şekilde ayarlanabiliyor. Çoğu ekran kartının bir 2B bir de 3B hızı vardır.

Buradaki mantık, ekran kartlarının normal işletim sistemi kullanımında 2B hızında çalışmasına ve bu sayede de fazla güç harcamamasına dayanır. Oyun ya da 3B işlem gerektiren programlara geçildiğinde ise gerçek güç açığa çıkar. Esas performans artışı bu uygulamalarda yaşanmalıdır. Dolayısıyla, "2" numaralı kutucuktan "Performance 3D" ayarlarını seçiyoruz.

Yukarıda belirttiğimiz üzere, bu ayar bizim için önemli. Bu seçeneği işaretleyince ekran kartının çekirdek hızı "3" ve bellek hızı "4" meydana çıkıyor. Bu hızları değiştirmek için tek yapmanız gereken, barları sağa sola oynatmak. İstediğiniz ayarları yakalıyınca *uygula* diyebilirsiniz. Bu işlem adım adım yapılıyor. Kullanıcı zaten kartı önceden test ettirdiğinden, maksimum sınırlarını bilebiliyor.

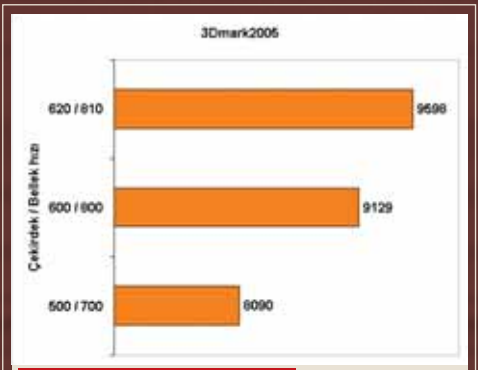

PERFORMANS ARTIŞI Palit, üst seviye ekran kartlarının performans değerlerini yakalıyor.

%20 PERFORMANS ARTIŞI

Bir performans canavarı

Gelelim uzun sadede. Yani Palit 7900GS Sonic'in performans değişimlerine… Tekrar hatırlatalım, Palit'in fabrika çıkışı çekirdek hızı 500 MHz, bellek hızı da 700 MHz. Ürün bu hızlarda bile oldukça iyi oyun performansı sunuyor (3D Mark05'de 8090 Puan). Fakat 7900GS Sonic bununla yetinmiyor. Çünkü aşağıdaki tabloda da görüldüğü gibi çekirdek hızı %25, bellek hızı da %15'lik bir performans artışı sağlayabiliyor.

7900GS Sonic çekirdeğinin overclock kapasitesi, diğer markalara oranla daha yukarıda. Palit, bunu Zamlan soğutmasına borçlu. Fakat kullanılan bellekler (1,4 ns) diğer markalara oranla düşük seviyede overclock oluyor. Bu da performansı önemli derecede etkiliyor.

Palit 7900GS Sonic, 3Dmark 2005'ten aldığı yüksek puanlar sayesinde göz dolduruyor. Bu kart özellikle overclock'lu iken 7900GT'nin performansını geçiyor. Hatta 7900GTX'i de zorlamayı başarıyor. Yaptığımız denemelerde 600/800 hızında iki saat boyunca ultra yüksek detaylar ile "Battle for the middle earth 2" adlı oyunu hiçbir sorun çıkarmadan oynayabildik. ■

Ecevit Bıktım, evcevitb@chip.com.tr, MCSA+MCSE

Soople samanlıktaki iğneleri buluyor

Bu yazımızda, Google'ın güçlü arama özelliklerini kolay kullanımlı bir arabirimle emrinize sunan Soople panelini tanıtıyoruz.

Matrix adlı bilimkurgu filmini görmeyen kalmış mıdır? Eğer hâlâ izlemediyseniz, önce bir gidip izleyin. Eğer izlediyseniz, Keanu Reeves'in bu filmde Neo adlı bir hacker'ı canlandırdığını hemen anımsayacaksınız. Neo, dünyayı makinelerin egemenliğinden kurtarmak isteyen bir grup insanla tanışır.

Bu insanların lideri olan Morpheus Neo'nun yolunu bulmasına yardımcı olmak için, onu 'Kâhin' adlı yaşlı bir kadına götürür. Kâhin, Neo'nun sorduğu tüm soruları yanıtlamakla kalmaz, onu dünyayı kurtaran bir kahramana da dönüştürür. Şimdi gerçek hayatla bağlantı kuracak olursak, yaşlı Kâhin'i arama motorlarıyla, sözgelimi Google'la eşleştirebilirsiniz.

Şöyle bir düşünün: Aklınıza ne zaman bir soru takılsa, Google'a sorup tek tıklamayla yanıtını alabiliyorsunuz; tabii doğru soruyu sormak kaydıyla. Örneğin bir terimin anlamını bilmediğinizi varsayalım. Bu terim 'Network' olsun. Arama alanına 'network' yazmak size aradığınız tanımı vermeyecektir. Bir sözcüğün tanımına ulaşmak için, arama kutusunda *define: Network* komutunu girmelisiniz. Böyle ufak tefek komutları anımsamak kolay, peki, ya iş video, film ya da müzik aramaya geldiğinde? İşin çözümü, Soople arama hizmetinden geçiyor (**www.soople.com**).

Soople gelişmiş aramaları kolayca yapmakla övünüyor ve bu iddiası da boşuna değil. Siz de yanıtları arayan hacker Neo rolü üstleniyorsunuz, Soople kâhin oluyor, makalemizse Morpheus.

Soople'ın avantajı

Soople size her biri ayrı bir işleve sahip olan üç sayfa sunuyor: Ana sayfa, hesaplama sayfası ve çeviri sayfası. Ana sayfa Soople'ın kalbi. Bu arabirim, arama yapmak için. Sayfa, en önemli arama cümlelerini ve sık kullanılan ileri arama seçeneklerini kapsayacak şekilde tasarlanmış.

Hesaplama sayfası temel işlemleri, birim çevirilerini ve logaritmik hesaplamaları yapmanızı sağlıyor. Çeviri sayfasını metni ya da siteleri desteklenen dillere çevirirken kullanabilirsiniz.

Music search: Bu alana, aradığınız şarkının bilgilerini girmeniz gerekiyor.

Normal search: Normal Google aramalarını bu alandan gerçekleştirebilirsiniz.

Movie search: Aradığınız filmi karşınıza getiriyor.

Text book search: Google Book aramasını kullanarak, internetteki kitapları buluyor.

Multiple site search: Soople bu alanda araba dergilerini, kitapları ve gezi kılavuzlarını aramanız için birden çok seçenek sunuyor. Bu alana yazdığınız anahtar kelime, belirttiğiniz konuda çok sayıda sitede aranıyor.

Filter search: Dosya türü belirterek, hangi dosyaları aramak istediğinizi seçebilirsiniz. Filtreleme için Word, Excel, Powerpoint ve Acrobat (PDF) dosyaları seçilebiliyor.

Definitions: Bu alanı kullanarak terimlerin tanımlarına ulaşabilirsiniz.

Language/country search: Burada bir dile ya da ülkeye özgü arama yapabilirsiniz.

Stock search: Bu sembol hisse senetleri için kullanılan harf sistemine karşılık geliyor. Hangi firmanın kâğıtlarını takip etmek istediğinizi belirtmelisiniz.

Sites that relate to search: Eğer bir sitenin içeriği hoşunuza gittiyse ama yeterli bulmadıysanız, bu alandan, benzer içerikli siteleri araştırabilirsiniz.

Phonebook search: : Bu arama alanından, ABD'deki telefon rehberlerini tarayabilirsiniz.

Who's linking to your site: Bu alan, belirttiğiniz URL'ye bağlantı veren siteleri görmenizi sağlıyor.

Video search: : İstediğiniz videoyu aramak için Google Videos üzerinde sorgu yürütebilirsiniz.

Single site search: Tek bir site belirtmenizi ve girdiğiniz anahtar kelimeyi sadece bu site üzerinde aramanızı sağlıyor.

Specific image search: İnternette boyu ve dosya türü belirli olan bir resim dosyasını arıyorsanız, bu özelliği kullanabilirsiniz. Resim boyutu ve dosya türü belirlenebiliyor.

Latest news search: Bu arama alanı Google News'ta arama yapmanızı sağlıyor.

Scholarly papers search: Adından anlaşılacağı üzere, internette bulunan akademik kaynakları taramak için.

Search by number: Kargo takip numaralarını, patent ya da diğer özelleşmiş numaraları bu kısma girerek, konuyla ilgili ABD'den bilgiler alabilirsiniz.

Smart calculator: Temel matematiksel hesaplar için. Bu alana matematiksel eşitlikleri yazabilirsiniz.

Arama motorları ne durumda?

İnternet uçsuz bucaksız bir bilgi kaynağı. Ancak kullandığımız arama motorları, algoritmalarındaki sınırlar yüzünden, tüm interneti değil, ancak %10'luk bir kısmını tarayabiliyor. Arama motorunun kullandığı arama algoritması, internette nasıl bilgi aradığını da belirleyen bir etken.

En çok kullanılan arama motoru olan Google, basit ve derli toplu bir arayüze sahip olmakla övünüyor. Buna karşın, daha ayrıntılı arama yapmanız gerektiğinde kullanışlılığını yitiriyor; isabetli ve karmaşık sorgular için uzun komutları ezberlemenizi gerektiriyor. Gelişmiş arama seçenekleri bu konuda faydalı olsa da, onların da sınırları var. Söz gelimi, Google'ın gelişmiş resim arama seçeneği büyük, orta ve küçük resimleri belirtmemize izin veriyor, peki, ya simge boyutlu resimler?
MSN arama motorunun arama inşa kısmı **(http://search.msn.com/?qb=1)** aramaları özelleştirmenizi sağlasa da, daha başarılı aramalar için sadece birkaç sekme sunuyor. Bu sekmeler, aramaya dahil etmek istediğiniz siteleri ya da alan adlarını, bağlantıları, ülkeleri ya da bölgeleri ve dilleri belirtmenize izin veriyor. Kullanıcıların kolayca sorgu oluşturması için iyi bir girişim gibi gözükse de, Google gibi bu da isabetli sonuçları döndürmekten yoksun.

Bir arma motorunun elde edebileceği başarılı yanıt sayısını belirleyen tek etken sorgu değil; bunda dizinin (index) de rolü var. Bazı arama motorlarında dizin, bir arama motorunun arama sırasında başvurduğu sitelerin sayısını bildiriyor. Büyük bir dizin, araştırma motorunun size daha kesin sonuçlar vereceği anlamına gelmemeli.

Arama motorunun dizini, arama algoritması ve sorgular bir araya geldiklerinde, arama sonuçlarının isabet oranı belli oluyor. Arama algoritması, bir arama motorunun sorgulanan bilgiyi web üzerinde ne şekilde arayacağını belirliyor. MSN ve Google'ın ardından Yahoo search de internet kullanıcıları arasında gayet popüler. Tıpkı rakipleri gibi, Yahoo da benzer özellikler vaat ediyor: Basit arabirim, arama kutusunda sözdizimi desteği, yetişkinlere özgü içeriğin filtrelenmesi ve dil seçenekleri. Ama uzman olmayan kullanıcılar bu ileri seçenekleri ve komutları kavramakta bir hayli güçlük çekeceklerdir.

Tüm bu saydıklarımızı dikkate alırsak, arama motorları arasında pastadan en büyük dilimi Google'ın aldığı ortaya çıkıyor.

Google'ın başarısının sırrıysa, rakiplerine kıyasla daha basit bir arabirim, daha geniş dizin ve rakiplerinkinden daha isabetli sonuçlar sunan bir arama algoritması.

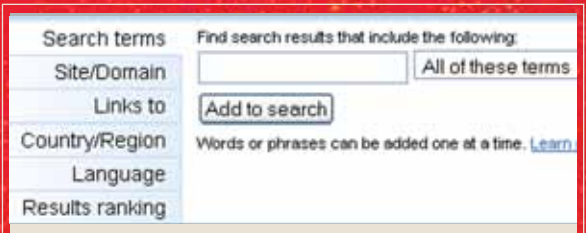

MSN SEARCH BUILDER Sorgu oluşturma sürecini desteklemek için tasarlanmış.

Google'a karşı Soople

Birden çok sitede arama yapabilmek, en önemli özelliklerden biri. Diyelim ki bir arabanın incelemesini okumak için otomobil dergilerini aramak istiyorsunuz. O zaman araba dergileri kısmını seçin, arama alanına istediğiniz anahtar kelimeyi girin ve *Search* 'e tıklayın. Soople ana sayfasından bu şekilde filmleri, müzikleri, kitapları ve hisse senetlerini arayabilirsiniz. Sayfaya ayrıca normal Google aramaları için alan konmuş. Soople, arama motoru olarak Google'ı kullanmakla birlikte, Google firmasıyla herhangi bir şekilde bağlantılı olmadığını ya da bu firmadan destek almadığını açıkladı. Google da Soople'ın yapabildiği her şeyi yapıyor, ama bu özelliklerin her biri ayrı sayfada olduğundan adreslerini bilmeniz gerekiyor. Soople'a arama yapmak için Google'ı kullanan bir araç gözüyle bakılabilir. Kendine ait dizinlenmiş bir veritabanı bulunmayan Soople, Google'ın veritabanından faydalanıyor.

TEKNİK ÖZELLİKLER KARŞILAŞTIRMASI

Özellikler	Google	Soople
Çoklu arama seçenekleri	Kullanıcılar her sayfada bir arama alanıyla sınırlı. Bu da çoklu arama imkanını kısıtlıyor.	Kullanıcılar bir sayfada on dokuz arama alanına sahipler.
Gelişmiş sözdizimi	Karmaşık aramaları yerine getirmek için gelişmiş söz dizimini bilmek şart.	Karmaşık aramalar gelişmiş sözdizimini bilmeden de yürütülebiliyor.
Arabirim	Basit ama Google'ın gerçek gücünü sıradan internet kullanıcısına hissettiremiyor.	Tek sayfa altında çok özelliği bir araya getiriyor, ama kullanışlı ve basit.
Diğer araçlara bağlantılar	Hesap makinesi gibi araçlara bağlantılar anasayfada yer almıyor.	Çeviri ve hesaplama sayfalarına erişim bağlantıları ana sayfada mevcut.

CASUSLARA

Hacker'ların PC'nizi ele geçirmek için kullandığı casus yazılımların sayısı hızla artıyor. Artık önlem alma zamanı.

Bu yazıda

- Casus yazılımlardan kurtulmak
- CHIP güvenlik paketinin içeriği
- Hijacker'ları ortadan kaldırmak
- En yeni rootkit'leri tespit etmek

Bilgisayarınızı bir casus önleme yazılımıyla koruyor ve bu yazılımı sık sık güncelliyor olabilirsiniz. Ancak bu önlem, sisteminizin casus yazılımlara ve rootkit'lere karşı bağışıklık kazandığı anlamına gelmiyor. Yapılan birçok araştırma, söz konusu yazılımlardan hiçbirinin gerçekten güvenli olmadığını ortaya koyuyor. Bu konuda yeterli duyarlılığı göstermediğinizde bilgisayarınızın kısa süre içerisinde SpyFalcon ve CoolWebSearch'ün hedefi olması kaçınılmaz. Üstelik saldırganların kullandıkları yöntemler her geçen gün daha da karmaşık ve etkili bir hal alıyor. Microsoft'un uzun bir süre önce laboratuvar ortamında yarattığı süper rootkit, zararlı yazılımları yeni bir boyuta taşımıştı. Michigan Üniversitesi'ndeki araştırmalar sonucunda ortaya çıkan Subvirt adlı Truva atı o kadar iyi gizleniyordu ki, kendi geliştiricileri bile yazılımın maskesini yeniden düşürmekte güçlük çekiyordu. Subvirt'i farklı kılan, bu rootkit'in işletim sisteminin yerine geçmesi ve yalnızca kontrollü bir sanal ortamda çalışmasına izin vermesi. Bilgisayar yeniden başlatıldığında, işletim sisteminden önce gizlice Truva atı yükleniyor. Kullanıcı, orijinalinden

GEÇİT YOK

farksız bir Windows oturumunda çalışırken, söz konusu Truva atı kendi sanal dünyasında gizlice hareket edebiliyor. Hem diğer araştırmacılar, hem de Microsoft bu süper virüsü kilit altında tutsa da üst düzey hacker'ların kendi türevlerini geliştirmeleri an meselesi. Subvirt'le ilgili araştırma yayınlandığından beri hacker'lar süper rootkit ve onun sağlayacağı görünmezlik pelerini üzerinde hararetli bir şekilde tartışmayı sürdürüyor. Rootkit, PC'ye bulaştığında kullanıcı açısından çoğu kez geriye tek bir çıkış yolu kalıyor: Sabit diski biçimlendirmek ve Windows'u yeniden kurmak. Bu sorunu başka bir yolla da çözmek mümkün. CHIP, en yaygın casus yazılımlara ve rootkitler'e karşı nasıl mücadele edeceğinizi adım adım açıklıyor. Bununla beraber, farklı saldırılarda farklı kayıt defteri anahtarlarının ve dosya konumlarının hedef alındığını akıldan çıkarmamak gerekli. Yine de bu araçlar ve ipuçlarımızla bilinmeyen casus yazılımları tespit etmek ve silmek elinizde.

SPYFALCON

Sahte casus önleyiciden kurtulun

SpyFalcon, bilgisayarınıza sızmayı deneyen en "arsız" zararlı yazılımlardan biri. Kendisini casus önleyici olarak tanıtan bu casus yazılımla örneğin çeşitli yazılımlara ait seri numaralarının paylaşıldığı yasadışı web sayfalarında karşılaşılıyor. SpyFalcon kullanıcılara bilgisayarlarında casus yazılım olup olmadığını test edebilecekleri bir araç olarak tanıtılıyor. Kullanıcı bu ücretsiz aracı çalıştırdığında bilgisayarının enfekte olduğuna dair bir mesajla karşı karşıya geliyor. Ancak sorun, işaret edilen sözde casus yazılım yerine SpyFalcon'dan kaynaklanıyor. SpyFalcon bilgisayarın kontrolünü ele geçirirken, geliştiricisi de aslında hiçbir işlevi olmayan bu yazılımı satmaya çalışıyor. Yazılıma güvenen sörfçülerin kredi kartı bilgilerini hangi tehlikelerin beklediğini tahmin etmek hiç zor değil.

1. Casus yazılımların tespiti

SpyFalcon'a ait işlemlerden biri bile etkinken bu Truva atını sistemden atmak mümkün değil. Benzer zararlı yazılımları ortadan kaldırmanın ilk ve en önemli adımı işlemin devre dışı bırakılması. Ancak Windows Görev Yöneticisi tüm etkin işlemleri görüntüleyemediğinden, daha sonraki ipuçlarında da başvuracağımız ve CHIP CD/DVD'de yer alan "Process Explorer" (**www.sysinternals.com**) adlı aracı kullanmanızı öneriyoruz. Bu genişletilmiş görev yöneticisi, benzer yazılımları avlamanızı sağlayacak pratik ek özellikler sunuyor.

Bu sayede sağ fare tuşuna tıklayarak dosya adını internette aratabilir ve dosyanın hangi görevi yerine getirdiğini açığa çıkarabilirsiniz. SpyFalcon'un hangi EXE dosyalarının ardına saklandığını "Dosya: SpyFalcon" kutusunda görebilirsiniz. Truva atları sık sık kendilerini yenilediğinden bu listeye yeni isimler eklenebilir. **www.2-spyware.com** gibi virüs ansiklopedileri ve bir- →

Dosya: SpyFalcon

Bulaşma Şekli: İndirilen dosyalar
Etkisi: Çökme ve veri casusluğu
Ardına gizlendiği dosya: "atmclk.exe", "domcfg.exe", "dfrgsrv.exe", "mscornet.exe", "mssearchnet.exe", "nvctrl.exe" ve "spyfalcon.exe"
Yardımcı DLL'ler: "bolnyz.dll", "dxmpp.dll", "fyhhxw.dll", "ginuerep.dll", "higjxe.dll", "htey.dll", "iqzv.dll", "oerucu.dll", "oqipt.dll", "reglogs.dll", "sbnudh.dll", "twain32.dll", "ulztc.dll"
Kayıt Defteri'ndeki konum:
"HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Run\SpyFalcon"

"HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\SharedTaskScheduler\{D1A2E7CD-F5C1-21A8-CA2C-13D0AC72D19D}"

"HKEY_CURRENT_USER\SOFTWARE\Classes\CLSID\{D1A2E7CD-F5C1-21A8-CA2C-13D0AC72D19D}"

"HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Classes\TypeLib\{244B730E-D899-4E38-9428-03D1143242E0}"

"HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\App Management\ARPCache\SpyFalcon"

"HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Uninstall\SpyFalcon"

Casus yazılım dalgası yayılıyor

Patlama yaşanıyor: Klasik virüs saldırılarının sayısı azalırken casus yazılımlarda artış yaşanıyor. Truva atlarındaysa bir gerileme söz konusu. Yeni solucan saldırıların sayısı ise önceki yıllarla farklılık göstermiyor.

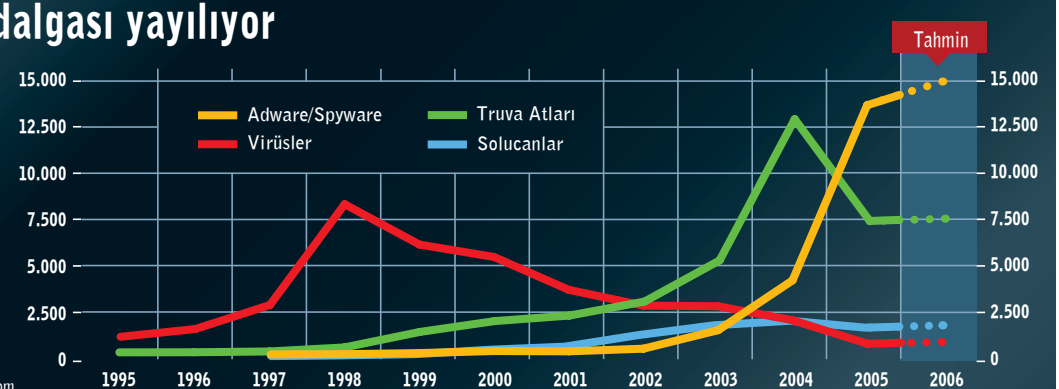

Kaynak: G-Data Software & Gertjan Vroom

CHIP Süper Güvenlik Paketi

Windows tıpkı ilk günkü gibi hiçbir zararlı yazılım içermemeli. CHIP'in güvenlik paketiyle bu hiç zor değil. Sizin için seçtiğimiz yedi araç (**CHIP-Code ⊙ SPYWARE**) süper rootkit'lere sistemi ele geçirme şansı tanımıyor.

F-Secure Antivirus: Anti virüs yazılımlarından virüslerin yanı sıra casus yazılımları da başarıyla tanımaları bekleniyor. Bu yazılım tespit ettiği Rootkit'leri engelliyor. **www.f-secure.com**

Kerio Firewall: Güvenlik duvarları hackerlar için aşılması imkânsız değil. Yine de Kerio Firewall gibi ücretsiz bir araçla birçok saldırıya karşı koyabilirsiniz. **www.sunbelt-software.com**

Spamihilator: İnternet mafyası, kişisel bilgilerinize ulaşmak için e-postalardan da yardım alıyor. Spamihilator'la en büyük risklere karşı korunabilirsiniz. E-posta istemcisinden bağımsız çalışan yazılım eklentilerle geliştirilebiliyor. **www.spamihilator.com**

Privoxy: Reklâm pencereleri güvenlik açısından genellikle bir risk yaratmasa da insanın sinirini bozmada üzerlerine yok. Reklâmcılar, reklâm engelleyicilerine rağmen her zaman yeni yollar bulmayı başarıyor. Oysa Privoxy'yle en inatçı reklâm pencerelerini bile engelleyebilirsiniz. **www.privoxy.org**

Adblock: Casus yazılımlar genellikle Internet Explorer'ı hedef alıyor. Bu nedenle Firefox gibi alternatiflere yönelebilirsiniz. Adblock gibi filtrelerle zararlı araçların yüklenmesini engelleyebilir ve tuzaklara karşı önlem alabilirsiniz. **http://adblock.mozdev.org**

Process Explorer: Windows XP'in standart araçları casus yazılımlara ait işlemleri bulma konusunda yetersiz. Bu konuda Process Explorer'dan yardım alabilirsiniz. **www.sysinternals.com**

Killbox: Casus yazılımların başvurduğu yöntemler gittikçe şiddetleniyor. Herhangi bir işlemi kapattığınızda bir diğeri başlatılıyor. Killbox ile bu duruma bir son verebilirsiniz. **www.killbox.net**

çok anti virüs yazılımı geliştiricisi casus yazılımların ve Truva atlarının kullandığı dosya adlarını listeliyor.

2. İşlemlerin sonlandırılması Casus yazılımlara ait işlemlerin koruma kalkanının aşmanın en iyi ve en kolay yolu bilgisayarınızı bir açılış CD ya da DVD'sinden başlatmak ve daha sonra ilgili dosya ve Kayıt Defteri öğelerini ortadan kaldırmak. Ancak bu özellikte bir medyaya sahip değilseniz "Process Explorer" üzerinden casus yazılıma ait tüm işlemlerde sağ fare tuşuyla üzerilerine tıklayın ve *Suspend*'i seçin. Yeniden sağ fare tuşunu ve *Kill Process Tree* komutunu kullanarak söz konusu işlemleri ardı ardına devre dışı bırakabilirsiniz. *Suspend* komutunu atlamanız ilk işlemi sonlandırdığınız anda ikinci bir işlemin onun yerini alması ihtimaller arasında. İşlem bu modda susturulsa da devre dışı bırakılmış gibi görünmüyor.

3. Dosyaların silinmesi Casus yazılıma ait işlemlerin tümü sistem belleğinden atıldıktan sonra şimdi de tüm SpyFalcon dosyalarını silmelisiniz. Bu sayede işlemlerin yeniden başlatılmasını da önlemiş olacaksınız. Söz konusu dosyalar genellikle "C:\Program Files\SpyFalcon" ve "C:\Windows\System32" klasöründe bulunuyor. Yine de sonuca ulaştığınızdan emin olmak için casus yazılıma ait DLL dosyalarını tüm sabit diskte aramalısınız.

Bilgisayarınızda casus yazılıma ait hiçbir iz kalmaması için DLL dosyalarını da silin. Eksik DLL'lerin daha sonra hata mesajlarına neden olmasını silmeden önce onların Windows'la ilişkisini kesmelisiniz. Örneğin "C:\Windows\System32\appmagr.dll"yi devre dışı bırakmak istiyorsanız *Başlat / Çalıştır / cmd.exe* ile DOS komut satırına ulaştıktan sonra "cd c:\windows\system32" komutuyla doğru klasöre geçin. Burada

```
regsvr32 /u appmagr.dll
```

komutunu çalıştırmalısınız. "del appmagr.dll" komutu söz konusu dosyayı silmenizi sağlayacak. Aynı dosyayı Windows Gezgini üzerinden de silebilirsiniz. SpyFalcon'un „ld????.tmp", „hp????.tmp" ve „sf.ini" adını taşıyan diğer geçici dosyaları ve INI'ler tehlikeli olmasa da sabit diskte yer işgal ediyor. Burada "????" dört basamaklı rastlantısal karakter kombinasyonunun yerine kullanılıyor.

4. Kayıt Defteri temizliği Son adımda SpyFalcon'a ait Kayıt Defteri öğelerini silerek Windows'u eski haline getirebilirsiniz. *Başlat / Çalıştır / regedit* komutuyla Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni başlattıktan sonra SpyFalcon dosyasındaki öğelerden sağ fare tuşunu ve *Sil* komutunu kullanarak kurtulabilirsiniz.

COOLWEBSEARCH

Açılır pencereleri ve hijacker'ları engelleyin

Hacker'lara ait herhangi bir web sayfasında Truva atının internet tarayıcınızın kontrolünü ele geçirmesi için tek bir tıklama yeterli olabilir. Sisteme Internet Explorer üzerinden ulaşan CoolWebSearch adlı Truva atı adı en sık anılan hijacker'lardan biri. Bu Truva atı, giriş sayfasını değiştiriyor, pornografik içerikli pencerelerin ekrana gelmesine neden oluyor ve sık kullanılanlar listesini manipüle ediyor. Kullanıcı arama yapmak istediğinde Google ya da Yahoo yerine her defasında yeniden CoolWebSearch'e yönlendirildiğinden

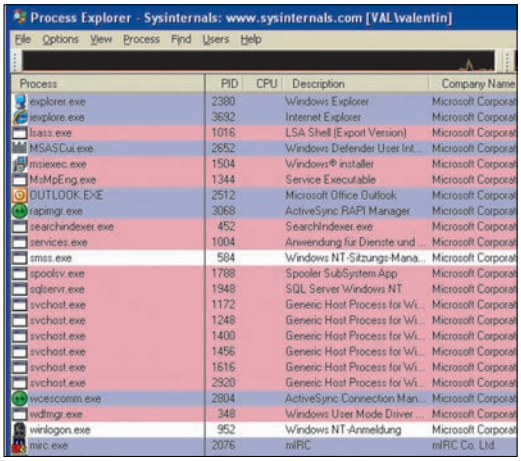

MICROSOFT'TAN DAHA İYİ **"Process Explorer", Windows Görev Yöneticisi'nden daha fazla bilgi ve özellik sunuyor.**

KANDIRILDINIZ Sözde casus önleme yazılımı "SpyFalcon" aslında veri casusluğu yapan bir zararlı araç.

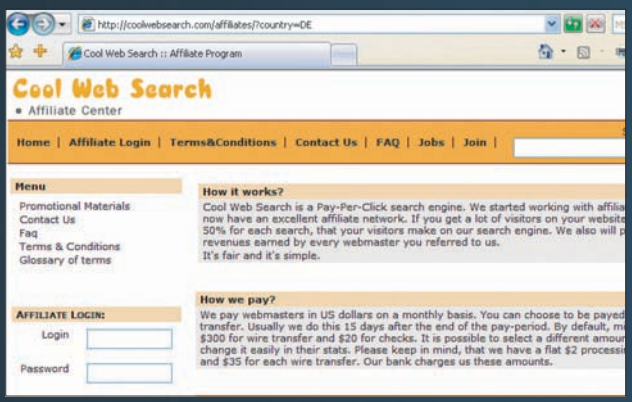

GOOGLE'IN KÖTÜ HUYLU KARDEŞİ "CoolWebSearch" Truva atlarının yayılmasına zemin hazırlıyor.

sörf yapmak işkenceye dönüşüyor.

CoolWebSearch kendisine yeni ziyaretçiler kazandıran çevrelere para ödülü vaat eden bir arama motoru. Ziyaretçilerini yığın posta bağlantı bombardımanına tutarak gelir ede eden CoolWebSearch, hacker'lar için önemli bir cazibe merkezi. Bugüne kadar karşılaşılan sayısız Truva atı olabildiğince fazla sayıda sörfçüyü bu arama motorunu ziyarete zorluyor ve geliştiricilerine bu yolla para kazandırıyor.

1. Hijacker'ların tespiti Tıpkı SpyFalcon'da olduğu gibi CoolWebSearch'te en etkin savunma yöntemi etkin işlemlerin en kısa sürede belirlenmesi ve silinmesi. Sorun CoolWebSearch'ün kendisini farklı yöntemlerle koruyarak devre dışı bırakılmasını zorlaştırması. Yalnızca "Process Explorer"la aşama kaydetmek pek mümkün değil. Bu durumda küçük bir hileye başvurmanız gerekecek. "Killbox" adlı araçla "inatçı" dosyalardan hemen olmasa da bir sonraki açılışta kurtulabilirsiniz. CHIP CD\DVD'deki "Killbox" adlı araçla (**www.killbox.com**) hangi dosyaları silmeniz gerektiğini "Dosya: CoolWebSearch" kutusundan ve "Process Explorer"dan yardım alarak öğrenebilirsiniz. Gerekenden daha fazla işlemi sınamak zorunda kalmamak için öncelikle diğer uygulamayı kapatmalısınız. Bu listede Windows bildirim alanındaki yazılımlar da yer alıyor.

Bir sonraki adımda casus yazılıma ait dosyaların listesini oluşturmalısınız. Bu amaçla "Process Explorer"ı açın ve etkin durumdaki uygulamaları sağ fare tuşuyla üzerlerine tıkladıktan sonra *Properties*'i seçerek gözden geçirin. Tanım ve firma adı alanları genellikle hacker'lar tarafından manipüle edildiğinden bu bilgilerle yetinmemelisiniz. Bir işlemin gerçekten güvenli olması için geçerli bir sertifika sunması gerekiyor. Dosyayı test etmek için *Verify* düğmesine tıklayın. Sertifika geçerliyse dosya simgesinin tanında *(Verified)* ibaresi ve üreticiye ait bilgiler yer alır. Maalesef *Unable to verify* mesajı bu işlemin zararlı bir yazılıma ait olduğunu kanıtlamak için yeterli bir kanıt değil. Birçok zararsız ücretsiz yazılım da aynı durumda.

Dosyanın kaynağıyla ilgili daha fazla bilgi için "Process Explorer"da "Path" (Dosya konumu) bilgisinden yararlanabilirsiniz. Burada özellikle "C:\Windows\System32" klasöründeki dosyaların üzerinde durmalısınız. Bu konum hem sistem için önem derecesi yüksek çok sayıda dosyayı barındırıyor hem de her tür casus yazılıma gizlenme fırsatı sunuyor. Herhangi bir dosyanın güvenli olup olmadığını anlamak için dosya adını Google'da ya da **http://whatisthatfile.com** ve **http://virusscan.jotti.org** gibi web sayfalarında aratabilirsiniz.

2. Silme işlemi Casus yazılıma ait dosyaların listesini oluşturduktan sonra sıra Killbox'ta. *Delete on Reboot* ve *All Files*'ı seçin ve *Full Path of File to Delete* alanına silinecek dosyanın konumunu eksiksiz olarak girin. Aracı kullanmak için kısa bir alışma süresini göze almalısınız. Dosya eklemek için Killbox'taki klasör simgesini kullanmanızı öneriyoruz. Silinecekler listesine yanlış bir dosya eklediyseniz adımı geri almak için kırmızı renkli düğmeye tıklamanız yeterli. CoolWebSearch kendisine ait tüm dosyaları yakaladığınızda devre dışı kalıyor. Geri kalan artık dosyaları silmeniz yeterli. Sistem, Killbox tarafından otomatik olarak yeniden başlatılıyor.

Dosya: CoolWebSearch

Bulaşma Şekli: Internet Explorer
Etkisi: Açılır pencereler ve casusluk
Ardına gizlendiği dosya: "services.exe", "DownloaderEXE.exe", "tmksrvu.exe"
Diğer dosyalar: "update911.js", "DNLDC.ocx", "SexDownloader.cab"
Yardımcı DLL'ler: "iekp32.dll", "image.dll", "mshp.dll", "mslq32.dll", "mssearch.dll", "xplugin.dll"
Kayıt Defteri'ndeki konum:
"HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Policies\Explorer\Run\Image"
"HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\RunServices\Image"

3. Artıkların temizlenmesi İşlem dosyalarını ortadan kaldırdığınızda geriye yalnızca sabit diskte yer işgal eden ve bu nedenle silinmesi gereken DLL ve Kayıt Defteri dosyaları kalıyor. Ancak bu aşamada öncelikle DLL dosyalarının devre dışı bırakılması gerekiyor:

```
regsvr32./u.dosya.dll
```

komutunu çalıştırdıktan sonra DLL'leri Windows Gezgini'nden silebilirsiniz. Dosya: CoolWebSearch kutusu casus yazılım tarafından oluşturulan ve bir ön hazırlık gerekmeksizin silebilece- →

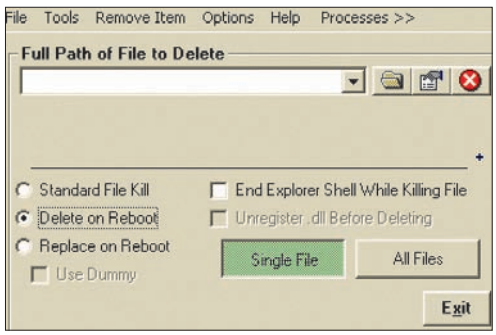

GÜVENLİ TEMİZLİK Casus yazılımlara ait dosyaları "Killbox"la sildikten sonra bilgisayarınızı yeniden başlatın.

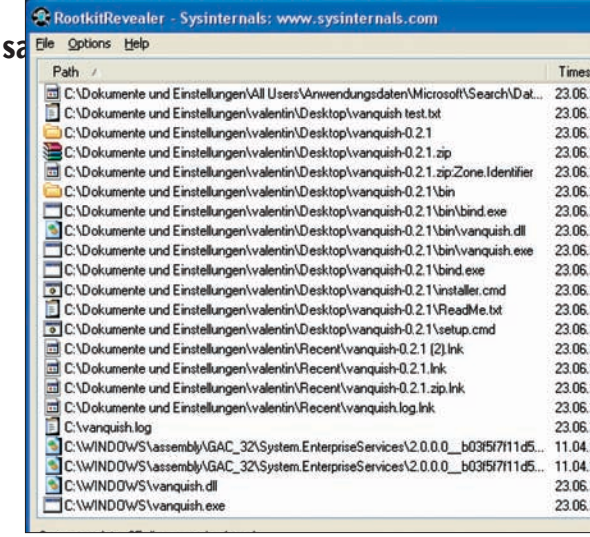

GÖRÜNMEZ Rootkit'ler, Truva atlarının ve casus yazılımların sisteme gizlenerek daha tehlikeli hale gelmesini sağlıyor. Suçluyu bulmak için "Rootkit Revealer"dan yararlanmalısınız.

ğiniz üç dosyaya daha yer veriyor. İşlemler sonlandırıldığından Kayıt Defteri öğeleri de sizin açınızdan herhangi bir sorun oluşturmayacaktır. Onları Kayıt Defteri Düzenleyicisi üzerinden klasik yöntemle silebilirsiniz.

Dosya: Vanquish

Bulaşma Şekli: Farklı yollar izliyor
Etkisi: Sistem çökmesi
Ardına gizlendiği dosya: Değişiyor (Örneğin vanquish.exe)
Yardımcı DLL'ler: "vanquish.dll"
Kayıt Defteri'ndeki konum:
"HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Run\SpyFalcon"
"HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Run\Vanquish"

VANQUISH

Tehlikeli rootkit'leri bulup silin

Hacker'ların, casus yazılımlar gibi zararlı kodları güvenlik yazılımlarını aşarak çalıştırabilmesini sağlayan rootkit ve ipuçları birçok sitede açıkça ve yasal yollarla paylaşılıyor. Popüler hacker araçlarından biri olan Vanquish ile bu rootkit'lerden kurtulabilirsiniz.

1. Rootkit'lerin tespit edilmesi Rootkit'ler işletim sistemini manipüle ederek sorgulara hatalı yanıtlar veriyor. Windows Görev Yöneticisi'nin yanı sıra Process Explorer gibi araçlarla da rootkit'ler tarafından korunan zararlı yazılımları açığa çıkarmak mümkün olmuyor. Bu durumda Backlight (**www.f-secure.com**) ya da RootkitRevealer (**www.sysinternals.com**) gibi araçlardan yardım alabilirsiniz. Windows tarafından görüntülenemeyen dosyalar Rootkit'lere ait. Örneğin Vanquish, standart ayarlarıyla "vanquish" sözcüğünü içeren tüm dosyaları gizliyor.

2. Silme işlemi Sysinternals tarafından geliştirilen "RootkitRevealer" gizli dosya ve Kayıt Defteri öğelerini görüntüleyebiliyor. Ancak etkin rootkit işlemleri sonlandırılamadığından CoolWebSearch gibi Truva atları karşısında da kullanılan "Killbox" adlı araca başvurmalısınız. Öncesinde "regsvr32 /u" komutuyla rootkit DLL'lerini devre dışı bırakmalısınız.

3. Test aşaması Rootkit ve diğer zararlı yazılım bazı durumlarda birbirinden bağımsız hareket ediyor. Bu nedenle yalnızca Vanquish'i ortadan kaldırmanız sistemdeki Truva atı ve casus yazılımın da silindiği anlamına gelmiyor. Rootkit'i sildikten sonra bilgisayarınızı "F-Secure Anti-virus"le tarayın ve Process Explorer kullanarak istenmeyen dosyaları bulun.

SUBVIRT

Yeni süper rootkit'ten korunmak

"Subvirt" adlı süper rootkit şimdilik laboratuvar ortamına hapsedilmiş durumda. Ancak birçok hacker benzer bir teknoloji geliştirme amacı güdüyor. Potansiyel kurbanlar için en iyi haber, benzer bir rootkit'i programlamanın hem zorlu hem de zaman alıcı olması. Saldırganların amaçlarına ulaştıklarında yapılabileceği şimdiden tartışılıyor.

1. Süper rootkit'lerin tespit edilmesi En büyük sorun rootkit'in ortaya çıkarılmasında yaşanıyor. "Subvirt"in özel çalışma şekli, kullanıcıya bilgisayarını alternatif bir işletim sistemiyle çalıştırmaktan başka bir çare bırakmıyor. Windows PE ya da Knoppix gibi güvenli ve temiz bir işletim sistemi üzerinden farklı anti virüs yazılımları ve Diskeditor gibi profesyonel araçlarla tüm sabit diski gözden geçirin.

Örneğin Bootmanager gerçekte NT Bootloader ve bu yolla Windows XP'yi mi başlatıyor, yoksa farklı bir yol mu izliyor? İkinci soruya yanıtınız evetse işin zorlu kısmı sizi bekliyor. Rootkit hangi dosyaları yüklüyor ve onları hangi konumda saklıyor? Zararlı yazılımın izini sürerken temiz bir sistemdeki herhangi bir dosyanın sağlama (checksum) değerine göz atabilirsiniz. Bu değeri dosyanın güncel sürümün sağlama değeriyle karşılaştırın. Rootkit'in herhangi bir dosyayı değiştirip değiştirmediğini bu yöntemle anlayabilirsiniz. Ancak sisteme sonradan yüklenen dosyalarda aynı yöntem kullanılamıyor.

2. Silme işlemi Microsoft'un rootkit'ini silmek geleneksel rootkitlerden çok daha zor değil: Tehlikeli dosyaların tümünü tespit ettikten sonra onları normal yollarla silebilirsiniz. Tek fark, boot virüsleri karşısında olduğu gibi, sabit diskin boot sektörünü onarmak zorunda olmanız. XP kurulum CD'sinin otomatik onarım özelliğiyle bu sorunun da üstesinden gelebilirsiniz. ■

Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

Çevrimiçi ödeme alternatifleri

Web sitelerinden alışveriş yaparken kredi kartı ayrıntılarını vermek istemediğiniz için tereddüt ettiğiniz oluyor mu? İşte size güvenilir bir yöntem.

PayPal nedir?

Şu anda eBay.com'a ait olan PayPal, 86 milyon gibi akıl almaz bir sayıda kullanıcıya sahip. Bu sistemi başlıca üç amaç için kullanabiliyorsunuz.

1 Çevrimiçi açık artırmalarda, her türlü mal ve hizmet alımında ya da bağış yaparken kullanabilirsiniz.

2 Dünyanın herhangi bir yerinde, e-posta hesabı bulunan herhangi bir kimseye (PayPal hesabı olsun ya da olmasın) nakit para yollayabilirsiniz.

3 Sadece kredi kartı kabul eden bir siteden kredi kartı olmadan alışveriş yapmak için kullanabilirsiniz.

Daha da güzeli, PayPal bu üç hizmeti de bedava olarak sunuyor.

Ne zaman önemli bir online ödeme yapacak olsanız içinizden bir ses "Dur!" mu diyor? Sırf bu yüzden, uzun zamandır uğrunda yanıp tutuştuğunuz CD'yi alamıyor musunuz? Artık böyle önyargılardan kurtulmanızın, sizi şüpheye sevk edenin güvenlik meseleleri değil de bu konudaki eksik bilgilenme olduğunu kabullenmenin zamanıdır. Online alışveriş ve online ödemeler sorunsuzca yapılabiliyor ve bu yazımızda, istediklerinizi satın almanızı daha da zahmetsiz hale getirecek ödeme çeşitleri üzerinde duracağız.

KREDİ KARTLARININ SIRRI

Avantajlar ve dezavantajlar

Kredi kartları, çevrimiçi ödemenin en gözde ve en sık kullanılan yöntemi. Bu ödeme çeşidinde tek yapmanız gereken, kredi kartı bilgilerinizi satıcıya ulaştırmak.

Kredi kartlarının faydaları

- Ödemeler takip edilebilir
- Ödeme anında ve kolayca gerçekleşir.
- Kredi kartlarının sınırlı güvencesi vardır. Bu yüzden de kredi kartı firmaları, kartla ister satıcıdan isterse PayPal gibi bir sistemle alışveriş yapın, bir tür kimlik ve satın alma koruması sağlarlar.

Kredi kartlarının dezavantajları

- Çevrimiçi ödemeler söz konusu olduğunda gündeme gelen bazı güvenlik mevzuları var. Çoğu tüketici, kredi kartı şirketlerinin güvenlik önlemlerini artırmalarına rağmen, kredi kartı numaralarının çalınabileceğinden korkuyor ve bu yüzden internet üzerinden alışverişten uzak duruyor.

PAYPAL İLE ÖDEME

Tamamen güvenli

PayPal'ı bir arkadaşınıza para göndermek, hayır kurumlarına bağışta bulunmak ya da çevrimiçi tüccarlardan alışveriş yapmak için kullanabilirsiniz.

Ödeme yöntemi olarak PayPal'ı seçtiğinizde, parayı gönderebileceğiniz PayPal sitesine yönlendirileceksiniz. Eğer üyeyseniz doğrudan giriş yapabilirsiniz. Eğer üye değilseniz, yazıda açıkladığımız prosedürü izleyerek bir PayPal hesabı açtırabilirsiniz. PayPal'da ödemenin nereden karşılanacağını (çek hesabı, kredi kartı ya da PayPal hesabı) belirledikten sonra ödemeyi yapabilirsiniz. Eğer PayPal kullanırsanız satıcının PayPal'da kaydedilmiş bir kredi kartı adresine ('onaylanmış' adres olarak da geçiyor) sahip olması gerekebilir.

Herhangi birine nakit para göndermeniz için tek gereken, alıcının e-posta adresi. PayPal'la hayır kurumlarına bağış yapmak da para gönderme işleminden farksız. Kurumun e-posta adresini ya da web sitesinde doğrudan bağış yapmaya yarayan bir seçeneği kullanabilirsiniz. Ana farklılık, PayPal ödeme sayfasındaki *Category of Purchase* kısmında. Teknik olarak, bu bir yarı nakit ödeme sayılıyor. Eğer PayPal ödemelerini bir kredi kartından karşılarsa-

nız, nakit çekim masrafı ödemeniz gerekebilir. Ama kategori olarak *Service*'i seçerseniz, bağışı herhangi bir sorunla karşılaşmadan, masraf ödemeden de yapabilirsiniz.

Kredi kartı yerine PayPal

Bir web sitesi sadece kredi kartı kabul ediyorsa bile PayPal hesabınızdaki parayı bu iş için kullanabilirsiniz. *PayPal Debit Bar* seçeneği size MasterCard kabul eden tüm firmalarda faydalanabileceğiniz bir sanal MasterCard numarası sağlıyor. Bu durumda ücret PayPal hesabınızdan düşüyor. Bu hizmet tümüyle bedava. Diyelim ki Amazon.com'dan bir şeyler satın almak için PayPal hesabınızı kullanmak istiyorsunuz. Ama Amazon PayPal'ı ödeme yöntemi olarak kabul etmiyor. PayPal hesabınızdan Debit Bar'ı etkinleştirin. Eğer hesabınızda Amazon.com alışverişinizi karşılayacak kadar para varsa, PayPal size bir kredi kartı numarasından farksız olan 16 rakam verecek. Artık Amazon'un ödeme yöntemi kısmından MasterCard'ı seçebilir ve Debit Bar numarasını girebilirsiniz.

Kaynak talebinde bulunurken

Çevrimiçi açık artırmalar gibi basit ödemeler ya da web sitesi satışları için tüccarların tek yapması gereken, alıcılara kendi e-posta adreslerini bildirmek. Böylelikle alıcılar gereken ödemeyi tüccarın PayPal hesabına iletebiliyor.

Kredi kartı ödemelerini çevrimiçi olarak kabul edebilmek içinse, eskiden tüccarların bir kredi kartı firmasında ticaret hesabı açtırmaları ve bu hesabı kullanabilmek için bir web arabirimi yaratmaları gerekirdi. PayPal bu soruna da bir çözüm getiriyor. Business ya da Premier PayPal hesabı olanlar, bir *Buy Now* kullanabiliyor. Bu düğme, bir PayPal alışveriş sepeti ya da mükerrer ödemeler ve üyelik bedelleri için seçenekler de sağlıyor. PayPal uluslararası işlemleri de kabul ediyor. Şu anda aşağıdaki para birimlerinde işlem yapmak mümkün:

- Euro
- Kanada doları
- İngiliz sterlini
- ABD doları
- Yen
- Avustralya doları

Barış Emre Alkım, balkim@chip.com.tr

Üye olmak için

1 *Sign Up Now* düğmesine tıklayın. Karşınıza üç hesap seçeneği çıkacak: *Personal, Premier* ya da *Business*. Ücretsiz olan Personal PayPal hesapları, çevrimiçi alışveriş yapmak ya da e-posta hesabı olan herhangi birine PayPal'ın güvenli ağı üzerinden para göndermek, birinden para almak için ideal. Eğer kendi firmanız için PayPal'ı kullanmayı düşünüyorsanız, Premier ya da Business hesapları daha uygun olabilir. Premier hesabıyla eBay ya da diğer ticaret sitelerinde mal alıp satabilirsiniz. Business hesabıysa kendi çevrimiçi ticaret işiniz için ideal. Kişisel hesaplar daha üst sürümlere yükseltilebiliyor.

1 Hesap türü konusunda tercihinizi belirttikten sonra, basit bir bilgi sayfasına kişisel ayrıntılarınızı (isim, adres, e-posta adresi vb.) girmeniz gerekecek.

2 Doğrulama için, kayıt işleminizin tamamladığını belirten bir e-posta gönderilecek. Hesabınıza geçerli ve güncel bir kredi kartı eklemeniz, PayPal'ın adresinizi doğrulamasını sağlıyor (eğer kredi kartı bildirimlerinin gönderildiği adresle uyuşuyorsa). Doğrulanan bir adres, gerek alıcının gerekse satıcının dolandırıcı olma olasılığının düşük olduğunu gösteriyor. Kredi kartınızı PayPal'ın "Expanded Use" hizmetiyle de kullanabilirsiniz. Bu hizmet, banka hesabından değil de kredi kartından para çekmenizi sağlıyor.

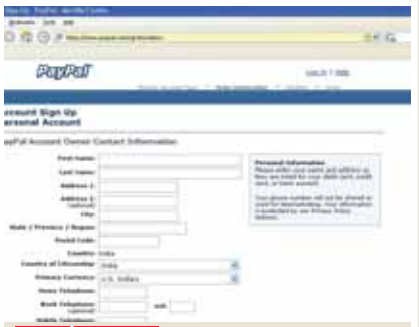

YENİ HESAP PayPal'da yeni bir hesap açmak için *Account Signup* sayfasına kişisel detaylarınızı girin.

PARA GÖNDERME Metin kutusuna nakit para göndermek istediğiniz şahsın e-posta adresini girmeniz gerekiyor.

SANAL KARTLAR PayPal'ın Debit çubuğu sayesinde sanal kredi kartları yaratabilirsiniz.

PayPal'ın avantajları

1 Ödemeler takip edilebilir. Ödeme durumunu PayPal hesabınızdna öğrenebilirsiniz.

2 PayPal üzerinden gerçekleştirilen işlemler anında ve zahmetsizce geçerli oluyor. Siz ödemeyi ürünün satışa sunulduğu sayfadan yapıyorsunuz, para da doğrudan alıcının hesabına işleniyor.

3 Kredi kartınızı çevrimiçi kullanmak zorunda değilsiniz. Doğrudan banka hesabınızdan da transfer yapabilirsiniz. Satıcılar kredi kartı numaranızı göremez (PayPal sunucusu bu numaraları güvenli bir şekilde şifreliyor) bu da izinsiz kullanım riskini azaltıyor.

Siber aracı hesapların açılmasındaki çabukluk ve kolaylık; kötüye kullanım, hırsızlık ve tümüyle göz ardı edilemeyecek diğer sorunlara rağmen yaygın olarak kullanılmalarının önünü açıyor.

FREEWARE & OPEN SOURCE

CHIP, her ay yüzlerce ücretsiz yazılımı elden geçiriyor ve en iyilerini sizlerle paylaşıyor. Bu ücretsiz araçlar pek çok ihtiyacınıza çözüm sağlıyor.

CHIP DVD'de

Bu bölümde tanıtılan tüm yazılımları dergiyle birlikte verilen DVD'de bulabilirsiniz.
CHIP-Code FREEWARE

FREEWARE

1 **Tourist Remover**
Tatil fotoğraflarını rötuşlayın

2 **Sceneo Bonavista 0.8.8 Beta 2**
HDTV yayınlarını bilgisayarınızda izleyin

3 **mp3DirectCut 2.03**
MP3 dosyalarını kolayca düzenleyin

4 **AM-DeadLink 2.8**
Farklı tarayıcılara ait yerimlerini yönetin

5 **WiFi Radio 2.0**
İnternetten müzik dinleyin ve indirin

OPEN SOURCE

6 **Media1 Player 2.1.30.1**
Web 2.0 ve medya oynatıcısı bir arada

7 **Synergy 1.3.1**
Tek fare ve klavyeyle birçok PC'yi yönetin

DVD'DEN KISA KISA

MediaInfo 0.7.3.1
Multimedya dosyalarını analiz edin

Jajuk 1.2.1
Büyük müzik arşivinizi yönetin

Synergy 1.3.1
Tek fare ve klavyeyle birçok PC'yi yönetin

Zulu Pad 0.3.6
İnternet tarayıcı ve metin editörü bir arada

Atol 0.6.6
Dosyaları yönetin, arşivleyin ve şifreleyin

Alliance 0.8.30
Dosya alışverişini kolaylaştırın

CHIP DVD'de

1 TOURIST REMOVER

İŞLETİM SİSTEMİ platformdan bağımsız
DİL İngilizce

Fotoğrafları rötuşlayın

Mısır, Keops Piramidi ve develer. Bu büyüleyici manzarayı, muhteşem bir fotoğraf karesine dönüştürmek istiyorsunuz. Ancak tam da deklanşöre bastığınız anda kadraja giren turist grubu herşeyi mahvediyor. Neyse ki artık fotoğrafları benzer istenmeyen nesnelerden pratik bir şekilde arındırabilecek bir araca sahipsiniz: Tourist Remover; özel bir algoritmadan yararlanarak fotoğraftarda gereksiz yer işgal eden insan ve otomobilleri temizleyerek muhteşem bir tatil fotoğrafı elde etmenizi sağlıyor. Aracın istenmeyen nesneleri temizlemesi için aynı arka plana sahip iki ya da daha fazla fotoğraf kullanmanız gerekiyor. Tourist Remover web tabanlı ve bu sayede rötuşlar ek bir araç gerekmeden doğrudan internet tarayıcı üzerinden yapılabiliyor.

İPUCU Yazılım, fotoğraf hangi koşullarda çekilmiş olursa olsun başarılı sonuçlar üretiyor. Ancak optimum sonuçlar için üç ayak kullanmalısınız.

Bilgi için: www.snapmania.com

2 SCENEO BONAVISTA

İŞLETİM SİSTEMİ Win XP
DİL İngilizce

Ücretsiz HDTV izleyin

Normalde High Definition televizyon yayınlarını izlemek için pahalı bir HDTV satın almanız gerekiyor. Oysa PC'nizin ekranı daha şimdiden bu yüksek çözünürlüklere çıkabiliyor. Bu durumda HD televizyon keyfi için size gereken tek şey H.264 sıkıştırmasını ve DVB-S2 kartları destekleyen bir yazılım. Bir Media Center alternatifi olan TVcentral'ın bir parçası olan Sceneo Bonavista adlı ücretsiz yazılım, sahip olduğunuz donanıma ait uzaktan kumandayla da konforlu bir şekilde kontrol edilebiliyor. Araç, timeshifting özelliği sayesinde zamanı durdurabiliyor, doğrudan video kaydı yapabiliyor ve çevrimiçi radyoları oynatabiliyor.

İPUCU Üreticinin web sayfasından yazılımla uyumlu tüm TV kartlarının listesine ulaşabilirsiniz. Bu listede kablolu TV, karasal dijital yayın (DVB-T) ve uydu yayınlarını alan kartların yanısıra bir çok PVR özellikli eski analog televizyon kartı da yer alıyor.

Bilgi için: www.sceneo.tv →

Yeni güncellemeler

En popüler ücretsiz yazılımlarla ilgili güncel bilgileri burada bulabilirsiniz.

Dr. DivX 2.0
Dr. Divx 2.0 için geliştirilen yeni bir eklenti sıkıştırma işlemi tamamlandığında Windows oturumunu otomatik olarak sonlandırıyor. Ayrıca yazılımın yenilenen video önizleme işlevi artık hızlı analizin hemen sonrasında kullanılabiliyor.
www.drdivx.com

Rocket Dock 1.2.5
RocketDock nihayet tümüyle yenilendi. Araç, artık ObjectDock dockletleriyle kullanılabiliyor. MobyDock, ObjectDock, ve Y'z Dock temalarıyla da uyumlu RocketDock; çoklu monitör ve Türkçe dil desteği de sunuyor.
www.punksoftware.com

Azureus 2.5
Bittorrent istemcisi, dosya gönderme hızını o anki internet bağlantınıza göre otomatik olarak değiştirebiliyor. Arayüzü yenilenen yazılım dosya indirme klasörlerinin adını değiştirmenize izin veriyor.
http://azureus.sf.net

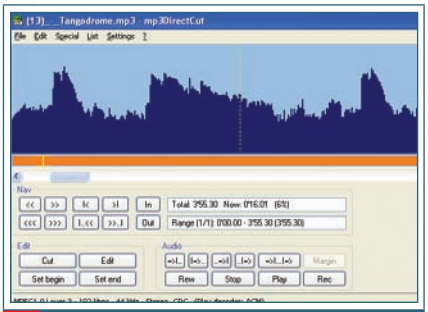

3 MP3DIRECTCUT

İŞLETİM SİSTEMİ Win 98, NT, 2000, XP
DİL İngilizce

Müzikleri düzenleyin

■ Normalde MP3 dosyalarını üzerlerinde değişiklik yapmak için önce WAV biçiminedönüştürmelisiniz. Oysamp3DirectCut'la bu adımı atlayabilir ve şarkıları düzenlemeye hemen başlayabilirsiniz. Araç elbette Steinberg Wavelab kadar gelişmiş özellikler sunmuyor. Ancak indirdiğiniz şarkıları en hızlı şekilde düzenlemenize izin veriyor.

İPUCU Windows'un eski sürümleri için üreticinin web sayfasındaki "mpglib.dll" dosyasını indirin.

Bilgi için: www.mpesch3.de1.cc

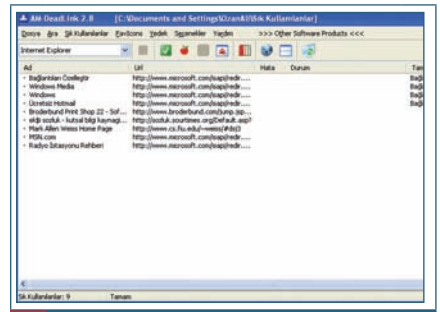

4 AM-DEADLINK

İŞLETİM SİSTEMİ Win 98, Me, NT, 2000, XP
DİL Türkçe

Yerimlerini düzenleyin

■ İnternette sörf yaparken zaman zaman farklı tarayıcılar kullanıyorsanız AM-DeadLink'le yerimlerinizi düzenleyebilirsiniz. Araç, Opera, Firefox ve Internet Explorer'ı destekliyor. AM-Deadlink, ölü ve tekrarlanan bağlantıları internet tarayıcıyı başlatmadan siliyor.

İPUCU Seçenekler / Ayarlar / Bookmark / Files menüsünden farklı internet tara-yıcıların yerimlerini sakladığı klasörleri girerek aracın sabit diskte uzun süreli bir arama yapmasını engelleyebilirsiniz.

Bilgi için: www.aignes.com

5 WIFI RADIO

İŞLETİM SİSTEMİ Win XP
DİL İngilizce

Beğendiğinizi indirin

■ Kendi Bittorrent istemcisiyle gelen bir medya oynatıcısı fikri kulağa hoş gelebilir. Herhangi bir şarkının ilkin, yalnızca ilk saniyelerini dinlemek ve hoşunuza gitmesi halinde tümüyle indirmek akıllıcadır. İkinci sürümle birlikte arayüzü tümüyle yenilenen WiFiRadio, 60 milyondan fazla şarkı içerisinde sanatçı, şarkı adı ve albüm kriterlerine göre hızlı arama yapmanıza izin veriyor.

İPUCU WiFi Radio çubuğunun sol üst köşesindeki düğmeyle ulaşacağınız ana menüden, Internet Browser'a tıklayarak dünya haritasından radyolar arasında kolayca seçim yapabilirsiniz.

Bilgi için: http://wifiradio.com

6 MEDIA1 PLAYER

İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, XP
DİL İngilizce

Dinle, izle ve oyna

■ Media1 Player, Windows Windows Media Player'la Web 2.0 teknolojisini bir araya getiriyor. Yazılım, müzik dinlemenize, YouTube ve Google videolarını izlemenize ve GoogleMaps Flight Sim gibi çeşitli oyurlar oynamanıza olanak tanıyor. Kısaca Goggles olarak adlandırılan bu uçuş simülasyonunda Google Maps kaynaklı haritalar kullanılıyor. Media1 Player'ın sunduğu özelliklerin birçoğu henüz son halini almış değil.

İPUCU Araç, .NET Framework 2.0'la birlikte geliyor ve Microsoft'un bu ürününün kurulumunu otomatik olarak gerçekleştiriyor.

Bilgi:http//sf.net/projects/media1player

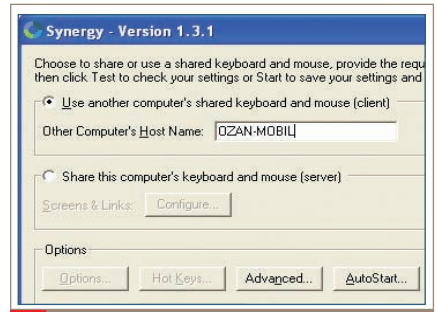

7 SYNERGY

İŞLETİM SİSTEMİ Win 9x, Me, NT, 2000, XP
DİL İngilizce

Klavyenizi paylaşın

■ Synergy birden fazla bilgisayarı tek bir fare ve klavyeyle yönetmenizi sağlıyor. Söz konusu PC'lerde farklı işletim sistemleri kurulu olsa bile bu araçtan yararlanabilirsiniz. Bir bilgisayardan diğerine geçmek için fare işaretçisini ekranın dışına taşımanız yeterli. Synergy'nin çalışması tüm bilgisayarların TCP/IP protokolü üzerinden birbirine bağlanabilmesi gerekiyor.

İPUCU Scroll Lock tuşuyla Synergy'yi kısa süreli olarak etkinleştirebilir ya da devre dışı bırakabilirsiniz. Bu değişiklik aracın özellikle oyun oynarken bilgisayarlar arasında istem dışı geçiş yapmasını engellemek için gerekli.

Bilgi: http://synergy2.sourceforge.net

AYIN İPUÇLARI KASIM 2006

Windows 186

1 Windows 98, Me, 2000, XP: Bağlam menüsünün düzenlenmesi

2 Windows 2000, XP: Yazılımların kaldırılmasının engellenmesi

3 Windows XP: WGA'nın devre dışı bırakılması

4 KISA İPUÇLARI : Hızlı çalıştır, geçişler, kısayollar, sonlandırmak, aramak, bulmak

5 Windows 2000, XP: Bilinmeyen dosya türlerinin Not Defteri'nde görüntülenmesi

6 Windows 2000, XP: Ağdaki hataların hızla tespit edilmesi

Uygulamalar 190

7 Outlook 2003: Adres defterine resimlerin eklenmesi

8 KISA İPUÇLARI : Word, Outlook Express, Excel, Outlook, IE, Nero StartSmart

9 Word 97, 2000, XP, 2003: Çift dilli metinlerin sütunlara dağıtılması

10 Word 97, 2000, XP, 2003: Sözcüklerin kullanım sıklığının ölçülmesi

11 Excel 97, 2000, XP, 2003: Parametre ve sabitlerin tanımlanması

İletişim ve internet 194

12 UZMAN İPUCU Thunderbird: Silinen e-postaların kurtarılması

13 Outlook XP, 2003: Cevapları orijinal e-postalarla birlikte saklayın

14 Internet Explorer 6 SP2: Eklentilerin kolayca yönetilmesi

Donanım 196

15 UZMAN İPUCU Dizüstü: 15 dakikada yeni dizüstü ekranı monte edin

!Dikkat: Program kodlarının verildiği bölümdeki çizgiler bir program satırını diğerinden ayırıyor. Komut satırını bu çizgiye gelene kadar [Enter] tuşuna basmadan tam olarak yazın. Kodu yazarken boşluklara dikkat edin. Boşluklar kod içerisinde kırmızı nokta (»•«) ile belirtiliyor.
Araçlar DVD'de: İpuçlarında adı geçen programları CHIP DVD'de bulabilirsiniz.

TIPS & TRICKS

Donanım ve yazılım sorunları bilgisayar kullanıcılarının günlük hayatlarının bir parçası. CHIP, size sorunları kolayca çözebilmeniz için önerilerde bulunuyor.

1 Windows 98, Me, 2000, XP

Bağlam menüsünü düzenlemek

Birçok yazılım kendi komutlarını Windows bağlam menüsüne eklediğinden, liste kısa sürede kalabalıklaşabiliyor. Gönder gibi bazı komutları listeden çıkararak menünün kullanımını kolaylaştırabilirsiniz.

İPUCU *Başlat / Çalıştır* menüsünden "regedit" komutunu girerek Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni başlatın. Sağ sütunda *HKEY_CLASSES_ROOT \ AllFilesystemObjects \ shellex \ ContextMenuHandlers \ Send To* anahtarın seçin ve ayarları yedekleyin. Bu adım, gelecekte gerektiğinde eski ayarlara geri dönmenizi sağlayacaktır. *Dosya / Ver* menüsünü kullanarak bir REG dosyası oluşturun. Sağdaki *(Varsayılan)* öğesine çift tıklayın ve *Değer verisi* alanındaki *{7BA4C740-9E81-11CF-99D3-00AA004AE837}* değerini silin ve *Tamam*'a tıklayarak değişikliği onaylayın. Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni kapattığınızda bağlam menüsü yeni halini alacaktır. *Gönder* menüsüne yeniden ihtiyaç duyduğunuzda kısa sürede yeniden etkinleştirebilirsiniz. Bunun için daha önce oluşturduğunuz REG dosyasına çift tıklamanız yeterli. Bir diğer alternatif *HKEY_CLASSES_ROOT \ AllFilesystemObjects \ shellex \ ContextMenuHandlers \ Send To* anahtarındaki *(Standard)* değerini eski haline geri getirmek.

Aynı etkiyi *Send To* anahtarını seçtikten sonra *Düzen / Sil*'e tıklayarak da elde edebilirsiniz. Bu adım öncesinde, daha sonra değişikliği geri almak istediğinizde kullanabileceğiniz bir REG dosyası oluşturmanızı öneriyoruz.

2 Windows 2000, XP

Yazılımların kaldırılmasını engelleyin

Herhangi bir bilgisayarda kısıtlı erişim haklarına sahip kullanıcılar da yeni yazılımları kurabilir ve kaldırabilir. Office gibi hayati önemdeki yazılımları bu kullanıcıların müdahalelerinden korumanız gerekebilir.

İPUCU Denetim Masası'ndaki *Program Ekle veya Kaldır*'dan sistemde kurulu yazılımları görebilir ve onları değiştirebilir ya da kaldırabilirsiniz. Oysa Kayıt Defteri'nde yapacağınız değişikliklerle bu özelliği bazı yazılımlar için devre dışı bırakabilirsiniz. Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni başlatın ve *HKEY_LOCAL_MACHINE \ SOFTWARE \ Microsoft \ Windows \ CurrentVersion \ Uninstall* anahtarına geçin. Kurulan yazılımların tümü burada yazılımla ilgili bilgiler oluşturuyor. Kullanılan alt anahtarlarda ya yazılımın adı ya da 32 basamaklı bir Class ID kullanılıyor. Burada herhangi bir yazılımı bulmakta zorluk çekiyorsanız sağ pencerede yer alan "DisplayName" öğelerine ait verilere göz atabilirsiniz. Bu noktada Kayıt Defteri Düzenleyicisi'nin arama özelliğinden yardım alabilirsiniz. *Uninstall* anahtarını seçtikten sonra *Düzen / Bul*'dan anahtar sözcük olarak örneğin "Office XP"yi girin ve *Sonrakini Bul*'a tıklayın. Araç, sizi doğ-

ru alt anahtardaki *DisplayName* öğesine yönlendirecektir. Burada *Düzen / Yeni / DWORD değeri* ile "NoModify" adlı bir öğe oluşturun ve üzerine çift tıklayarak bu öğeyi açın. Değeri "1" olarak değiştirmelisiniz. Bu değer, Program Ekle veya Kaldır'daki "Değiştir" düğmesini devre dışı bırakıyor. Daha sonra NoRemove" adlı yeni bir DWORD değeri oluşturun ve değeri yine "1" olarak değiştirin. Bu değer ise, Program Ekle veya Kaldır'daki "Kaldır" düğmesini etkisizleştiriyor. Yukarıdaki iki öğeye farklı değerler atayarak, örneğin değişiklik yapmaya izin verebilir ve diğer kullanıcıların eksik Office uygulamalarını sonradan kurmasına izin verebilirsiniz. Aynı yolla diğer yazılımlarda da Denetim Masası üzerinden değişiklik yapma özelliğini devre dışı bırakabilirsiniz. Kayıt Defteri Düzenleyici'nden çıktığınızda değişiklikler geçerlilik kazanacaktır.

3 Windows XP

Windows Genuine Advantage'ın devre dışı bırakılması

İşletim sisteminizin yasallığı bir süredir Microsoft tarafından otomatik Windows güncellemeleri sırasında gözden geçiriliyor. Windows Genuine Advantage adlı aracın Microsoft'a çeşitli sistem bilgilerini gönderdiği yönünde şüpheler var. Bu risk karşısında aracı devre dışı bırakmak isteyebilirsiniz.

İPUCU Güncellemelerden anında haberdar olmakla yetinmiyor ve onların kendiliğinden indirilmesini istiyorsanız farkında olmadan Windows Genuine Advantage'ı (WGA) da etkinleştiriyorsunuz demektir. Bu araç, Windows'un lisans anahtarını kontrol ediyor ve kullandığınız anahtar korsan bir kopyaya aitse sizi uyarıyor. WGA'yı devre dışı bırakmak için onu önce Kayıt Defteri Düzenleyicisi üzerinden devre dışı bırakmalısınız. Daha sonra ilgili DLL dosyalarını silmelisiniz. *Başlat / Çalıştır* menüsünden *regedit* komutuyla Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni başlatın. *HKEY_LOCAL_MACHINE \ SOFTWARE \ Microsoft \ WindowsNT \ CurrentVersion \ Winlogon \ Notify* anahtarına geçin. "WGALogon" alt anahtarını işaretleyin ve silin. Ekrana gelen onay penceresini *Evet*'e tıklayarak geçin ve Kayıt Defteri Düzenleyicisi'nden çıkın. Windows Gezgini'nde *C: \ Windows \ System32* klasörüne geçin açın ve "wgalogon.dll" ve "wgatray.exe" dosyalarının uzantısını ".old" olarak değiştirin. Windows'u yeniden başlattıktan sonra bir sonraki adımda "LegitCheckControll.dll"yi devre dışı bırakmanız gerekecek. *Başlat / Çalıştır*'dan *cmd* komutuyla Komut İstemi'ne geçin. Burada:

```
Regsvr32 %Windir% \ system32 \ LegitCheckControl.dll / u
```

komutunu çalıştırın. *exit* komutuyla Komut İstemi'nden çıktıktan sonra bilgisayarınızı yeniden başlatın. Yeniden Komut İstemi'ne geçin. İstenmeyen dosyalardan şu komutla kurtulun:

```
del %Windir%\system32\wgalogon.alt
del %Windir%\system32\WgaTray.alt
del %Windir%\system32\LegitCheckControl.dll
```

Her satırın sonunda [Enter]'a tıklayarak komutları çalıştırdıktan sonra, "exit"le pencereyi kapatın. Kayıt Defteri Düzenleyicisi üzerinden bu kez *HKEY_LOCAL_MACHINE \ SOFTWARE \ Microsoft \ WindowsNT \ CurrentVersion \ Winlogon \ Notify* anahtarına geçin. Windows tarafından yeniden oluşturulan *WGALogon* alt anahtarını silin. *HKEY_LOCAL_MACHINE \ SOFTWARE \ Microsoft \ Windows \ CurrentVersion \Uninstall*'daki *WGA* alt anahtarını silin. Kayıt Defteri Düzenleyicisi'nden çıktığınızda aracı eksiksiz bir biçimde devre dışı bırakmış olacaksınız. Aracı yeniden yüklemek istediğinde, lisans sözleşmesini onaylamayarak Windows'u engelleyebilirsiniz. Bu değişiklik sistemde herhangi bir işlev kısıtlamasına neden olmuyor. →

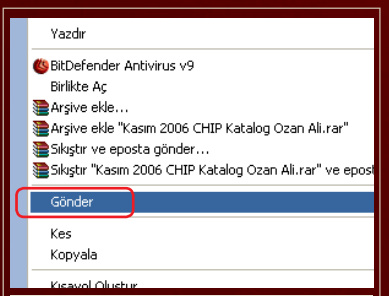

1 SADE MENÜ Gönder menüsünü Kayıt Defteri üzerinden devre dışı bırakın.

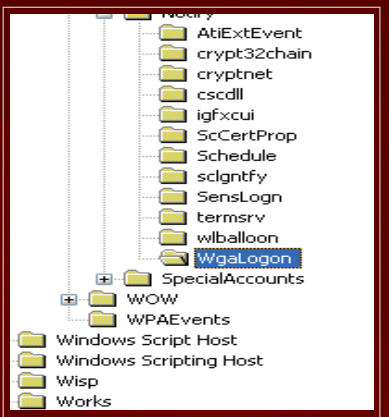

3 GÜVENLİK Bu anahtarı silerek lisans anahtarı sınamasını engelleyebilirsiniz.

4 KISA İPUÇLARI

Hızlı çalıştır: Sık sık ihtiyaç duyabileceğiniz "Çalıştır" penceresine en hızlı şekilde ulaşmak için [Windows]+[R] tuş kombinasyonunu kullanabilirsiniz.

Geçişler: [CTRL]+[Tab]'la Standart iletişim pencerelerinde sekmeler arasında geçiş yapabilirsiniz. Bu kısayol sizi çok sayıda fare tıklamasından kurtaracaktır.

Kısayollar: Windows XP klavye kısayollarının tümüne genel bakış için *Başlat / Çalıştır*'dan *%windir% \ Help \ keyshort.chm* komutunu girmeniz yeterli.

Sonlandırmak: XP'yi hızlı kapatmak için *HKEY_LOCAL_MACHINE / System / ControlSet001 / Control'de WaitToKillServiceTime- Out* değerini "100" yapın.

Aramak: [F3]'le Windows'un yanı sıra Internet Explorer ve Firefox gibi internet tarayıcıların da arama özelliğine tek tuşla va anında ulaşabilirsiniz.

Bulmak: Sonuç listesindeki öğelerden birine sağ fare tuşuyla tıkladığınızda *İçeren klasörü aç* seçeneğiyle ilgili klasöre doğrudan erişebilirsiniz.

5 Windows 2000,XP

Bilinmeyen dosya türlerinin Not Defteri'nde görüntülenmesi

İşletim sistemi herhangi bir bilinmeyen dosya türüyle karşılaştığında, size onu hangi yazılımda açmak istediğinizi soruyor. Bu durumda ilk akla gelen yol Not Defteri gibi bir metin düzenleyicisine başvurmaktır. Her defasında standart iletişim penceresi üzerinden aynı seçimi yapmak zahmetli olabilir.

İPUCU Bağlam menüsüne yeni bir komut ekleyerek bu seçimi kolaylaştırabilirsiniz. Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni çalıştırdıktan sonra *HKEY_LOCAL_MACHINE \ SOFTWARE \ Classes \ Unknown \ shell* anahtarına geçin. Bu anahtarın içerisinde *Düzen / Yeni / Anahtar* menüsünden "Not Defteriyle Aç" adında bir öğe oluşturun. Burada kullandığınız ad, bağlam menüsünde de komut adı olarak karşınıza çıkacağından özenle seçilmelidir. Yeni anahtarı seçtikten sonra içerisinde "command" adlı yeni bir anahtar oluşturun. Bu öğeyi işaretleyin ve sağdaki pencereden *(varsayılan)*'a çift tıklayın. *Dize Düzenle* penceresinde *Değer verisi* alanına, *Notepad.exe %1* satırını girin ve *Tamam*'a tıklayın.

Kayıt Defteri Düzenleyicisi'nden çıktıktan sonra, artık bilinmeyen dosya türlerini bağlam menüsündeki "Not Defteriyle Aç" komutuyla doğrudan Not Defteri'nde görüntüleyebilirsiniz. Aynı yöntemle bağlam menüsüne farklı yazılımlar da ekleyebilirsiniz.

6 Windows 2000, XP

Ağdaki hataların anında tespit edilmesi

Seçili ağ bağlantısıyla ilgili bilgi alabileceğiniz "Durum" penceresi, gelen ve giden paketlerin sayısı hakkında bilgi veriyor. Ancak Windows veri alışverişi sırasında herhangi bir hatayla karşılaşılıp karşılaşılmadığı konusunda sessiz kalıyor.

İPUCU Kayıt Defteri'ndeki bir anahtardan yararlanarak, Durum penceresini hata tespiti konusunda işe yarar bilgiler sunacak şekilde genişletebilirsiniz.

Bunun için *Başlat / Çalıştır* menüsünden "regedit" komutuyla Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve *HKEY_LOCAL_MACHINE \ SYSTEM \ CurrentControlSet \ Control \ Network \ Connections* anahtarına geçin. Daha sonra *Düzen / Yeni / Anahtar* komutlarıyla "StatMon" adını taşıyan bir anahtar oluşturun ve içerisinde *Düzen / Yeni / DWORD değeri* seçeneğiyle "ShowLanErrors" adında bir kayıt yaratın. Bu kayda çift tıkladıktan sonra, değeri "1" olarak değiştirin ve Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni kapatın.

Denetim Masası'ndan Ağ Bağlantıları'nı açın ve etkin ağ bağlantısına çift tıklayın. Açılan Durum penceresinde artık Etkinlik alanındaki Giden ve Gelen başlıklarının altında hatalı TCP/IP paketlerinin sayısı da görüntülenecektir.

7 Outlook 2003

Adres defteri kişi kartlarına resim eklenmesi

Outlook, adres defterindeki kartlara o kişilere ait fotoğraf eklemenize izin veriyor. Bu özellik özellikle kalabalık adres defterlerinde aradığınız kişileri daha kısa sürede bulmanızı sağlayacak.

İPUCU Fotoğraf eklemek için önce *Kişiler* görünümüne geçmelisiniz. Şimdi sağdaki "Kişiler" alanından herhangi bir isme çift tıklayın. Bu pencereden ad alanının solundaki stilize resme tıklayabilir ya da alternatif olarak *Eylemler* menüsünden *Resim ekle*'ye tıklayın. "Kişi resmini ekle" iletişim penceresinden size o kişiyi anımsatacak bir resim seçin.

Seçtiğiniz resmi daha sonra değiştirmek isterseniz, kişinin üzerine çift tıklayın. Açılan "Kişi" penceresinde *Eylemler* menüsünü seçebilir ya da resme sağ tuşla tıklayabilirsiniz. Açılan nesne menüsünden *Resim değiştir* ya da *Resmi kaldır* seçeneklerinden birini tercih edin. →

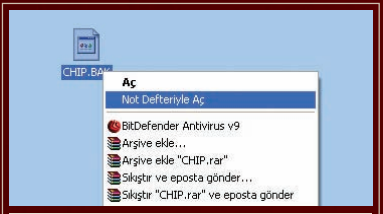

5 GÖSTERİM Komutu Kayıt Defteri üzerinden bağlam menüsüne ekleyin.

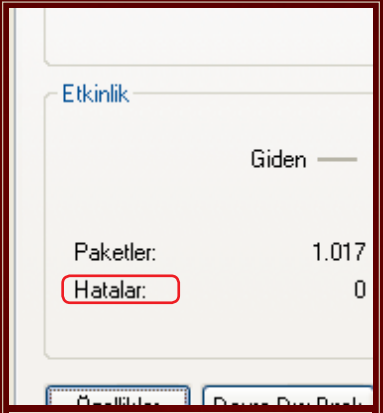

6 HATA TESPİTİ Hatalı veri paketlerinin sayısını görüntülemesini sağlayın.

8 KISA İPUÇLARI

Word: Metnin herhangi bir bölümünü işaretleyerek satır aralığını [Ctrl]+[1]'le 1'e indirebilir, [Ctrl]+[2] ile ikiye [Ctrl]+[5]'le 1.5'e çıkarabilirsiniz.

Outlook Express: Güvenliği arttırmak için *Görünüm / Düzen*'den *Önizleme bölmesini göster* seçeneğini devre dışı bırakın. *Uygula* ve *Tamam*'a tıklayıp onay verin.

Excel: [Ctrl]+[Boşluk]'la seçili hücrenin bulunduğu sütunu, [Ctrl]+[Boşluk]'la satırı, [Ctrl]+[Shift]+[Boşluk]'la tüm sayfayı seçebilirsiniz.

Outlook: Outlook'ra *Araçlar / Seçenekler / Tercihler / Takvim Seçenekleri*'nden *Saat Dilimi*'ni seçerek, Takvim'de ek saat dilimlerini görüntüleyin.

Internet Explorer: İçerisinde ilkiyle aynı sayfanın görüntülendiğini ek bir Internet Explorer penceresi açmak için [Ctrl]+[N] tuş kombinasyonundan yararlanabilirsiniz.

Nero StartSmart: Alttaki üzerinde iki kişinin olduğu simge ek özelliklere, soldaki küçük ok ise bu pencerede görünmeyen diğer menülere ulaşmanızı sağlar.

9 Word 97, 2000, XP, 2003

Çift dilli metinlerin sütunlara dağıtılması

Türkçe metin sağ sütunda, İngilizce çevirisi hemen solunda. Kolay gibi görünen bu fikrin uygulanması Word'ün sütun oluşturma özelliği nedeniyle zora giriyor. Word komşu sütunlardaki metinleri birbirinin devamı olarak görüyor ve bu sütunlarda birbirinden bağımsız metinlerin girilmesini güçleştiriyor.

İPUCU Komşu iki sütuna, iki ayrı metin yerleştirmek istiyorsanız sütun oluşturma yerine metin kutusu özelliğine başvurmalısınız. İlk adımda boş bir Word belgesi oluşturun ve yakınlaştırma düzeyini tüm sayfa ekranda gözükecek şekilde değiştirin. Daha sonra *Ekle / Metin kutusu* menüsünden fare yardımıyla istediğiniz büyüklükte bir kutu oluşturun. Aynı işlemi gerekli kutu sayısına ulaşana dek tekrarlayın. İmleci, sayfanın sonuna getirdikten sonra [Ctrl]+[Enter] tuş kombinasyonuyla sayfa sonunu sabitleyin. *Düzen / Tümünü Seç* menüsünden ilk sayfanın tümünü, içindeki kutularla birlikte işaretleyin ve *Düzen / Yapıştır*'dan ikinci sayfayı oluşturun. Aynı işlemi gerekli tüm sayfaları oluşturana dek tekrarlayın.

Metin kutularını birbirine bağlamak için önce ilk sayfanın solundaki alana daha sonra ekranda beliren *Metin kutusu bağlantısı oluştur*'a tıklayın. Fare işaretçisi ikinci sayfanın solundaki kutunun üzerine sürükleyin ve bu kutuyu seçin. Aynı yöntemle sol sütundaki tüm kutuları birbirine bağlayın. Bu işlem tamamlandığında, yine *Metin kutusu bağlantısı oluştur* seçeneği üzerinden sağdaki kutuları birbirleriyle ilişkilendirmelisiniz.

Artık girdiğiniz metinler otomatik olarak sağ ya da sol alana atanacak ve sonuçta komşu sütunlar birbirinden tümüyle bağımsız olacaktır.

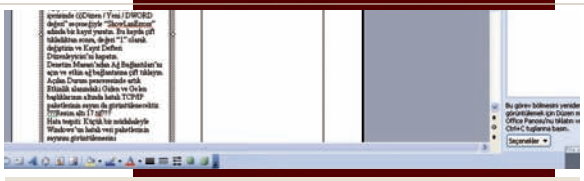

8 **ÇİFT DİL** Çift dilli metnin farklı sütunlarda paralel ilerlemesini sağlayabilirsiniz.

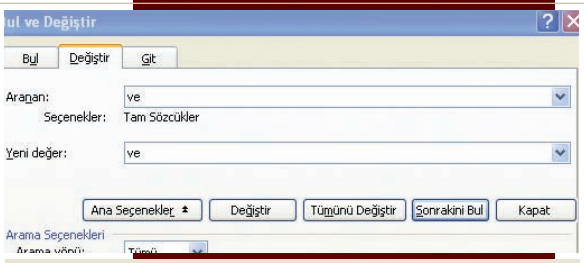

9 **EK ALAN** Bul ve Değiştir penceresinden herhangi bir sözcüğü aratabilirsiniz.

10 2000, XP, 2003

Sözcüklerin kullanım sıklığının ölçülmesi

Herhangi bir sözcüğün metinde kaç kez kullanıldığını öğrenmek istiyorsunuz. Bu özelliğe nadiren ihtiyaç duyduğunuzdan, ek araç ya da makroların kullanıldığı çözümlere başvurmak istemiyorsunuz.

İPUCU Bu noktada standart Word araçlarından da yardım alabilirsiniz. İncelemek istediğiniz metni açın ve *Düzen / Değiştir* menüsüne tıklayın. Açılan iletişim penceresinde hem *Aranan* hem de *Yeni Değer* alanlarına aradığınız sözcüğü girin. (Ör. "ve") Daha sonra *Tüm Seçenekler*'e tıklayın ve *Yalnızca tam sözcükleri bul* seçeneğini işaretleyin. Bu seçim yalnızca "ve" bağlacının sayısının tespit edilmesini sağlar ve sayıma "vekil" gibi sözcükler dâhil edilmez. Büyük ya da küçük harf kullanımı da sizin için önemliyse *BÜYÜK/küçük harf duyarlı* seçeneğini de işaretleyin. Dilerseniz aynı pencereden aramalarınız için joker karakter kullanma şansına da sahipsiniz.

Word, son adımda *Tümünü Değiştir*'e tıkladığınızda metinde yaptığı değişiklik sayısını ve dolayısıyla incelediğiniz sözcüğün kullanım sıklığını ekrana getirecektir.

11 Excel 97, 2000, XP, 2003

Parametre ve sabitlerin gizlice tanımlanması

Kapsamlı bir tablo üzerinde çalışırken vergi oranları ya da fizik sabitleri gibi parametrelere sık sık başvurmanız gerekebilir. Söz konusu değerleri her defasında yeniden girmek son derece zahmetli ve hatalara yol açabilecek bir uğraşıdır. Oysa parametreler için anlaşılır tanımlar oluşturabilir ve bu tanımları tablolarda kullanabilirsiniz.

İPUCU Excel'de tanımladığınız adları, örneğin katma değer vergisi oranı için "KDV", hücrelere atıfta bulunmak için kullanabileceğiniz gibi sabit değer ya da parametre olarak da kullanabilirsiniz.

Bu amaçla *Ekle / Ad / Tanımla* menüsünü kullanın. *Çalışma kitabındaki adlar* alanına bir tanım girin. (Ör. KDV) Aynı pencerenin alt kısmındaki *Başvuru yeri* alanında hücre adresi yerine sabit bir değer seçin. (Katma değer vergisi için örneğin, "=18%" ya da "=0.18") →

12 UZMAN İPUCU: Thunderbird
Silinen e-postaların kurtarılması

Anlık bir dikkatsizlik sonucunda gelen kutusundaki e-postalardan birini sildiniz. Bu e-posta sizin için son derece önemli bilgiler barındırıyordu. Neyse ki bu başarılı e-posta istemcisi dikkatsiz kullanıcılar için kurtarıcı olabilecek bazı özellikler sunuyor.

Thunderbird, e-posta mesajlarını ilk aşamada kalıcı olarak silmediğinden ve yalnızca durum bilgisini değiştirdiğinden problemi çözme ihtimali henüz ortadan kalkmış değil. Önemli e-postaları kurtarmak için farklı yollar izleyebilirsiniz.

Silinen bir e-postanın Thunderbird'de kurtarılması

Öncelikle Thunderbird'ü kapatmalısınız. Henüz gerçekten yok edilmemiş e-postalar kullanıcı profilinin saklandığı klasörünün altındaki bir metin dosyasında yer alıyor. Çeşitli uygulamalara ait dosyaların depolandığı "Application Data" klasörünü görüntülemek için Windows Gezgini'nde adres satırına "%App Data%" ifadesini girin. Buradan *Application Data / Thunderbird / Profiles / [Profil adı]*'ndaki *Mail* klasörüne geçin. Bilgisayarınızda birden fazla kullanıcı aynı e-posta sunucusunu kullanıyorsa *Local Folders* klasörüne çift tıklamalısınız.

Diğer durumda posta sunucusunun adını taşıyan klasörü tercih edin. Silinen e-postaları "trash" dosyası üzerinden geri yükleyebilirsiniz. Not Defte-ri'nde açmadan önce dosyanın bir yedeğini oluşturun. Tüm e-postalar bu dosya içerisinde birbirinden boş bir satırla ayrılacak şekilde ardı ardına sıralanıyor. Her biri "From" satırıyla başlayan e-postalar, tarih ve saat gibi bilgiler de içeriyor. Aynı dosyadan metin mesajlarını da okuyabilirsiniz. Anlamsız gibi görünen büyük karakter blokları dosya eklerine işaret ediyor. Eklere, e-postaları kurtardıktan sonra erişebileceksiniz. Tek yapmanız gereken mesajların başlangıç kısmındaki "X-Mozilla-Status" ifadesini bulmak ve dört basamaklı değeri "0000" olarak değiştirmek. Dosyayı kaydederek Not Defteri'nden çıkın. Thunderbird'ü yeniden başlattığınızda, söz konusu e-postanın "Gelen Kutusu"nda okunmamış e-postalar arasında yer aldığını göreceksiniz.

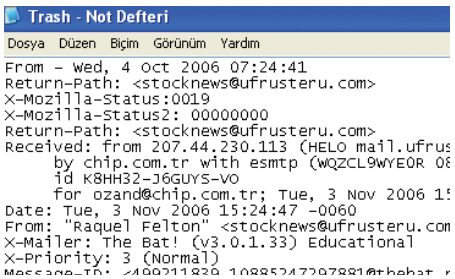

DURUM BİLGİSİ Silinen e-postalar için değişen tek şey durum bilgisi. Bu bilgi dört karakterden oluşuyor.

Tüm e-postaların tek adımda kolayca kurtarılması

Tek adımda birden fazla e-posta kurtarmak istiyor ancak durum bilgilerini teker teker değiştirmeye yanaşmıyorsunuz. O halde e-postaların tümünü "X-Mozilla-Status" değerlerinden bağımsız olarak ilgili mbox metin dosyasından ("inbox" ya da "trash") alıp her biri için bir EML dosyası oluşturulacak şekilde dönüştürebilirsiniz.

Bu aşamada Thunderbird'ün veri tabanında herhangi bir değişiklik yapılmıyor. Dönüştürme için CHIP DVD'deki IMAPSize adlı ücretsiz araçtan yararlanabilirsiniz. (CHIP Code IMAPSize) Yazılımı kurduktan sonra, karşınıza çıkan hesap oluşturma sorusuna *No* yanıtını verin. *Tools / mbox2eml* menüsünü seçin. Açılan iletişim penceresinden *Select mbox files to convert*'a tıklayın. Daha sonra dosya türü olarak *All files*'ı seçin. Thunderbird'ün profilleri sakladığı klasördeki mbox dosyasını işaretleyin ve açın. Şimdi pencerenin alt kısmından EML dosyaları için bir hedef konum belirleyin ve *Convert*'e tıklayın. EML dosyaları silindi işaretini koruduğundan, e-postaları doğrudan almanız mümkün değil. Bu nedenle Outlook Express'i başlatın ve dilediğiniz EML dosyasını sürükle-bırak yöntemiyle Windows Gezgini penceresinden yazılımdaki herhangi bir klasöre taşıyın.

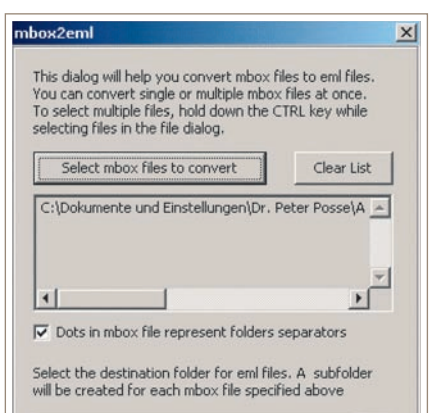

İTHAL EDİLDİ Outlook Express'te dönüşen EML dosyalarını anında görüntüleyin.

IMAP hesaplarındaki e-postaların kurtarılması

IMAP hesaplarında e-postaların normalde yalnızca konu başlığı indiriliyor ve e-posta doğrudan posta sunucusu üzerinden görüntüleniyor. Doğru hesap ayarlarıyla silinen e-postaları anında geri alabilirsiniz. Bunun için Thunderbird'te *Araçlar / Posta ve haber grubu ayarları* menüsüne tıklayın ve sol sütundan IMAP hesabınıza ait *Sunucu ayarları* seçeneğini işaretleyin. Pencerenin sağındaki *E-postaları sildiğimde* alanından *Silinmiş işaretle*'yi seçin. Silinen mesaja erişmek hala olası. Tuhaf olan, aynı e-postayı yeniden oluşturmak için ikinci kez silmenizin gerekmesi. Ayrıca e-posta hesabınıza web üzerinden bağlanarak da silindi işaretli e-postayı geri alabilirsiniz. Mesajın Thunderbird tarafından yeniden alınması için onu bu yolla kendi e-posta adresinize iletmelisiniz. →

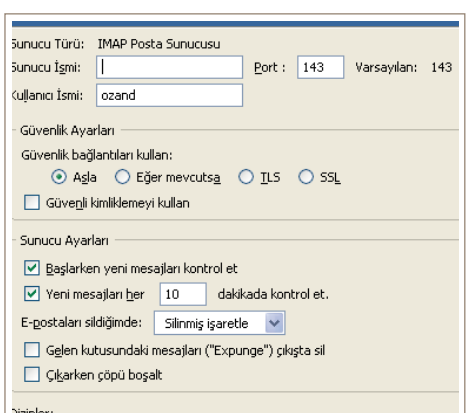

İŞARETLENDİ Bu ayarlarla IMAP hesabınızdaki silinen e-psotaları kolayca geri yükleyebilirsiniz.

Tamam'a tıklayarak tanımlama işlemini tamamlayın. Aynı yöntemle çalışma kitabında kullanmak istediğiniz tüm parametreleri tanımlayın. Artık bu parametreleri diğer ön tanımlı sabitlerle birlikte hesaplamalarınızda kullanabilirsiniz. A1 hücresindeki fiyatı yer alan ürünün katma değer vergisini hesaplamak için *=A1*KDV* formülünü girmeniz yeterli.

13 Outlook XP,2003

Cevapları orijinal e-postalarla birlikte saklamak

Kurallar basit: Gelen e-postaları seçilmiş klasörüne yönlendirebilirsiniz. Ancak aynı durum bu postalara verdiğiniz yanıtlar için geçerli değil. Oysa yanıtların "Gönderilmiş öğeler" yerine ilgili klasörde saklanması daha avantajlı olabilir.

İPUCU Bu, kolayca gerçekleştirebileceğiniz bir değişiklik. Outlook, *Araçlar / Seçenekler* menüsündeki *Tercihler* sekmesinde, aynı amaca yönelik özel bir seçenek sunuyor. Burada *E-posta seçenekleri*'nden *Gelişmiş e-posta seçenekleri*'ne tıklayın ve *İletileri Kaydetme* alanından *Gelen Kutusu dışındaki klasörlerde yanıtları özgün iletiyle kaydet*'i işaretleyin. Tüm etkin pencereleri *Tamam*'a tıklayarak kapatın. İşlem tamam!

Gelen Kutusu'nun bu değişikliğin dışında tutulması, ek yanıtlar nedeniyle klasörlerin karmaşık bir görüntü kazanmasını engelleyeceğinden, kullanıcı açısından daha avantajlı.

14 Internet Explorer 6 SP2

Cevapları orijinal e-postalarla birlikte saklamak

Microsoft'un internet tarayıcısında ActiveX denetimleri gibi eklentileri ilk kurulum sonrasında konforlu bir biçimde yönetmek mümkün olmuyor. Bu durum sık sık yapmanız gerektiğinde etkinleştirme, devre dışı bırakma ve güncelleme seçimlerini can sıkıcı hale getirebiliyor.

İPUCU Windows XP Service Pack 2'yle Internet Explorer'a *Araçlar / Eklentileri yönet* seçeneği de eklenmiş. Bu menüden aynı adlı pencereyi açtığınızda *Göster* alanında "Internet Explorer'da yüklü olan eklentiler" ve "Internet Explorer tarafından kullanılmış eklentiler" arasında seçim yapabilirsiniz. Hemen alttaki pencere, bu eklentilerin tümünün adı ve yayımcısıyla birlikte türünü (*ActiveX denetimi* ya da *Tarayıcı uzantısı*) ve durumunu da (*Etkin* ya da *Devre dışı*) açıklıyor. Sütun başlıklarına tıklayarak eklentileri uygun şekilde sıralayabilirsiniz. Listedeki eklentilerden herhangi birini işaretledikten sonra, *Ayarlar* alanındaki *Etkinleştir* ve *Devre Dışı Bırak* seçenekleriyle, bu eklentileri yönetebilirsiniz. ActiveX denetimlerini *ActiveX'i Güncelleştir* düğmesiyle anında güncelleyin. →

15 UZMAN İPUCU
15 dakikada yeni dizüstü ekranı monte etmek

Üzerinde çok sayıda ölü piksel ya da çatlak oluştuğunda en iyi çözüm, LCD ekranı yenisiyle değiştirmektir.

■ Dizüstü bilgisayarlar, ekranları zarar gördüğünde pahalı bir hurdadan farksızlaşıyor. Oysa kullanılmış bir LCD panelle onları yeniden kullanılabilir hale getirebilirsiniz. IBM, Compaq, Toshiba ve Dell gibi üreticilerin Pentium III ve üzeri işlemcili bazı eski modelleri bugün bile birçok güncel uygulamayı çalıştırabiliyor ve bu dizüstü bilgisayarlara hala 300 dolar civarında fiyat biçiliyor.

CHIP, ekran değiştirmeyi, birkaç yıl öncesinin en popüler modellerinden biri olan Compaq Evo n400c üzerinde nasıl uygulayabileceğinizi açıklıyor. Dizüstü bilgisayarın ekranını yerinden çıkarmak için 1'den 7'ye kadar olan adımları sırayla uygulayın.

Sonrasında aynı adımları sondan başa doğru izleyerek yeni ekranı monte edebilirsiniz. Onarıma başlamadan önce dizüstü bilgisayarın bataryasını çıkarmayı ve adaptörün fişini çekmeyi unutmayın. Aksi halde özellikle 7.adımda elektrik çarpması riski söz konusu.

VİDA KORUMA KAPAĞINI SÖKÜN Dizüstü bilgisayar ekranının çerçevesini sabitleyen vidalar, plastik koruma kapaklarının altındadır. Bu kapakları dikkatle yerlerinden çıkarın.

EKRAN VİDALARINI SÖKÜN Ekranla, menteşeleri birbirine bağlayan vidaları çıkarın. İpucu: Menteşe bu işlem sırasında sürekli sorun çıkarıyorsa bir damla ince makine yağı kullanabilirsiniz.

PIKSEL HATASI Kırık bir ekran ve çok sayıda ölü piksel, ekranın değiştirilmesini gerektiriyor.

ÇERÇEVEYİ ÇIKARIN Tornavida ya da maket bıçağı gibi sivri uçlu bir cisimle ekran çerçevesini yavaşça yerinden çıkarın. Artık alttaki kapağı kolayca yerinden çıkarabilir ve LCD panele ulaşabilirsiniz.

Gerekenler

Onarım için küçük bir yıldız tornavida yeterli. Eskisinin yerini alacak LCD paneli, yedek parça ve aksesuar satışı yapılan mağaza ve internet sitelerinden temin edebilirsiniz. (Ör. **www.notebookhastanesi.com**, **www.ktservis.com**) LCD ekranların fiyatları 250 ile 500 dolar arasında değişiyor. Fiyatı artıran en önemli etken, ekranın teknik özellikleri ve bulunabilirliği. Onarım yaklaşık 15 dakika sürüyor.

LCD PANELİ SERBEST BIRAKIN Karşınıza dört vida daha çıkacak. Bunların üstteki ikisi kapağı panelle bir arada tutuyor. Alttakiler ise menteşenin sağında ve solunda. Bu vidaların dördünü de sökün.

EKRANI ÇIKARIN Tüm vidalardan kurtulduktan sonra LCD panele nihayet ulaştınız. Artık panelle dizüstü bilgisayarın kasası arasındaki tek bağlantı noktası güç kabloları.

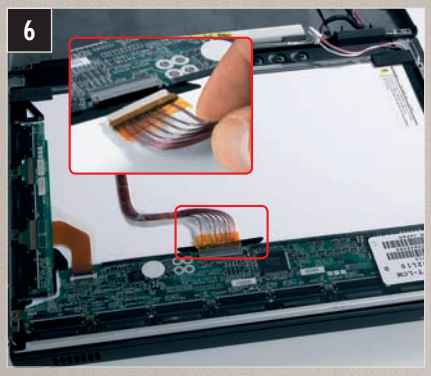

KABLOLARI ÇIKARIN Panelin arka yüzünde arka plan aydınlatması ve veri aktarımı için kullanılan iki bağlantı kablosu bulunuyor. Her iki kabloyu da özenle ve aşırı güç kullanımından kaçınarak yuvasından çıkarın.

PANELİ ÇIKARIN Artık ekranı çıkarabilirsiniz. Bu aşamada arka plan aydınlatması için kullanılan inverter'a (Kırmızı çerçeve içerisindeki beyaz kutucuk) dikkat edin.

PANELİN KODUNU ÖĞRENİN Hangi LCD'leri kullanabileceğinizi bilmiyorsanız eskisinin arkasındaki koda bakabilirsiniz. Yeni bir ekran alırken bunu kullanın. LCD'yi monte etmek için 7. adımdan 1. adıma doğru ilerleyin.

Ayın web siteleri

Beğendiğiniz web sitelerini CHIP okurlarıyla paylaşmak istiyorsanız, adreslerini websiteleri@chip.com.tr e-posta adresine gönderin.

Reklamcix.com

Tv izlerken elimizde kumandayı silah gibi kullanmamıza neden olan reklâmlar, bazen hayatı daha keyifli hale getirebiliyor. Kimi zaman sevdiğiniz reklâmın çıkıp çıkmayacağını beklediğiniz anlar bile oluyor. Oysa beklemek yerine Raklamcix'e girerek sevdiğiniz reklâmı birkaç saniye içerisinde bilgisayarınıza indirerek defalarca izleyebilirsiniz. Üstelik sade tasarımı ve herkese açık olan download bölümü ile oldukça başarılı bir site. Reklâmları kolayca indirebilmeniz için markalara göre gruplandırmalar da yapılmış. Güncellenen siteyi sık kullanılanlar listesine kaydetmenizde fayda var.

Msdewey.com

Arama motorları, en fazla kullanılan sitelerin başında. Peki bu kadar sık kullandığınız bu sitelerin hep aynı kalan arayüzünden sıkıldığınız oluyor mu? O zaman bu arama motorunu çok seveceksiniz. Siteye girdiğinizde sizi karşılayan güzel ve alımlı kız, arama motorunu kullanmadığınız zaman üzülüyor ve size kızıyor. Arama altyapısının Google'ın verdiği sitede epeyce zaman geçirebilirsiniz.

upennmuseum.com /hieroglyphsreal.cgi

Mısır piramitlerinin gizemi hala kendini koruyor. Bu gizemde etkisi büyük olan hiyerogliflerden kendinize de pay çıkarmak ister miydiniz? Mesela adınızın piramitlerde nasıl yazılacağını hiç merak ettiniz mi? Bu siteye girerek adınızı yazı alanına yazın ve daha sonra da *inscribe* butonuna basın. Daha sonrasında ise isminizi hiyeroglif biçiminde göreceksiniz.

mapsofwar.com/ind /imperial-history.html

Binlerce yıldır üzerinden savaş eksik olmayan Ortadoğu'nun yeni haritaları süper güçler tarafından tartışıla dursun, bizim önerimiz eski haritalara göz atmak. Siteye giriş yaptığınızda karşınıza gelen flash animasyonun yüklenmesini bekledikten sonra *Play* butonu basın. Zaman dilimi eşliğinde bölgenin 5.000 yıllık tarihinde başına gelenleri sadece 90 saniyede izleyerek öğrenin.

crustydemons.co.uk /UK/tattoo_parlour

Dövmeniz olsa da, sık sıkı giyindiğimiz kış aylarında bu dövmelerinizi göstermek için fırsatınız olmayabilir. Ya hiç dövmeniz yoksa? O zaman en kısa zamanda kendinize sanal bir dövme yaptırabilirsiniz. Bunun için siteye girerek kendi hoşunuza giden tarzı belirleyerek adınızı yazmanız yeterli. Daha sonra oluşturduğunuz dövmeyi animasyon eşliğinde izleyebilirsiniz.

aselsan.com.tr

Geçmişi destanlarla dolu olan Türk ordusu, dünyanın en güçlü orduları arasında. Dosta güven, düşmana korku salan ordumuz, bu gücünü daha da sağlamlaştırmak için kendi silahını kendi geliştirerek dışa bağımlılığını minimum seviyeye çekebilmek için tamamen yerli üretime eğilmiş durumda. Bu ürünlerin neler olduğu ve ürünler hakkında genel bilgiler Aselsan'ın sitesinde mevcut.

fototr.net

Çektiğiniz fotoğrafların güzel ve etkili olduğunu düşünüyorsanız bu yeteneğinizi hemen paylaşmalısınız. Kim bilir belki de Türkiye'nin en iyi fotoğrafçılarından birisiniz. Gelişen dijital fotoğraf makineleri sayesinde en güzel fotoğrafı neden siz çekmeyesiniz ki? Bu sitede, fotoğrafları paylaşabilir ve yorumlayabilirsiniz. Ürün incelemeleri de bulunan siteye kolayca üye olabilirsiniz.

ajaxload.info

Web forumlarında kullanmak için anında avatar oluşturmanız gerekiyorsa ve kendinizi ifade eden bir avatar oluşturmak için fazla zamanınız yoksa, bu site sizin yardımınıza koşuyor. Web 2.0 teknolojisi ile anında avatarınızı oluşturmanıza olanak sağlayan Ajaxload.info'da, renklere ve şekillere de hakimsiniz. Oluşturduğunuz avatarı tek tıklamada dilerseniz bilgisayarınıza indirebiliyorsunuz.

dafont.com

Grafiklerinizi tasarlarken ya da broşürler hazırlarken kullanacağınız yazının türü ve biçimi çok önemlidir. O nedenle tasarıma başlamadan önce mutlaka iyi bir yazı tipi arşivine ihtiyacınız var. Dafont.com adresinde yayınlanan fontları izleyebilir ve beğendiklerinizi kolayca indirerek sisteminize dâhil edebilirsiniz. Sitede yayınlanan fontların PC ve Mac için sürümleri bulunuyor.

speedtest.net

İnternet bağlantınızın hangi hızda olduğunu öğrenmek için faturanızı kontrol etmeniz yeterli. Peki içinizden, gerçekten de size söylenen hızı kullanıp kullanmadığınız şüphesi mi geçiyor? Bunun gerçek cevabını bulmak için hemen teste başlayabilirsiniz. Bu testi gerçekleştirmek için kullanabileceğiniz sitelerden biri de Sppedtest.net. Sitenin arabirimindeki tasarımı gerçekten de harika.

medyafaresi.com

Haber siteleri ve gazetelerin web sayfaları birbirleri ile daha fazla haber verme yarışına girmişken, ziyaretçilerin bu haberler içinde boğulduğunu fark etmiyorlar. Oysa bazı siteler, bu haber kaynaklarından alınan ilginç haberleri bir araya getirerek merakı fazla olan kesim için zaman kazandıran bir içerik sunuyor. İşte o sitelerden biri de medyafaresi.com. Site, her gün güncelleniyor.

medya2.com

Gazeteleri internetten takip etmek her ne kadar kolay gibi görünse de, her gazetenin web sitesini akılda tutmak pek kolay bir iş değil. Konu, beğenerek izlediğiniz köşe yazarlarına geldiğindeyse bağlantılar arasında kaybolabilirsiniz. Oysa medya2.com, gazete ve dergilerin internet sitelerine kolayca ulaşmanızı sağlayarak güncel köşe yazılarına sizi tek tıklamayla götürüyor.

proxylord.com

Web sitelerini ziyaret ederken, IP adresinizin saklanarak gizli kalmasını istiyorsanız ya da Türkiye'de yasaklanan internet sitelerinin yurtdışından nasıl görüldüğünü merak ediyorsanız harika bir önerimiz var. Proxylord.com adresine girdikten sonra adres satırına girmek istediğiniz siteyi yazın ve [Enter] tuşuna basın. Üstelik açmak istediğiniz sitede filtreleme de yapabilirsiniz. ■

DVD + CD'li baskı için

DVD / CD'lerde göze çarpanlar

Sizler için her ay özenle seçtiğimiz kullanışlı ve ilginç yazılımlarla dolup taşan eCHIP'lerin içeriklerini ve DVD / CD'lerde yer alan bazı yazılımlara dair açıklamaları bu sayfalarda bulabilirsiniz.

Maya 7 Personal Learning Ed.

3B modelleme

TAM SÜRÜM

Maya, oyun yapımı, film ve video işlerinde kullanılan, gerçekçi sonuçlara sahip bir üç boyutlu modelleme yazılımı.

- Win 2000 / XP
- 267 MB

Ashampoo BurningStudio 2007

Blue-ray de yazıyor

TAM SÜRÜM

CD/DVD ve Blu-ray medya desteği veren program ile VCD/DVD yapabilir, kolaylıkla müzik CD'leri oluşturabilirsiniz.

- Win 2000 / XP
- 9 MB

E-mail Address Collector

Tüm postalar elinizde

TAM SÜRÜM

DBX dosyaları, MSN Messenger, Adres Defteri, web sayfaları ve PDF'lerin içindeki e-posta adreslerini toplayan yazılım.

- Win 9x / 2000 / XP
- 2 MB

Kapak Konusu

ÜCRETSİZ

µTorrent
En iyi p2p yazılımı
Azureus'u geride bırakan µTorrent, sistemi minimum derecede yoruyo, buna rağmen çok hızlı ve bütün özellikleri bünyesinde bulunduruyor.

- Win 9x / 2000 / XP
- 600 KB

ÜCRETSİZ

Cookie Cooker
İzinizi belli etmeyin
Yazılım internetteki alışveriş sitelerinin ve reklam zincirlerinin profilinizi çıkarmasını engelliyor.

- Win 9x / 2000 / XP
- 1,5 MB

ÜCRETSİZ

Antivir Personal Edition
Virüslere geçit yok
Bilgisayarınızı Trojan'lere, Worm'lara, tüm virüslere ve hacker saldırılarına karşı koruyan ücretsiz güvenlik yazılımı.

- Win 2000 / XP
- 13 MB

DENEME SÜRÜMÜ

Kerio Firewall
Bilgilerinizi koruyun
Bilgisayarınızı korumak için anti virüs ve anti spyware araçlarınızla birlikte bu araçtan yararlanabilirsiniz.

- Win 2000 / XP
- 7,5 MB

VisualRenamer

Dosyalarınızı adlandırın

TAM SÜRÜM

Birden fazla dosyanın tek hamlede ismini yeniden adlandırabilir veya çeşitli dosyaların aynı anda uzantılarını değiştirebilirsiniz.

- Win 9x / 2000 / XP
- 1.5 MB

Re-Mission

Kanserle yüzyüze savaşın

TAM SÜRÜM

İnsanın içine enjekte edilen Roxxi, kanserli hücrelere karşı savaşıyor. Silahlarınızı geliştirip, kanserle savaşmaya ne dersiniz?

- Win 2000 / XP
- 2 GB

Manga Studio EX 3

İllüstrasyon yazılımı

DENEME SÜRÜMÜ

Manga karakterlerini aynen kağıt üzerine çizermişçesine tasarlayabilirsiniz. Programın deneme sürümünde import ve export özelliği kullanılamıyor.

- Win 2000 / XP
- 36 MB

Bu sayfalar promosyonlu CHIP ile birlikte verilen DVD ve CD'deki içeriği tanıtmaktadır. Bu sayfaların, DVD ve CD içermediğinden promosyonsuz baskı (CHIP Compact - 3,50 YTL) için bir işlevi yoktur.
DVD / CD'niz çalışmıyorsa: Çizik, kırık veya başka nedenlerle çalışmayan DVD/CD'lerinizi değiştiriyoruz. Bunun için yardim@chip. com.tr'ye adres ve telefon bilgilerinizi içeren bir e-posta gönderebilirsiniz.

Macromedia HomeSite 5.5

HTML Editörü

DENEME SÜRÜMÜ

Profesyonellere yönelik bir yazılım olan HomeSite, HTML, CFML, JSP ve XHTML destekleyen kod tabanlı bir editör.

- Win 9x / 2000 / XP
- 20 MB

Partition Magic 8.0

Tek disk ile yetinmeyin

DENEME SÜRÜMÜ

Sabit disklerinizi bölümlere ayırmanıza veya ayrı bölümleri birleştirmenize yarayan çok kullanışlı bir yazılım.

- Win 2000 / XP
- 22 MB

VLC Player 0.8.5

Alternatif medya çalıcı

ÜCRETSİZ

Konfigüre edilebilir özellikleri ile hemen hemen tüm medya biçimlerini oynatabilen, sade kullanıcı arayüzüne sahip program.

- Win 9x / 2000 / XP
- 10 MB

Same Demo V1.03

İngilizce / Türkçe tercüme

DEMO

Same Public sürümünde içerik konuları bağımsız olarak her türlü metini çevirmeniz için hazırlanmıştır.
Uzman kullanıcılara yönelik gramer ve cümle yapılarını pratik bir şekilde inceleyebilirsiniz.

- Win 9x / 2000 / XP
- 5,5 MB

CHIP sinema kulübü

Farklı zevkler için 3 yeni dizi birden !

Ünlü kahramanlar Dick Tracy, Flash Gordon ve Zorro'nun TV tarihindeki ilk defa yayınlanan örnekleri bu aydan başlayarak her ay CHIP TV içinde yer alacak.

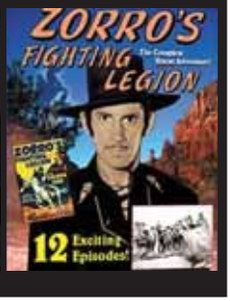

BASIC KIT

Program kütüphanesi

- ACDSee 8.1.98
- Adobe Reader 7.0.7
- Babylon 6.0
- BitTorrent 4.20.4
- DirectX 9.0c Nisan '06
- eMule 0.47a TÜRKÇE
- Firefox 1.5.0.4
- GetRight 6.0 Beta 7
- JAVA Runtime 5
- K-Lite CodecPack 2.72
- Kaspersky Anti-Virus 6.0
- mIRC 6.17
- .NET Framework 2.0
- Windows Live Messenger
- Nero 7.5.1.1 Premium Türkçe
- OpenOffice 2.0.3 tr
- QuickTime 7.1
- Registry Mechanic 5.2
- SiSoftware Sandra Lite
- Thunderbird 1.5.0.2
- Ultra Edit
- WinAmp 5.24
- WinRAR 3.60 beta 6
- WinZIP 10.0
- ZoneAlarm 6.5.722

Dr. DivX 2.0

Pratik DivX aracı

ÜCRETSİZ

Araç; MPEG1, MPEG2, VOB, AVI, FLV, MOV formatlı dosyaları DivX'e dönüştürebiliyor ve birden fazla audio track'i destekliyor.

- Win 9x / Me / 2000 / XP
- 5,5 MB

NET Framework 2.0

Temel bir ihtiyaç

ÜCRETSİZ

Kurmak istediğiniz bazı programlar .NET Framework'e ihtiyaç duyacaktır. Kurduğunuzda sorunsuz olarak çoğu yazılımı kullanabilirsiniz.

- Win 2000 / XP
- 22 MB

Age of Empires III The WarChiefs

Vahşi batıda strateji

DEMO

Bizonlar, çadırlar, ateş dansları ve doğayla başbaşa bir hayat. Avrupa'dan akın akın gemilerle gelen beyaz adama karşı savaşıyorsunuz. ■

- Win 2000 / XP
- 516 MB

Blu-ray yazıyor

TAM SÜRÜM Ashampoo Burning Studio 2007 ile CD/DVD'nin yanı sıra en yeni biçimler de yazılabiliyor.

1 KURULUM Kurulum yaparken seri numarası için internet bağlantınızın olması gerekiyor.

2 ÜRÜN ANAHTARI Anahtarı girdikten sonra 30 dolarlık yazılımı ücretsiz kullanın.

3 YETENEKLİ Yazılımda, Blu-ray desteğinin yanı sıra müzik CD'leri için de seçenekler var.

■ Ashampoo'nun belki de en iyi yazılımlarından birini daha okurlarımızla paylaşıyoruz. CD ya da DVD yazmak denince akla gelen ilk yazılım Nero'nun tahtını sallayacak olan Ashampoo Burning Studio 2007'nin kurulumu için biraz zaman ayırmanız gerekiyor. 29.99 dolar değerindeki yazılımı ücretsiz ve yasal olarak kullanmanız için aşağıdaki adımları uygulamanız gerekiyor. eCHIP'teki kurulum dosyasını çalıştırdıktan sonra, karşınıza gelen adımları birer birer geçip, sizden istenen ürün anahtarı için otomatik olarak bir web sayfası açılacaktır.

Sizden istenen e-posta adresini girdikten sonra, kullanıcı adı ve parolanızı soran bu ekran ile ilk kez karşılaşıyorsanız o zaman Ashampoo'nun web sitesine üye olmanız gerekiyor. Daha önceki Ashampoo yazılımını kullanmak için üye olan okurlarımız, eski parolalarını kullanabiliyorlar. Doğru giriş yapıldıktan sonra size verilen ürün anahtarını kopyalayın ve yazılımın kurulum ekranına dönerek *Enter key* butonuna tıklayarak açılan pencereye yapıştırın. Böylelikle, yazılımı tam sürüm olarak bilgisayarınıza kurmuş olacaksınız. Kurulum sırasında karşılaştığınız hata ve diğer sorunlar için lütfen CHIP Forumları'nı kullanın.

Programın genel yapısı: Programı kurduğunuzda hemen kullanmaya başlayabiliyorsunuz. Masaüstüne yerleşen kısyaol ile hızlı bir şekilde çalışan Ashampoo Burning Studio 2007, menü yapısı ile de oldukça kullanışlı. Yazılımın temel bölümlerinden kısaca bahsedelim.

1 Burn Files and Folders: Bilgisayarınızda olan dosyaları yeni bir medyaya yazdırabiliyorsunuz. Bu medya CD veya DVD olabileceği gibi son günlerin popüler ve en yeni medyalarından Blu-ray de yer alıyor. Bu da, yazılımı uzun süre kullanabileceğiniz anlamına geliyor. Zira ülkemizde Blu-ray yazıcılar da medyaları da henüz yaygın olarak satışa sunulmuş değil. Bu bölümün diğer bir seçeneği de daha önce yazdırılmış ama sonlandırılmamış olan disklere yeni veriler eklenebilmesi.

2 Müzik CD'lerine hakim olun: Ashampoo Burning Studio 2007'de bulunan bir diğer seçenek de müzik CD'leriyle ilgili. Bilgisayarınızdaki MP3'lerden ya da WMA dosyalarından kendinize CD'ler oluşturabilirsiniz. Bunun için yazılımdaki *Burn or Rip Music* bölümünü kullanabilirsiniz. Daha sonra oluşturmak istediğiniz CD tipini seçtikten sonra, açılan pencerede ekleyeceğiniz şarkıları belirlemeniz yeterli oluyor. Bu alanda bahsedeceğimiz diğer bir seçenek ise müzik CD'lerini MP3 yapmak hakkında. Müzik CD'sini sürücüye yerleştirip bu seçenekle istediğiniz albümleri kolayca hazırlayabiliyorsunuz.

3 Kalıpları oluşturun, kalıpları yazdırın: İnternet hızlarının artması ile bazı CD veya DVD kalıpları (ISO'ları da denebilir) internet ortamında kolaylıkla paylaşılabiliyor. Ya da en basit örneğini vermek gerekirse bu kalıpları sık sık CHIP DVD'lerde de görebiliyorsunuz. Kalıplardan CD veya DVD'ler oluşturmak için özel bir yazılım kullanmanız gerekiyor. Ashampoo Burning Studio 2007 de bu yazılımlardan biri. *Create / Burn Disk Images* bölümündeki seçenekler size gereken yardımı sağlıyor.

Yapmanız gereken şey ise sadece biraz zaman ayırmak. Bu özelliklerin dışında Ashampoo Burning Studio 2007 ile yapabilecekleriniz arasında CD/DVD/Blu-ray disklerin kopyalanmasının yanı sıra, yeniden yazdırılabilir medyaları da silmek yer alıyor. →

3. boyuta geçin

TAM SÜRÜM Maya Personal Learning Edition 7.0.1 ile profesyonel olarak 3 boyutlu modelleme yapabilirsiniz.

1 KAYIT OLUN Yazılımı ücretsiz kullanmak için web üzerinden kayıt olmalısınız.

2 VİDEOLAR Eğitim videolarını izleyerek kendinizi geliştirmeye başlayabilirsiniz.

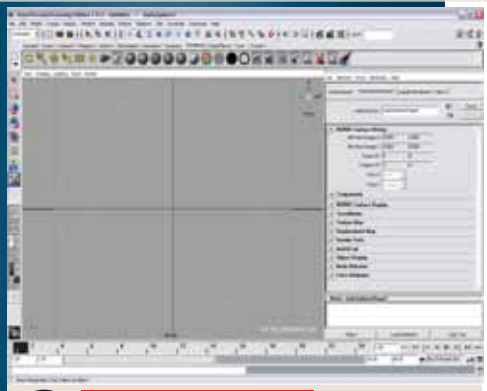

3 KOLAY KULLANIM Yazılımı kullanmanız için gereken butonlar anlaşılabilir düzeyde.

■ Sinema salonlarında koltuklarımıza saatlerce kilitleyen etkili animasyonları ve efektleri bilirsiniz. Defalarca izleseniz bile detaylarına daha da dikkat ettikçe hayranlığınızın arttığı bu uygulamaların nasıl yapıldığını merak ediyor musunuz? Sonuçta tüm bu uygulamalar da bilgisayar ile yapılan ancak usta ellerden çıkan ürünler. 3 boyutlu tasarım konusunda yeteneğiniz olduğunu düşünüyorsanız, en kısa zamanda kendi filmlerinizi oluşturmaya başlamalısınız.

1 Kayıt olun: Kendi modellemelerinizi oluşturmaya başlarken duyduğunuz heyecanı öldüren en büyük engel, hayallerinizi gerçekleştirmek için kullanacağınız yazılımların kullanımın zor olmasıdır. Kullanımına geçmeden önce bu yazılımları elde etmek de aynı derecede zor ve pahalı. CHIP, bu ay okurlarına, hayallerindeki filmleri ve efektleri yapabilmeleri için üç boyutlu modellemede kullanılabilecek en iyi yazılımlardan birini ücretsiz olarak veriyor. Maya Personal Learning Edition adlı yazılımın eğitim amaçlı olan sürümünü CHIP DVD'sinde bulabilirsiniz.

Programın kurulumunu başlattıktan sonra, sizden istenen anahtarı girmeden önce web üzerinden kayıt olmanız gerekiyor. Sol tarafta bulunan 1. resimdeki aşamada *Register* butonuna basarak, açılan web sayfasında gerekli bilgileri girmelisiniz. Biraz zaman alan bir işlem olsa da, boş alan bırakmadan doldurduğunuz bilgilerden sonra işlemi onayladığınızda, verdiğiniz e-posta adresine ürünü kullanabilmeniz için gerekli olan anahtar da gönderilmiş olacaktır. Bu anahtarı kopyalayarak yarım kalan kurulum ekranına dönün ve anahtarı fare tuşlarının çalışmasına izin verilmediğinden [CTRL] + [V] ile yapıştırarak devam edin. Dosyaların bilgisayarınıza kopyalanma işlemi biraz zaman alsa da değerli bir yazılıma yasal olarak sahip olmak için bu sürenin katlanılabilir olduğunu düşünüyoruz.

2 Eğitim videoları: Masaüstüne yerleşen kısayola tıklayarak yazılımı ilk çalıştırdığınızda, beğendiğimiz bir diğer uygulama da sizi eğitim videolarının karşılıyor olması. Bu videoların izlenmesi için QuickTime'ın kurulu olması gerekiyor. Eğer bilgisayarınızda QuickTime yoksa dert etmenize gerek yok. Maya Personal Learning Edition'ın kurulumu sırasında bu yazılım da seçime bağlı olarak gelebiliyor. Yazılımı kullanmak için öncelikle eğitim videolarını izlemenizi tavsiye ediyoruz. Bu videolardan sonra aklınızda kalanları uygulamaya geçirmek için kullanacağınız araç çubukları da sanıldığı kadar karmaşık değil. Hangi butonun ne iş yaptığını öğrenmek için fare imlecini butonun üzerinde bekletmek yeterli oluyor. Bu adımlarda daha verimli olmak için orta seviyede İngilizce bilgisine sahip olmanız gerekiyor. İngilizce bilginiz yeterli değilse bu ihtiyacınızı sözlük yazılımları ile de çözebilirsiniz.

3 PDF'lerle kendinizi geliştirin: Yazılımı kullanarak neler yapabileceğinizi daha detaylı öğrenmek için tarayıcınızı açtıktan sonra adres satırına **http://localhost:4451** yazın ve [Enter]'a basın. Karşınıza gelen PDF'ler, yazılımı daha verimli kullanmak için size eşsiz bir kaynak sağlayacaktır. Üç boyutlu modellemedeki başarısı kanıtlanan yazılımı satın alan Autodesk'in web sayfasında daha fazla örnek ve uygulamaya ulaşarak kendinizi geliştirebilirsiniz. Hazırladığınız projeleri başka kullanıcılarla paylaşmanız ve ortak çalışmalar yürütebilmeniz de mümkün. →

Ücretsiz pratik site

TAM SÜRÜM CHIP, Sitepratik ile birlikte tüm okurlarına Türkçe içerik ve yönetim paneline sahip web sayfasını armağan ediyor.

1 PRATİK Sitepratik ile oluşturulan site, ihtiyaçları genel olarak karşılıyor.

2 FORM CHIP okurları, form doldurarak ücretsiz biçimde site sahibi olabiliyor.

3 SEÇENEKLER Sitenizin yerleşim planına ait değişik seçenekler bulunuyor.

■ Kendinizi binlerce insana aynı anda ifade edebilmeniz için bit televizyonun canlı yayınında sansasyon yaratmanıza gerek yok. Bunun için, fikirlerinizi belirten ve düşüncelerinizi ifade eden yazı, resim ve video gibi araçları kullanarak, bir web sayfası oluşturabilirsiniz. Web sayfanızda olması gereken içeriklerin kolayca yönetilebilir olması çok önemli. Nedeni ise web sayfalarının uzun ömürlü olabilmeleri için güncel tutulmaları. Bir site yaptıktan sonra o siteyi güncelleyemiyorsanız, fazla bir değeri olmadan kısa süre sonra web çöplüğü içindeki yerini alacaktır.

1 Sitepratik avantajları: CHIP bu ihtiyaçları göz önünde bulundurarak Türkiye'deki internet kullanıcılarına profesyonel destek veren Sitapratik ile işbirliğine giderek, tüm okurlarını kolay yönetilebilir web sayfası sahibi yapma konusunda önemli bir adım atıyor. Bu hizmetten yararlanmak için yapmanız gerekenlerden kısaca bahsedelim. İlkin sitepratik'in sağlayacağı ücretsiz sitenin ne gibi özellikleri olduğundan değinelim. 50 MB'lık web alanınızın olduğu bu paket, basit bir web sayfası için yeterli sayılabilir. Zira daha fazla boyuttaki dosyalar için ücretsiz dosya barındırma hizmeti veren rapidshare.de gibi siteler de kullanılabilir. Bant genişliği sorununun olmaması da bu hizmeti değerli kılan bir başka kıstas. Sahibi olacağınız pratik web sayfasının nasıl bir görünüme ve yapıya sahip olduğunu canlı olarak görmek için **http://www.sitepratik.com/t/02/sub.jsp?p=515** adresini ziyaret edebilirsiniz. Bu adreste de görebileceğiniz gibi, farklı yerleşim alanlarına özgü seçenekler bulunuyor.

2 Modülleri belirleyin ve yönetin: Hazırlayacağınız site içerisinde tek tıklamada kurulabilecek olan alanlar arasında anket, arama, e-posta aboneliği, kayan haberler gibi modüller yer alıyor. Böyle bir siteye nasıl sahip olacağınızı açıklayalım. Tarayıcınızdan, **http://chip. sitepratik.com/** adresine girerek karşınıza gelen formu eksiksiz doldurun. Bu formda bulunan kampanya koduna ise SP12-2006-VOGEL-CHIP yazmalısınız.

3 İndirimli paket: Bu bilgileri girdikten sonra 6 ay boyunca ücretsiz ve kolay yönetilebilir bir web sayfasına sahip oluyorsunuz. Alan adınız ise **http://siziadiniz.demo.sitepratik.com** olarak belirleniyor. Bu adımda hatırlatmamız gereken diğer bir nokta da, oluşturulan sitelerin üç ay boyunca güncellenmediği durumda, Sitapratik tarafından kapatılacağı. Altı aydan sonra kullanmaya devam etmek için belli bir ücret ödemeniz gerekiyor. Bu ücret, diğer müşteriler için 299 YTL iken CHIP okurlarına 249 YTL olarak indirimli sunuluyor. Bu indirimden faydalanmak için bu sayfada bulunan kuponu kesip, DVD'de bulunan "chip_kampanya_katilim_formu.pdf" dosyasının çıktısını alıp doldurmanız ve bu belgeleri Sitepratik.com adresinde belirtilen adrese göndermeniz gerekiyor.

Yıl Ekim ayı boyunca CHIP yazı işlerine tam anlamıyla iki oyun damgasını vurdu. Gökhun'un, ve Cem'in çılgınca oynadığı Company of Heroes zaten yılın sürpriziydi. Dünya çapında büyük övgüler alan oyundaki ağır bombardıman sesleri, sonu bayramla biten bir ayda dergiyi hazırlama sürecindeki zamansızlık nedeniyle yazı işleri ofisinden uzaklaşırken, bu kez tiz çığlıklar ofisi doldurmaya başladı.
Zira Cem Şancı Company of Heroes'dan boşalan oyun kontenjanını sapanla doldurmaya karar vermişti. Bir oyuncakçı dükkânında sapan bulan Cem, önce hedef tahtası olarak işaretlediği bir kutu üzerinde atış yaparken zamanla kutudan sıkılıp canlı ve hareketli hedefler seçmeye başlayınca ofis biraz karıştı. Neyse ki, sapanın lastiği kopunca bu eğlence de CHIP yazı işleri ofisinin oyun anıları arasındaki yerini aldı.

Eşiyle beraber ilk çocuğuna hamile olan Cenk Tarhan ise doğacak çocuğuna sağlam bir oyun tarihi dersi verebilmek için eski GameWatch'lardan Atari 2600'e, ebay'den oyun makineleri toplarken, yine ilk çocuğuna hamile olan grafikerimiz Fatoş ise bebeğinin oyunsuz bir dünyada büyüyebilmesi için planlar yapmaya başlamıştı. ■

ALONE IN THE DARK 3

Korkudan tüyleriniz diken diken olacak.

Oyun literatürüne korku/macera türünü katan Alone in the Dark serisinin üçüncüsü de Lovecraft geleneğine bağlı kalıyor. İlk oyundaki kahramanımız Edward Carnby 1920'lerden günümüze kadar gelmiş ve yine anormal vakalar peşinde koşuyor. Yeni oyunda araba takip sahneleri, ateşli silahlar ve hatta göğüs göğse girebileceğimiz mücadeleler olacak. Oyunun konusu ise şöyle: Edward'ın arkadaşı Emily, filmlerde rol almaya başlamıştır. Fakat bir Kızılderili mezarlığında yapılan çekim sırasında ortadan kaybolur ve böylelikle macera Edward'ı içine çeker. Oyunla ilgili bundan daha fazla bilgiye henüz sahip değiliz. Ama Alone in the Dark'ın yenisinin yapılmaya başlandığı haberi bile başlı başına bizi sevindirmeye yetti. ■

Tür ▸ Korku/Macera ***Dağıtım*** ▸ Atari
Yapımcı ▸ Eden Studios ***Çıkış Tarihi*** ▸ 2007

CRYSIS

Yerli kardeşler yeni bir devrim peşinde.

Özellikle FPS meraklılarını kendine hayran bırakan Farcry oyunundan sonra, sahipleri Türk olan Crytek'ten yeni bir oyun haberi hepimizi oldukça heyecanlandırdı. Crysis adlı yeni FPS, türü yeniden alt üst edecek kadar etkileyici bir oyun motoruna ve sıradanlıktan uzak bir senaryoya sahip. Pasifik'te bir adaya düşen meteorun sonuçlarını incelemek için adaya gönderilen bir özel kuvvet askerini canlandırdığımız oyunda, hem adayı çoktan işgal etmiş olan Kuzey Kore birlikleriyle hem de uzaylılarla mücadele edeceğiz. Gizlice sızdığımız tropikal ada bir anda uzaylılar tarafından dondurulacak, yani

adaya ilk indiğimizde gördüğümüz tüm yeşillikler bir anda buza dönecek. Uzaylıların amacı tüm dünyayı buza çevirerek kendileri için uygun bir yaşam alanına yaratmak. Soğuk, stratejilerimizi de etkileyecek. Oyunun en keyifli özelliklerinden biri de görevlerdeki serbesti. Görevimizi istediğimiz yolu takip edip dilediğimiz gibi yerine getirebileceğiz. Burada okuduklarınızdan daha çoğunu görmek için ise 2007'ye kadar beklememiz gerekecek. ■

Tür ▸ FPS ***Dağıtım*** ▸ EA Games ***Yapımcı*** ▸ Crytek
Çıkış Tarihi ▸ 2007'nin ilk çeyreği

HEROES OF MIGHT & MAGIC 5 HAMMERS OF FATE

Heroes 5'te cüceler!

Sabit disklerinizde yer açın. Heroes of Might and Magic 5'e ek paket geliyor ve paketin baş aktörleri de cüceler. Paketle oyunun birçok eksiği düzeltilirken içeriği de genişletiliyor. Ama paketin içi sadece cüce ırkıyla değil yeni büyüler, yetenekler, kahramanlar, binalar ve eşyalarla dolu. Cücelerin son derece dayanıklı savaşçılarını destekleyecek olan büyücüler ise cüce şamanları olacak. Yenilikler yalnızca oyunun içeriğini zenginleştirmekle kalmayıp oynanabilirliği de daha akıcı hale getirecek. Ayrıca arkadaşlarınıza karşı oynayabileceğiniz on adet çok oyunculu harita bulunuyor. Toplam 15 yeni görevin yer alacağı pakette kendi haritalarımızı yaratabileceğimiz bir editör

de mevcut. Eski oyunu bitirebildiniz mi bilmiyoruz, ama elinizi çabuk tutsanız iyi olur. ■

Tür ▸ Strateji ***Dağıtım*** ▸ Ubisoft ***Yapımcı*** ▸ Nival Interactive ***Çıkış Tarihi*** ▸ Kasım 2006

FIFA 2007

Futbol meraklılarının gözdesi Turkcell Süper Lig'le döndü.

Hiç şüphesiz bir futbol ülkesiyiz. İster becerelim ister beceremeyelim, en azından çim ya da halı saha kenarında bir şekilde futbolun kıyısından köşesinden geçmişizdir. Her gün televizyonlarımızda maç sonrası yapılan analizleri seyrederiz ve bir şekilde Fatih Terimcilik oynamaya bayılırız. Championship Manager gibi kendimizi menajerliğe adayabileceğimiz oyunlar yanında PreEvolution Soccer gibi tamamen sahaya inip tüm hünerlerimizi ortaya koyabileceğimiz oyunlarla eğleniriz. Senelerdir başarılı bir çizgiyi koruyan ama PES'in gelmesiyle yıldızı sönen FIFA serisinin son oyunu yukarıda bahsettiğimiz hemen her şeyi içeriyor.

Turkcell Süper Lig'i bu oyunda görmek büyük keyif

Yeni FIFA oyunu en sonunda bizim ligimizi yeniden dikkate almış ve Turkcell Süper Lig'i bilgi bankasına eklemiş. Yani taraftarı olduğunuz takımı alıp kupadan kupaya taşımak artık elinizde. FIFA 2007'nin en çekici yanıysa oyunu istediğiniz gibi oynamanıza izin vermesi. İster antrenör olup takımın transferlerinden reklâmlarına kadar her şeyiyle ilgilenebilir isterseniz de sadece maçlara çıkıp takımın kontrolünü elinize alabilirsiniz. Yani FIFA oynamak için illa ki klavyeyi başarılı bir şekilde kullanmanız gerekmiyor. Arka taraftaki beyin olup tamamen taktiklerle uğraşmanız mümkün.

Oyuncu isimleri ve takım kadroları son derece güncel. Hatta Türk vatandaşlığına geçen Nobre'nin adı Mert Nobre, Aurelio'nun adı Mehmet Aurelio. Oyun çıktıktan sonra kadrolarda olan değişiklikleri ise lig başlamadan yapıp liglere son halini vermeniz mümkün. Bunun için *Club Transfers* menüsü altındaki seçenekleri kullanabilirsiniz. Hazır takımlardan birini oynamak zorunda da değilsiniz. Dilerseniz kendi takımınızı yaratıp liglere sokabilirsiniz.

Eğer hemen bir maç yapıp oyunu denemek istiyorsanız *Kick off* seçeneği ile yeşil çimler üzerinde koşmaya başlayabilirsiniz. Ama oyunu menajer olarak oynayacaksanız en azından giriş seviyesinde İngilizce bilmeniz şart.

EA Sports FIFA için işe yeni bir grafiker almalı

Oyunda en fazla zaman geçireceğiniz maç bölümünde özellikle oyuncu grafiklerinin sizi biraz hayal kırıklığına uğratacağından eminiz. Eski moda grafiklere rağmen oyun dinamiklerindeki değişiklikler FIFA serisinin, en büyük rakibi PES'e benzemesine yol açmış. Eğer daha önce PES oynadıysanız FIFA'ya da kolayca alışabilirsiniz. Orta yapacağınız zaman topun nereye gideceğiniz gösteren herhangi bir işaret aramayın, çünkü yok. Yalnızca kamera açısını kaydırarak topa vuracak olan oyuncunuzun da açısını ayarlıyorsunuz. Bu yüzden ilk ortalarınızın aya veya yaya gitmesi gayet normal. Topu sürerken ayağınıza yapışmadığı için rakiplerinize çalım atmak da bir o kadar zor. Ama yalancı hamleler yaparak veya topu ileri atıp koşarak rakip geçmeyi zaman içerisinde öğreneceksiniz. Bu arada, hızlı koşma tuşuna bastığınızda rakip oyuncuyu hemen yakalamayı da unutun. Bu yüzden oyunda hem savunma hem de hücum için pratik yapmanız gerekebilir.

Arkadaşlarınızla internetten oynayın

Oyunun en önemli kısımlarından birisi de arkadaşlarınızla çevrimiçi liglere katılıp oynayabilmeniz. Şu anda sadece İngiliz ligini kapsayan bu uygulamada başarılarınız kayda alınıyor ve şampiyon belirleniyor. Gene de ülkemiz şartlarında oyunun orijinalinin bulunmadığını ve hızlı bir internet bağlantısı gerektiğini hatırlatalım. FIFA 2007, futbol meraklıları için tatmin edici bir oyun. Arayüz biraz cilalanmaya ihtiyaç duysa da gerek kadrolar, gerek farklı oynanış şekilleri oldukça keyifli. ■

Burak Akmenek, buraka@level.com.tr

FIFA 2007

Grafik	70
Ses	80
Oynanabilirlik	80
Çoklu oyuncu	70
Eğlence	80

CHIP PUANI 78

Son karar

FIFA, bir kez daha PES'in gölgesinde kalmaktan kurtulamıyor.

Tür ▸ Futbol ***Dağıtım*** ▸ EA ***Yapımcı*** ▸ EA
Sistem gereksinimi ▸ 2,0 GHz İşlemci, 512 MB RAM, 64 MB ekran kartı

COMPANY OF HEROES

Strateji türünü yeniden tanımlayan oyuna hoş geldiniz.

En sonunda olan oldu. Artık hiçbir strateji oyun yapımcısı geceleri rahat uyuyamayacak. Strateji oyunlarını beğenmedeki kriterleriniz hiçbir zaman eskisi gibi olmayacak. Çünkü Company of Heroes geldi. Öyle kırmızı halılarla, "biz en iyiyiz, harikayız" nidalarıyla değil, sessiz sedasız bir devrimle geldi. Artık beyinsiz birimler, tonlarca askerden oluşan ordular ve kendini tekrar eden anlamsız konuşmalar yok. Artık gerçek stratejiler kurmaya ve "savunma hattını kur, ordu biriktir, sonra da ez geç" taktiğinin tarihe karıştığını görmeye hazırlanabilirsiniz.

Taktik kuramayan komutanın lüzumu yok

"Yine İkinci Dünya Savaşı mı?" demeyin. Önümüzde ciddi bir çalışmanın meyvesi duruyor. Oyundaki tüm gidişat, oyunculara film akışı hissini yaşatıyor. Örneğin, bir topu kullanırken, başındaki askerlerin tüm hareketleri gerçeğe uygun. Hepsinin bir görevi var ve görevlerini yerine getirdiklerinde o top ateşleniyor. Biri vurulup düşerse iş uzuyor çünkü diğer asker onun yerini almak zorunda kalıyor. Gerçekçilik mi demiştiniz? Buyurun size gerçekçilik. Oyun yine Normandiya çıkartması ile başlayıp Almanya'nın savaşı kaybetmesine kadarki süreçte geçen cephe savaşını anlatıyor. Oyunda, Amerikan birliklerine komuta ediyor ve komando baskınlarından cephe savaşlarına kadar birçok yerde komutayı üstleniyorsunuz. Oyun Relic'in enfes stratejisi Warhammer 40.000: Dawn of War ile Activision'ın Call of Duty'sinin birleşimini andırıyor. Oyun alanına zum yaptığınızda, resmen Call of Duty'nin içine giriyorsunuz. İçinizden işaret parmağınız ile fare tuşuna basıp ateş etmek geçiyor. Animasyonlar ve çatışma mekaniği tıpkı bir FPS gibi. Askerler çatışırken doğru şekilde siper alıp pozisyon değiştiriyor. Sizle haberleşirken gayet doğru raporlar veriyorlar. Harita alanına tepeden baktığınızda gerçek bir savaş alanını birebir görebiliyorsunuz.

Değişen cephe ve siperler tüm savaşı etkiliyor

Haritada her şey yıkılabiliyor. Yer şekilleri bile düşen bombalarla değişiyor. Bu değişim stratejinize birebir yansıyor. Örneğin birliklerinizi konuşlandırdığınız bir bina yıkıldığında, tüm ekibinizi kaybediyorsunuz. Diğer taraftan aynı stratejiyi düşmanınıza uygulamak da

kimi durumlarda daha işlevsel olabiliyor. Binalar parça parça yıkılıyor. Bu sayede içeride saklanan askerlerin korunma yüzdeleri azalabiliyor. Binanın içine askerlerinizi yerleştirdiğinizde, her biri kendine uygun bir pencere seçerek savaşa katılıyor. Örneğin, tanklar kullanılamaz hale geldiğinde, piyadeler arkasına saklanıp kendilerine yeni bir siper sağlıyorlar. Ayrıca birimleriniz savaştıkça tecrübe kazanıyor ve bu birlikleri bir sonraki savaşta kullanabiliyorsunuz. Nasıl? Buraya kadar her şey harika değil mi? Oysa anlatacaklarımız henüz bitmedi…

Kaynak toplamadan olmaz

Oyunun kaynak toplama mekaniği Dawn of War ile aynı. Stratejik bir bölgeyi ele geçirdiğinizde, o bölgeye özgü kaynaklar size akmaya başlıyor. Burada önemli olan bölgelerinizin birbirine komşu olması. Yani düşman aradaki bir bölgeyi ele geçirirse, sizinle bağlantısı kopan bölgelerden kaynak alamıyorsunuz. Kaynaklar cephane, benzin ve insan olarak üçe ayrılıyor. Özellikle benzin, zırhlı birliklerin üretimi için büyük önem taşıyor. Başka oyunlarda olduğu gibi odun, çakıl taşı toplayan birimler burada yok. Her şey cephedeki çatışmaya odaklı olarak düzenlenmiş durumda. Cephe dediğimizde ise en önemli unsur taktik geliştirmek. Taktik için ise nasıl bir komutan olduğunuzu belirlemeniz gerekiyor. Bu da, savaştıkça verilen tecrübe puanlarını nasıl dağıttığınızla ilgili. Seçtiğiniz ordu tipine göre yetenekler, hava desteğinden topçu bataryası çağırmaya, birimlerinize farklı özellikler kazandırmaya kadar birçok çeşitlilik sunuyor. Bu seçim tüm taktiğinizi etkilediğinden çok önemli.

Company of Heroes yanlızca birim üretip cepheye sürdüğünüz ve aptal yapay zekanın ezildiği oyunlardan değil. Yapay zekâ çok ince hesaplarla sizin cephenize sızabiliyor. Her bölümde elinizdeki kaynaklar sınırlı olduğundan, cephenin tamamını savunmak için farklı taktikler geliştirmek zorunda kalıyorsunuz. Taktiklerinizi ise yer şekilleri ve değişen çevre etkiliyor. Oyunu oynarken keskin nişancıların neden gizlendiğini, makineli tüfek yuvalarının neden yükseğe kurulduğunu, mayınların savunmada neden çok işe yaradığını ve zırhlı birliklerin ezici gücünü baştan kavrıyorsunuz. Tıpkı, İkinci Dünya Savaşı'nda tank piyadesinin neden gerekli olduğunu anlamak gibi.

Sesler çok şey anlatıyor

Çatışma sırasında askerlerinizin seslerine kulak kabartın. Çünkü size çatışmanın gidişatıyla ilgili birçok ipucu veriyorlar. Oyunu oynarken en keyif aldığımız özelliklerden biri de, örneğin cephenin belirli bir bölgesinde duymakta olduğumuz çatışma seslerinin biz başka bir bölgeye doğru uzaklaştıkça geride kalmasıydı. Eğer seslere kulak vermezseniz bir süre sonra ordularınızı koyduğunuz yerde bulamayabilirsiniz. Elinizdeki kaynaklar yetersiz olduğundan, düşmandan elde ettiğiniz ağır silahları kullanabiliyorsunuz. Büyük bir silahı bir birliğinizle aldığınızda, silahı kullanan askerler artık ayrı bir birim oluşturuyor ve takımınızdan ayrılıyor. Fakat bazı silahları örneğin bir tanksavarı kendi birliğinizin parçası haline getirebiliyorsunuz. Bunun gibi sabit duran makineli tüfekleri, topları ve hatta seyyar füze bataryalarını bile ele geçirebiliyorsunuz.

Oyunu skirmish modunda oynarsanız, Almanların silahlarını ve birimlerinin yeteneklerini rahatça görebiliyorsunuz. Üstünüze gelen düşmanı önceden tanıyıp tedbir alabilmeniz için oyunu skirmish modunda oynamanızı tavsiye ederiz.

Company of Heroes, yerel çatışmalarda bile ordularınızı kontrol edip değişen koşullara göre zafere giden yolu bulabileceğiniz son derece dinamik bir oyun. Sürekli yüksek tansiyona neden olan oyun, grafik ve sesleriyle tam bir savaş ortamı sağlıyor. Oyun için söyleyebileceğimiz tek dezavantaj, keyfini çıkartmak için gereken yüksek konfigürasyonlu bir sistem. Ne var ki daha şimdiden, arşivinize katmanız gereken bir klasik olduğu da muhakkak.

Burak Akmenek, buraka@level.com.tr

Company of Heroes

Grafik	100
Ses	100
Oynanabilirlik	90
Çoklu oyuncu	100
Eğlence	100

CHIP PUANI 97

Son karar

Türünde yeni bir yol açan mükemmel bir strateji..

Tür ▸ Strateji ***Dağıtım*** ▸ THQ ***Yapımcı*** ▸ Relic ***Sistem gereksinimi*** ▸ 2,0 GHz işlemci, 512 MB RAM, 64 MB ekran kartı

BROKEN SWORD THE ANGEL OF DEATH

Bir kahraman asla sıradan bir yaşam süremez.

Şayet bir oyun kahramanıysanız, ne kadar kaçmaya çalışırsanız çalışın, önünde sonunda macera sizi bulacaktır. Broken Sword serilerinin başkahramanı George Stobbart'ın kaderi de müstesna değil. Ortağıyla kendine sakin, minik bir ofis açıp avukatlık yapan George'un hayatı, içeriye ansızın dalan bir sarışınla karışacaktır. Kadın eski bir elyazmasına sahiptir ve sizin elyazmalarını okuyabildiğinizi öğrendiği için gelmiştir. Ancak peşinde bir grup da gangster vardır. İşte maceramız böyle başlıyor.

Eski güzel günlere dönüş

Serinin dördüncü oyununda, eski göster ve tıkla sistemine geri dönüyoruz. Oyunun arayüzü son derece basit ve kullanışlı. Fare imlecini bir nesnenin üzerine getirip tıklanabilir olduğunu gördüğümüzde, açılan menüden bir eylem seçiyoruz. Kutuları itmek veya çekmek içinse, tuttuktan sonra ok tuşlarını kullanmak gerekiyor. Bu menüdeki seçenekleriniz de büyük simgelerle gösteriliyor ve hâyli sınırlı sayıda. Yanımızdaki en ilginç eşya bir PDA. Bu PDA ile hem telefon edebiliyor hem notlarımıza bakabiliyor hem de bilgisayarları ve güvenlik kilitlerini minik bir oyun oynayarak kırabiliyoruz. Hepsi bu kadar. Karakterimizi hareket ettirmek için gitmesini istediğimiz yere tıklamamız yeterli olurken, bunu koşarak yapmasını istediğimizde [CTRL] tuşuna basılı tutmak gerekiyor.

"Ben şimdi ne yapacağım?" diye düşüneceksiniz.

Oyunun en büyük sorunu yukarıdaki soruyu kendi kendinize sıklıkla yinelemeniz. Soruyu soruyorsunuz sormasına da ipuçlarını buluncaya kadar canınız çıkıyor. Çünkü oyun sizi bir sorunla başbaşa bırakıyor. Kendinizi bir anda ana kucağından kaygan zemine atılmış ve yürümeyi hiç bilmeyen bir bebek gibi hissediyorsunuz. Doğal olarak herşeyi deneyerek bulmak zorunda kalıyorsunuz. Bu da size çok zaman kaybettiriyor. Size tavsiyemiz elinizde bir tam çözüm olmadan bu oyunu oynamamanız. Çünkü bazı çözümler fare imlecinizi getirmeyi hiç düşünmeyeceğiniz yerlere gizlenmiş veya hiç aklınıza gelmeyecek yöntemlerle elde edilmiş. Siz bunları

buluncaya kadar can sıkıntısından oyunu çoktan bırakabilirsiniz. Biz de bazı durumlarda aynı bunalımı yaşadık. Sonra kardeş dergimiz Level tarafından verilen tam çözüme kavuştuk ve rahata erdik. Oyunu uzunluğunu da göz önüne aldığımızda inanın en doğru yol bu olacaktır.

"Bana arkanı dönme George"

"Bana arkanı dönme George, duvarlara çarpma George, sandalyeye takılma George, yürümek istiyorsan önce sağ, sonra sol, sonra gene sağ adımını at George!" George tam olarak böyle bir kahraman işte. Her adımını hesaplamak, her hareketini bildirmek size düşüyor. Bunları da kısa aralıklarla yapmanız gerekiyor, zira önü açık değilse ve uzak bir yere tıkladıysanız George eşyalara takılıp kalabiliyor. Oyun aksiyondan ziyade bulmaca çözümlerine ve konuşmalara dayanıyor. Oyunun bir bölümündeyse, yıllar evvel Peter Ustinov'un oynadığı filmden bu yana bir klasiğe dönüşen bir eylemi yerine getirmeniz, yani İstanbul'a gelip Topkapı sarayından hırsızlık yapmanız gerekiyor.

Oyundaki konuşmaları anlamak için İngilizce bilmeniz şart, çünkü hareketlerinizi buna göre ayarlıyorsunuz. Ayrıca bir macera oyununun en önemli kısmı olan hikâyeyi hakkıyla kavramak için de bu bir zorunluluk.

Hikâye ilerledikçe eski oyunlardan tanıdığımız karakterler yeniden karşınıza çıkıyor. Ayrıca George da bol bol konuşuyor, ama anlattıkları sıkıcı değil. Hatta seslendirmede kullanılan konuşma tarzı oldukça keyifli ve karakterin yaptıklarına çok iyi uyuyor. Genel olarak diğer karakterlerin seslendirmeleri de öyle. Fakat ağız hareketleri ve konuşmalar arasında bir eşzaman (senkron) problemi söz konusu. Bu hata sık sık karşınıza çıkabilir. Oyunu oynarken de her fırsatta kaydetmenizi öneririz zira Broken Sword yerli yersiz çökebiliyor.

Oyunun ne grafiklerine ne de müziklerine söyleyecek lafımız var. Yer yer gölge problemleri bulunsa da, grafik seviyesi bir macera oyunu için tatmin edici. Ayrıca eski oyunlardaki müzik geri gelmiş.

Kırık kılıca parlak kın

Broken Sword: Angel of Death birçok hatasına rağmen önünden bir türlü kalkamadığınız oyunlardan biri oldu. Her zaman üzülerek söylediğimiz gibi, macera türü oyunlara rastlamak artık zor. Ama her oyun en az bu kalite çıtasını tutturacaksa, az çıkmasına bile razıyız.■

Burak Akmenek, buraka@level.com.tr

Broken Sword: The Angel of Death

Grafik	70
Ses	70
Oynanabilirlik	70
Çoklu oyuncu	00
Eğlence	70

CHIP PUANI 76

Son karar

Tam çözümü elinize almadan başına geçmeyin.

Tür ▸ Macera ***Dağıtım*** ▸ THQ ***Yapımcı*** ▸ Sumo Digital/Revolution Software ***Sistem gereksinimi*** ▸ 1,4 GHz işlemci, 512 MB RAM, 64 MB ekran kartı

EL MATADOR

Boğa yerine uyuşturucu kaçakçısı, kılıç yerine kurşunlar

El Matador…..isim ne kadar havalı öyle değil mi ? Her ne kadar Yunanlıların efsun askerleri gibi ponponlu çoraplar giyseler de maçoluğun temsilcisi olan asil boğa güreşçilerine verilen isim bu. Fakat bu sefer matador yerine polis, boğa yerine uyuşturucu kaçakçısı ve kılıç yerine çeşit çeşit silah geçiyor. Ülke ise İspanya yerine Bolivya.

Hani bazı ülkeler vardır, maalesef turizm veya tarihi yerine farklı özellikleriyle anılır. İşte Bolivya, Kolombiya gibi ülkeler de uyuşturucu baronlarıyla anılıyor. Bizim amacımız ise bir DEA ajanı olarak bu baronlardan birisini ortadan kaldırmak. Tabii oyunumuz bir FPS olunca baronun sayısız adamını kanunun keskin kılıcıyla tanıştırmamız gerekiyor. Fakat bu tanışma sırasında ne kadar eğlendiğimizi ileriki satırlarda okuyabilirsiniz.

Haydi arkadaşlar bu gece Carlos'un karteline dalalım

Oyundaki ilk göreviniz bir özel tim ile birlikte baskın yapmak. Bu timler tüm oyun boyunca görevlerinizde yer yer size yardımcı olacak şekilde düşünüyorsunuz değil mi ? Aslında bu sorunun cevabı hem evet hem de hayır. Evet sizin sağınızda solunuzda koşuşturup kurşunlara hedef olur gibi yapacaklar ve atmosferi zenginleştirecekler ama aynı zamanda karşılarındaki hedefi 1.008. atışlarında vuracaklar. Düşmanlar hep size ateş edecek ve arkadaşlarınız siz bir köşeye sinmiş şarjör değiştirirken yanınıza gelip popolarıyla sizi dışarı itiverecekler !!! Yani destekten daha çok köstek olacaklar ama Allah'tan onlarla koordineli olarak hareket etmek veya onları korumak zorunda değilsiniz. Zaten birçok görevin başında ölüverip ortasındaki çeşitli check pointler de size katılacaklar.

Tüm oyun boyunca yapmanız gereken şey ise çok basit. Hep aynı yerden gelen ve genelde aynı taktiği izleyerek savaşan düşmanlarınızı temizleyeceksiniz. Bu temizleme esnasında farklı farklı silahları kullanacak ve istediğiniz an Max Payne'deki "bullet time" benzeri ağır çekim çatışmaya girebileceksiniz.

Oyunun bir başka hoş olmayan kısmı ise siz bir korunağın arkasında nişan alıp ateş etmek için sola doğru kaydığınızda, vücudunuzun sol tarafı düşmanlarınıza göründüğü anda ateş yemeniz. Bu gayet normal diyebilirsiniz, ama siz ateş yerken henüz nişangahın korunduğunuz yeri gösteriyor olması çok eğlenceli değil. Bu durumda kolayca ince atış yapamıyorsunuz. Oyunun silah sesleri Dolby Surruond'a uygun olsa da ses kalitesi hakkında aynı şeyi söyleyemeyeceğiz. Kayıtlar çok daha iyi alınabilirmiş.

Klasik bir 65, poponsuz 68

El Matador birbirine benzer mekanları, bir türlü ölmek bilmeyen arcadevari bosslarıyla (bossların sağlık çizgisi var) ve zorluğuyla arada derece kalmış bir oyun. Ne SWAT serisi gibi bir simülasyonun gerçeğe uygun dinamiklerine ne de Max Payne gibi arcade'e yakın bir aksiyon oyununun hareketliliğine sahip. İkisinin arasında kaldığı için her ikisinden de olmayıp toplumdan dışlanan bir melez durumuna düşmüş. Grafik kalitesi ise ancak yüksek donanımlı bir makinede hakkıyla görülebilir. Eğer haftasonu yapacak bir işiniz yoksa bir kaç saat takılıp oyundaki hatalar ve zorluğundan dolayı sinir olabilirsiniz. Ama gene de aksiyon severler için birazcık bağımlılık yarattığı kesin. ■

Burak Akmenek, buraka@level.com.tr

El Matador

Grafik	70
Ses	60
Oynanabilirlik	60
Çoklu oyuncu	00
Eğlence	80

CHIP PUANI 68

Son karar

Eğlenceli bir oynanışa sahip, hızlı bir aksiyon oyunu arayanlara hitap ediyor.

Tür ▸ FPS ***Dağıtım*** ▸ Plastic Reality ***Yapımcı*** ▸ Cenega
Sistem gereksinimi ▸ 2,0 Gzh İşlemci, 1 GB RAM, 256 MB ekran kartı

→

Yer sıkıntısına son

Üreticiler sabit disklere daha fazla veri sığdırma yollarını araştırıyorlar. Gelecekteki disklerin üzerinde bir lazer, hatta bir de yağ deposu yer alacak.

Bu sene sonunda o sihirli rakama, terabyte seviyesine erişilecek ve PC'lerimizdeki sabit diskler 1 TB ve üzeri kapasitelerde olacak. Üstelik bu kadarla da kalmıyor, önümüzdeki yıllarda giriş seviyesi sabit disklerin kapasitesinin her iki senede bir ikiye katlanacağına kesin gözüyle bakılıyor. Bu da günümüzde 160 GB disklerle gelen dizüstü sabit disklerinin, artık 320 GB depolama kapasitesi olacağı anlamına geliyor. Eğer üreticiler yeni teknolojiler yaratma yolunda zorluklarla karşılaşırlarsa 2010 yılından itibaren bu sorunlarla yüzleşmeleri gerekebilir. Sorun şu ki, sabit disklere kaydedilen bitlerin boyutlarını küçülterek kapasiteyi artırmak yöntemi sınırlarına dayanıyor. Bu sınıra yaklaşıldıkça "süper paramanyetik etki" adlı bir etken devreye giriyor. Eğer bir diskin üzerindeki bitler çok küçükse, yönlerini anında kaybedebiliyor. Söz gelimi, en ufak bir ısı değişimi bile, sıfırlar ve birler halinde kaydedilen verinin en kötü senaryoda okunamaz hale gelmesine yol açabiliyor.

Teknolojideki değişikliğin ilk adımı atıldı bile: Dikey kayıt (Perpendicular Recording). İşin sırrı, bitlerin diskin dönüş yönüne dik olarak sıralanması ve süper paramanyetik etkinin yol açtığı istenmeyen kutuplanma kaybının engellenmesi. Dahası, bu teknoloji sayesinde üreticiler disklerini daha hassas elektromıknatıslarla ve geliştirilmiş veri okuma algoritmalarıyla donattılar. Bununla birlikte, daha küçük bit kullanmanın bir dezavantajı var, o da bunların daha zayıf manyetik alanlar yaratması. Bu nispeten yeni teknoloji hâlâ geliştirilme aşamasında ve disklerde iyice sıkıştırılmış veriler için uygun. Silikon Vadisi'nde Seagate'in Kayıt Ortamları Merkezi'nin Araştırma Bölümü başkanı olan Dr. Dieter Weller, bu teknolojinin hizmete girmesiyle, şu an inçkare başına sadece 130 gigabit olan depolama yoğunluğunun 500 gigabite kadar yükselebileceğini belirtiyor.

Isı ile sert metaller yazılabiliyor

Sabit disklere daha fazla bilgi sığdırabilmek için yeni materyal arayışı da devam ediyor. Bu materyaller de tümüyle farklı bir şekilde işlenmek zorunda. Söz gelimi, çok özel bir kimyasal yapıya sahip olan demir-platin alaşımı (FePt). Bu sert materyalin küçük manyetik bitlerin kutuplanmasındaki istenmeyen değişimin önüne geçmesi bekleniyor. Oysa bu sefer de yazma kafalarının FePt üzerine veri kaydedebilmek için son derece güçlü manyetik alanlar yaratabilmesi zorunluluğu ortaya çıkıyor.

Seagate'in teknolojinin bu çelişkili isteklerine bulduğu yanıt Isı Destekli Manyetik Kayıt (HAMR – Heat Assisted Magnetic Recording) adını taşıyor. Gelecekte verilerin dönen diskler üzerine manyetik olarak yazılmasına devam edilecek olsa bile, geliştirici firma bu işleme bir de lazerin eşlik edeceğini öngörüyor. Lazerin amacı sert metalin bitlerini çok kısa bir sure için "teker teker" ısıtmak. Bu sayede yumuşayan manyetik katmandaki bitler hem kolayca düzenlenebiliyor hem de soğuduktan sonra daha kararlı bir hal alıyor.

Manyetik kafalarla lazerlerin bir arada kullanılması fikri yeni değil. Manyeto optik (MO) disk sürücüler yıllardan beri depolama amacıyla kullanılıyor. Ancak bu bileşim sabit disklerde farklı bir amaca hizmet edecek. Seagate'in geliştiricilerinden Weller, "HAMR teknolojisinde manyetik kafayla lazer tek bir birim halinde," diye açıklama yapıyor. Yazma kafasına yakın olan lazer, ısının ve manyetik alanın bir arada etki gösterdiği bir 'sıcak nokta' yaratıyor.

Manyeto optik aygıtlarsa iki farklı kafayla çalışıyor. Bu cihazlar veri yazmadan önce, depolama ortamını sıfırlayan ek bir veri silme işlemi gerektiriyor. Bu yüzden

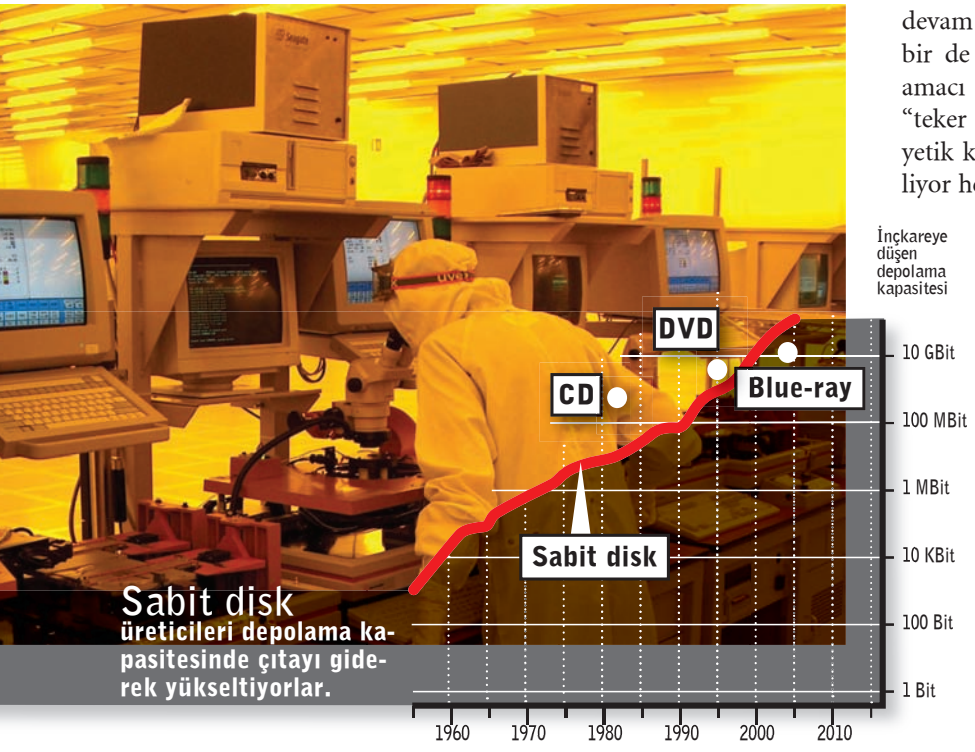

Sabit disk üreticileri depolama kapasitesinde çıtayı giderek yükseltiyorlar.

Lazerle elektromıknatıs el ele: HAMR'ın işleyişi

Isı Destekli Manyetik Kayıt (HAMR) terimi, aslında her şeyi açıklıyor. Manyetik okuma/yazma kafasına yerleştirilmiş bir lazer, sabit disk sistemini her bir bitin kutuplanmasını değiştirerek destekliyor. Lazer her bir biti "teker teker" ısıttığı için manyetik katmanda demir platin (FePt) parçacıkları gibi sert materyallerden faydalanmak mümkün. Bu katmanda Küçük bitler bile kararlı biçimde saklanabiliyor.

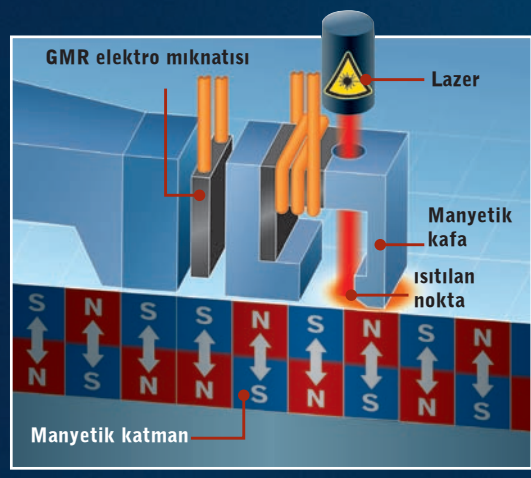

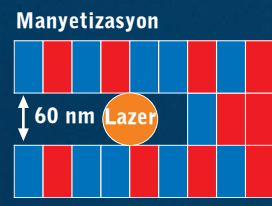

ARTAN EĞLENCE
Seagate, özellikle Video iPod gibi taşınabilir aygıtlar için 120 GB kapasiteli ve dayanıklı diskler tasarlıyor.

de iki işlemi bir defada yapabilecek kadar hızlı değiller. Bu durumda lazer ve manyetik kafa depolama ortamının iki farklı yüzünde yer alırken, HAMR söz konusu olduğunda ikisi de bir arada bulunabiliyor.

Hızı artırmak kaydıyla üreticiler manyetik kafada yer alan elektromıknatısı daha da küçültebiliyorlar. Sadece 100 nanometre boyundaki bu mıknatıs günümüzde MO sürücülerde kullanılan mıknatıslardan beş kat daha küçük ve bu yüzden lazer ışığıyla aynı boyutta veriler üzerinde çalışabiliyor. Seagate'in Pittsburgh'deki laboratuvarında ilk HAMR örnekleri hazır bile. Ancak buradaki test donanımlarının bizim bildiğimiz sabit disklerle pek az ortak noktası var. Bu diskler mevcut disklerden daha büyük depolama yoğunluğu sunsa da, alıştığımız sabit disk kasaları içinde değil, miller üzerinde dönüyor. Materyallerin testi için en uygun yöntem bu. Demirle platinin birleşmesi de kolayca sağlanamayan bir şey, özellikle de disk yüzeyinin çok ince yapılara ayrılması gerektiğinde. Bu hassasiyet şart, zira geleceğin sabit disklerinde her bitin depolama alanının özel olarak belirtilmesi gerekiyor. Şu anda bir disk üzerindeki her bit, disk yüzeyinde 100 granülden oluşuyor. Bunun dışına sapan az sayıda granül sorun yaratmasa da, bitlerin boyutları küçüldükçe hassasiyet en önemli konu oluyor. FePt disklerde bir hücre oluşturmak için maksimum 50 granül kullanılıyor. İnçkare başına terabitlerle ölçülen bir kayıt yoğunluğuna erişmek için bit parçacıklarının tümünün de sadece beş nanometre boyunda olması lazım.

Bununla birlikte, böyle yüzeylerin üretimini mümkün kılan bir teknoloji henüz mevcut değil. Yonga üretiminde kullanılan teknikler sayesinde bu yüzeyleri üretmek mümkün de olsa, Dieter Weller parçacıkların gereken şekilde sıralanmasını sağlayan kimyasal prosedürden yana olduğunu belirtiyor.

"Kuramsal olarak inçkare başına 40 ila 50 terabit kayıt yoğunluğu sağlanabilir," diyor Weller. Bu da kabaca bir hesapla 150 terabyte kapasiteli diskler demek. Yine de teknolojinin bu noktaya gelmesi belki de on yıllar alacak.

Kendi kendini tamir eden diskler

Manyetize edilen noktaların boyutları gün be gün küçüldükçe, yazma kafasıyla disk yüzeyi arasındaki mesafe de küçülüyor. Günümüzde bu mesafe sadece beş nanometreye (bir milimetrenin milyonda biri) inmiş durumda. Bu boyutların iki ya da üç nanometreye, sonra da özel koruyucu katmanlar sayesinde bir nanometreye inmesi çok vakit almayacak. Endüstrinin hedeflerinden bir diğeri de disklerin dönüşünü dakikada 15.000 tura yükseltmek. Duyarlı manyetik katmanı korumak için Fujitsu, bildiğimiz Teflon'a benzer özellikleri olan bir koruyucu katman geliştirmiş. Seagate helyum gibi gazların sabit disk kasaları içinde pas önleme amacıyla kullanılabileceğini de düşünüyor. Amerikalılar aynı zamanda içinde yağlama amaçlı bir sıvı deposu bulunan sabit disk tasarımının patentini de almışlar. Sabit disklerde "yağlama" işlemini karbon nanotüpleri üstleniyor. Okuma kafasının disk yüzeyine çarpmasıyla ya da aşırı ısıdan meydana gelen hasarlarda, disk kendini bu depodan aldığı karbon parçacıklarıyla onarabiliyor. Dizüstü bilgisayarlar ya da MP3 çalarlar gibi taşınabilir cihazlar için, bu teknolojiyle üretilmiş dayanıklı diskler büyük önem taşıyor. Örneğin Seagate yakın bir tarihte Video iPod'lar için 120 GB kapasiteli 1,8 inçlik sabit disklerini duyurmaya hazırlanıyor. Bu pazarın karşısındaki rakipse Katı Hal Bellek (Solid State Bellek) teknolojisi, yani hareketli parka içermeyen depolama cihazları. Belki bu rekabete üçüncü bir oyuncu katılacak. IBM, HP ve Seagate bir yandan da içinde dönen disklerin bulunmadığı yeni depolama teknolojileri üzerinde çalışıyor. Bu yeni sistemde birkaç okuma/yazma kafasından oluşan bir alan, titreşen bir disk üzerinden veri okuyabilecek. Ancak bu teknolojinin ne zaman günışığına çıkacağını bilen yok gibi.

BÜYÜYEN EĞLENCE
Seagate, özellikle Video iPod gibi taşınabilir aygıtlar için 120 GB kapasiteli ve dayanıklı diskler tasarlıyor.

BAĞLANTILAR

www.seagate.com/newsinfo/newsroom/papers/D2c25.html: Seagate teknolojisi
http://jp.fujitsu.com/group/labs: Fujitsu Laboratuvarları

CHIP KÜNYE

ISSN: 1300-9419

Yayın Koordinatörü Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr
Genel Yayın Yönetmeni Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr
Yazı İşleri Müdürü Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Haber Merkezi Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr
Yazı İşleri Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr
Hakkı Alkan, alkan@chip.com.tr
CHIP Test Merkezi Ecevit Bıktım (Koordinatör), ecevitb@chip.com.tr
A. Yavuz Şahin, yavuz@chip.com.tr
Aytun Çelebi, aytun@chip.com.tr
CHIP DVD/CD Korcan Meydan, korcan@chip.com.tr
Redaksiyon Barış Alkım, balkim@chip.com.tr
Berk Ergin, berk@chip.com.tr
Online Projeler Selçuk İslamoğlu, sislamoglu@chip.com.tr
Katkıda Bulunanlar Garo Antikacıoğlu, Mete Pınar, Savaş Murat Alkım, Sultan Yanmaz, Markus Hermannsdorfer (MH), Dominik Grau (DG), Andreas Hentschel(AH), Niels Held (NH), Manfred Flohr(MF), Julian Bühler (JB), V. Pletzer VP), F. von Keudell (FK), Nicole Ott (NO), Thomas Littschwager(TL), Martin Jäger(MJ)
Görsel Yönetmen Fatoş Teymur, fatos@chip.com.tr
Grafik Asistanı Zeynep Bilmez, zeynep@chip.com.tr
Genel Müdür Hermann W. Paul
Genel Müdür Yardımcıları Beste Özerdem
Gökhun Sungurtekin
Finans Müdürü Aylin Tuncel
Pazarlama Müdürü Özlem Cenker
Halkla İlişkiler Müdürü Ayten Çar
İş Geliştirme Müdürü Umut Kavurmacı
Abone Satış Müdürü Asu Bozyayla
Abone Servisi Ebru Cinek, Ayşe Yılmaz, Fatime Hanlı Şahin
Dağıtım Müdürü Cem Cenker
Dağıtım Asistanı Mehmet Çil
Üretim Koordinatörü Turgay Tekatan
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Gökhun Sungurtekin (CHIP), sgokhun@chip.com.tr
Cem Sinanoğlu (CHIP Compact) cemsin@chip.com.tr
VOGEL BURDA MEDYA **YAYIMCILIK ve TİCARET A.Ş. adına sahibi**
Hermann W. Paul
VOGEL MEDYA YAYIMCILIK REKLAM GRUBU
Satış Müdürü Güler Okumuş, oguler@vogel.com.tr
CHIP Reklam Müdürü Yeliz Koyun, kyeliz@vogel.com.tr
Reklam Grubu Zuhal Söylemez, zuhal@vogel.com.tr
Özden Aliyagiç, ozdena@vogel.com.tr
Gonca Arat, goncaarat@vogel.com.tr
Şule Çeliköz Koç, sulec@vogel.com.tr
Reklam Trafikeri Aynur Kına, aynur@vogel.com.tr
Renk Ayrımı- Film ve Baskı OHAN MATBAACILIK
Hadımköy Yolu, Çakmaklı Mah., San Bir Bulvarı, 4.Bölge, 9.Cadde No:143 Çakmaklı-Büyükçekmece-İstanbul Tel: 0212 886 70 70 (pbx)
Dağıtım DPP A.Ş.
Yönetim Yeri Adresi VOGEL BURDA MEDYA YAYIMCILIK ve TİCARET A.Ş.:
Vefa Bayırı Sok. Gayrettepe İş Merkezi No:6
B Blok 34349 Gayrettepe/İstanbul
Telefon: (212) 217 93 71, Faks: (212) 217 95 32
Abone Faks: (212) 217 94 23
Abone web: http://abone.vogel.com.tr
Yayın Türü Yaygın, süreli, aylık
Sektör Dışı Rek. Satış ve Paz. MSN MEDYA PAZARLAMA A.Ş.
Rek. Grup Başkan Yardımcısı Zeynep Aşıklar
Grup Koordinatörü Burak Şengül
Reklam Koordinasyon Burak Şengül
Pazarlama Koordinatörü Zeynep Kantarcı
Rezervasyon Yetkilisi Caner Çelik
Meliha Avni Sözen Cd. No:17 B Blok Kat:3
M.köy/İSTANBUL
0212 267 33 33
0212 267 33 22

REKLAM İNDEKSİ

ADİDAS	42.43
AIRTIES	143
AJANS PRESS	209
ALTAY GRUP	139
AMD	93
APACHE	101
ARELKA	141
ARMADA	133
ASNET	87
AVEA	35
AVİTEC	189,191,193,195
BİLGE ADAM	211
BİMEX	47
BROTHER	17
COMİNİC	207
COMPEX	197
CREATİVE	91
ÇÖZÜM	135
DATA TEKNİK	157
DPP	203
ECS	115
EDUTİME	183
ELKOTEK	149
ENDEKS	73.83
EPDATA	123
EUROSOFT	201
FOXCONN	21
FRANKFURT MESSE	105
FUJİTSU SİEMENS	109
GENIUS	111
GIGABYTE	117
GOLD	51,59,65
GOLD MASTER	75.77
HEPSİ BURADA	234, A.K.İÇİ
HESMAK	175
HIZLISİSTEM	18.19
HİTACHE	107
HP	145.147
İNDEX	131.137
İSTANBUL BİLİŞİM AŞ.	163
KİNSTON	27
KONT	53.61
KOYUNCU	7,11,15
LEXMARK	165
LOGİTECH	25
MARKET	223,224,225, 226,227,228,229
MASKOM	29.129
MAVİ BİLGİSAYAR	167
MINTON	Ö.K.İÇİ
MSI	187
MULTIMEDİA	37,78,79
MY NET	199
NOKİA	67
PENTA	33
PHILIPS	13,23,155,A.KAPAK
PQI	55
PROBERA	171
SAMSUNG	49
TEKNO FİYAT	119
TURANLI	177.179
UFOTEK	71
VİDEO KURS	151
WEBLEBİ	161

GELECEK SAYI

PC'nize can simidi

Kayıp dosyalar, hasarlı disk bölümleri ve bozuk bir sistem canınızı sıkmasın. İster sabit diskte, ister DVD veya bellek kartında olsun, tüm verileri kurtarabilirsiniz. CHIP, önemli verileriniz için can simidi olacak en değerli ipuçlarını ve programları açıklıyor.

Test & Teknoloji

Ekran kartları

Her bütçeye uygun en yeni ekran kartları CHIP farklıyla karşılaştırmalı testte. Yorumlar ve satın alma tavsiyeleri.

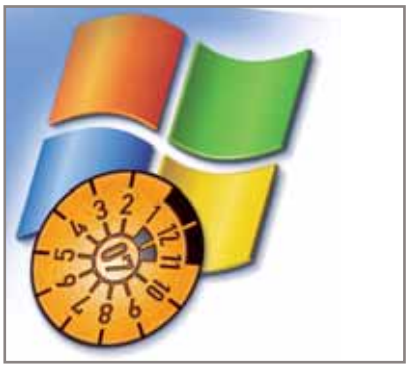

Pratik

XP'nizi test edin?

Özel testimizle sisteminizin ne kadar sağlam olduğunu tespit edebilirsiniz. Ayrıca sorunlu PC'leri daha sağlam ve hızlı hale getirecek püf noktalarına da yer veriyoruz.

DİĞERLERİ

- **Web 2.0: Her şey ücretsiz**
  Windows eskiyor. Gelecek ise Web 2.0'da ve ücretsiz yazılımlarda.
- **PC optimizasyonu**
  Yeni PC'nize ince ayarlar yaparak çok daha hızlı kullanabilirsiniz.
- **Test: Harici diskler**
  Yüksek kapasiteli taşınabilir sabit diskler karşılaştırmalı testte.
- **Office entegrasyonu**
  Word, Excel ve Powerpoint'i birlikte daha verimli kullanın.

CHIP, gelecek sayının içeriğinde güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapabilir.